

דוחות ליום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקרים)

תוכן העניינים:

עמוד

3	דוח הדירקטוריון וההנהלה
99	הצהרות המנכ"ל והחשבונאי הראשי
101	תמצית הדוחות הכספיים לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020
201	ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על הבנק
217	מילון מונחים ואינדקס

דוח הדירקטוריון וההנהלה תוכן עניינים עמוד

חלק א' - סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה 7

1. תיאור כללי של הבנק 7
2. מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים 7
3. תיאור הסיכונים העיקריים 9
4. יעדים ואסטרטגיה עסקית 9
5. מידע נוסף 10

חלק ב' - מצב העסקים והתפתחות התוצאות העסקיות 10

6. התפתחויות כלכליות ומגמות 10
7. התפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר 23
8. מבנה הנכסים, ההתחייבויות, ההון, הלימות ההון, והשינויים שחלו בהם 29
9. מגזרי פעילות פיקוחיים 42
10. חברות מוחזקות עיקריות 52

חלק ג' - סקירת הסיכונים 52

11. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם 52
12. סיכון אשראי 54
13. סיכון שוק 76
14. סיכונים נזילות ומימון 87
15. הסיכון התפעולי 91
16. סיכונים נוספים 92

חלק ד' - מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים, ובקורות 93

17. מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים 93
18. גילוי לגבי בקורות ונהלים 96

חלק ה' - מידע נוסף 97

19. עניינים אחרים 97

דוח הדירקטוריון וההנהלה | רשימת לוחות

1.	מדדי ביצוע עיקריים.....	7
2.	נתונים מדוח רווח והפסד.....	8
3.	נתונים עיקריים מהמאזן.....	9
4.	התפלגות חובות שבגינם נערכה דחיית תשלומים.....	17
5.	התפתחות הכנסות הריבית - בחתך מגזרי הצמדה.....	24
6.	התפתחות הכנסות הריבית - בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים.....	25
7.	התפתחות הכנסות המימון שאינן מריבית.....	26
8.	התפתחות ההוצאות בגין הפסדי האשראי - בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים.....	27
9.	התפתחות הכנסות מעמלות.....	28
10.	התפתחות הרווח הכולל האחר.....	29
11.	התפתחות בנכסים ובהתחייבויות.....	29
12.	התפתחות המזומנים והפקדונות בבנקים.....	30
13.	התפתחות ההשקעות בניירות הערך.....	30
14.	התפלגות ההשקעות בתיק אגרות החוב הזמינות למכירה.....	31
15.	התפתחות האשראי לציבור.....	32
16.	התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור בחתך ענפי משק.....	33
17.	התפתחות החובות הבעייתיים.....	33
18.	התפתחות פקדונות הציבור.....	34
19.	התפתחות תיק ניירות הערך המוחזק על ידי הציבור.....	34
20.	התפתחות השווי ההוגן של המכשירים הנגזרים.....	35
21.	התפתחות הנכסים האחרים וההתחייבויות האחרות.....	36
22.	התפתחות סעיפים חוץ מאזניים.....	36
23.	התפתחות ההון.....	38
24.	התפתחות יחס הלימות ההון.....	39
25.	ניתוח רגישות לגבי יחס הלימות ההון.....	40
26.	התפתחות יחס המינוף.....	41
27.	מגזרי פעילות פיקוחיים - נתונים מאזניים.....	44
28.	מגזרי פעילות פיקוחיים - נתונים תוצאתיים.....	45
29.	התפתחות התוצאות במגזר משקי בית.....	46

30.	התפתחות התוצאות במגזר בנקאות פרטית.....	47
31.	התפתחות התוצאות במגזר עסקים קטנים וזעירים.....	48
32.	התפתחות התוצאות במגזר עסקים בינוניים.....	49
33.	התפתחות התוצאות במגזר עסקים גדולים.....	50
34.	התפתחות התוצאות במגזר ניהול פיננסי.....	51
35.	התפלגות האשראי בחתך איכות תיק האשראי.....	55
36.	מידע לגבי נכסים שאינם מבצעים.....	56
37.	התפתחות החובות הפגומים.....	57
38.	מאפייני איכות תיק האשראי.....	59
39.	התפתחות ההפרשות להפסדי אשראי.....	60
40.	מדדי איכות תיק האשראי.....	62
41.	התפלגות סיכון האשראי בחתך ענפי משק עיקריים.....	62
42.	חשיפה למדינות זרות.....	63
43.	חשיפה למוסדות פיננסיים זרים.....	64
44.	התפלגות תיק ההלוואות לדיור.....	67
45.	התפלגות הביצועים בהלוואות לדיור.....	68
46.	התפתחות תיק ההלוואות לדיור.....	69
47.	התפלגות האשראי לאנשים פרטיים.....	71
48.	התפתחות סיכון האשראי לבינוי ונדל"ן.....	74
49.	התפתחות האשראי בסינדיקציה.....	75
50.	חשיפה לריבית - פערי מח"מ.....	80
51.	חשיפה לריבית - נתונים כמותיים וניתוח רגישות.....	82
52.	חשיפה לריבית - שימוש במכשירים נגזרים לגידור.....	83
53.	התפתחות החשיפה לסיכון בסיס.....	84
54.	ניתוח רגישות לשינויים בשער החליפין.....	85
55.	ניתוח רגישות לשינויים במדד המחירים לצרכן.....	85
56.	התפלגות ההשקעות במניות.....	86
57.	התפתחות יחס כיסוי הנזילות.....	87
58.	התפתחות בפקדונות של מפקידים גדולים.....	90
59.	התפלגות הפקדונות לפי מדרגות מפקידים.....	91
60.	התפתחות מכשירים הנמדדים לפי השווי ההוגן.....	95

דוח תמציתי של הדירקטוריון והנהלה ליום 30 בספטמבר 2020

כללי

הדירקטוריון והנהלת הבנק מתכבדים להגיש בזה דוח ביניים, המתייחס למצבו העסקי של הבנק ותוצאות פעולותיו ליום 30 בספטמבר 2020 ולתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, המהווה חלק מהדוח הרבעוני של הבנק, שכולל דוחות נוספים, כדלקמן:

- דוחות כספיים ביניים מאוחדים לא מבוקרים של הבנק וחברות מאוחדות שלו ליום 30 בספטמבר 2020, שאושרו על ידי הדירקטוריון בישיבה שהתקיימה ביום 16 בנובמבר 2020.
- דוחות באשר לממשל התאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על הבנק.
- דרישות גילוי בהתאם לנדבך השלישי של "כללי באזל", ומידע נוסף על סיכונים*.
- מידע פיקוחי נוסף*.

הנתונים שנכללו בדוח מתייחסים לנתונים המאוחדים של הבנק והחברות הבנות שלו (ראה ביאור א' בתמצית הדוחות הכספיים).

*המידע הכלול בדוחות אלו מוצג באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory/2020>

חלק א' - סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה

1. תאור כללי של הבנק

הבנק עוסק בפעילות פיננסית מסחרית ונותן שירותים לכל מגזרי הפעילות, לרבות: בנקאות מסחרית, בנקאות פרטית, ובנקאות קמעונאית - ומשווק את מלוא המוצרים הפיננסיים הבנקאיים, לרבות: הלוואות ופקדונות בנקאיים, משכנתאות, מימון פיננסי לחברות קבלניות בשיטת "ליווי בניה", כרטיסי אשראי, מכשירים נגזרים ועוד. לצורך מתן שירותים אלו, מעמיד הבנק לרשות לקוחותיו רשת סניפים הפרוסה בפרסה כלל ארצית, וכוללת 75 סניפים. הבנק מדורג על ידי חברת "מעלות - S&P" (להלן: "חברת הדירוג"), בדירוג "AAA" שעודכן לאחרונה ביום 7 במאי 2020 (בתקופת המשבר הכלכלי שנגרם בשל אירוע "וירוס הקורונה" - ראה פרק א' להלן).

2. מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

א. מדדי ביצוע עיקריים (באחוזים)

לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2019	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2019	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020	מדדי ביצוע עיקריים:
10.5	10.8	7.3	- תשואה להון
0.8	0.8	0.5	- תשואה לנכסים
11.0	11.8	11.2	- יחס הון עצמי ברובד הראשון
6.5	7.6	6.1	- יחס המינוף
148.1	151.9	139.8	- יחס כיסוי הנזילות
58.2	58.7	57.2	- יחס היעילות

2.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים (המשך)

א. מדדי ביצוע עיקריים (באחוזים) (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2019	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2019	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020
----------------------------------	--	--

- **מדדי איכות אשראי עיקריים:**
 - שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מהאשראי לציבור
 - שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור העולה על 90 יום, מהאשראי לציבור
 - שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מהאשראי הממוצע לציבור

• **נתונים נוספים:**

1.5	1.5	1.9	- יחס הכנסות ריבית נטו, לנכסים ממוצעים
1.7	1.7	1.5	- יחס עמלות לנכסים ממוצעים
0.4	0.4	0.4	- מספר משרות ממוצע
3.2	3.3	2.6	
0.9	0.9	0.7	
1,502	1,496	1,522	

ב. נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי (%)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020
	2019	2020
3.4	888	918
110.8	130	274
(15.0)	758	644
(1.7)	236	232
205.9	34	104
24.4	270	336
3.9	412	428
7.8	268	289
5.4	680	717
(24.4)	348	263
(23.0)	122	94
(25.2)	226	169
-	2	2
(25.0)	228	171
	1.83	1.37

- הכנסות ריבית, נטו
- הוצאות בגין הפסדי אשראי
- הכנסות ריבית, נטו
- הכנסות שאינן מריבית:**
 - הכנסות מעמלות
 - הכנסות אחרות
 - סך ההכנסות שאינן מריבית
- הוצאות תפעוליות**
 - משכורות והוצאות נלוות
 - הוצאות אחרות
 - סך ההוצאות התפעוליות
- רווח לפני מסים**
 - מסים על ההכנסה
 - רווח לאחר מסים
 - חלק הבנק ברווחי חברות כלולות, נטו
- רווח נקי**

רווח למניה (באלפי ש"ח)

2. מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים (המשך)

ג. נתונים עיקריים מהמאזן (במיליוני ש"ח)

31.12.2019	30.9.2019	30.9.2020	
6,708	4,453	9,479	מזומנים ופקדונות בבנקים
4,806	4,809	5,850	ניירות ערך
31,967	27,250	32,839	אשראי לציבור, נטו
953	871	1,330	נכסים אחרים
44,434	37,383	49,498	סך הכל נכסים
36,232	31,465	39,529	פקדונות הציבור
651	248	2,706	פקדונות מבנקים ומהממשלה
2,662	941	2,049	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1,831	1,733	2,015	התחייבויות אחרות
41,376	34,387	46,299	סך הכל התחייבויות
3,058	2,996	3,199	הון
44,434	37,383	49,498	סך הכל התחייבויות והון

3. תיאור הסיכונים העיקריים

א. כללי

פעילות הבנק כרוכה בסיכונים פיננסיים, תפעוליים, ורגולטוריים שונים, לרבות: סיכוני אשראי, סיכוני שוק (ובכללם: סיכוני ריבית, סיכוני בסיס, סיכוני מניות וסיכוני אופציות), סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים, סיכוני טכנולוגיית המידע וסייבר, סיכונים משפטיים, סיכוני ציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור, סיכוני מוניטין וסיכונים אסטרטגיים.

למידע נוסף באשר להתפתחויות שחלו בחשיפה לסיכונים - ראה סעיף ב' ופרק 6א' להלן.
למידע נוסף על הסיכונים העיקריים הנגזרים מפעילותו השוטפת של הבנק ראה פרק 11א' להלן.
מידע מפורט באשר לסיכונים השונים הכרוכים בפעילות הבנק וניהולם, נכלל בדוח הסיכונים המפורסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory/2020>

ב. התפתחויות בחשיפה לסיכונים

בפרק 6ב' בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019, נכלל מידע באשר להתפתחויות שחלו בחשיפה לסיכונים. בתקופת הדוח לא חל שינוי במידע זה, בכפוף לאמור להלן:
סיכון סביבת המקור - לנוכח ההשלכות המהותיות של המשבר שהתפתח בעקבות אירוע "זירוס הקורונה" (ראה סעיף 6א' להלן) על הכלכלה המקומית והעולמית, לרבות השלכות על שוקי ההון - חלה עליה בחשיפה לסיכונים בחלק מגורמי הסיכון המנוהלים, ובכלל זה סיכוני האשראי והסיכונים התפעוליים.
בשלב זה, קיימת אי ודאות באשר לעוצמת המשבר ולפרק הזמן בו הוא עתיד להשפיע על המשק בכלל, וענף הבנקאות (לרבות הבנק), בפרט.

4. יעדים ואסטרטגיה עסקית

א. כללי

בשנת 2015 אישר הדירקטוריון תוכנית אסטרטגית לפעילות הבנק בשנים 2016 - 2020.

התוכנית כוללת שני כיווני פעולה עיקריים:

- הרחבת הפעילות הקמעונאית של הבנק (משקי בית ועסקים קטנים), במסגרתה עתיד הבנק להתמקד בפלחי אוכלוסיה ספציפיים, שנצברה בגינם התמחות רבת שנים למתן שירותים בנקאיים התואמים את צוריהם היחודיים.
 - התייעלות תפעולית, באמצעות ניהול קפדני של ההוצאות התפעוליות ושיפור מבנה ההכנסות.
- בהמשך לאמור לעיל, אישר הדירקטוריון במחצית השניה של שנת 2016 תוכנית אסטרטגית שהוכנה על ידי הנהלת הבנק בסיוע יועצים חיצוניים - להעמקת הפעילות במגזר הקמעונאי, לרבות התמקדות בפלחי אוכלוסיה ספציפיים שנצברה בגינם התמחות רבת שנים במתן שירותים בנקאיים.
- לפרטים נוספים באשר לתוכנית האסטרטגית והאמצעים למימושה - ראה פרק 4 בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019.

ב. תוכנית אסטרטגית לשנים 2021 - 2025

בחודש אוקטובר 2020 החל הבנק לגבש בסיוע יועצים חיצוניים, תוכנית אסטרטגית לשנים 2021 - 2025, שתכלול בשלב הראשון תוכנית להתייעלות וחיסכון במטה הבנק.

5. מידע נוסף

נגד הבנק תליות ועומדות תובענות משפטיות שהוגשו על ידי לקוחות הבנק וכן צדדים שלישיים שונים - שראו עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות הבנק במהלך העסקים הרגיל.

לפרטים נוספים באשר לתביעות המהותיות שהוגשו כנגד הבנק, ההתפתחויות שחלו בתביעות אלו בתקופה הדוח והשלכותיהן האפשריות על תוצאות הבנק - ראה ביאור 12 ב' בתמצית הדוחות הכספיים.

חלק ב' - מצב העסקים והתפתחות התוצאות העסקיות

6. התפתחויות כלכליות ומגמות

א. אירוע ירוס הקורונה והשלכותיו

1. כללי

בסוף שנת 2019 התגלה בסין נגיף חדש מסוג "קורונה", שפגע באנשים רבים בסין והתפשט במהירות למרבית המדינות בעולם תוך גרימת תחלואה נרחבת ותמותה משמעותית.

בעקבות העליה המהירה במקרי התחלואה והתמותה ברחבי העולם הכריז ארגון הבריאות העולמי בחודש מרס 2020 על התחלואה שנגרמה מהוירוס, כ"מגיפה עולמית".

בדיקות רפואיות שנערכו באשר לדפוס המחלה העלו שהנגיף מועבר מנשאים, לאנשים בריאים בקלות רבה, ובשל כך מתפשטת המגיפה במהירות רבה.

עקב העליה המשמעותית בתמותה שנרשמה במקומות רבים בעולם, הנובעת מהתחלואה שנגרמה על ידי הנגיף, ומכיוון שבשלב זה טרם פותח חיסון שיימנע הידבקות בנגיף וטרם נמצאה תרופה מוכחת לתחלואה שגורם הנגיף, נלחמות מרבית המדינות (ובכללן ישראל) בנגיף, באמצעות צעדים שנועדו לצמצם ככל האפשר את שיעורי ההדבקה בנגיף.

הצעדים שנקטו על ידי הממשלה בחודשים מרס - מאי 2020 (בגל התחלואה הראשון), במטרה למנוע את התפשטות הנגיף בישראל כללו, בין היתר:

- הוראה האוסרת על כניסת אזרחים זרים לישראל, והטלת חובת בידוד על ישראלים השבים מחו"ל, שגרמה להפסקת התעבורה האווירית לישראל, כמעט לחלוטין.
- הטלת מגבלות משמעותיות על פעילות התרבות והפנאי, לרבות: מסעדות ומקומות אירוח, תחרויות ספורט ומופעי תרבות.
- הטלת מגבלות משמעותיות על הפעילות במקומות העבודה, לרבות דרישה לשמירת מרחק מינימלי בין שני עובדים שלא יפחת מ- 2 מטר.

- צמצום משמעותי בפעילות התחבורה הציבורית.
בהמשך לצעדים אלו נרשמה במהלך חודש מאי 2020 ירידה בהיקף התחלואה, ולפיכך בוטלו במהלך החודשים יוני - יולי חלק ניכר ממגבלות אלו.

בעקבות הסרת המגבלות נרשמה שוב עליה בשיעורי התחלואה שאילצה את הממשלה להודיע על השבת מרבית המגבלות, החל מהמחצית השנייה של חודש ספטמבר 2020.

צעדי הריסון שננקטו במסגרת ההתמודדות בשני גלי התחלואה, גרמו לפגיעה קשה בשגרת החיים במדינה והאטה חריפה בפעילות הכלכלית בכלל ובענפים שהושפעו ישירות מההגבלות שהוטלו על ידי הממשלה, בפרט (כגון: תעופה ותיירות, מסחר, בתי מלון שירותי הארחה ואוכל, תחבורה ואחסנה, ובינוי ונדל"ן).

בשל הפגיעה המשמעותית שנרשמה בפעילותם הכלכלית של עסקים וסקטורים רבים, כאמור והירידה החריפה בהכנסותיהם, נאלצו עסקים אלו לצמצם את הוצאותיהם, בין היתר באמצעות פיטורי עובדים נרחבים והוצאת יתרתם ל"חופשה ללא תשלום".

נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה שפורסמו במחצית חודש אוקטובר 2020, המתייחסים לנתונים המאקרו כלכליים ששררו בסוף הרבעון השני של שנת 2020, מצביעים על פגיעה כלכלית נרחבת המשתקפת, בין היתר, בהרעה שנרשמה באינדיקטורים כלכליים מרכזיים, ובכללם:

- עליה בשיעור הלא מועסקים במשק לכ- 23%.

- ירידה בשיעור של כ- 44% בצריכה הפרטית.

- ירידה בשיעור של כ- 29% בתוצר המקומי הגולמי.

- ירידות במחירי הנכסים הנסחרים בשוק ההון.

נתונים כלכליים אלו הינם הגרועים ביותר שנרשמו במשק המקומי מזה עשרות שנים.

מנתונים שפורסמו על ידי בנק ישראל בתחילת חודש אוקטובר 2020, המתייחסים לפעילות המערכת הבנקאית עד למחצית הראשונה של חודש ספטמבר 2020, עולה - כי בעקבות הפגיעה שנרשמה במקורות ההכנסה של עסקים רבים והעליה שחלה בשיעורי האבטלה, הגישו כ- 738 אלף מלקוחות המערכת הבנקאית בקשות לדחיית מועדי הפירעון של הלוואות שניתלו על ידם מהמערכת הבנקאית.

בעקבות בקשות אלו דחו התאגידים הבנקאיים בתקופה זו פרעונות אשראי בהיקף של כ- 9.5 מיליארד ש"ח, לרבות דחיית פרעונות של הלוואות לדיור בסך של כ- 2.9 מיליארד ש"ח, הלוואות שנטלו עסקים קטנים ובינוניים - בהיקף של כ- 5.0 מיליארד ש"ח, והלוואות צרכניות בהיקף של כ- 1.6 מיליארד ש"ח.

2. צעדים שננקטו על ידי רשויות שלטוניות לצמצום השלכות המשבר הכלכלי

לאור הפגיעה שנרשמה בפעילותם של עסקים רבים, גיבשה ממשלת ישראל תוכנית סיוע כלכלית - במקביל לצעדים מוניטריים והקלות רגולטוריות שננקטו על ידי בנק ישראל - במטרה לצמצם את הפגיעה שנרשמה בהכנסותיהם של עסקים אלו ולהקל על מצוקת הנזילות אליה נקלעו, ובכללם:

(א) צעדים בתחום הפיסקאלי

פעולות הממשלה בתחום הפיסקאלי כללו:

- השקת תוכנית כלכלית בהיקף של כ- 90-80 מיליארד ש"ח, הכוללת מתן פתרונות מימון ודחיית תשלומים, וכן מתן תמריצים לעסקים שנפגעו.

במסגרת התוכנית הכלכלית הוחלט לפצות עסקים שהכנסותיהם נפגעו בעקבות המשבר ולהרחיב את התקופה לתשלום דמי אבטלה לשכירים, עד ליום 30.6.2021.

- השקת קרן הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בהיקף של כ- 18 מיליארד ש"ח. ההלוואות יינתנו על ידי התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי לעסקים קטנים ובינוניים ויובטחו בערבות המדינה בשיעור מכסימלי של 15% מהאשראי שיינתן. בנוסף, תישא המדינה בתשלום הריבית בגין הלוואות אלו, עבור השנה הראשונה.

- השקת קרן הלוואות לעסקים בסיכון גבוה בהיקף של כ- 4 מיליארד ש"ח. ההלוואות יינתנו על ידי התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי ויובטחו בערבות המדינה בשיעור מכסימלי של 60%.

(ב) צעדים בתחום המוניטרי

במטרה לייצב את המשק ולהפחית למינימום את לחצי הנזילות במערכת הבנקאית ובשוק ההון, נקט בנק ישראל בצעדים הבאים:

- הפחתת הריבית במכרז המוניטרי היומי ב- 0.15 נקודות האחוז, לשיעור של 0.10%.
- העמדת מקורות מימון לתאגידים הבנקאיים, שימשו כמקור למתן הלוואות לעסקים קטנים. המימון יינתן לתקופה של שלוש שנים בריבית קבועה בשיעור של 0.1%.
- היקף המקורות שהועמדו על ידי בנק ישראל למערכת הבנקאית במסגרת זו הסתכם עד למחצית הראשונה של חודש ספטמבר 2020, בסך של 12.2 מיליארד ש"ח.
- ביום 22 באוקטובר 2020 פרסם בנק ישראל תוכנית מוניטרית חדשה, במסגרתה תופחת עלות המקורות שמעמיד בנק ישראל למערכת הבנקאית לשיעור שלילי של (-0.1%) לשנה, ככל שמקורות אלו ישמשו למתן אשראי לעסקים קטנים.
- הפעלת עסקאות "ריפו" בהיקף של 5.5 מיליארד ש"ח מול גופים מוסדיים, המובטחות באגרות חוב ממשלתיות, במטרה לספק נזילות לשוק ההון - בעקבות העליה שנרשמה בהיקפי מימוש ניירות ערך על ידי הציבור. עם ההתייצבות שנרשמה בשוק ההון ברבע השני של שנת 2020 ואילך, הצטמצם היקפן של עסקאות אלו ליום 30.9.2020, לסך של כ- 1.5 מיליארד ש"ח.
- הפעלת עסקאות "SWAP", דולר-שקל מול המערכת הבנקאית, בהיקף של כ- 7.5 מיליארד ש"ח - במטרה להגדיל את הנזילות במטבע חוץ ולהפחית את התנודתיות בשערי החליפין של המטבעות הזרים מול השקל. עם ההתייצבות שנרשמה בשער החליפין של השקל לעומת המטבעות הזרים, הופסקה הפעלת מכשיר זה.
- רכישת אגרות חוב ממשלתיות מהמערכת הבנקאית בהיקף של כ- 33.6 מיליארד ש"ח, במטרה להגדיל את יתרות הנזילות בשקלים של המערכת הבנקאית.
- ביום 22 באוקטובר 2020 הודיע בנק ישראל על כוונתו לרכוש אגרות חוב ממשלתיות נוספות בהיקף של 35 מיליארד ש"ח.
- הודעה על כוונה להקים בבנק ישראל תשתית שתאפשר לתאגידים הבנקאיים לגייס בעתיד מקורות מבנק ישראל, שיובטחו בשיעבוד תיקי הלוואות לדיור של הבנקים הלוויים.
- לנוכח העליה בתשואות אגרות החוב שנרשמו בשוק ההון במחצית הראשונה של השנה, ובמטרה לאפשר לחברות העיסוקיות לגייס מקורות גם באמצעות שוק ההון, הודיע בנק ישראל ביום 6 ביולי 2020 על השקת תוכנית, במסגרתה מתעתד הבנק המרכזי לרכוש אגרות חוב קונצרניות בשוק המשני בהיקף של 15 מיליארד ש"ח. עד ליום 30 בספטמבר 2020 רכש בנק ישראל אגרות חוב כמפורט לעיל, בסך של כ- 2.1 מיליארד ש"ח, בלבד.

(ג) התפתחויות בחקיקה ובתקינה

במטרה לאפשר פעילות בנקאית סדירה ללקוחות שתנועתם הוגבלה בתקופת המשבר ובמטרה לאפשר ללקוחות המערכת הבנקאית שחלה ירידה בכושר ההחזר שלהם בשל הפגיעה בהכנסותיהם, לצלוח תקופה זו, פרסם בנק ישראל הוראות שונות, לרבות תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין ולהוראות הדיווח לציבור, הכוללת הקלות רבות, ובכללן:

- הושהתה למשך 110 יום הגבלתם של חשבונות לקוחות, בשל שיקים שנמשכו החל מיום 4 במרס 2020 וסורבו מחמת היעדר כיסוי מספיק. בהמשך לכך, פורסמו ביום 17.6.2020 וביום 27.8.2020 תיקונים להנחיות אלו, לפיהן - שיקים שסורבו מסיבת "היעדר כיסוי מספיק" בתקופה שמיום 4.3.2020 ועד ליום 10.8.2020 - ייגרעו ממניין השיקים המסורבים, לענין חוק "שיקים ללא כיסוי".

- הוראת שעה להתאמת הוראות ניהול בנקאי תקין, לצורך התמודדות עם משבר הקורונה.
במטרה לסייע למערכת הבנקאית להתמודד עם השינויים בדפוסי הפעילות של לקוחותיהם בעקבות אירוע "וירוס הקורונה" והעליה בסיכונים הנגזרת ממשבר זה, פרסם בנק ישראל ביום 19 במרס 2020, הוראת שעה (וכן עדכונים להוראה זו שפורסמו בחודשים מרס - ספטמבר 2020), במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250 - הכוללת הקלות בהוראות ניהול בנקאי תקין מסוימות, שיאפשרו לתאגידים הבנקאיים גמישות רבה יותר בתהליכי מתן האשראי וניהול סיכונים אשראי, ויהוו תשתית תומכת ליכולתם לגבש פתרונות מימון ללקוחות שנקלעו לקשיי נזילות בתקופת הביניים, לרבות:
 - תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201 בנושא: "מדידה והלימות הון", במסגרתה הופחתו "יחס ההון העצמי ברובד הראשון", ו"יחס הלימות ההון הכולל" בנקודת אחוז אחת, ל- 8% ו- 11.5%, בהתאמה.
 - במקביל להקלה זו, ולאור השינוי בתנאי המאקרו הסביבתיים והעליה באי הוודאות באשר להשלכות המשבר על התאגידים הבנקאיים, הנחה בנק ישראל את התאגידים הבנקאיים לבחון מחדש את מדיניות הדיבידנד שלהם, באופן שייקח בחשבון התפתחויות אלו.
 - תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315 בנושא: "מגבלת חבות ענפית", במסגרתו הועלתה מגבלת החשיפה המותרת של תאגידים בנקאיים לענף הנדל"ן מ- 20%, ל- 22%.
 - תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325, בנושא: "ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב", במטרה להקל על לקוחות התאגידים הבנקאיים להתמודד עם קשיי נזילות זמניים, שנגרמו להם בעקבות המשבר, כדלקמן:
 - (1) תקופת החריגה המכסימלית המותרת ממסגרת האשראי המאושרת (ללא הסדרת מסגרת), הועלתה מיום עסקים אחד, ל- 3 ימי עסקים.
 - (2) הבנק יהיה רשאי שלא ליישם את ההנחיות שנכללו בהוראה לגבי חריגות בחשבונות העובר ושב שאינן עולות על 5,000 ש"ח (עבור אנשים פרטיים), ועל 100,000 ש"ח (עבור חשבונות עובר ושב של לקוחות עסקיים).
 - תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 בנושא: "מגבלות למתן הלוואות לדיוור", במסגרתו הותר לתאגידים בנקאיים לאשר מתן אשראי ללקוחות פרטיים המובטח בדירת מגורים עד לשיעור של 70% משווי הנכס, ככל שהאשראי הנוסף לא ישמש לרכישת דירה נוספת. בנוסף, הדרישה להקצאת הון בשיעור של 1% מכלל ההלוואות לדיוור, לא תחול על הלוואות כנ"ל, שיינתנו בתקופת תוקף ההוראה.
 - במטרה להבטיח מתן שירותים בנקאיים בהיקף סביר ללקוחות המערכת הבנקאית, תחת מגבלות התנועה שהוטלו על ידי הממשלה, תוקנה בחודשים מרס - מאי הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355 בנושא: "ניהול המשכיות עסקית". במסגרת תיקונים אלו הותר לתאגידים הבנקאיים להפחית את מספר הסניפים הפתוחים לקבל קהל בשיעורים משתנים (הנגזרים מהתפשטות היקף התחלואה או בלימתה), בשיעורם שבין 85% ל- 50% מסך סניפיהם, ובתנאי שיהיה פיזור גיאוגרפי נאות של סניפי הקהל. החל מיום 13 במאי 2020, הוסרו כל המגבלות בנושא זה.
לאור העליה החוזרת בהיקף התחלואה שנרשם בחודשים יולי - ספטמבר והטלת מגבלות חוזרות על התנועה והפעילות העסקית, עודכנה שוב ביום 22 בספטמבר 2020, הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355, ובמסגרתה הותר שוב לתאגידים הבנקאיים שלא לקבל קהל בכל סניפיהם ובתנאי ששיעור הסניפים הפתוחים לקהל לא יפחת מ- 80%. החל מיום 18 באוקטובר 2020, נפתחו כל סניפי הבנק לקבלת קהל.
- תוקפה המקורי של הוראת השעה נקבע עד ליום 30 בספטמבר 2020. ביום 16 בספטמבר 2020 הוארך תוקף מרבית ההנחיות שנכללו בהוראה עד ליום 31 במרס 2021 (למעט התיקונים המתייחסים להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201 ו- 315 שיהיו בתוקף במשך שנתיים מתום תוקף ההוראה).

- עידוד השימוש באמצעים דיגיטליים במטרה להקל על לקוחות המערכת הבנקאית לבצע פעולות בנקאיות באמצעים דיגיטליים, הועלה הרף המכסימלי להפקדת שיקים באמצעות יישומים בהתקני תקשורת ניידים, מ- 20,000 ש"ח להמחאה, ל- 50,000 ש"ח.
- חוזר בנק ישראל, בנושא: "מתן אשראי בתקופת המשבר" בשל מצוקת הנזילות אליה נקלעו לקוחות רבים בעקבות המגבלות וצעדי הריסון שננקטו על ידי הממשלה, כאמור, פרסם בנק ישראל ביום 2.4.2020 חוזר, המגדיר לתאגידים הבנקאיים ציפיה פיקוחית, לפיה - קשיי הנזילות שנגרמו ללקוחותיהם הפרטיים והעסקיים (בדגש על עסקים קטנים) בשל המשבר הכלכלי שנגרם בעקבות אירוע "וירוס הקורונה" - יילקחו בחשבון על ידי התאגידים הבנקאיים לצורך גיבוש פתרונות מימון הולמים עבורם, לרבות המנעות מהקשחה מיותרת של תנאי החיתום, בכדי לסייע להם לצלוח את המשבר.
- לדעת בנק ישראל, למרות העליה שנרשמה בעלות המקורות ובסיכון האשראי, על התאגידים הבנקאיים ליישם במסגרת תהליך תמחור האשראי, גישה כלכלית הוליסטית ארוכת טווח, הלוקחת בחשבון את צרכי המשק והלקוחות, על חשבון פגיעה אפשרית בשולי הרווח שלהם, בטווח הקצר.
- חוזר בנק ישראל, בנושא: "מתן מענה ללקוחות שנקלעו לקשיים על רקע משבר נגיף הקורונה". לאור הפגיעה שנרשמה בכושר ההחזר של משקי בית ועסקים רבים בעקבות אירוע "וירוס הקורונה", פרסם המפקח על הבנקים ביום 24 ביוני 2020 חוזר, המתייחס לטיפול בלוים שהכנסותיהם נפגעו בעקבות המשבר ומגדיר ציפיה פיקוחית, לפיה - ראוי שהבנקים יסייעו ללקוחותיהם, ככל האפשר, לצלוח את תקופת המשבר באמצעות עריכת הסדרי חוב - בטרם שינקטו כנגדם הליכים משפטיים.
- מתווה מקיף לדחיית תשלומי הלוואות ביום 7 במאי 2020, פרסם בנק ישראל הודעה בדבר מתווה מקיף שאומץ על ידי המערכת הבנקאית, לדחיית תשלומי הלוואות, במטרה לסייע ללקוחות המערכת הבנקאית להתמודד עם השלכות המשבר הכלכלי שנגרם בעקבות אירוע "וירוס הקורונה" (ביום 13 ביולי 2020 וביום 7 באוקטובר 2020 פרסם בנק ישראל עדכונים למתווה לרבות הרחבת תקופת הדחיה לסוגי הלוואות מסוימים).
- המתווה חל על הלוואות לדיור, הלוואות צרכניות והלוואות מסחריות מסוימות ובמסגרתו יאפשרו התאגידים הבנקאיים ללקוחות עליהם חל המתווה, לדחות פרעונות של תשלומי הלוואות לתקופות שונות ללא תוספת ריבית וללא גביית עמלות.
- לפרטים נוספים כאשר לסוגי ההלוואות שנכללו במסגרת המתווה ולכללים לדחיית הלוואות בגין כל אחד מסוגי ההלוואות – ראה פרק 7א' (6) בדוח על הממשל התאגידי.
- הבהרות בנושא: "סיווג חובות בעייתיים" לאור הירידה שחלה בכושר ההחזר של לקוחות עסקיים ואנשים פרטיים רבים בשל המשבר, ומכיוון שבנק ישראל מתייחס למשבר הכלכלי שנגרם בעקבות "אירוע וירוס הקורונה", כאירוע חריג, פרסם בנק ישראל ביום 21.4.2020 וביום 11.10.2020 חוזרים, הכוללים הבהרות בנושא: "סיווג חובות בעייתיים", המאפשרות לתאגידים הבנקאיים לנקוט בתנאים מסוימים בגישה שאינה מחמירה בנושא זה, בצד הנחיות לסיווג אשראים הכוללים מאפייני סיכון מסוימים, כ"חובות בעייתיים" – כדלקמן:
- (1) שינויים בתנאי הלוואות, לא יגרמו אוטומטית לסיווג כ"חובות בעייתיים בארגון מחדש". לפיכך, שינויים לזמן קצר (עד לשישה חודשים) בתנאי הלוואות של חייבים, שערכ המשבר לא סווג כ"חובות בפיגור" – לא יסווג כ"חובות בעייתיים שאורגנו מחדש".

עם זאת, ככל שהשינויים שיחולו בתנאי הלוואות ייפרסו לתקופות ארוכות יותר (בכפוף לאמור בסעיף (3) להלן), יידרשו התאגידים הבנקאיים לבחון צורך לסווג שינויים אלו כ"ארגון מחדש של חוב בעייתי".

(2) התאגידים הבנקאיים נדרשים לפלח אשראים שמועד פרעונם נדחה, לקבוצות בעלות מאפייני סיכון דומים ולבחון באיזו מידה נדרש לסווג אשראים מסוימים מתוכם, כ"חובות בעייתיים".

(3) דחיית תשלומים של הלוואות במסגרת תכנית רוחבית לדחיית תשלומים (ראה פרק 7א(6) בדוח על הממשל התאגידי), שתערך עד ליום 31.12.2020 בגין הלוואות שלא היו בפיגור במועד עריכת הסדר הדחייה - לא תחייב לסווג הלוואות אלו כ"חובות בעייתיים שאורגנו מחדש".

(4) אשראים שהבנק הסכים לדחיית מועדי פרעונם בשל "אירוע וירוס הקורונה", לא יסווגו כ"חובות בפיגור", בתקופת הדחיה (או שמניין ימי הפיגור בגינם יוקפא בתקופה זו, ככל שאשראים אלו היו מסווגים כ"חובות בפיגור", קודם לדחיה). הקלה זו לא תחול על חובות שסווגו קודם למשבר, כ"חובות פגומים".

(5) במסגרת תהליך קביעת ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול הפרשות להפסדי אשראי בגין קבוצות מסוימות של אשראים שמועד פרעונם נדחה, בהתבסס על מאפייני הסיכון של אותם אשראים.

למידע נוסף באשר להתפתחויות בחקיקה, בתקינה ובהסדרה הנובעים מהמשבר שהתפתח בעקבות אירוע "וירוס הקורונה" - ראה פרק 7 בדוח על הממשל התאגידי.

3. השלכות אירוע "וירוס הקורונה" על הסיכונים וניהול הסיכונים בבנק

(א) סיכון האשראי

(1) התפתחויות בסיכון האשראי

המגבלות שהוטלו על ידי הממשלה במסגרת הצעדים לבלימת התפשטות וירוס הקורונה, פגעו בפעילות הכלכלית במשק בכלל ובענפים מסוימים, בפרט (כגון: "מסחר", "תעופה ותיירות", "תחבורה ואחסנה", "בתי מלון שירותי הארחה והסעדה" ו"בינוי ונדל"ן"). בעקבות הירידה בפעילות במשק, נקלעו לווים רבים בענפים אלו לקשיי נזילות ונפגע כושר החזר האשראי שלהם.

בנוסף, בעקבות הפגיעה שנרשמה בהכנסותיהם, נאלצו לקוחות עסקיים רבים לצמצם את הוצאותיהם, לרבות עלויות כח אדם. לפיכך, נרשמה פגיעה משמעותית גם בהכנסותיהם של לקוחות רבים במגזר "אנשים פרטיים".

במסגרת ניהול השינויים שחלו בחשיפות לסיכונים אשראי, שנגרמו בעקבות התפתחויות אלה, נקט הבנק במגוון צעדים, ובכללם:

- מתן אפשרות ללקוחות לדחות את פרעון הלוואותיהם לתקופת זמן מוגבלת, העולה בקנה אחד עם ההנחיות שפורסמו על ידי בנק ישראל, במסגרת "המתווה המקיף לדחיית תשלומי הלוואות" (ראה סעיף ג', לעיל).
- מתן אשראים במסגרת הקרן לעסקים קטנים בערבות המדינה והקרן לעסקים בסיכון גבוה (ראה סעיף 2' לעיל).
- אישור מסגרות אשראי חד צדדיות לתקופה מוגבלת.

הנחיות בנק ישראל לניהול סיכוני אשראי בתקופת אירוע "וירוס הקורונה"

כאמור בסעיפים (1) ו-(2) לעיל, הצעדים שננקטו על ידי הממשלה במטרה לצמצם את התפשטות "וירוס הקורונה", שכללו הטלת מגבלות רבות על הפעילות העסקית ועל התנועה האזרחית, פגעו קשות בהכנסותיהם של אנשים פרטיים ועסקים רבים. במטרה לצמצם את הנזקים הכלכליים שנגרמו ליחידים וגופים עסקיים אלו, נקטו הממשלה, בנק ישראל והמערכת הבנקאית בצעדים שנועדו להקל בתקופת ביניים על קשיי הנזילות שנגרמו ללקוחות המערכת הבנקאית בעקבות הפגיעה בהכנסותיהם. צעדים אלו כללו, בין היתר:

- מתן הלוואות לעסקים על ידי התאגידים הבנקאיים בערבות המדינה.
- עריכת שינויים בתנאי ההלוואות, לרבות הסדרי דחיה שונים שעוגנו במתווה שהוסכם בין בנק ישראל למערכת הבנקאית.
- להערכת בנק ישראל, לאור התמשכות אירוע "וירוס הקורונה" והאתגרים הפיננסיים הנגזרים מאירוע זה, קיים חשש שחלק מהלווים עלול שלא לעמוד בהתחייבותיו בתום תקופת השינויים בתנאי ההלוואה.
- לפיכך, סבור בנק ישראל כי תאגידים בנקאיים מסויימים עשויים להתמודד עם קשיים בהערכת סיכון האשראי, הנובעת מהעליה ברמת אי הוודאות, גישה מוגבלת לנתונים פיננסיים של הלווים, הפרת התניות פיננסיות וקשיים בניתוח ההשפעה של תוכניות הסיוע של המדינה בגין אירוע "וירוס הקורונה".

לאור האמור לעיל, פרסם בנק ישראל ביום 11 באוקטובר 2020 מסמך, הכולל עקרונות לניהול סיכוני האשראי בתאגידים הבנקאיים בתקופת אירוע "וירוס הקורונה", המבוסס על הנחיות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב מיום 3.8.2020, ובכללם:

- (א) התאגידים הבנקאיים נדרשים לקיים פרקטיקות זהירות לניהול סיכונים, הכוללות זיהוי מדידה ומעקב לגבי סיכוני אשראי הנובעים מהלוואות שנערכו בגין שינויים בתנאי ההלוואה.
- (ב) התאגידים הבנקאיים נדרשים לעקוב באופן שוטף אחר השינויים שחלו בתנאי ההלוואות, בכדי לזהות במועד הידרדרות אפשרית באשראי וחשיפה פוטנציאלית להפסדי אשראי.
- (ג) יש להעריך מחדש את הסיווג ודירוג האשראי של לוויים שחלו שינויים בתנאי הלוואותיהם, בהתבסס על רמת החוב הנוכחית של הלווה, מצבו הכספי, יכולת ההחזר והבטחות שלו.
- (ד) יש לקיים מערכות מידע ודיווח ניהוליים שיציגו להנהלה מידע לגבי היקף ההלוואות שבוצעו שינויים בתנאיהן, שינויים נוספים שנערכו מעבר לשינוי הראשוני, מועדי הסיום של השינויים בהלוואות ומידע באשר למרכיב סיכון האשראי שהפוטנציאל לרישום הפסדי אשראי בגינו - גבוה יותר.
- (ה) מוצע לתאגידים הבנקאיים לבחון, עבור לקוחות שממשיכים לחוות אתגרים פיננסיים (הנובעים מאירוע "וירוס הקורונה"), גם לאחר שנערך שינוי ראשוני בתנאי הלוואותיהם - אפשרויות לעריכת שינויים נוספים בתנאי ההלוואות, במטרה להפחית את ההשלכות השליליות הנובעות מאירוע זה על הלווה ולצמצם ככל האפשר את הפסדי האשראי הפוטנציאליים הגלומים בחבות הלווה.
- בחינת האפשרות לעריכת שינויים נוספים בתנאי ההלוואה תתבסס על מאפייני הסיכון הבסיסיים המשפיעים על יכולת גביית האשראי ותכלול הערכה לגבי מצבו הכספי ויכולת ההחזר של הלווה, השפעת תנאי המשק על שווי הבטחות וטיב הערבויות והערכת תזרימי המזומנים הצפויים. בתהליך קבלת ההחלטות כאמור, על ההנהלה לקחת בחשבון את העליה ברמת אי הוודאות באשר לנתונים הנבחנו ולמידע הפיננסי החזוי המתקבל במסגרת תהליך החיתום.
- (ו) בנוסף, לוויים החווים קשיים פיננסיים במועד סיום תקופת השינויים הראשונית בתנאי ההלוואה, מאופיינים בדרך כלל ברמת סיכון אשראי גבוהה יותר.

לפיכך, במסגרת התהליך להערכת הפסדי האשראי הגלומים בתיק האשראי, ובמסגרת התהליך לסיווג אשראים בעייתיים, נדרשים התאגידים הבנקאיים לסווג לקבוצה נפרדת הלוואות הנמדדות על בסיס קבוצתי, המאופיינות ברמת סיכון גבוהה יותר.

(ז) לאור העליה במרכיב אי הוודאות בהערכת יכולת הגביה של לווים מסוימים, הנובעת מהתמשכות אירוע "זירוס הקורונה", עלולים התאגידים הבנקאיים להיתקל בקושי להעריך במדויק את השפעת אירוע "זירוס הקורונה" על יכולת ההחזר לטווח ארוך של לווים מסוימים.

לפיכך, ולאור פרק הזמן הנוסף שעשוי להידרש לתאגידים הבנקאיים לצורך הערכת סיכון האשראי הגלום בתיק האשראי של לווים אלה - על התאגידים הבנקאיים לקחת בחשבון מרכיב אי וודאות אלה הן בתהליך אומדן ההפרשות להפסדי אשראי, והן בתהליך סיווג אשראים (לרבות קבוצות אשראי הומוגניות מסוימות) כ"חובות בעייתיים".

(3) הרחבת הגילוי באשר להלוואות שמועד פרעון נדחה

בהמשך למתווה המוסכם לדחיית פרעון הלוואות בשיתוף עם המערכת הבנקאית שפורסם על ידי בנק ישראל ביום 7 במאי 2020 ועדכונים למתווה זה שפורסמו ביום 13 ביולי 2020 ו- 7 באוקטובר 2020, פרסם בנק ישראל ביום 11 באוקטובר 2020 הנחיות, במסגרתן נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול גילוי באשר לאינדיקציות המשמשות אותם בהערכת רמת הסיכון הגלומה באשראים שפרעונם נדחה כאמור, לרבות גילוי כמותי לגבי התפלגות חובות אלו בחתך מגזרי פעילות, ומתן מידע באשר לתקופות הדחיה שניתנו לאשראים אלו, ולמדרג האיכות שנקבע עבורם.

להלן נתונים באשר להלוואות שפרעונן נדחה, לבקשת לקוחות הבנק, הנמצאות בסטטוס "דחיה" ליום 30.9.2020:

א. התפלגות האשראים שבגינם נערכה דחיה בחתך איכות תיק האשראי (במיליוני ש"ח)

מגזר פעילות	חובות בעייתיים ⁽¹⁾	אינם בדירוג ביצוע אשראי	בפיגור העולה על 30 יום	חובות אחרים	סך הכל	סכום התשלומים שנידחו
אנשים פרטיים:						
- הלוואות לדיור	15	16	-	541	572	21
- אחר	27	8	-	97	132	12
עסקים קטנים	61	32	-	470	563	60
עסקים בינוניים	24	-	-	135	159	10
עסקים גדולים	3	-	-	66	69	16
סך הכל ליום 30.9.2020	130	56	-	1,309	1,495	119

ב. התפלגות האשראים שבגינם נערכה דחיה, בחתך תקופת הדחיה (במיליוני ש"ח)

מגזר פעילות	תקופת דחיית התשלומים מספר לווים	תקופת דחיית התשלומים עד שלושה חודשים	תקופת דחיית התשלומים עד שלושה חודשים	תקופת דחיית התשלומים מעל שישה חודשים	תקופת דחיית התשלומים סך הכל
אנשים פרטיים:					
- הלוואות לדיור	751	324	223	25	572
- אחר	2,491	52	78	2	132
עסקים קטנים	847	146	402	15	563
עסקים בינוניים	55	72	81	6	159
עסקים גדולים	5	17	52	-	69
סך הכל ליום 30.9.2020	4,149	611	836	48	1,495

1. מזה - חובות בסך 95 מיליון ש"ח שסווגו כבעייתיים בתקופת דחיית התשלומים.
2. מזה 1 מיליון ש"ח סווגו כ"חובות פגומים" שאינם צוברים ריבית.

להלן נתונים באשר להלוואות שמועד פרעון נדחה בעבר בשל אירוע "וירוס הקורונה" כאמור, אך תקופת הדחיה בגינם, ליום 30.9.2020 - הסתיימה (במיליוני ש"ח):

מגזר פעילות	חובות בעייתיים	על 30 יום	חובות אחרים	סך הכל
אנשים פרטיים:				
- הלוואות לדיור	11	10	779	800
- אחר	5	2	268	275
עסקים קטנים	36	6	1,456	1,498
עסקים בינוניים	6	-	405	411
עסקים גדולים	-	-	416	416
סך הכל	58	18	3,324	3,400

לאור הגידול ברמת אי הוודאות באשר לכושר החזר החוב של לקוחות שפרעון הלוואותיהם נדחה כאמור, הגדיל הבנק בתקופת הדוח את מרכיב ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי בגין קבוצות חובות מסוימות הכלולות באשראים אלו, ומתייחסות הן ללקוחות הפועלים בענפי משק שנפגעו ישירות מהמשבר והן לאשראים שחלה ירידה בדירוגם.

היקף האשראים הנוספים שבגינם בוצעו דחיות חוב לאחר תאריך המאזן, בשל המשבר כאמור, הסתכם ליום 31.10.2020 בסך של כ- 112 מיליון ש"ח.

כאמור, בעקבות המשבר נפגעו הכנסותיהם של לווים רבים, ונרשמה ירידה בכושר ההחזר שלהם. במקרים, בהם להערכת הבנק קיים חשש שהירידה בכושר ההחזר איננה זמנית - סווגו האשראים שניתנו ללקוחות אלו כ"חובות בעייתיים".

הגידול בהיקף החובות הבעייתיים, של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, הסתכם ב- 243 מיליון ש"ח (מ- 809 מיליון ש"ח ביום 31.12.2019, ל- 1,052 מיליון ש"ח ביום 30.9.2020).

למידע נוסף באשר להתפתחות סיכוני האשראי והיקף החובות הבעייתיים בחתך ענפי משק, ראה פרק 12 להלן.

התפתחויות בהפרשות להפסדי אשראי

הירידה בהיקפי הפעילות שנרשמה בענפי משק רבים (בפרט בענפים שנפגעו ישירות מהמשבר) והפגיעה שנרשמה בהכנסותיהם של אנשים פרטיים רבים כתוצאה מהתכווצות הפעילות במשק שלוותה בעליה בשיעורי האבטלה, הגדילו את הסיכון בתיק האשראי ואת אי הודאות באשר ליכולתם של לקוחות רבים לעמוד בהתחייבותיהם כלפי הבנק.

לנוכח ההרעה שנרשמה באיכות תיק האשראי של התאגידים הבנקאיים - בעיקר בענפי המשק שנפגעו ישירות מהמשבר, והעליה ברמת אי הודאות, כאמור, פרסם בנק ישראל ביום 21 באפריל 2020 וביום 11 באוקטובר 2020, חוזרים - במסגרתם נדרשו התאגידים הבנקאיים, להפעיל שיקול דעת משמעותי באשר לאומדני ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, שיתייחס, בין היתר, הן לאשראי שניתן ללקוחות הפועלים בענפים שנפגעו ישירות מהמשבר, לרבות אשראים שניתנו ל"אנשים פרטיים", והן לעליה בחוסר הוודאות המקשה על התאגידים הבנקאיים לאמוד את סיכון האשראי הגלום בתיק האשראי שלהם (לרבות הערכת הסיכון הגלום באשראים שמועד פרעונם נדחה לבקשת הלקוחות).

הפעולות שננקטו על ידי הבנק במסגרת אומדנים אלו, כללו:

- עדכון "מקדם ההחלטה" מתוך "טווח שיעורי ההפסד", בכל אחד מענפי המשק (בפרט בענפים שנפגעו ישירות מהמשבר), בהתאם להתפתחויות שחלו בענפים אלו - באופן ש"מקדם ההחלטה" שנקבע במסגרת תהליך זה, ישקף (להערכת הבנק), אומדן טוב ככל האפשר, להפסדי האשראי שהתהוו וטרם זוהו - הגלומים בתיק האשראי.
- עדכון "מקדם ההחלטה" בשל ההתפתחויות הכלכליות הנובעות מהצעדים לבלימת התפשטות הוירוס, כאמור, הגדילו את ההוצאה להפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, בכ- 42 מיליון ש"ח.
- עדכון "מודל ההתאמה", הלוקח בחשבון הפסדים צפויים בתיק האשראי של הבנק, בגין ההשלכות הכלכליות והסביבתיות שנגרמו בעקבות הצעדים שננקטו לבלימת התפשטות הנגיף.
- תהליך העדכון כלל סקירה מפורטת של הענפים השונים (בפרט ענפים שנפגעו מהמשבר) ושל הלקוחות העיקריים הפועלים בענפים אלו והערכות לגבי הפסדים צפויים הנובעים מפגיעה פרמננטית משוערת שנגרמה לכושר החזר האשראי של לקוחות אלו - בהתבסס על מידע עדכני מצוי בידי הבנק בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים.
- עדכון "מודל ההתאמה" בעקבות התפתחויות אלו, הגדיל את ההוצאה להפסדי אשראי של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, בסך של כ- 73 מיליון ש"ח.
- בנוסף, סווגו על ידי הבנק בתקופת הדו"ח קבוצות מסוימות של אשראים שמועד פרעונם נדחה, בסך של כ- 95 מיליון ש"ח - כ"חובות בעייתיים" (בהתבסס על מאפייני הסיכון של קבוצות לקוחות אלו). סיווג הלקוחות, כאמור, הגדיל את ההפרשות להפסדי אשראי בתקופת הדוח ב- 29 מיליון ש"ח.

סיכוני אשראי צד נגדי

העליה בסיכון האשראי, תרמה להגדלת מרכיב "סיכוני האשראי של צד נגדי", בעסקאות במכשירים נגזרים.

עם זאת, העליה במרכיב סיכון זה, הקטינה את השווי ההוגן של המכשירים הנגזרים ליום 30.9.2020. בסכום לא מהותי.

לאחר תאריך המאזן לא נרשם גידול משמעותי במרכיב "סיכון אשראי צד נגדי", ולפיכך, לא נרשם שינוי מהותי בשווי ההוגן של המכשירים הנגזרים, בגין מרכיב זה.

כמו כן, היקף הבטחונות הנוספים שנדרש הבנק להפקיד לטובת צדדים נגדיים, להבטחת פרעון התחייבויותיו בגין עסקאות במכשירים נגזרים, בתקופה שלאחר תאריך המאזן - הסתכם בסכום לא מהותי.

(6) חשיפה למוסדות פיננסיים זרים

היקף החשיפה של הבנק למוסדות פיננסיים זרים, מצומצם יחסית והסתכם ליום 30.9.2020 בסך 395 מיליון ש"ח (31.12.2019 - 368 מיליון ש"ח) - מהם כ- 84% בדירוג "A", ומעלה. בשל המשבר הכלכלי שהתפתח במדינות רבות בעולם, בעקבות התפשטות וירוס הקורונה, שהעלה גם את סיכון האשראי של מרבית הבנקים בעולם, הופחת דירוג האשראי של חלק מהבנקים במספר מדינות.

היקף פקדונות הבנק בבנקים זרים שדירוגם הופחת בתשעת החודשים הראשונים של השנה, מסתכם ליום 30.9.2020 בסך של כ- 12 מיליון ש"ח. ליום 31.10.2020 לא חלו שינויים משמעותיים נוספים בדירוגים אלה.

(ג) סיכוני נזילות

לאור העליה ברמת אי הוודאות השוררת במשק בכלל, ובתחום המוניטרי בפרט, התקבלה בבנק החלטה לשמר יחסי נזילות גבוהים, תוך שינוי בתמהיל הפקדונות (עליה במשקל הפקדונות הקמעונאיים והקטנת משקל הפקדונות הפיננסיים לתקופות קצרות). החלטה זו נתמכה בשינויים שנרשמו בטעמי הציבור בתקופת הדו"ח, בשל השלכות המשבר על שוק ההון, בעקבותיהם הסיט הציבור נכסים מאפיקים סחירים (שוק ההון), לאפיקים לא סחירים (פקדונות בנקאיים).

לאור האמור לעיל, הסתכם יחס כיסוי הנזילות הממוצע של הבנק ברבעון שהסתיים ביום 30.9.2020 בשיעור של 143%, לעומת יחס כיסוי נזילות ממוצע בשיעור של 135% שנרשם ברבעון הראשון, ערב פרוץ המשבר הכלכלי הנובע מאירוע "וירוס הקורונה" (ליום 30.9.2020 הסתכם יחס הנזילות בשיעור של 152%, לעומת יחס כיסוי בשיעור של 127% שנרשם ביום 31.12.2019).

למידע נוסף, באשר לעסקאות SWAP שבוצעו על ידי בנק ישראל במטרה להקל על לחצי הנזילות במערכת הבנקאית - ראה סעיף 2(ב') לעיל. לאור יחסי הנזילות הטובים, כאמור - הבנק לא נדרש להשתתף בעסקאות אלו.

(ג) סיכוני שוק

(1) התפתחויות בחשיפה לסיכוני בסיס

בעקבות המשבר הכלכלי שהתפתח בגין אירוע "וירוס הקורונה" והחשש מהמשך מגמת האטה, התמתנה סביבת האינפלציה וקיימת ציפייה לאינפלציה בשיעור זניח. לאור האמור לעיל, הותיר הבנק במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה את היקף החשיפה למגזר הצמוד למדד, בהיקף של כ- 300 מיליון ש"ח.

(2) התפתחות בחשיפה לריבית

לאור התנודתיות הגבוהה ששררה בשוק ההון במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, לרבות תנודתיות בשערי אגרות החוב של ממשלת ישראל, מימש הבנק בתקופה זו חלק מהרווחים שהיו גלומים בתיק אגרות החוב הזמינות למכירה בסך של 103 מיליון ש"ח, לצד רכישת אגרות חוב לטווח ארוך. בעקבות התפתחויות אלו, נרשמה עליה בחשיפה הכלכלית של הבנק לעליה בשיעור של 1 נקודת אחוז בשיעור הריבית - לשיעור של (-0.7%) מההון העצמי.

לפרטים נוספים באשר להשלכות בגין שינויים אפשריים במשתני השוק (ריבית, שערי החליפין, ואינפלציה), על הון הבנק - ראה פרק 13 להלן.

ב. התפתחויות כלכליות אחרות בשנת 2020

המשבר הכלכלי שהתפתח בעקבות אירוע "וירוס הקורונה", במרבית המדינות בעולם (לרבות המשק המקומי), החל מחודש מרס 2020, לווה בירידה משמעותית בתוצר המקומי הגולמי ועליה חדה בשיעורי האבטלה - ולפיכך נרשם כאירוע הכלכלי המשמעותי ביותר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020. למידע נוסף באשר לאירוע זה - ראה סעיף א' לעיל. להלן נתונים באשר להתפתחויות כלכליות נוספות במשק, שנרשמו בתקופת הדוח:

המדד המשולב לבחינת מצב המשק עלה בחודש ספטמבר 2020 בשיעור 0.1%, לעומת ירידה מצטברת בשיעור של 3.9% שנרשמה בתשעת החודשים הראשונים של השנה, ועליה בשיעור של 3.3% שנרשמה בנתון זה בשנת 2019.

על פי נתונים שפורסמו על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה נרשמה בחודש יולי 2020, ירידה בשיעור של 1.3% במדד הייצור התעשייתי, לעומת עליה בשיעור של 1.8% שנרשמה בנתון זה בחודש הקודם.

ניתוח מרכיבי המדד מצביע על ירידה בשיעור של 5.7% בענף הטכנולוגיה העילית, ירידה בשיעור של 1.0% בענף הטכנולוגיה ה"מסורתית" וירידה בשיעור של 2.0% במדד הטכנולוגיה ה"מעורבת - מסורתית".

הגירעון המסחרי של ישראל הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בסך של כ- 50.7 מיליארד ש"ח, המהווה ירידה בשיעור של כ- 18.1% בהשוואה לנתוני הגירעון שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המדינה ממיסים ירדו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור של 4.0% לעומת התקופה המקבילה אשתקד והסתכמו בכ- 230.3 מיליארד ש"ח. הירידה בהכנסות המדינה נובעת מקיטון בשיעור של 6.0% בהכנסות ממיסים עקיפים - שהסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בכ- 100.9 מיליארד ש"ח, קיטון בשיעור של 2.2% בהכנסות ממיסים ישירים - לסך של כ- 124.6 מיליארד ש"ח, וקיטון בשיעור של 7.9% בהכנסות מאגרות - לסך של כ- 4.8 מיליארד ש"ח.

הירידה בהכנסות ממיסים מוסברת ברובה בצעדים שנקטו על ידי הממשלה במטרה לאפשר לעסקים וליחידים להתמודד עם קשיי הנזילות שנגרמו להם עקב המשבר הכלכלי שהתפתח בעקבות אירוע "וירוס הקורונה", לרבות: תשלומי מענקים, דחיית המועדים לתשלום מס ערך מוסף, פריסת תשלומים וביטולי קנסות.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 נרשם גירעון תקציבי בפעילות הממשלה בסך של כ- 102.4 מיליארד ש"ח, לעומת גירעון בסך של 31.1 מיליארד ש"ח בלבד שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. יצוין כי בהתאם לחוק, בהיעדר תקציב מאושר - פועלת הממשלה במסגרת תקציב המשך, במסגרתו הוגבלו הוצאות משרדי הממשלה לחלקו היחסי של תקציב השנה החולפת.

במטרה להתמודד עם השלכות המשבר הכלכלי שנגרם בעקבות אירוע "וירוס הקורונה", אישרה הכנסת בתאריך 7.4.2020 ובמועדים נוספים לאחר מכן, תיקונים לחוק יסוד משק המדינה, בהוראות שעה, המאפשרים גידול בסך של כ- 85 מיליארד ש"ח במסגרת התקציב, וגידול בהחזרי חוב לביטוח הלאומי בסך של כ- 7 מיליארד ש"ח.

הגירעון המצטבר בשנים עשר החודשים שהסתיימו בחודש ספטמבר 2020, הסתכם בשיעור של 9.1% מהתוצר הלאומי הגולמי.

מניתוח מרכיבי הגירעון התקציבי עולה, כי מרביתו (בסך של כ- 97.3 מיליארד ש"ח), נובע מהפעילות המקומית של הממשלה ויתרתו (בסך של כ- 4.6 מיליארד ש"ח), נובע מפעילות הממשלה בחו"ל.

בהתאם להערכות בנק ישראל שפורסמו בחודש אוקטובר 2020, צפוי התוצר הלאומי הגולמי לקטון בשנת 2020 בשיעור של %(-6.5) - %(-5.0), גירעון הממשלה צפוי להסתכם בסוף השנה בשיעור של כ- 13.0%, והאבטלה תסתכם בשיעור של 20% - 17%. על אף תחזיות כלכליות שליליות אלה, החליטה חברת הדירוג MOODY'S בחודש אוקטובר 2020, להותיר את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמתו הנוכחית, באופק דירוג יציב.

על פי הנתונים לחודש ספטמבר 2020, הסתכם שיעור הבלתי מועסקים במשק בכ- 24.7% מכוח העבודה האזרחי, המהווה עליה בשיעור של 6.1 נקודות האחוז ביחס לנתון שנרשם בסוף שנת 2019. בנוסף, בעקבות המשבר הכלכלי שנגרם בגין אירוע "וירוס הקורונה", נרשמה עליה בשיעור המועסקים הנעדרים זמנית ממקום עבודתם, לשיעור של כ- 12.4%, מכלל המועסקים.

שיעור ההשתתפות בכוח העבודה הסתכם בחודש ספטמבר 2020 בכ- 61.3%, המהווה ירידה בשיעור של 1.8 נקודות האחוז ביחס לנתון שנרשם בסוף שנת 2019.

מדד המחירים לצרכן ירד בתשעת החודשים הראשונים של השנה בשיעור של 0.7%, המדד "בניכוי מחירי הדיור" ירד בשיעור של 0.9%, והמדד "בניכוי ירקות ופירות" ירד בשיעור של 0.9%.

ברבע הראשון של שנת 2020 המשיך בנק ישראל ביישום המדיניות המוניטרית המרחיבה שננקטה על ידו בשנים 2019 - 2012 והותיר את הריבית במכרז בשיעור של 0.25%.

עם זאת, בעקבות המשבר הכלכלי שנגרם בגין אירוע "וירוס הקורונה", החליט בנק ישראל ביום 6 באפריל 2020 לנקוט בצעד מוניטרי מרחיב נוסף והפחית את שיעור הריבית במכרז המוניטרי היומי ב- 0.15 נקודות האחוז, לשיעור של 0.1%, בלבד. למידע בדבר צעדים מוניטריים נוספים שננקטו על ידי בנק ישראל – ראה סעיף א' לעיל.

ציפיות האינפלציה לשנה הקרובה (הנגזרות מההפרש שבין תשואת אגרות החוב "הצמודות" לתשואת אגרות החוב ה"שקליות"), הסתכמו בסוף תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור שלילי של (-0.1%) , המהווה ירידה בשיעור של 0.9 נקודת האחוז ביחס לנתון שנרשם בסוף שנת 2019 (0.8%) . ציפיות אלו נמוכות משמעותית מטווח יעד האינפלציה שנקבע על ידי הממשלה $(1\% - 3\%)$.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, נרשמה מגמה מעורבת בשערי החליפין של השקל לעומת מרבית המטבעות הזרים העיקריים: ביחס לדולר של ארה"ב התחזק השקל בשיעור של 0.4%, וביחס ללירה שטרלינג בשיעור של 3.3%. מאידך, נחלש השקל ביחס לאירו בשיעור של 3.8%, וביחס לליין היפני בשיעור של 2.2%.

ג. התפתחויות בשוק ההון

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 נרשמו ירידות שערים בשוק המניות המקומי, בשוק אגרות החוב ה"קונצרניות", ובשוק אגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד.

ירידות השערים נובעות מהמשבר הכלכלי שנגרם בעקבות אירוע "וירוס הקורונה" – שפגע בפעילותם של עסקים רבים שנקלעו לקשיי נזילות חמורים – והעלה את רמת אי הוודאות במשק.

בסיכום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 נרשמו ירידות שערים במדדי המניות: מדד "ת"א 35" ירד בשיעור של כ- 22.3%, מדד "ת"א 90" ירד בשיעור של כ- 4.8% ומדד "ת"א 60 SME" ירד בשיעור של כ- 4.3%.

המחזור היומי הממוצע במניות וניירות ערך המירים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה בכ- 1.9 מיליארד ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ- 52.6% לעומת הנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

היקפי הסכומים שגויסו מהציבור בשוק הראשוני על ידי החברות – באמצעות הנפקת מניות, אופציות, אגרות חוב ואגרות חוב להמרה – הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בכ- 52.6 מיליארד ש"ח, המהווה ירידה בשיעור של כ- 1.9% לעומת הנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

בשוק אגרות החוב הממשלתיות נרשם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 גיוס הון חיובי, נטו, בסך של כ- 44.5 מיליארד ש"ח, נטו, לעומת כ- 13.0 מיליארד ש"ח, נטו, שגויסו מהציבור בתקופה המקבילה אשתקד.

שערי אגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד ירדו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור של כ- 0.5%. מאידך, עלו שערי אגרות החוב הלא צמודות בשיעור של כ- 1.5%.

התשואות לפדיון ברוטו, באגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד, נעו בסוף חודש ספטמבר 2020 בין שיעור זניח באגרות החוב "קצרות הטווח", לכ- 0.4% באגרות החוב "הארוכות".

בתשעת החודשים הראשונים של השנה נרשמה ירידה בסך של 27.6 מיליארד ש"ח בתיק הנכסים של הציבור המושקע באפיק "קרנות הנאמנות", לעומת עליה בסך של 12.6 מיליארד ש"ח שנרשמה באפיק זה בתקופה המקבילה אשתקד.

התפלגות הסכומים שנפדו מקרנות הנאמנות, בחתך אפיקי השקעה, מצביעה על פדיונות בסך של 20.8 מיליארד ש"ח בקרנות ה"אג"ח", כ- 0.9 מיליארד ש"ח נפדו מהקרנות השקליות, כ- 3.7 מיליארד ש"ח נפדו מהקרנות ה"מנייתיות", וכ- 4.1 מיליארד ש"ח נפדו מהקרנות ה"כספיות". מאידך, נרשמו גיוסים בהיקף של 1.9 מיליארד ש"ח ב"קרנות חו"ל".

ד. התפתחויות בחקיקה ובהוראות אחרות - הנוגעות למערכת הבנקאית בישראל

בעקבות המשבר הכלכלי שפרץ ברבע הראשון של שנת 2020 (ונגרם בשל המגבלות שהוטלו על פעילות העסקים ואנשים פרטיים), יזמו הממשלה ובנק ישראל שינויים בחקיקה, בתקינה ובהוראות רגולציה אחרות, במטרה להקל על מצוקת הנזילות במשק ולסייע למערכת הבנקאית וללקוחותיה לצלוח את תקופת המשבר באמצעות הפחתת מגבלות שעלולות להקשות על תפקודה התקין של המערכת הבנקאית בתקופת המשבר, לרבות יצירת תשתית שתאפשר מתן פתרונות מימון ללקוחות שנרשמה עליה בצרכי המימון שלהם (ראה פרק 6א לעיל).

למידע מפורט באשר להתפתחויות שנרשמו בתחום החקיקה וההסדרה בתקופת הדו"ח - ראה פרק 7 בדוח על הממשל התאגידי. מידע נוסף באשר לצעדי חקיקה והסדרה נכלל בפרק 11 בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2019.

7. התפתחות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר

א. רוח ורווחיות(1)

הרווח הנקי של הבנק הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בסך של 171 מיליון ש"ח, לעומת 228 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווה ירידה בשיעור של 25.0%.

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של השנה בשיעור של 7.3%, לעומת 10.8% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת תשואה בשיעור של 10.5% בכל שנת 2019.

הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של השנה, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, היו:

- עליה בהכנסות הריבית, נטו, מ- 888 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019, ל- 918 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
 - עליה בהכנסות המימון שאינן מריבית, מ- 26 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019, ל- 99 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
 - עליה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, מ- 130 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019, ל- 274 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
 - ירידה בהכנסות מעמלות, מ- 236 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019, ל- 232 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
 - עליה בהוצאות התפעוליות והאחרות, מ- 680 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019, ל- 717 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
 - עליה בשיעור המס האפקטיבי, מ- 35.1% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019, ל- 35.7% בתקופת הדוח.
- ברבע השלישי של שנת 2020 רשם הבנק רווח נקי בסך של 64 מיליון ש"ח, לעומת 79 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 19.0%.
- הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות ברבע השלישי של שנת 2020, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, היו:
- ירידה בהכנסות הריבית, נטו, מ- 305 מיליון ש"ח ברבע השלישי של שנת 2019, ל- 302 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
 - עליה בהכנסות המימון שאינן מריבית, מ- 2 מיליון ש"ח ברבע השלישי של שנת 2019, ל- 36 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
 - עליה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, מ- 39 מיליון ש"ח ברבע השלישי של שנת 2019, ל- 77 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
 - ירידה בהכנסות מעמלות, מ- 80 מיליון ש"ח ברבע השלישי של שנת 2019, ל- 78 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
 - עליה בהוצאות התפעוליות והאחרות, מ- 226 מיליון ש"ח ברבע השלישי של שנת 2019, ל- 241 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.

תשואת הרווח הנקי על ההון הסתכמה ברבע השלישי של שנת 2020 בשיעור של 8.2%, לעומת 11.1% בתקופה המקבילה אשתקד.

1. נתוני ההשוואה לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 אינם כוללים את תוצאות הפעילות הנובעות מהנכסים וההתחייבויות שנרכשו על ידי הבנק במסגרת העסקה למיזוג בין הבנק לבין בנק מוניציפל בע"מ, שנכנסה לתוקף ביום 1 בדצמבר 2019 (למידע נוסף - ראה ביאור 37 בדוחות הכספיים לשנת 2019).

ב. הכנסות והוצאות⁽¹⁾

ההכנסות מריבית, נטו, הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בסך של 918 מיליון ש"ח, לעומת 888 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 3.4%. העליה בהכנסות מריבית, נטו, מוסברת כדלקמן:

- עליה בשיעור של 27.9% ביתרה הממוצעת של הנכסים המניבים.
 - ירידה בשיעור של 0.57 נקודות האחוז בפער הריבית, מפער בשיעור של 3.23% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019, לפער בשיעור של 2.66% בתקופת הדוח.
- העליה בהיקף הנכסים, כמו גם הירידה בפער הריבית, מוסברים, בין היתר, בהשלכות הנובעות מעסקת המיזוג עם מוניציפל בנק בע"מ שנכנסה לתוקף ביום 1.12.2019 ובמסגרתה גדל היקף הנכסים המניבים של הבנק מחד, וירד פער הריבית מאידך (בשל השינוי בתמהיל הנכסים - לרבות תמהיל האשראי). להלן טבלה המפרטת את התפלגות הפעילות הפיננסית בבנק ופערי הריבית בחתך מגזרי הצמדה, והתרומה להכנסות הריבית שנרשמה בכל אחד ממגזרים אלו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

מגזר הצמדה	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019
לא צמוד	88	2.85	873	88	3.60	862
צמוד מדד	9	1.12	33	7	1.08	10
מטבע חוץ	3	1.47	12	5	1.57	16
סך הכל	100	2.66	918	100	3.23	888

להלן ניתוח מרכיבי השינוי בהכנסות הריבית:

המגזר השקלי הלא צמוד - היקף הנכסים הממוצע במגזר זה, היווה כ- 88% מכלל נכסי הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, בדומה לנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. תרומתו להכנסות הריבית בבנק של שנת 2020 הסתכמה בכ- 873 מיליון ש"ח, לעומת כ- 862 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (המהווים כ- 95% מכלל הכנסות הריבית בבנק). הגידול בהכנסות הריבית במגזר זה, נובע מעליה בנפח הפעילות, וקוץ בירידה בפער הריבית.

מרכיב האשראי לציבור מכלל נכסי הבנק המניבים במגזר זה, הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור של כ- 72%, לעומת כ- 78% בתקופה המקבילה אשתקד.

בסיכום כללי עלה היקף הנכסים המניבים במגזר זה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בכ- 27%, בעיקר עקב גידול בשיעור של כ- 18% ביתרות הממוצעות של האשראי לציבור, הנובע ברובו מאשראי שנרכש ביום 1.12.2019, במסגרת עסקת המיזוג עם מוניציפל בנק בע"מ, כאמור לעיל. פער הריבית במגזר הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור של 2.85%, לעומת פער ריבית בשיעור של 3.60% שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

הירידה בפער הריבית נובעת הן מקיטון במשקל האשראי לציבור, המתאפיין בתשואה גבוהה יותר ביחס לשימושים אחרים במגזר, והן מירידה בתשואת הריבית בגין מרכיב האשראי לציבור, ומוסברת, בין היתר, בשינוי בתמהיל האשראי, הנובע הן מעסקת המיזוג שנכנסה לתוקף ביום 1.12.2019, כאמור, והן מהסטת שימושים מהמגזר הקמעונאי (ללא הלוואות לדיור), לשימושי אשראי אחרים הנושאים תשואה נמוכה יותר.

1. נתוני ההשוואה לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 אינם כוללים את תוצאות הפעילות הנובעות מהנכסים וההתחייבויות שנרכשו על ידי הבנק במסגרת העסקה למיזוג בין הבנק לבין בנק מוניציפל בע"מ, שנכנסה לתוקף ביום 1 בדצמבר 2019 (למידע נוסף - ראה ביאור 37 בדוחות הכספיים לשנת 2019).

המגזר השקלי צמוד המדד - היקף הנכסים הממוצע במגזר זה היווה כ- 9% מכלל נכסי הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, לעומת כ- 7% בתקופה המקבילה אשתקד. הכנסות הריבית בבנק במגזר זה הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בסך של כ- 33 מיליון ש"ח, לעומת כ- 10 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (המהווים כ- 4% מכלל הכנסות הריבית בבנק). העליה בהכנסות הריבית במגזר זה, מוסברת בעיקר בעליה בשיעור של כ- 67% בהיקף הנכסים המניבים.

מגזר זה מרכז בעיקרו את פעילות הבנק בתחום גיוס הפקדונות מהציבור לטווח בינוני וארוך בצד המקורות, ואת נכסי היסודי להתחייבויות אלה, בצד השימושים. מרכיב האשראי לציבור, מכלל נכסי הבנק המניבים במגזר זה, הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור של כ- 93%, לעומת כ- 83% בתקופה המקבילה אשתקד. העליה במשקל האשראי מוסברת בעיקר, באשראי שנרכש ביום 1.12.2019 במסגרת עסקת המיזוג עם מוניציפל בנק בע"מ, כאמור לעיל.

פער הריבית במגזר הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור של 1.12% לעומת פער ריבית בשיעור של 1.08% שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. העליה בפער הריבית נובעת, בעיקר, מגידול במשקל האשראי לציבור (הנושא תשואה עודפת ביחס לשימושים אחרים), בין היתר, בשל רכישת תיק האשראי ממוניציפל בנק בע"מ, ביום 1.12.2019, במסגרת עסקת המיזוג, כאמור לעיל.

מגזר המט"ח וצמוד המט"ח - היקף הנכסים הממוצע במגזר זה, היווה כ- 3% מכלל נכסי הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, לעומת כ- 5% בתקופה המקבילה אשתקד. תרומתו להכנסות הריבית בבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכמה בכ- 12 מיליון ש"ח, לעומת כ- 16 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווים כ- 1% מכלל הכנסות הריבית בבנק. הירידה בהכנסות הריבית נובעת הן מקיטון בפער הריבית, והן מירידה בהיקף הפעילות במגזר זה. פער הריבית במגזר זה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור של 1.47%, לעומת פער ריבית בשיעור של 1.57% שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בפער הריבית מוסברת בעיקר בעליה בנפח הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, המתאפיינים בתשואה נמוכה יותר.

פער הריבית הכולל, המוגדר כיחס שבין הכנסות הריבית (לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי), לבין היתרה הממוצעת של הנכסים הכספיים המניבים - הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור של 2.66%, לעומת 3.23% בתקופה המקבילה אשתקד. למידע נוסף באשר להתפתחות והתפלגות הכנסות הריבית ומרווחי הריבית בחתך מוצרים בנקאיים ובחתך מגזרי הצמדה - ראה "דוח שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים" (נספח מס' 1 בדוח על ה"ממשל התאגידי").

להלן נתונים לגבי התפתחות הכנסות הריבית בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים, לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020, בהשוואה לתקופות המקבילות אשתקד (במיליוני ש"ח):

מגזר פעילות	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 מיליוני ש"ח
משקי בית	290	289	95	99
עסקים קטנים וזעירים	449	480	145	161
עסקים בינוניים	108	79	35	27
עסקים גדולים	47	27	16	8
בנקאות פרטית	3	4	1	2
גופים מוסדיים	4	3	-	1
ניהול פיננסי	17	6	10	7
סך הכל הכנסות ריבית	918	888	302	305

הכנסות המימון שאינן מריבית, נטו, הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בסך של 99 מיליון ש"ח, לעומת 26 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

העליה שנרשמה בהכנסות המימון שאינן מריבית מוסברת בגידול בסך של כ- 67 מיליון ש"ח, נטו, ברווחים ממימוש ניירות ערך.

להכנסה שנרשמה בגין מרכיב זה, נוספה ירידה בסך של 3 מיליון ש"ח בהפסדים מהתאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים (הנובעת מחוסר הקבלה בין עקרונות הרישום החשבונאי של "נכסי הבסיס" בגין עסקאות במכשירים נגזרים (הנמדדים על "בסיס צבירה"), לבין השיטה לחישוב שווים של המכשירים הנגזרים ששימשו לכיסוי נכסי הבסיס (הנמדדים על "בסיס השווי ההוגן"), ומהווה "הפרשי עיתוי" שייזקפו בדוחות הרווח והפסד של הבנק בשנים הבאות).

להלן נתונים לגבי מרכיבי ההכנסות וההוצאות העיקריים שנכללו בסעיף "הכנסות המימון שאינן מריבית", בתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020, בהשוואה לתקופות המקבילות אשתקד (במיליון ש"ח):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 מיליון ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 מיליון ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 מיליון ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 מיליון ש"ח	הרכב הסעיף הפרשי שער
(25)	6	(67)	12	- ממכשירים נגזרים
26	(5)	70	(4)	- אחרים
1	1	3	8	סך הכל הפרשי שער
(10)	4	(13)	(12)	הכנסות (הוצאות) נטו, מפעילות במכשירים נגזרים ⁽¹⁾⁽²⁾
11	31	36	103	רווחים ממימוש ניירות ערך, נטו
2	36	26	99	סך הכל

1. לא כולל הפרשי שער.

2. מזה הכנסות/הוצאות בגין התאמות ל"שווי ההוגן" של מכשירים נגזרים שהסתכמו בתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 בהוצאות בסך של (16) מיליון ש"ח ו-2 מיליון ש"ח, בהתאמה (בתקופות המקבילות אשתקד - הוצאות בסך 19 מיליון ש"ח ו-8 מיליון ש"ח, בהתאמה).

הוצאות בגין הפסדי אשראי, נטו, הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בסך של 274 מיליון ש"ח, לעומת 130 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בתקופת הדוח היוותה ההוצאה בגין הפסדי אשראי 29.8% מהכנסות הריבית, נטו, ושיעורה ביחס ליתרת האשראי לציבור, נטו (מאזני) הסתכם בשיעור 1.11% (לעומת כ- 14.6% ו- 0.64%, בהתאמה, בתקופה המקבילה אשתקד).

להלן נתונים לגבי התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי, בתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020, בהשוואה לתקופות המקבילות אשתקד (במיליון ש"ח):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 מיליון ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 מיליון ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 מיליון ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 מיליון ש"ח	הרכב ההוצאה
21	24	62	68	הוצאות בגין הפסדי אשראי:
18	53	68	206	- על בסיס פרטני
39	77	130	274	- על בסיס קבוצתי*
				סך הכל

* לרבות מחיקות חשבונאיות בגין חובות נחותים שההוצאה להפסדי אשראי בגינם מוערכת על בסיס קבוצתי, שהסתכמו בתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 בסך של 74 מיליון ש"ח ו-16 מיליון ש"ח, בהתאמה (בתקופות המקבילות אשתקד כ- 82 מיליון ש"ח ו-24 מיליון ש"ח - בהתאמה), בניכוי גביית חובות שנמחקו בעבר, שהסתכמו בתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 בסך של 36 מיליון ש"ח ו-11 מיליון ש"ח, בהתאמה (בתקופות המקבילות אשתקד - 30 מיליון ש"ח ו-8 מיליון ש"ח, בהתאמה).

העליה בהוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, מוסברת בעיקר בגידול בסך 138 מיליון ש"ח בהפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, ונובעת בעיקר מעליה בהפרשות להפסדי אשראי, הן בגין לקוחות הפועלים בענפי משק שנפגעו ישירות מהירידה בפעילות הכלכלית במשק, בעקבות המגבלות שהוטלו על פעילות עסקים ויחידים במסגרת הצעדים שנקטו על ידי הממשלה במאמץ לבלימת התפשטות נגיף הקורונה במדינה (ובכללם: תעופה ותיירות, בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל, מסחר, תחבורה ואחסנה, בינוי ונדל"ן), והן בעליה בהפרשות להפסדי אשראי בגין "אנשיים פרטיים".

הגידול בהפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, נובע משלושה מרכיבים עיקריים:

- עליה בסך של 42 מיליון ש"ח, בגין עדכון "מקדם ההחלטה", מתוך "טווח אומדני ההפסד" (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור), במטרה להתאים את "מקדם ההחלטה" להתפתחויות שחלו בענפי המשק השונים בכלל, ובענפי המשק שפעילותם נפגעה ישירות מהמשבר, כאמור, בפרט - באופן שההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי בגין מרכיב זה, תהווה אומדן טוב ככל האפשר להפסדים שטרם זוהו הגלומים בתיק האשראי.
- עליה בסך של 73 מיליון ש"ח בגין עדכון מרכיב "מקדם ההתאמה" (כהגדרתו בהוראות הדיווח לציבור), בגין מרכיבים כלכליים וסביבתיים שלא נכללו במסגרת מרכיב "מקדם ההחלטה", המהווה אומדן להפסדי האשראי הצפויים בגין אשראים של לקוחות (הפועלים בעיקר בענפי משק שנפגעו ישירות מהמשבר), שחלה הרעה בכושר ההחזר שלהם, ולהערכת הבנק קיים חשש שאופי הפגיעה שונה מזמני.
- כמו כן, סווגו על ידי הבנק בתקופת הדוח קבוצות מסוימות של אשראים שמועד פרעונם נדחה בסך של כ- 95 מיליון ש"ח, כ"חובות בעייתיים" (בהתבסס על מאפייני הסיכון של קבוצות לקוחות אלה). סיווג הלקוחות, כאמור, הגדיל את ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי בתקופת הדוח ב- 29 מיליון ש"ח.

בנוסף, נרשמה עליה בסך של 6 מיליון ש"ח בהוצאות להפסדי אשראי על בסיס פרטני, הנובעת ברובה מירידה בהיקפי הגביה של חובות בעייתיים מסחריים שנמחקו בעבר.

להערכת הבנק, המשבר הכלכלי שנגרם בעקבות אירוע "יורוס הקורונה" עלול להמשיך ולהשפיע על מצב הלווים ועל יכולת ההחזר שלהם, אם כי בשלב זה קיימת אי ודאות רבה הן באשר לעוצמת המשבר והן באשר לפרק הזמן שיידרש למשק לחזור לפעילות סדירה.

להלן נתונים לגבי התפתחות ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי, בחתך מגזרי פעילות "פיקוחיים", בתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020, בהשוואה לתקופות המקבילות אשתקד (במיליוני ש"ח):

מגזר פעילות	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 ש"ח
משקי בית	86	40	22	15
עסקים קטנים וזעירים	149	73	40	18
עסקים בינוניים	33	18	13	3
עסקים גדולים	6	(1)	2	3
סך הכל	274	130	77	39

הגידול שנרשם בהוצאות בגין הפסדי אשראי בכל מגזרי הפעילות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נובע בעיקר מגידול בהוצאה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, המוסבר בהשלכות המשבר הכלכלי שנגרם בעקבות אירוע "יורוס הקורונה", ולוהו באי ודאות באשר לירידה שחלה בכושר ההחזר של לווים בענפים שנפגעו ישירות מהמשבר, ולפגיעה באיכות תיק האשראי של הבנק.

היתרה המצטברת של ההפרשה להפסדי אשראי "על בסיס קבוצתי" הסתכמה ליום 30.9.2020 ב- 571 מיליון ש"ח, והיא מהווה כ- 1.42% מסיכון האשראי הכולל לציבור באותו מועד (31.12.2019 - 403 מיליון ש"ח ו- 1.05%, בהתאמה; 30.9.2019 - 361 מיליון ש"ח, ו- 1.09%, בהתאמה). היתרה המצטברת של ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי הסתכמה ב- 673 מיליון ש"ח והיא מהווה כ- 1.67% מסיכון האשראי הכולל לציבור (31.12.2019 - 491 מיליון ש"ח, ו- 1.28%, בהתאמה; 30.9.2019 - 434 מיליון ש"ח ו- 1.31%, בהתאמה).

למידע נוסף לגבי התפתחות החובות הבעייתיים בבנק ליום 30.9.2020 וסיווגם, ולגבי מדדי איכות תיק האשראי של הבנק - ראה פרק 12'ג' להלן.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב- 232 מיליון ש"ח, לעומת 236 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - ירידה בשיעור של 1.7%. הירידה בהכנסות מעמלות נובעת בעיקר מקיטון בסך של 3 מיליון ש"ח בהכנסות מעמלות המרת מטבע חוץ.

להלן נתונים לגבי התפתחות ההכנסות מעמלות בתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020, לעומת התקופות המקבילות אשתקד:

סוג העמלה	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 מיליון ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 מיליון ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 מיליון ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 מיליון ש"ח
ניהול חשבון	112	113	36	38
כרטיסי אשראי	31	31	10	11
פעילות בניירות ערך	15	13	6	5
טיפול באשראי	12	14	4	5
הפרשי המרה	20	23	7	7
עמלות מעסקי מימון	21	22	7	8
עמלות אחרות	21	20	8	6
סך כל העמלות	232	236	78	80

ההכנסות האחרות הסתכמו בתקופת הדוח ב- 5 מיליון ש"ח, לעומת הכנסות בסך של 8 מיליון ש"ח שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות האחרות נובעות ממכירת מבנים (בחלקם בגין עסקאות שנחתמו בעבר, והוכרו כהכנסה בתקופת הדוח).

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב- 717 מיליון ש"ח, לעומת 680 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 5.4%. הגידול בהוצאות התפעוליות נובע בעיקר מעליה בשיעור של 3.9% בהוצאות השכר, המוסברת ברובה בתוספת לכח האדם בגין עובדים שהועסקו בעבר במוניציפל בנק בע"מ והצטרפו לבנק ביום 1.12.2019, מכח עסקת המיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ שנכנסה לתוקף במועד זה (למידע נוסף - ראה ביאור 37 בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2019). ברבע השלישי של השנה נרשמה עליה בשיעור של 6.6% בהוצאות התפעוליות, לסך של 241 מיליון ש"ח. העליה בהוצאות התפעוליות נובעת בעיקר מגידול בסך של 9 מיליון ש"ח בהוצאות אחזקה, המוסבר בתשלומים חריגים בגין אירוע "וירוס הקורונה".

יחס היעילות של הבנק הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב- 57.2%, לעומת 58.7% בתקופה המקבילה אשתקד.

יחס היעילות ברבע השלישי של השנה הסתכם בשיעור של 57.9%, לעומת 58.4% בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפרשה למיסים על הרווח לפני מיסים הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ב- 94 מיליון ש"ח, לעומת 122 מיליון ש"ח אשתקד. שיעור ההפרשה למיסים ביחס לרווח מפעולות רגילות בתקופת הדוח, הסתכם ב- 35.7%, לעומת 35.1% אשתקד. העליה בשיעור ההפרשות למיסים ביחס לרווח הנקי נובעת מעליה במשקל היחסי של ההוצאות שאינן מותרות בניכוי לצרכי מס.

ג. התפתחויות ברווח כולל אחר

להלן מידע באשר להתפתחות הרווח הכולל האחר (במיליוני ש"ח):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	
				• התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה
57	(4)	177	86	- רווחים (הפסדים), נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
(10)	(31)	(35)	(103)	- רווחים שסווגו מחדש לרווח והפסד
47	(35)	142	(17)	סך הכל התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה
				• הטבות לעובדים
(44)	(39)	(79)	(38)	- רווח (הפסד) אקטוארי לתקופה
2	5	5	9	- הפסד שסווג מחדש לדוח הרווח והפסד
(42)	(34)	(74)	(29)	סך הכל התאמה בגין הטבות לעובדים
5	(69)	68	(46)	סך הכל לפני מס
(1)	23	(23)	16	השפעת המס
4	(46)	45	(30)	סך הכל שינויים ברווח כולל אחר

הירידה ברווח הכולל האחר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, לעומת התקופה המקבילה אשתקד הסתכמה בסך של 75 מיליון ש"ח ומוסברת בשני מרכיבים בעלי השפעות מקזזות, כדלקמן:

- ירידה בסך של 29 מיליון ש"ח בהפסדים האקטואריים בגין הטבות לעובדים (בעיקר בשל עליה בשיעור של 0.3 נקודות האחוז שנרשמה בתקופת הדוח בריבית ההיוון המשמשת לחישוב שווין ההוגן של התחייבויות הבנק בגין זכויות עובדים, לעומת ירידה בשיעור של 1.3 נקודות האחוז שנרשמה בנתון זה אשתקד).
- ירידה בסך של 104 מיליון ש"ח במרכיב ההכנסות מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב זמינות למכירה, הכלולות בתיק ניירות הערך של הבנק.

8. מבנה הנכסים ההתחייבויות, ההון והלימות ההון והשינויים שחלו בהם

א. התפתחויות בנכסים והתחייבויות⁽¹⁾

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים (במיליוני ש"ח):

שעור השינוי (ב-) לעומת 31.12.2019	שעור השינוי (ב-) לעומת 30.9.2019	31.12.2019	30.9.2019 ⁽¹⁾	30.9.2020	סעיף מאזן
11.4	32.4	44,434	37,383	49,498	סך כל המאזן
41.3	112.9	6,708	4,453	9,479	מזומנים ופקדונות בבנקים
21.7	21.6	4,806	4,809	5,850	ניירות ערך
2.7	20.5	31,967	27,250	32,839	אשראי לציבור, נטו
9.1	25.6	36,232	31,465	39,529	פקדונות הציבור
(26.2)	393.0	1,709	256	1,262	אגרות חוב
(17.7)	14.9	956	685	787	כתבי התחייבות נדחים
4.6	6.8	3,058	2,996	3,199	הון עצמי

1. הנתונים ליום 30.9.2019 אינם כוללים נכסים והתחייבויות שנרכשו על ידי הבנק ביום 1.12.2019 במסגרת העסקה למיזוג בין הבנק למוניציפל בנק בע"מ, שנכנסה לתוקף במועד זה (למידע נוסף – ראה ביאור 37 בדוחות הכספיים לשנת 2019).

מזומנים ופקדונות בבנקים

מגזר הצמדה	30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 מיליוני ש"ח	שיעור השינוי %
שקל לא צמוד	9,038	5,992	50.8
שקל צמוד מדד	57	62	(8.1)
מטבע חוץ	384	654	(41.3)
סך הכל	9,479	6,708	41.3

היתרות במגזר הלא צמוד כוללות בעיקר הפקדות בבנק ישראל לצרכי עמידה בהוראות הנזילות והפקדת עודפי מקורות בבנק ישראל.

היתרה במגזר המט"ח כוללת בעיקר הפקדות בבנק ישראל ובבנקים בחו"ל. העליה שנרשמה ביתרות המזומנים והפקדונות בבנקים במגזר הלא צמוד, נובעת מהעליה בשימושים בסעיף זה, הנגזרים מהגידול בפקדונות הציבור במגזר זה.

הירידה שנרשמה בפקדונות במטבע חוץ מוסברת בהסטת שימושים מסעיף זה, להשקעה בניירות ערך הנושאים תשואה גבוהה יותר.

ניירות ערך

התפלגות תיק ניירות ערך	30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 מיליוני ש"ח	שיעור השינוי %
אגרות חוב מוחזקות לפדיון	577	522	10.5
אגרות חוב זמינות למכירה	5,164	4,199	23.0
מניות שאינן למסחר	12	12	-
ניירות ערך למסחר	97	73	32.9
סך הכל	5,850	4,806	21.7

תיק אגרות החוב המוחזקות לפדיון – מוצג לפי העלות המופחתת. העליה שנרשמה ביתרת אגרות החוב המוחזקות לפדיון בתקופת הדוח, מוסברת ברכישת אגרות חוב לטווח בינוני במטרה להגדיל את הכנסות הבנק מאפיק השקעה זה.

תיק אגרות החוב הזמינות למכירה – מוצג לפי השווי ההוגן. ליום 30.9.2020 עלה השווי ההוגן של תיק אגרות החוב הזמינות למכירה על עלותן המופחתת בסך של כ- 75 מיליון ש"ח, נטו (31.12.2019 - 77 מיליון ש"ח). סכום זה, בניכוי השפעת המס, הגדיל את ההון העצמי של הבנק למועד הדוח בסך של כ- 49 מיליון ש"ח. תיק זה, בו כלולים מרבית ניירות הערך של הבנק, כולל את השקעת הבנק כנגד פקדונות הציבור וההון הפעיל.

הבנק משאיל מעת לעת לתאגידים בנקאיים, אגרות חוב הכלולות ב"תיק הזמין למכירה". אגרות חוב שהושאלו כאמור, מוצגות בדוחות הכספיים בסעיף "מזומנים ופקדונות בבנקים", ויתרתם ליום 30 בספטמבר 2020, הסתכמה בסך של 21 מיליון ש"ח (31.12.2019 - 314 מיליון ש"ח). העליה ביתרת אגרות החוב בתיק הזמין למכירה, מוסברת בין היתר, בשימושים הנובעים מגידול בגיוס פקדונות מהציבור בתקופת הדוח.

תיק המניות שאינן למסחר – מוצג לפי השווי ההוגן (או העלות בניכוי הפרשה לירידת ערך, בגין מניות שנתוני השווי ההוגן שלהם אינם זמינים).

ליום 30.9.2020 עלה השווי ההוגן של המניות בתיק זה על עלותן המופחתת בסך של 2 מיליון ש"ח. סכום זה, בניכוי השפעת המס נזקף לסעיף העודפים בהון העצמי.

תיק ניירות הערך למסחר – מרבית הפעילות בגין מרכיב השקעה זה התמקדה במסחר באגרות חוב ממלכתיות, תוך ניצול שינויים ברמות המחירים ששררו בשווקים אלה.

תיק ניירות הערך למסחר מוצג לפי השווי ההוגן של ניירות הערך שנכללו בתיק. העליה ביתרות התיק למסחר בתשעת החודשים הראשונים של השנה, מוסברת בשימושים הנובעים מהגידול בגיוס פקדונות מהציבור בתקופת הדוח.

היתרה הממוצעת של התיק למסחר הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בכ- 48 מיליון ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד - 102 מיליון ש"ח) ומהווה כ- 4.5% מהמסגרת שאושרה על ידי הדירקטוריון.

להלן נתונים לגבי התפלגות השקעות הבנק באגרות החוב הזמינות למכירה, והרווחים (הפסדים) שנצברו בגינם (במיליוני ש"ח):

סיווג אגרות החוב	30 בספטמבר 2020 עלות מותאמת	30 בספטמבר 2020 שווי הוגן	30 בספטמבר 2020 רווחים שטרם מומשו	30 בספטמבר 2020 הפסדים שטרם מומשו
אגרות חוב ממשלתיות ⁽¹⁾	5,045	5,118	77	4
אגרות חוב לא ממשלתיות	44	46	2	-
סך הכל	5,089	5,164	79	4

סיווג אגרות החוב	30 בספטמבר 2019 עלות מותאמת	30 בספטמבר 2019 שווי הוגן	30 בספטמבר 2019 רווחים שטרם מומשו	30 בספטמבר 2019 הפסדים שטרם מומשו
אגרות חוב ממשלתיות ⁽¹⁾	4,022	4,095	73	-
אגרות חוב לא ממשלתיות	7	9	2	-
סך הכל	4,029	4,104	75	-

סיווג אגרות החוב	31 בדצמבר 2019 עלות מותאמת	31 בדצמבר 2019 שווי הוגן	31 בדצמבר 2019 רווחים שטרם מומשו	31 בדצמבר 2019 הפסדים שטרם מומשו
אגרות חוב ממשלתיות ⁽¹⁾	4,077	4,154	77	-
אגרות חוב לא ממשלתיות	45	45	-	-
סך הכל	4,122	4,199	77	-

1. היתרה כוללת בעיקר אגרות חוב של ממשלת ישראל.

על פי הוראות בנק ישראל וכללי חשבונאות מקובלים יש לזקוף לסעיף "רווח כולל אחר" (במסגרת ההון העצמי), הפסדים שנצברו בתיק אגרות החוב הזמינות למכירה וטרם מומשו, כאמור לעיל – רק אם הפסדים אלו הינם בעלי אופי "זמני". הפסדים בעלי אופי ש"אינו זמני" – ייזקפו לדוח הרווח והפסד.

לצורך החלטה לגבי אופי ההפסדים שנצברו בגין אגרות חוב, כאמור – מתבססת הנהלת הבנק על המבחנים הבאים:

- דירוג אגרות החוב, לרבות שינויים שחלו בדירוג זה.
- שיעור ירידת ערך אגרות החוב ביחס לעלותן (גם בהתחשב בהתפתחויות שחלו לאחר תאריך המאזן).
- משך הזמן בו היה שווי אגרות החוב נמוך מעלותן.
- התשואה לפדיון של אגרת החוב, ביחס לטווח הפדיון ולתשואות המקובלות בענף.
- התנודתיות בשווי ההוגן של אגרות החוב.
- מצבו הכלכלי של מנפיק אגרת החוב ויכולתו לעמוד בהתחייבויותיו.
- כוונת ויכולת הבנק להחזיק באגרות החוב הנ"ל עד למועד פדיון.
- סיווג אגרת החוב (או אי סיווגה), כ"חוב בעייתי".
- ארועי כשל תשלום שנרשמו בגין אגרות החוב.

אגרות החוב הנ"ל נרכשו על ידי הבנק במטרה להחזיק בהן עד לפדיון, או עד למועד בו עליית שוויין ההוגן תאפשר לבנק לממשן ברווח. בכוונתו וביכולתו של הבנק להחזיק באגרות החוב הנ"ל בתקופה הנדרשת להשגת מטרות אלו.

לאור מגמת הירידה בתשואות שנרשמה בשוק אגרות החוב בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, לא נרשם בתקופת הדוח שינוי משמעותי בהפסדים שטרם מומשו הכלולים בתיק אגרות החוב הזמין למכירה שהסתכמו ליום 30 בספטמבר 2020, בסך של 4 מיליון ש"ח, בלבד (31.12.2019 – הפסדים בסכום זניח).

להערכת ההנהלה, הפסדים אלו נובעים מהתנודתיות הרבה שנרשמה בשוק ההון בתשעת החודשים הראשונים של השנה, המוסברת במשבר הכלכלי שנגרם בעקבות אירוע "יורס הקורונה". לפיכך, ומכיוון שמרבית ההפסדים מיוחסים לתיק אגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלות (בעיקר ממשלת ישראל), מעריכה הנהלת הבנק שההפסדים הנ"ל הינם בעלי "אופי זמני".

סיווגם של הפסדים הגלומים בתיק אגרות החוב הזמין למכירה (בשיעור העולה על 20% מעלותן המותאמת של אגרות חוב אלה), נבחן על ידי הבנק בתדירות רבעונית. במסגרת תהליך זה, נסקר מצבם העסקי של המנפיקים הרלוונטיים (המבוסס על מידע כספי גלוי), לרבות יכולתם לעמוד בהתחייבויותיהם.

בהתבסס על בדיקות אלו, לא נזקפו בתקופת הדוח הפסדים לדוח הרווח והפסד בגין מרכיב זה (בתקופה המקבילה אשתקד – זהה).

לפרטים נוספים באשר להתפלגות ההפסדים שנצברו בתיק אגרות החוב הזמין למכירה וטרם מומשו – בחתך "תקופת צבירת ההפסדים" – ראה ביאור 6 בתמצית הדוחות הכספיים.

אשראי לציבור

מגזר הצמדה	30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 מיליוני ש"ח	שיעור השינוי %
שקל לא צמוד ⁽¹⁾	28,940	28,179	2.7
שקל צמוד מדד	3,585	3,401	5.4
מטבע חוץ (כולל צמוד מט"ח)	314	387	(18.9)
סך הכל	32,839	31,967	2.7

יתרת האשראי לציבור עלתה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור של 2.7% (בתקופה המקבילה אשתקד – 6.1%).

1. הגידול באשראי השקלי הלא צמוד, מוסבר הן בעליה בשיעור של 20.5% בהלוואות לדיוור, והן בעליה בשיעור של 2.3% שנרשמה באשראי ללקוחות מסחריים. השפעת מרכיבים אלו קוזזה בירידה בשיעור של 10.0% באשראי שניתן לאנשים פרטיים.

להלן טבלה המפרטת את התפלגות סיכון האשראי הכולל⁽¹⁾ לציבור, בחתך ענפי משק:

31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2019	30 בספטמבר 2020	30 בספטמבר 2020	30 בספטמבר 2020
הפרשה להפסדי אשראי	חובות בעייתיים	אשראי כולל ⁽¹⁾	הפרשה להפסדי אשראי	חובות בעייתיים	אשראי כולל ⁽¹⁾
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
107	190	12,012	171	225	12,877
63	155	6,459	75	207	7,316
110	201	5,237	145	190	5,070
65	87	2,957	88	156	2,978
32	43	1,885	55	81	1,977
48	46	1,677	59	57	1,608
18	45	5,266	22	67	5,590
48	88	2,576	58	120	2,736
491	855	38,069	673	1,103	40,152

ענף משק

אנשים פרטיים⁽²⁾⁽³⁾

בינוי ונדל"ן

מסחר⁽²⁾

תעשייה⁽²⁾

שירותים עסקיים אחרים⁽²⁾

תחבורה ואחסנה

שירותים ציבוריים וקהילתיים

אחרים (פחות מ- 5%)

סך הכל

הערות:

1. סיכון אשראי - לרבות סיכון אשראי חוץ מאזני.
2. הגידול בהיקף החובות הבעייתיים ובהיקף ההפרשות להפסדי אשראי בענפים אלו נובע, בין היתר, מירידה בכושר ההחזר של לווים הפועלים בענפים אלו שנפגעו ישירות מההגבלות שהוטלו על ידי הממשלה במסגרת המאמצים לכלימת התפשטות וירוס הקורונה - ופגעו ישירות בענפים אלו (ראה גם פרק 6א לעיל).
3. העליה בהיקף סיכון האשראי בענף "אנשים פרטיים", נובעת בעיקר מגידול ביתרת ההלוואות לדיוור.

להלן נתונים תמציתיים לגבי התפתחות החובות הבעייתיים⁽¹⁾ בבנק:

31 בדצמבר 2019	30 בספטמבר 2020	שיעור השינוי %	סוג חוב
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
407	389	(4.4)	חובות פגומים
106	96	(9.4)	סיכון אשראי נחות
342	618	80.7	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ⁽²⁾
855	1,103	29.0	סך הכל

הערות:

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של החובות הבעייתיים בגין סיכון האשראי לציבור.
2. העליה בהיקף החובות שסווגו כ"סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת", נובעת מסיווג אשראי של לקוחות שחלה הרעה בכושר ההחזר שלהם, הנובעת בין היתר, בשל המשבר הכלכלי שנגרם עקב אירוע "וירוס הקורונה" - כ"חובות בעייתיים".

מידע נוסף באשר לסיכונים האשראי נכלל בפרק 12 להלן, ובדוח הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק שכתובתו:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory/2020>

פקדונות הציבור

	30 בספטמבר 2020 לפי דרישה	30 בספטמבר 2020 קצוב	30 בספטמבר 2020 סה"כ	31 בדצמבר 2019 לפי דרישה	31 בדצמבר 2019 קצוב	31 בדצמבר 2019 סה"כ	שינוי באחוזים
מגזר הצמדה	14,763	20,284	35,047	12,183	19,593	31,776	10.3
שקל לא צמוד	-	1,872	1,872	-	2,106	2,106	(11.1)
שקל צמוד מדד מט"ח(*)	1,449	1,161	2,610	1,306	1,044	2,350	11.1
סך הכל	16,212	23,317	39,529	13,489	22,743	36,232	9.1

* לרבות צמוד למטבע חוץ.

פקדונות הציבור במגזר הלא צמוד עלו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור של 10.3%, מסך של 31,776 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2019, לסך של 35,047 מיליוני ש"ח בתום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020. העליה בהיקף הפקדונות נובעת משני מרכיבים בעלי השפעות מקוזות. מחד, נרשם גידול בפקדונות בנקאיים קמעונאיים המוסבר, בין היתר, בשינוי בטעמי הציבור שהתבטא בהסטת נכסים פיננסיים, מהאפיקים הסחירים (שוק ההון), לפקדונות הבנקאיים, בשל התנודות החריפות שנרשמו בשוק ההון בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, הנובעות מהמשבר הכלכלי שהתפתח בעקבות אירוע "וירוס הקורונה". מאידך, קוזזה השפעת מרכיב זה, בקיטון בפקדונות של גופים מוסדיים.

פקדונות הציבור הצמודים למדד (המהווים ברובם מקור למתן אשראי, בעיקר בתחום ההלוואות לדיור ועבור החטיבה המסחרית), ירדו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור של 11.1%. הירידה בהיקף הפקדונות במגזר זה, מוסברת בין היתר, בסביבת האינפלציה הנמוכה השוררת במשק המקומי בשנים האחרונות, שגרמה לשינוי בטעמי החיסכון של הציבור ולהסטת נכסים פיננסיים למגזר הלא צמוד.

פקדונות הציבור במטבע חוץ (לרבות פקדונות צמודים למטבע חוץ) עלו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור של 11.1% והסתכמו ב- 2,610 מיליוני ש"ח.

להלן נתונים לגבי הרכב והתפתחות תיק ניירות הערך המוחזק על ידי הציבור:

אפיק השקעה	30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 מיליוני ש"ח	שיעור השינוי %
קרנות נאמנות	3,770	4,716	(20.1)
אגרות חוב	3,241	3,631	(10.7)
מניות	2,575	3,363	(23.4)
סך הכל	9,586	11,710	(18.1)

הירידה שנרשמה ביתירות תיק ניירות הערך של הציבור מוסברת, רובה ככולה, בירידות החדות שנרשמו בשוק ההון בתקופת הדוח, בשל המשבר הכלכלי שנגרם בעקבות "אירוע וירוס הקורונה" (ראה פרק 6א, לעיל).

אגרות חוב

להלן נתונים לגבי הרכב והתפתחות יתרת אגרות החוב שהונפקו על ידי הבנק:

ההרכב	30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 מיליוני ש"ח	שיעור השינוי %
אגרות חוב שאינן צמודות	256	559	(54.2)
אגרות חוב צמודות	1,006	1,147	(12.3)
סך הכל	1,262	1,706	(26.0)

כתבי התחייבות נדחים

ההרכב	30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 מיליוני ש"ח	שיעור השינוי %
כתבי התחייבות הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים ⁽¹⁾	266	260	2.3
כתבי התחייבות אחרים ⁽²⁾	521	696	(25.1)
סך הכל	787	956	(17.7)

1. כתבי התחייבות נדחים אלו הונפקו על ידי הבנק לחברה האם בשנים 2017 ו- 2019. כתבי ההתחייבות אינם סחירים וכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים (לפרטים נוספים - באשר לתנאים הנלווים לכתבי ההתחייבות, לרבות באשר למנגנונים לספיגת הפסדים - ראה פרק 8' בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019).

2. כתבי ההתחייבות האחרים כוללים כתבי התחייבות שהונפקו על ידי הבנק וכתבי ההתחייבות שהתקבלו ביום 1 בדצמבר 2019 ממוניציפל בנק בע"מ. כתבי התחייבות אלו מדורגים על ידי חברת "מעלות S&P" (להלן: "חברת הדירוג") בדרגת "AA+" (באופן דירוג יציב), הנמוך בדרגה אחת מהדירוג שנקבע ליתר ההתחייבויות של הבנק ("AAA"). דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים אושר לאחרונה על ידי חברת הדירוג ביום 7.5.2020.

הפער בדירוג נגזר ממטודולוגיית הדירוג של חברת הדירוג העולמית "S&P" (חברת האם של "מעלות S&P"), לפיה - דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים יפחת בדרגה אחת, מתחת לדירוג המנפיק.

בהתאם למתודולוגיה שנקבעה על ידי חברת הדירוג הבינלאומית, כאמור, הוגדר הבנק (לצורך קביעת דירוג האשראי שלו על ידי חברת הדירוג), כ"חברת ליבה" בקבוצת "בנק דיסקונט". קביעה זו יוצרת זיקה חד - חד ערכית בין הדירוג שנקבע לחברה האם, לבין דירוג הבנק.

כתבי ההתחייבות הנדחים (המוכרים כ"הון ברובד השני"), מהווים ליום 30.9.2020, כ- 11% בלבד מ"הון העצמי ברובד הראשון" של הבנק כהגדרתו בהוראות בנק ישראל (31.12.2019 - 14%). שיעור זה נמוך מהשיעור המכסימלי (50%) המותר על פי הוראות אלו.

לפרטים נוספים בדבר הכללים להכרה בכתבי התחייבות נדחים - כ"הון ברובד השני", שנקבעו ב"כללי באזל", לרבות בתקופת המעבר שנקבעה ליישום כללים אלו - ראה סעיף ב' להלן.

שווי הוגן של מכשירים נגזרים

סוג המכשיר	נכסים אחרים 30.9.2020 מיליוני ש"ח	נכסים אחרים 31.12.2019 מיליוני ש"ח	התחייבויות אחרות 30.9.2020 מיליוני ש"ח	התחייבויות אחרות 31.12.2019 מיליוני ש"ח
חוזי ריבית:				
- שקל מדד	6	3	11	6
- אחר	1	-	34	20
חוזי מטבע חוץ	42	20	53	60
חוזים בגין מניות	8	9	8	9
חוזי סחורות ואחרים	64	51	63	50
סך הכל השווי ההוגן של מכשירים נגזרים	121	83	169	145
מזה - נכלל בסעיף "אשראי לציבור"	-	(1)	-	-
- נכלל בסעיף "נכסים אחרים"	(2)	(2)	-	-
סך הכל נכלל בסעיף "נגזרים"	119	80	169	145

השווי ההוגן של התחייבויות הבנק, נטו, בגין עסקאות במכשירים הנגזרים ליום 30.9.2020, הסתכם ב- 48 מיליון ש"ח, ומהווה ירידה בשיעור של כ- 23% לעומת יתרת ההתחייבויות, נטו, ביום 31.12.2019.

העליה בשווי ההוגן, נטו, של המכשירים הנגזרים נובעת משינויים במשתני השוק המשמשים לחישוב השווי ההוגן של מכשירים אלו, כגון: הפרשי הצמדה, הפרשי שער ושיעורי הריבית השוררים בשוק.

נכסים אחרים

ההרכב	30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 מיליוני ש"ח	שיעור השינוי %
מיסים שוטפים - עודף מקדמות	31	34	(8.8)
מיסים נדחים לקבל	448	372	20.4
זכות שימוש בנכסים חכורים ⁽²⁾	177	-	-
נכסים אחרים ⁽¹⁾	131	60	118.3
סך הכל	787	466	68.9

- הגידול בנכסים האחרים מוסבר בעיקר בתשלומים המתייחסים לתקופת חתך שלאחר תאריך המאזן.
- היתרות שנכללו בסעיף זה מהוות נכס שהוכר בגין זכות שימוש הנובעת מחוזה חכירה שנחתמו על ידי הבנק (בעיקר בענף הנדל"ן). נכסים אלו הוכרו בעקבות יישום התיקון להוראות הדיווח לציבור, בנושא: "חכירה" (ראה ביאור 1' בתמצית הדוחות הכספיים).

התחייבויות אחרות

ההרכב	30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 מיליוני ש"ח	שיעור השינוי %
התחייבויות בגין זכויות עובדים:			
- עודף עתודה לפיצויי פרישה, נטו	561	498	12.7
- הטבות לאחר סיום העסקה	65	65	-
- התחייבויות בגין חופשה	35	23	52.2
- התחייבות בגין דמי מחלה שלא נוצלו	8	8	-
- הפרשות בגין שכר ונלוות	29	52	(44.2)
סך כל ההתחייבויות בגין זכויות עובדים ⁽¹⁾	698	646	8.0
התחייבות לתשלום דמי חכירה ⁽²⁾	173	-	-
זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי	721	763	(5.5)
הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפים חוץ מאזניים	24	19	26.3
אחר	229	258	(11.2)
סך הכל	1,845	1,686	9.4

- העליה בהפרשות להתחייבות בגין תשלום "מי חופשה", מוסברת בירידה בניצול זכויות החופשה על ידי העובדים, בשל מגבלות התנועה שהוטלו בעקבות אירוע "וירוס הקורונה".
- היתרות שנכללו בסעיף זה מהוות ערך נוכחי של תשלומים עתידיים בגין חוזה חכירה שהוכרו כהתחייבות בעקבות יישום התיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא: "חכירות" (ראה ביאור 1' בתמצית הדוחות הכספיים).

סעיפים חוץ מאזניים

להלן נתונים לגבי ההתפתחות בסעיפים החוץ מאזניים העיקריים:

ההרכב	30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 מיליוני ש"ח	שיעור השינוי %
אשראי תעודות ⁽¹⁾	44	72	(38.9)
ערבויות להבטחת אשראי	271	275	(1.5)
ערבויות לרוכשי דירות	868	906	(4.2)
ערבויות והתחייבויות אחרות	1,338	1,215	10.1

- הירידה ביתרות בגין אשראי תעודות נובעת מקיטון בפעילות סחר החוץ (הנובע בחלקו מהשלכות המשבר הכלכלי בעקבות אירוע "וירוס הקורונה").

ב. הון והלימות הון

(1) כללי

יחס הלימות ההון הוגדר כיחס שבין אמצעי ההון של הבנק (ברובד הראשון וברובד השני), לבין נכסי הסיכון של הבנק כהגדרתם בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211 - 201 שפורסמו על ידי בנק ישראל (להלן: "כללי באזל").

"כללי באזל" קובעים הגדרות שונות לגבי אמצעי ההון ונכסי הסיכון, לרבות:

- ההון ברובד הראשון הוגדר כ"הון העצמי" החשבונאי בניכוי התאמות פיקוחיות (כהגדרתן ב"כללי באזל"), ובכללן:
 - ניכוי מיסים נדחים לקבל שמימוש מתבסס על הרווחיות העתידית של התאגיד הבנקאי.
 - "עודף מיסים" - המוגדר כיתרת המיסים הנדחים לקבל, שנוצרו מהפרשי עיתוי, העולה על 10% מההון ב"רובד הראשון".
 - בחישוב יתרה זו לא ילקחו בחשבון עודפי מיסים נדחים, כאמור - שאינם עולים על מרכיב "מס השכר" שנכלל בהפרשות לזכויות עובדים. מרכיב זה ייכלל בנכסי הסיכון בשיעור משוקלל של 250%.
 - ההון ברובד השני הוגדר כצירוף המרכיבים הבאים:
 - מכשירים פיקוחיים מסוימים שהונפקו לתקופה של חמש שנים לפחות, הכוללים מנגנונים ל"ספיגת הפסדים", ומאפשרים המרה אוטומטית של מכשירים אלו למניות, בתנאים מסוימים שהוגדרו ב"כללי באזל".
 - הפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, שאינן עולות על 1.25% מנכסי הסיכון המשוקללים בגין סיכון אשראי.
- במטרה לאפשר לתאגידים הבנקאיים ליישם בהדרגה הנחיות אלו, נקבעו ב"כללי באזל" הוראות מעבר, הכוללות מנגנון לאימוץ הדרגתי של הקריטריונים להכרה בהון פיקוחי המיושם בשנים 2021 - 2021 (להלן: "תקופת המעבר").
- במסגרת מנגנון זה, כתבי ההתחייבות שהונפקו על ידי התאגידים הבנקאיים עד ליום 31.12.2013, ואינם עומדים בקריטריונים להכרה כמרכיב הון ב"רובד השני" (מכיוון שאינם כוללים מנגנונים ל"ספיגת הפסדים"), יוכרו בחלקם כ"הון ברובד השני" בתקופת המעבר, בשיעורים הולכים ופוחתים, עד לביטולם המלא בתום "תקופת המעבר".

קביעת דרישות סף:

- כללי
 - במסגרת ההנחיות שנכללו ב"כללי באזל", נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים יחסי הון מינימליים, כדלקמן:
 - יחס ההון העצמי ברובד הראשון - לא יפחת משיעור של 9% (לפרטים נוספים באשר לצמצום מגבלה זו - ראה להלן).
 - יחס הלימות ההון הכולל - לא יפחת משיעור של 12.5% (לפרטים נוספים באשר לצמצום מגבלה זו - ראה להלן).

• חשיפה לשינויים בדירוג האשראי של המדינה

בעקבות הצעדים הפיסקאליים שנקטו על ידי המדינה במסגרת ההתמודדות עם המשבר הכלכלי שנגרם בגין אירוע "זירוס הקורונה", נרשמה עליה חדה בגירעון הממשלה שהסתכם בחודש ספטמבר 2020 בשיעור של כ- 9% מהתוצר המקומי הגולמי. לאור האמור לעיל, וככל שתרשם הרעה נוספת בנתונים המאקרו - כלכליים, קיימת אפשרות שחברות הדירוג יפחיתו בעתיד את דירוג האשראי הבינלאומי של מדינת ישראל.

התממשות אפשרית של תרחיש זה תגרום לגידול בנכסי הסיכון של הבנק בסך של כ- 1.5 מיליארד ש"ח, ותפחית את יחס ההון העצמי ברובד הראשון בכ- 0.5 נקודות האחוז.

ב. הון והלימות הון (המשך)

- הוראת שעה מס' 250 בנושא: "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה"

במטרה לאפשר לתאגידים הבנקאיים לספוג הפסדי אשראי צפויים בגין "משבר וירוס הקורונה", מחד, ולבסס ציפיה פיקוחית כלפי התאגידים הבנקאיים, הכוללת תמיכה במשקי הבית ובמגזר העסקי באמצעות מתן פתרונות מימון - מאידך, פרסם בנק ישראל ביום 31.3.2020 הוראת שעה מס' 250, הכוללת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201, בנושא: "מדידה והלימות הון". במסגרת תיקון זה הופחתו יחסי ההון המינימליים כדלקמן:

 - יחס הלימות ההון ברובד הראשון הופחת ב- 1 נקודות האחוז, ל- 8.0%.
 - יחס הלימות ההון הכולל הופחת ב- 1 נקודות האחוז, ל- 11.5%.

תוקף התיקון להוראת השעה נקבע במקור ליום 30.9.2020. לאור המשך המשבר הכלכלי הנובע מאירוע וירוס הקורונה - האריך בנק ישראל ביום 16.9.2020 את תוקף ההוראה עד ליום 31.3.2021. למרות האמור לעיל, ההקלות בנושא, יחסי ההון המזעריים יהיו בתוקף במשך שנתיים נוספות לאחר שיפקע תוקף הוראת השעה (להלן: "התקופה הנוספת"), ובלבד שבתקופה הנוספת, יחסי הלימות ההון של התאגידים הבנקאיים, בפועל - לא יפחתו מערכם במועד פקיעת תוקפה של הוראת השעה.

למידע נוסף באשר למגבלות על יחסי הלימות ההון המינימליים שנקבעו על ידי הדיקטוריון - ראה סעיף 3(ג) להלן.

• הגדלת דרישות ההון:

בעקבות ההתפתחויות שנרשמו בשנים האחרונות בשוק הדיור בישראל (ובכללן עליות משמעותיות שנרשמו במחירי הדיור ובהיקפי ההלוואות לדיור), שתרמו להגדלת הסיכונים הגלומים בתיקי האשראי של התאגידים הבנקאיים - פרסם בנק ישראל ביום 28 בספטמבר 2014 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, במסגרתו נקבעה לכל אחד מהתאגידים הבנקאיים דרישת הון מינימלית נוספת, בשיעור המהווה 1% מהיקף תיק ההלוואות לדיור של כל אחד מהתאגידים הבנקאיים.

דרישת ההון העצמי המינימלית של הבנק הנגזרת מהנחיות אלה, הסתכמה ליום 30.9.2020 בשיעור של 8.20% (ודרישת ההון הכולל המינימלית - בשיעור של 11.70%).

(2) הון

הרכב ההון	30.9.2020 מיליוני ש"ח	31.12.2019 מיליוני ש"ח	השינוי מיליוני ש"ח
הון וקרנות הון	203	203	-
הפסד כולל אחר מצטבר	(78)	(48)	(30)
יתרת רווח	3,074	2,903	171
סך הכל הון	3,199	3,058	141

הון הבנק ליום 30.9.2020 הסתכם ב- 3,199 מיליוני ש"ח, עליה בשיעור של כ- 4.6% בהשוואה ליתרתו ביום 31.12.2019. העליה בהון מוסברת ברווחים השוטפים של הבנק בתקופת הדוח, וקוזה בעליה בסך של 30 מיליוני ש"ח בהפסד הכולל האחר המצטבר.

יחס ההון לסך המאזן ליום 30.9.2020 הסתכם בכ- 6.5% (31.12.2019) - 6.9%.

ב. הון והלימות הון (המשך)

(3) הלימות הון

(א) יחס ההון לרכיבי סיכון

31.12.2019 אחוזים	30.9.2020 אחוזים	
10.99	11.20	- יחס ההון העצמי ברובד הראשון לרכיבי סיכון
13.65	13.58	- יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.20 ⁽¹⁾	8.20 ⁽¹⁾	- יחס ההון העצמי ברובד הראשון הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
12.70 ⁽¹⁾	11.70 ⁽¹⁾	- יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

1. יחסי הלימות ההון המינימליים שנקבעו לבנק בהתאם להוראות בנק ישראל, לרבות ההקלות שנקבעו בהוראת השעה (ראה סעיף 1, לעיל), מסתכמים בשיעור של 8.00% (עבור יחס ההון העצמי ברובד הראשון), ו- 11.50% (עבור יחס הלימות ההון הכולל); (31.12.19 - 9.00% ו- 12.50%, בהתאמה). עם זאת, בהתאם להנחיות שנכללו בתיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, הועלו דרישות ההון המינימליות המתייחסות לבנק, בשיעור של 0.20% (31.12.2019 - 0.20%). לאור האמור לעיל, מסתכמות דרישות ההון המינימליות של הבנק ליום 30.9.2020, בשיעור של 8.20% (עבור יחס ההון העצמי המינימלי ברובד הראשון) ו- 11.70% (עבור יחס הלימות ההון הכולל) (31.12.2019 - 9.20% ו- 12.70%, בהתאמה).

(ב) יעדים

מדיניות הבנק באשר ליעדי הלימות ההון של הבנק, נגזרת מהתיאבון לסיכון של הבנק שאושר על ידי הדירקטוריון. במסגרת מדיניות זו, הנחה הדירקטוריון את הבנק לשמר רמת הלימות הון העולה הן על הסף שהוגדר על ידי בנק ישראל, והן על השיעור הנגזר מתוצאות סקר "ICAAP". שיעורי הלימות ההון של הבנק ליום 30.9.2020 עולים על אלו שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

כאמור בסעיף (1) לעיל, מופחתים כתבי התחייבות שהונפקו על ידי הבנק עד ליום 31.12.2013 (ונכללים במסגרת "הוראות המעבר" כמרכיב הון פיקוחי ברובד השני), בהדרגה עד לשנת 2021. לפיכך, ובמטרה לתמוך ביעדי הצמיחה של הבנק הנפיק הבנק לחברה האם בשנים 2017 ו- 2019 כתבי התחייבות נדחים הכוללים "מנגנונים לספיגת הפסדים" ("COCO"), בסך של 260 מיליון ש"ח.

(ג) ניהול ההון ומגבלות

הבנק קבע מדיניות שמרנית לניהול יתרות ההון הפיקוחי, נכסי הסיכון, ויחסי הלימות ההון הנגזרים ממרכיבים אלו, שתאפשר לבנק לעמוד במגבלות שנקבעו על ידי בנק ישראל כמפורט בסעיף א' לעיל.

במטרה לתמוך במדיניות זו, קבע דירקטוריון הבנק בעבר מגבלות באשר ליחסי ההון המינימליים בבנק, כדלקמן:

- יחס ההון העצמי של הבנק ברובד הראשון, לא יפחת משיעור של 9.5%.
- יחס הלימות ההון הכולל של הבנק, לא יפחת משיעור של 13.0%.

בהמשך להקלות שנקבעו על ידי בנק ישראל בהוראת השעה, במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250 (ראה סעיף 1 לעיל), החליט דירקטוריון הבנק ביום 20 באפריל 2020, להפחית את המגבלות באשר ליחסי ההון המינימליים בנקודת אחוז אחת, כדלקמן:

- יחס ההון העצמי של הבנק ברובד הראשון, לא יפחת מ- 8.5%.
- יחס הלימות ההון הכולל של הבנק, לא יפחת משיעור של 12.0%.

הפחתת המגבלות תהיה בתוקף עד למועד בו תפקענה ההקלות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250 (ראה סעיף 1 לעיל).

ב. הון והלימות הון (המשך)

(3) הלימות הון (המשך)

בנוסף, נקבעו על ידי הבנק ספי התרעה גבוהים יותר, המיועדים לתמוך במגבלות שנקבעו על ידי בנק ישראל והדירקטוריון, גם במקרה של עליה רגולטורית אפשרית במגבלות הלימות ההון. ספי התרעה אלו מנוטרים על ידי הבנק באופן שוטף.

(ד) ניתוח רגישות

להלן נתונים באשר להשלכות האפשריות של תרחישים שונים על יחסי הלימות ההון של הבנק:

גידול (קיטון) ביחס הלימות ההון יחס הון עצמי ברובד הראשון 30.9.2020 אחוזים	גידול (קיטון) ביחס הלימות ההון יחס הון עצמי ברובד הראשון 31.12.2019 אחוזים	גידול (קיטון) ביחס הלימות ההון יחס הון עצמי ברובד הראשון 30.9.2020 אחוזים	גידול (קיטון) ביחס הלימות ההון יחס הון עצמי ברובד הראשון 31.12.2019 אחוזים
תאור התרחיש			
- עליה בסך של 100 מיליון ש"ח בהון העצמי ברובד הראשון			
0.35	0.36	0.34	0.36
- עליה בסך של 1 מיליארד ש"ח בנכסי הסיכון			
(0.38)	(0.38)	(0.46)	(0.48)

(4) רכישת שיפוי לתיק "ערבויות המכר"

בחודש ינואר 2020 הוארך תוקף הסכם, שנחתם בעבר בין הבנק למבטחי משנה בעלי דירוג בינלאומי גבוה (להלן: "הסכם השיפוי"), במסגרתו התחייבו מבטחי המשנה לשפות את הבנק בגין הפסדי אשראי עתידיים שעלולים להיגרם לו, בשל חילוט אפשרי של ערבויות שנכללו בהסכם השיפוי.

הסכם השיפוי חל על ערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות), שמנפיק הבנק במסגרת מימון פרויקטים בתחום הבניה, מכח "חוק מכר דירות" וערבויות אחרות הקשורות לפרוייקטים אלו - ויהיה בתוקף החל מיום 1 בינואר 2020 ועד ליום 31 בדצמבר 2020.

היקף הערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות), עליהן חל ההסכם הסתכם ליום 30.9.2020 בסך של כ- 1.2 מיליארד ש"ח.

ההתחייבות לשיפוי, כאמור, הפחיתה את נכסי הסיכון של הבנק (בהתאם לאישור שהתקבל מבנק ישראל) ליום 30.9.2020 בסך של כ- 0.3 מיליארד ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ- 0.1 נקודות האחוז ביחס ההון העצמי ברובד הראשון של הבנק.

(5) הקלה בגין תוכנית התייעלות

ביום 12 בינואר 2016 פרסם בנק ישראל מכתב בנושא: "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל", במסגרתו הודיע בנק ישראל על הקלות בחישוב יחס הלימות ההון, שיינתנו לבנקים שיישמו תוכנית התייעלות (שתעמוד באמות המידה שנקבעו על ידו), לרבות היתר לפריסת ההשלכות הנובעות מתוכנית ההתייעלות לתקופה של חמש שנים.

במהלך השנים 2016 ו- 2017 יישם הבנק תוכנית התייעלות העומדת בקריטריונים שנקבעו על ידי בנק ישראל, כאמור. ביום 15 בספטמבר 2020, אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות נוספת שהוכרה על ידי בנק ישראל כתוכנית העומדת בקריטריונים המזכים בהקלות הוניות. אימוץ ההקלות שניתנו על ידי בנק ישראל בנושא זה, הגדיל את יחס ההון העצמי של הבנק ליום 30.9.2020 בשיעור של 0.13% (31.12.2019 - 0.02%).

ב.

הון והלימות הון (המשך)

יחס המינוף (6)

במטרה להגביל את צבירת המינוף במערכת הבנקאית, פורסמה על ידי בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 218, בנושא: "יחס המינוף", במסגרתה נדרשו התאגידים הבנקאיים למדוד באופן שוטף את "יחס המינוף" שלהם, באמצעות יחס שקוף שאינו מבוסס סיכון וניתן לחישוב מהיר ופשוט.

בהתאם להנחיות שנכללו בהוראה, הוגדר "יחס המינוף" כיחס שבין "מדידת ההון", לבין "מדידת החשיפה", כדלקמן:

- **"מדידת ההון"** - הוגדרה כ"הון העצמי ברובד הראשון", לרבות השלכות הנובעות מיישום הוראות המעבר.
- **"מדידת החשיפה"** - הוגדרה כצירוף החשיפות הבאות: "חשיפה מאזנית" (הנכסים שנכללו בדוחות הכספיים), "חשיפה בגין נגזרים", חשיפה לעסקאות מימון ניירות ערך, וחשיפה בגין פריטים חוץ מאזניים.

בהתאם להנחיות שנכללו בהוראה נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים יחס מינוף שלא יפחת מ- 5%.

להלן נתונים לגבי מרכיבי יחס המינוף בבנק:

מרכיבי התחשיב	30.9.2020 מיליוני ש"ח	31.12.2019 מיליוני ש"ח
• ההון העצמי, ברובד הראשון	3,192	3,059
• סך החשיפות	52,390	46,923
שיעורי המינוף	אחוזים	אחוזים
• יחס המינוף	6.1	6.5
• יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	5.0	5.0

דיבידנדים (7)

חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה לעמידה במגבלות שנקבעו בחוק החברות ובהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 הדנה בחלוקת דיבידנדים בתאגידים בנקאיים. בתקופת הדוח ובשנים 2018 ו- 2019 לא חולקו על ידי הבנק דיבידנדים.

לפרטים נוספים באשר להוראות השעה שפורסמה על ידי בנק ישראל ביום 31 במרס 2020, הכוללת ציפיה פיקוחית לקביעת מגבלות על חלוקת דיבידנדים בתקופת "משבר הקורונה" – ראה פרק 6'א' בדוח על הממשל התאגידי.

עודפים ורווח כולל אחר (8)

לפרטים נוספים באשר להתפתחות הרווח הנקי והרווח הכולל האחר הכלולים בהון העצמי - ראה פרקים 7'א' ו- 7'ג, לעיל.

9. מגזרי פעילות פיקוחיים

א. כללי

בהתאם להוראה בנושא: "דיווח על מגזרי פעילות בתאגיד בנקאי" שפורסמה על ידי בנק ישראל ביום 23.12.2001, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם מידע איכותי וכמותי לגבי פעילותם הבנקאית, בכתר מגזרי פעילות.

על פי הוראה זו הוגדר "מגזר פעילות" כמרכיב בתאגיד הבנקאי שמתקיימים בו שלושה מאפיינים:

- המרכיב עוסק בפעילויות עסקיות אשר מהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות.
- תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון, לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים למגזר והערכת ביצועיו.
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

המידע באשר להתפלגות הנכסים, ההתחייבויות והתוצאות העסקיות, בכתר מגזרי פעילות, שהוצג בעבר על ידי התאגידים הבנקאיים מכח הוראה זו, נגזר מהגדרות סובייקטיביות של כל אחד מהבנקים באשר לכל אחד ממגזרי הפעילות, בהתאם למבנה הארגוני הספציפי בכל בנק.

מכיוון שחלוקת הפעילויות למגזרי הפעילות השונים הנגזרת ממתודולוגיה זו בתאגידים הבנקאיים השונים, איננה אחידה - הגילוי בכתר מגזרי פעילות שהתבסס על הגדרות אלו, היה סובייקטיבי ולא בר השוואה. במטרה להציג מידע השוואתי בנושא זה, פרסם בנק ישראל ביום 3 בנובמבר 2014 תיקון להוראות הדיווח לציבור, בנושא: "מגזרי פעילות".

במסגרת התיקון להוראה נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם הכספיים מידע נוסף באשר לתוצאות פעולותיהם בכתר "מגזרי פעילות פיקוחיים" (מעבר לגילוי הקודם בנושא זה, על פי "גישת ההנהלה").

מגזרי הפעילות הפיקוחיים, הוגדרו על ידי בנק ישראל בתיקון להוראה בהתבסס על מאפייני לקוחותיהם, כגון: אופי פעילותם (בהתייחס ללקוחות הפרטיים), או מחזורם העסקי (בהתייחס ללקוחות העסקיים), במתכונת הקושרת על בסיס אחיד וחד ערכי, בין הלקוחות השונים בכלל המערכת הבנקאית, לבין מגזרי הפעילות הפיקוחיים, כדלקמן:

- **"משקי בית":** לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים אופייניים לאלו של משקי בית (נמוך מ- 3 מיליון ש"ח).
- **"בנקאות פרטית":** לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליון ש"ח.
- **"עסקים זעירים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נמוך מ- 10 מיליון ש"ח.
- **"עסקים קטנים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 10 מיליון ש"ח, ל- 50 מיליון ש"ח.
- **"עסקים בינוניים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 50 מיליון ש"ח, ל- 250 מיליון ש"ח.
- **"עסקים גדולים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי עולה על 250 מיליון ש"ח.

בנוסף, הוגדר בתיקון להוראה מגזר: "ניהול פיננסי" - הכולל בעיקרו פעילות בנקאית שלא שויכה למגזרי הפעילות האחרים (כגון: מסחר, ניהול נכסים והתחייבויות, השקעות ריאליות, וכו').

לפיכך, המידע המוצג בדוחות הכספיים, הנגזר מהגדרות אלה, כולל נתונים כספיים שהוגדרו, כאמור, על בסיס אחיד ובר השוואה - בגין כל אחד ממגזרי הפעילות.

הבנק יישם את דרישות הגילוי שנכללו בתיקון להוראה וכלל אותן בדוחות כספיים אלו (ראה ביאור 14 בתמצית הדוחות הכספיים).

להלן תמצית מידע באשר למתודולוגיה ששימשה להקצאת ההכנסות וההוצאות בחתך מגזרי פעילות:

הכנסות ריבית מלקוחות - לכל מגזר פעילות נזקף מרווח ריבית המהווה סיכום של המרכיבים הבאים:

- ההפרש שבין הכנסות הריבית ששויכו למגזר (בפעילות אשראי), לבין עלות הריבית המחושבת על פי "מחיר מעבר".
- ההפרש שבין עלויות הריבית ששויכו למגזר (בפעילות פקדונות), לבין הכנסות הריבית בגין אותם פקדונות, המחושבות על פי "מחיר מעבר".

"מחיר המעבר" נקבע בהתבסס על מחירי ציטוט פקדונות בשוק המוסדי (ומהווה אינדיקציה לעלות השולית של גיוס פקדונות בבנק).

הבנק קובע מחיר מעבר זהה למוצרי אשראי ופקדונות (שתנאיהם זהים בהיבט בסיס ההצמדה, סוג הריבית ותקופת הפירעון), מבלי להתייחס להון העצמי של הבנק (רובד 1).

מחיר המעבר נקבע לפי מתודולוגיה זו עבור מוצרי האשראי והפקדונות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה. לפיכך, מגזרי הפעילות אינם נושאים בסיכונים שוק, אלא בסיכון אשראי בלבד.

הכנסות (הוצאות) מימון אחרות - הכוללות (בין היתר), תוצאות כספיות בגין פעילות במכשירים נגזרים מסוימים, רווחים או הפסדים מפעילות מימון הנובעים משינוי בתנאי השוק, והכנסות מריבית, נטו, בגין פעילות שאינה משויכת ללקוחות הבנק - נזקפים למרכז ניהול הנכסים וההתחייבויות (נ"ה), שאליו נזקפות גם ההכנסות מניהול ההון הפעיל של הבנק. רווחים או הפסדים אלו מוצגים במגזר: "ניהול פיננסי".

ההוצאות בגין הפסדי אשראי - נזקפות למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגינו נערכו ההפרשות.

הכנסות מעמלות - נזקפות למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגינו נזקפה העמלה.

הוצאות תפעוליות - הקצאת ההוצאות התפעוליות למגזרי הפעילות ה"פיקוחיים", נגזרת מהתפלגות ההוצאות התפעוליות למגזרי הפעילות ב"גישת ההנהלה" (ראה ביאורים 14 ו-15 בתמצית הדוחות הכספיים), המבוססת על המבנה הארגוני של הבנק.

הקצאת ההוצאות התפעוליות למגזרי הפעילות ב"גישת ההנהלה", נערכה כדלקמן:

- הוצאות ישירות בגין כח אדם סווגו למגזר הפעילות המתאים, בהתבסס על דיווחים ספציפיים, ותקינת כח אדם.
- הוצאות ישירות אחרות הניתנות לזיהוי, נזקפו למגזר הפעילות המתאים בהתאם להתפלגות הוצאות השכר או מפתח ספציפי אחר.
- הוצאות עקיפות, או הוצאות ישירות אחרות שלא ניתן היה לשייכן במדויק - סווגו למגזרי הפעילות השונים, בהתבסס על אומדנים והערכות שנערכו ביחידות הבנק השונות, ככל הניתן, או בהתאם להתפלגות ההוצאות הישירות.

הקצאת ההוצאות התפעוליות בחתך "מגזרי הפעילות הפיקוחיים", נגזרת מהתפלגות העלויות בחתך מגזרי הפעילות ב"גישת ההנהלה", כאמור, והתאמתן להתפלגות המגזרים שנקבעו בהוראות בנק ישראל, בהתבסס על שימוש במפתח "התפלגות ההכנסות".

למידע נוסף באשר לשינויים באומדן התפלגות ההוצאות בחתך מגזרי פעילות שיושמו בשנת 2020 - ראה ביאור ג1, בתמצית הדוחות הכספיים.

ג. ריכוז נתונים כספיים

להלן מידע באשר להתפלגות הפעילות העסקית בבנק בחתך מגזרי פעילות.

(1) נתונים מאזניים:

• אשראי לציבור

להלן נתונים לגבי התפתחות יתרת האשראי לציבור, נטו - בחתך מגזרי פעילות:

מגזר הפעילות	30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 מיליוני ש"ח	שיעור השינוי %
משקי בית	10,705	10,207	4.9
בנקאות פרטית	7	9	(22.2)
עסקים קטנים וזעירים	12,353	12,607	(2.0)
עסקים בינוניים	5,889	5,476	7.5
עסקים גדולים	3,865	3,648	5.9
גופים מוסדיים	20	20	-
סך כל האשראי	32,839	31,967	2.7

בתקופת הדוח נרשמה עליה בשיעור של 2.7% בהיקף האשראי, הנובעת בעיקר מגידול בשיעור של 7.5% ביתרת האשראי במגזר "עסקים בינוניים", מגידול בשיעור של 5.9% בהיקף האשראי ל"עסקים גדולים" ומגידול בשיעור של 4.8% באשראי למשקי בית (בגין הלוואות לדיר). השפעת גורמים אלו קוזזה בקיטון בשיעור של 1.9% באשראי לעסקים קטנים.

לפרטים נוספים באשר להיקף וסיווג החובות הבעייתיים בבנק בחתך מגזרי פעילות ליום 30.9.2020 - ראה ביאור 14 בתמצית הדוחות הכספיים.

• פקדונות הציבור

להלן נתונים לגבי התפתחות פקדונות הציבור - בחתך מגזרי פעילות:

מגזר הפעילות	30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 מיליוני ש"ח	שיעור השינוי %
משקי בית	13,692	12,029	13.8
בנקאות פרטית	1,720	1,592	8.0
עסקים קטנים וזעירים	10,550	8,825	19.5
עסקים בינוניים	2,599	2,367	9.8
עסקים גדולים	5,447	5,622	(3.1)
גופים מוסדיים	5,521	5,797	(4.8)
סך הכל	39,529	36,232	9.1

העליה בהיקף הפקדונות נובעת, בעיקר, מגידול בפקדונות של לקוחות במגזר הקמעונאי ("משקי בית" ו"עסקים קטנים") ומוסברת בהסתת נכסים פיננסיים מהשוק הסחיר לפקדונות בנקאיים בעקבות המשבר שנרשם בשוק ההון. השפעת גורם זה קוזזה בפרעונות פקדונות שהופקדו על ידי גופים מוסדיים, המוסברת במימושים של נכסים פיננסיים שנרשמו בשוק ההון בתשעת החודשים הראשונים של השנה, על רקע המשבר הכלכלי שנגרם בעקבות אירוע "וירוס הקורונה".

ג. ריכוז נתונים כספיים (המשך)

(2) נתונים תוצאתיים:

• הכנסות

להלן נתונים לגבי התפתחות ההכנסות בבנק בחתך מגזרי פעילות בתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020, בהשוואה לתקופות המקבילות אשתקד (במיליוני ש"ח):

מגזר הפעילות	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019
משקי בית	375	376	123	129
בנקאות פרטית	6	6	2	2
עסקים קטנים וזעירים	557	597	181	201
עסקים בינוניים	134	101	45	34
עסקים גדולים	54	33	18	10
גופים מוסדיים	4	3	-	1
ניהול פיננסי	124	42	47	10
סך כל ההכנסות	1,254	1,158	416	387

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 נרשמה עליה בשיעור של 8.3% בהכנסות הבנק לסך של 1,254 מיליון ש"ח. העליה בהכנסות נובעת בעיקר מגידול בשיעור של 40.3% מיליון ש"ח בהכנסות במגזר "עסקים בינוניים" ו"עסקים גדולים" המוסברת בהכנסות בגין נכסים והתחייבויות שנרכשו על ידי הבנק ביום 1.12.2019. במסגרת עסקת המיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ (ולא נכללו לפיכך, בנתוני ההשוואה של התקופות המקבילות אשתקד). בנוסף, נרשם גידול בסך 82 מיליון ש"ח בהכנסות ממגזר ניהול פיננסי.

• רווח נקי

להלן נתונים לגבי התפתחות הרווח הנקי בבנק בחתך מגזרי פעילות בתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020, בהשוואה לתקופות המקבילות אשתקד (במיליוני ש"ח):

מגזר הפעילות	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019
משקי בית	19	46	8	17
בנקאות פרטית	-	(2)	-	(1)
עסקים קטנים וזעירים	29	114	12	43
עסקים בינוניים	31	29	10	11
עסקים גדולים	18	17	7	3
גופים מוסדיים	2	1	-	1
ניהול פיננסי	72	23	27	5
סך הרווח הנקי	171	228	64	79

הרווח הנקי של הבנק ירד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור של 25.0% והסתכם ב- 171 מיליון ש"ח. הירידה ברווח הנקי על אף הגידול שנרשם בהכנסות, כאמור, מוסברת בגידול בשיעור של כ- 110.8% בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

מאידך, נרשמה עליה בסך של 49 מיליון ש"ח ברווח הנקי במגזר "ניהול הפיננסי", הנובעת בעיקר מגידול ברווחים מממוש ניירות ערך.

ד. נתונים מפורטים על תוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים

(1) **מגזר משקי בית** (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי (%)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020
0.3	289	290
(2.3)	87	85
(0.3)	376	375
115.0	40	86
(2.6)	265	258
12.8	305	344
(56.3)	71	31
(52.0)	25	12
(58.7)	46	19

הכנסות מריבית

הכנסות שאינן מריבית

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות אחרות

סך ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח לפני מיסים

הפרשה למיסים

רווח נקי

הרכב הכנסות הריבית

- מרווח מפעילות באשראי

- מרווח מפעילות בפקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

2.0	247	252
(9.5)	42	38
0.3	289	290

שיעור השינוי (%)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020
(4.0)	99	95
(6.7)	30	28
(4.7)	129	123
46.7	15	22
-	88	88
6.8	103	110
(50.0)	26	13
(44.4)	9	5
(52.9)	17	8

הכנסות מריבית, נטו

הכנסות שאינן מריבית

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות אחרות

סך ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח לפני מיסים

הפרשה למיסים

רווח נקי

הרכב הכנסות הריבית

- מרווח מפעילות באשראי

- מרווח מפעילות בפקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

(2.4)	85	83
(14.3)	14	12
(4.0)	99	95

ההכנסות במגזר משקי בית ירדו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור של 0.3% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והסתכמו בסך של 375 מיליון ש"ח. הירידה בהכנסות מוסברת בקיטון בהכנסות מריבית מפעילות בפקדונות.

בסיכום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכם הרווח הנקי במגזר זה בסך של 19 מיליון ש"ח, לעומת 46 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווה ירידה בשיעור של 58.7%. הירידה ברווח הנקי, מוסברת בגידול בסך 46 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי, הנובע מהשלכות המשבר הכלכלי שנגרם בעקבות אירוע "יורוס הקורונה".

ד. מידע מפורט על תוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

(2) מגזר בנקאות פרטית (במיליוני ש"ח):

	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	שיעור השינוי (%)
הכנסות מריבית	4	3	(25.0)
הכנסות שאינן מריבית	2	3	50.0
סך ההכנסות	6	6	-
הוצאות בגין הפסדי אשראי	-	-	-
הוצאות תפעוליות אחרות	9	6	(33.3)
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות	9	6	(33.3)
רווח לפני מיסים	(3)	-	(100.0)
הפרשה למיסים	(1)	-	(100.0)
רווח נקי (הפסד)	(2)	-	(100.0)
הרכב הכנסות הריבית			
- מרווח מפעילות באשראי	-	-	-
- מרווח מפעילות בפקדונות	4	3	(25.0)
סך הכל הכנסות ריבית	4	3	(25.0)
	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	שיעור השינוי (%)
הכנסות מריבית, נטו	2	1	(50.0)
הכנסות שאינן מריבית	-	1	-
סך ההכנסות	2	2	-
הוצאות בגין הפסדי אשראי	-	-	-
הוצאות תפעוליות אחרות	3	2	(33.3)
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות	3	2	(33.3)
הפסד לפני מיסים	(1)	-	(100.0)
הפרשה למיסים	-	-	-
רווח נקי	(1)	-	-
הרכב הכנסות הריבית			
- מרווח מפעילות באשראי	-	-	-
- מרווח מפעילות בפקדונות	2	1	(50.0)
סך הכל הכנסות ריבית	2	1	(50.0)

ההכנסות במגזר בנקאות פרטית הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בסך של 6 מיליון ש"ח, בדומה לנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

בסיכום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, הסתכם הרווח המיוחס למגזר זה בסכום לא מהותי, לעומת הפסד בסך 2 מיליון ש"ח שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בהפסד מוסברת בקיטון בסך של 3 מיליון ש"ח בהוצאות התפעוליות והאחרות.

ד. מידע מפורט על תוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

(3) מגזר עסקים קטנים וזעירים (במיליוני ש"ח):

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	
שיעור השינוי (%)		
(6.5)	480	הכנסות מריבית
(7.7)	117	הכנסות שאינן מריבית
(6.7)	597	סך ההכנסות
104.1	73	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3.7	348	הוצאות תפעוליות אחרות
21.1	421	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
(73.3)	176	רווח לפני מיסים
(71.0)	62	הפרשה למיסים
(74.6)	114	רווח נקי
(6.0)	449	הרכב הכנסות הריבית
(12.9)	31	- מרווח מפעילות באשראי
(6.5)	480	- מרווח מפעילות בפקדונות
		סך הכל הכנסות ריבית
שיעור השינוי (%)		
(9.9)	161	הכנסות מריבית, נטו
(10.0)	40	הכנסות שאינן מריבית
(10.0)	201	סך ההכנסות
122.2	18	הוצאות בגין הפסדי אשראי
5.2	116	הוצאות תפעוליות אחרות
20.9	134	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
(71.6)	67	רווח לפני מיסים
(70.8)	24	הפרשה למיסים
(72.1)	43	רווח נקי
(9.3)	151	הרכב הכנסות הריבית
(20.0)	10	- מרווח מפעילות באשראי
(9.9)	161	- מרווח מפעילות בפקדונות
		סך הכל הכנסות ריבית

ההכנסות במגזר עסקים קטנים וזעירים הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בסך של 557 מיליון ש"ח, לעומת הכנסות בסך 597 מיליון ש"ח שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד.

בסיכום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ירד הרווח הנקי במגזר זה בשיעור של 74.6%, לעומת התקופה המקבילה אשתקד והסתכם בסך של 29 מיליון ש"ח. הירידה ברווח הנקי, מוסברת הן בירידה בהכנסות, כאמור, והן בעליה בסך של 76 מיליון ש"ח שנרשמה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, הנובעת מהשלכות המשבר הכלכלי שנגרם בעקבות אירוע "זירוס הקורונה".

ד. מידע מפורט על תוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

(4) מגזר עסקים בינוניים (במיליוני ש"ח):

למשך חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	למשך חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	שיעור השינוי (%)
79	108	36.7
22	26	18.2
101	134	32.7
18	33	-
37	54	45.9
55	87	58.2
46	47	2.2
17	16	(5.9)
29	31	6.9
75	104	38.7
4	4	-
79	108	36.7
למשך חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	למשך חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	שיעור השינוי (%)
27	35	29.6
7	10	42.9
34	45	32.4
3	13	333.3
13	17	30.8
16	30	87.5
18	15	(16.7)
7	5	(28.6)
11	10	(9.1)
26	34	30.8
1	1	-
27	35	29.6

הכנסות מריבית
הכנסות שאינן מריבית
סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות אחרות
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
רווח לפני מיסים
הפרשה למיסים
רווח נקי

הרכב הכנסות הריבית

- מרווח מפעילות באשראי
- מרווח מפעילות בפקדונות
סך הכל הכנסות ריבית

הכנסות מריבית, נטו
הכנסות שאינן מריבית
סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות אחרות
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
רווח לפני מיסים
הפרשה למיסים
רווח נקי

הרכב הכנסות הריבית

- מרווח מפעילות באשראי
- מרווח מפעילות בפקדונות
סך הכל הכנסות ריבית

ההכנסות במגזר עסקים בינוניים עלו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור של 32.7% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והסתכמו בסך של 134 מיליון ש"ח. העליה בהכנסות מוסברת בגידול בשיעור של 36.7% בהכנסות מריבית, הנובעת מהכנסות ריבית בגין נכסים והתחייבויות שנרכשו על ידי הבנק ביום 1.12.2019, במסגרת עסקת המיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ (ולא נכללו, לפיכך, בנתוני ההשוואה של התקופה המקבילה אשתקד).

בסיכום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 עלה הרווח הנקי במגזר זה בשיעור של 6.9% לעומת התקופה המקבילה אשתקד והסתכם בסך של 31 מיליון ש"ח. העליה ברווח הנקי, מוסברת בגידול שנרשם בהכנסות, כאמור, וקוזה הן בגידול בסך של 15 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי והן בגידול בסך של 17 מיליון ש"ח בהוצאות התפעוליות האחרות הנובע מתוספת להוצאות הבנק בגין עסקת המיזוג, כאמור.

ג. מידע מפורט על תוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)
(5) מגזר עסקים גדולים (במיליוני ש"ח):

	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020
שיעור השינוי (%)		
74.1	27	47
16.7	6	7
63.6	33	54
(700.0)	(1)	6
137.5	8	19
257.1	7	25
11.5	26	29
22.2	9	11
5.9	17	18

76.0	25	44
50.0	2	3
74.1	27	47

	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020
שיעור השינוי (%)		
100.0	8	16
-	2	2
80.0	10	18
(33.3)	3	2
150.0	2	5
-	5	7
120.0	5	11
100.0	2	4
133.3	3	7

114.3	7	15
-	1	1
100.0	8	16

הכנסות מריבית
הכנסות שאינן מריבית
סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות אחרות
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
רווח לפני מיסים
הפרשה למיסים
רווח נקי

הרכב הכנסות הריבית
- מרווח מפעילות באשראי
- מרווח מפעילות בפקדונות
סך הכל הכנסות ריבית

הכנסות מריבית, נטו
הכנסות שאינן מריבית
סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות אחרות
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
רווח לפני מיסים
הפרשה למיסים
רווח נקי

הרכב הכנסות הריבית
- מרווח מפעילות באשראי
- מרווח מפעילות בפקדונות
סך הכל הכנסות ריבית

ההכנסות במגזר עסקים גדולים הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בסך של 54 מיליון ש"ח, לעומת 33 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווה עליה בשיעור של 63.6%. העליה בהכנסות מוסברת בעיקר בגידול בשיעור של 74.1% בהכנסות מריבית הנובעת מתוספת הכנסות ריבית בגין נכסים והתחייבויות שנרכשו ביום 1.12.2019, במסגרת עסקת המיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ (ולא נכללו, לפיכך, בנתוני ההשוואה של התקופה המקבילה אשתקד).

בסיכום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 עלה הרווח הנקי במגזר זה בשיעור של 5.9% לעומת התקופה המקבילה אשתקד והסתכם ב- 18 מיליון ש"ח. העליה ברווח הנקי, מוסברת בגידול שנרשם בהכנסות, כאמור, וקוזה הן בעליה בסך של 7 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי, הנובעת מהשלכות המשבר הכלכלי שנגרם בעקבות אירוע "זירוס הקורונה", והן בעליה בסך 11 מיליון ש"ח בהוצאות התפעוליות.

ד. נתונים מפורטים לגבי תוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

(6) מגזר ניהול פיננסי (במיליוני ש"ח):

למשך חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	למשך חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	שיעור השנוי (%)	
17	6	183.3	הכנסות (הוצאות) מריבית
107	36	197.2	הכנסות שאינן מריבית
124	42	195.2	סך ההכנסות
-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
18	12	50.0	הוצאות תפעוליות
18	12	50.0	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
106	30	253.3	רווח לפני מיסים
36	9	300.0	הפרשה למיסים
70	21	233.3	רווח לאחר מיסים
2	2	-	חלק הבנק ברווחי חברה כלולה
72	23	213.0	רווח נקי
למשך חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	למשך חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	שיעור השנוי (%)	
10	7	42.9	הכנסות (הוצאות) מריבית, נטו
37	3	1,133.3	הכנסות שאינן מריבית
47	10	370.0	סך ההכנסות
-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
7	4	75.0	הוצאות תפעוליות
7	4	75.0	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
40	6	-	רווח לפני מיסים
14	2	-	הפרשה למיסים
26	4	-	רווח לאחר מיסים
1	1	-	חלק הבנק ברווחי חברה כלולה
27	5	440.0	רווח נקי

הכנסות הבנק במגזר ניהול פיננסי הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בסך של 124 מיליון ש"ח, לעומת 42 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העליה בהכנסות נובעת בעיקר משני גורמים בעלי השפעות מצטברות, כדלקמן:

- עליה בסך של 71 מיליון ש"ח בהכנסות שאינן מריבית, המוסברת בעיקר בגידול בסך של 67 מיליון ש"ח ברווחים ממימוש ניירות ערך.
 - גידול בסך של 11 מיליון ש"ח בהכנסות מריבית, נטו, הנובע בעיקר מהשפעת ההפחתה שנרשמה ב"מחירי המעבר", על מרכיב הוצאות הריבית בגין פקדונות הציבור, שיוחס למגזר זה.
- בסיכום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הסתכם הרווח במגזר "ניהול פיננסי", בסך של 72 מיליון ש"ח, המהווה עליה בסך של 49 מיליון ש"ח לעומת הרווח שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. העליה ברווח הנקי מוסברת בגידול בהכנסות כאמור.

10. חברות מוחזקות עיקריות

א. תפנית דיסקונט - ניהול תיקי השקעות בע"מ

הבנק מחזיק ב- 31% מאמצעי ההון של חברת תפנית דיסקונט - ניהול תיקי השקעות בע"מ (להלן: "תפנית"). סך כל המאזן של תפנית ליום 30.9.2020 הסתכם בסך של כ- 27 מיליון ש"ח והונה העצמי הסתכם בסך של 22 מיליון ש"ח (31.12.2019 - 45 מיליון ש"ח, ו- 39 מיליון ש"ח, בהתאמה). חלק הבנק ברווחי חברת "תפנית" הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בסך של 2 מיליון ש"ח, בדומה לנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 חילקה החברה לבעלי מניותיה דיבידנד בסך 23 מיליון ש"ח. חלק הבנק בדיבידנד הסתכם בכ- 7 מיליון ש"ח. היקף תיקי ההשקעות שנוהלו על ידי "תפנית" ביום 30.9.2020 הסתכם בכ- 7.6 מיליארד ש"ח, ומהווה ירידה בשיעור של כ- 11% לעומת היקפם ביום 31.12.2019. הירידה מוסברת, בין היתר, בתנודתיות שנרשמה בשוק ההון בתשעת החודשים הראשונים של השנה, בעקבות המשבר הכלכלי שנגרם בשל אירוע "וירוס הקורונה" (ראה פרק 6א, לעיל).

ב. חברות מוחזקות אחרות

השפעתן של יתר החברות המוחזקות של הבנק - אינה מהותית ביחס לפעילות הבנקאית בקבוצה.

חלק ג' - סקירת הסיכונים

11. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

א. כללי

פעילות הבנק במכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים, כרוכה בנטילת וניהול סיכונים שעיקרם: סיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכונים נזילות, סיכונים תפעוליים, וסיכונים ציות. בשנים האחרונות התגבשה ההכרה, לפיה - יישום נאות של עקרונות לניהול סיכונים מהווה גורם הכרחי לשמירת יציבות המערכת הבנקאית. לפיכך, פרסם בנק ישראל בשנים האחרונות שורת הוראות ניהול בנקאי תקין בנושא זה, הכוללות הנחיות המיועדות להטמיע את תפיסת ניהול הסיכונים במערכת הבנקאית ולהתאימה לעקרונות שגובשו על ידי "ועדת באזל":

הסיכונים העיקריים אליהם חשוף הבנק במסגרת פעילותו הבנקאית כוללים:

סיכון אשראי - מוגדר כסיכון להיווצרות הפסדים הנובעים מחוסר יכולת של לווה או צד נגדי לעמוד בהתחייבויותיו, בחלקן או במלואן כלפי הבנק, בכפוף לתנאים שהוסכמו.

חשיפה משמעותית לסיכון אשראי, הנובעת מחולשות בתהליכי ניטור, בקרת וניהול תיק האשראי, יחד עם סטנדרטים לא נאותים בהליכי מתן האשראי ללווים וצדדים נגדיים, מהווה גורם מרכזי להפסדי בנקים בארץ ובעולם. החשיפה לסיכון אשראי עשויה להיווצר ממספר סיכונים כגון: סיכון לווה, סיכון ריכוזיות לווים וקבוצת לווים, סיכון ריכוזיות ענפית ו/או גיאוגרפית, סיכון אשראי של צד נגדי, סיכון סליקה, וסיכון סביבתי.

סיכון שוק - מוגדר כסיכון לפגיעה בהכנסות הבנק וברווחיותו, בשל שינויים אפשריים בשווי ההון של הנכסים וההתחייבויות (מאזני וחוץ מאזני), הנובעים משינויים במחירי השוק, כגון: שינוי בשיעור האינפלציה, שינוי בשיעור הריבית, שינוי בשערי החליפין ושינויים בשוק ההון. סיכון שוק כולל את רכיבי הסיכון הבאים: סיכון בסיס, סיכון ריבית, סיכון מניות וסיכון אופציות.

סיכון נזילות - מוגדר כסיכון לרווחי הבנק וליציבותו, הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו. נזילות מוגדרת כיכולת הבנק לממן גידול בנכסים ולעמוד בפירעון התחייבויות במועד פירעון, מבלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון תפעולי - מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או בשל אירועים חיצוניים. סיכון זה שלוב בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות בבנק.

בנוסף, ייתכן שכשל שנגרם בשל התממשות סיכון תפעולי, ישפיע בצורה ישירה או עקיפה על סיכונים אחרים, כגון: סיכוני אשראי, סיכוני שוק, סיכוני נזילות, מוניטין ועוד.

הסיכון התפעולי כולל רכיבי סיכון משמעותיים, לרבות סיכון המשכיות עסקית, סיכון משפטי, סיכון מעילות והונאות, סיכון ציות, סיכון טכנולוגיות המידע, סיכון דיווח כספי ועוד.

הבנק מנהל את הסיכון התפעולי בהתאם להנחיות שנכללו בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 350 ו-355, ומגדיר את סיכוני טכנולוגיות המידע, הציות והסיכון המשפטי כקטגוריות סיכון עצמאיות להן ניתן גילוי נפרד בדוח הסיכונים המפורסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory/2020>

סיכון טכנולוגיות המידע - מוגדר כסיכון הנובע משימוש או מהיעדר שימוש בטכנולוגיית מידע, או מתלות של התאגיד הבנקאי בה.

סיכון סייבר - מוגדר כסיכון לנזקים כספיים ואחרים, הנובעים מהתרחשות התקפה קיברנטית. ככלל, איומים במרחב הקיברנטי מוגדרים כאיומים העשויים לגרום להשבתה, מניעת שירות מהותי, פגיעה מהותית בסודיות ושלמות המידע וביצוע פעילות עוינת והונאות.

מערכות המחשב המרכזיות של הבנק מבוססות על מערכות המחשב של החברה האם המפתחת, מתפעלת ומתחזקת אותן. שירותי המחשב והתפעול המסופקים לבנק על ידי החברה האם, מעוגנים בהסכמים רב שנתיים על בסיס כלכלי.

הסכמים אלו מפרטים את היקף, איכות וזמינות שירותי המחשב המסופקים לבנק ומבטיחים את רציפותם. נוסף על המערכות הקבוצתיות, הבנק מפעיל גם מערכות ייחודיות לו, אך מדובר בדרך כלל במערכות ניהוליות ותפעוליות במטה, ולא במערכות ליבה בנקאיות.

סיכון משפטי - מוגדר כחשיפת הבנק להפסדים, בין היתר, בשל היעדר יכולת לאכוף באופן משפטי הסכם, או בשל הליכים משפטיים שנפתחו נגד הבנק וכן חשיפה להפסדים בגין קנסות או צעדי עונשין הנובעים מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים. הסיכון המשפטי מהווה חלק מהסיכון התפעולי.

סיכון ציות והלבנת הון (לרבות מימון טרור) - מוגדר כחשיפת הבנק להטלת סנקציות משפטיות או רגולטוריות, להפסד פיננסי או לנזק תדמיתי, שהבנק עלול לספוג בשל אי מילוי חוקים, תקנות, הוראות הסדרה, נהלים פנימיים והקוד האתי החל על הבנק.

ניהול סיכון ציות כולל, בין היתר, הוראות מתחום יחסי בנק לקוח, הוראות לא צרכניות, הוראות בתחום דיני ניירות ערך, הוראות בנושא פעילות חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון. אי ציות להוראות החלות על הבנק בתחום הציות ואיסור הלבנת הון (לרבות מימון טרור), חושף את הבנק להטלת עיצומים כספיים, לסיכון מוניטין, וכן להליכים פליליים, אשר עלולים להינקט כנגד הבנק ועובדיו.

סיכון הציות כולל גם סיכון הוגנות (Conduct Risk) - שעלול להתממש בשל מתן שירות לא הוגן ללקוחות הבנק. הבנק פועל להטמעת ערכי הוגנות במגוון השירותים הניתנים ללקוחותיו בערוצים השונים.

סיכון מוניטין - מוגדר כחשיפה אפשרית לפגיעה ברווחי הבנק, בגין תדמית שלילית שעלולה להיווצר לבנק בקרב לקוחות וצדדים אחרים הקשורים עם הבנק. הבנק מגדר את חשיפתו לסיכון זה, בין היתר, באמצעות הקפדה על ביצוע נהלים ויישום קפדני של הקוד האתי.

סיכון אסטרטגי - מוגדר כחשיפה אפשרית לפגיעה בהון הבנק, בתוצאותיו הכספיות ובמוניטין, הנובעת מקבלת החלטות עסקיות שגויות, או מיישום לא נכון של החלטות עסקיות, או מהיעדר תגובה לשינויים בתחרות ובהתפתחויות שונות בסביבה העסקית והציבורית.

בסיכון האסטרטגי נכלל גם סיכון "המודל העסקי", הנגזר משינויים שחלים בסביבת הפעילות העסקית של הבנק ונובעים, בין היתר, מהתפתחויות מהירות של טכנולוגיות המידע, שחיקת מקורות ההכנסה, והגברת התחרות במערכת הבנקאית והחוץ בנקאית.

במסגרת זו משקיע הבנק, בשיתוף עם החברה האם, מאמצים רבים בתחום הבנקאות הדיגיטלית, שיפור חוויית הלקוח ופיתוח מודלים אלטרנטיביים לפעילות הבנקאית - בהתאמה לשינויים המתרחשים בבנקאות הבינלאומית והמקומית.

ב. מידע נוסף

מידע מפורט באשר לסיכונים השונים הכרוכים בפעילות הבנק ואופן ניהולם נכלל בדוח הסיכונים שפורסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory/2020>

12. סיכון האשראי

א. סקירת סיכון האשראי ואופי ניהולו

מבנה ניהול סיכון האשראי בבנק, תואם את מודל ניהול הסיכונים (Management Enterprise Risk), אשר אומץ על ידי קבוצת דיסקונט וכולל הגדרת סמכות ואחריות של הגורמים המעורבים בניהול סיכון האשראי - דירקטוריון, הנהלה ושלושה קווי הגנה בלתי תלויים:

קו ההגנה הראשון - נוטלי הסיכונים (חטיבות האשראי : חטיבה לבנקאות מסחרית וחטיבה קמעונאית).

קו ההגנה השני - הגורמים האחראים לניהול סיכונים בלתי תלוי.

קו ההגנה השלישי - הביקורת הפנימית.

ניהול סיכון אשראי כולל גם ניהול סיכון ריכוזיות אשראי וניהול הסיכונים הסביבתיים.

מדיניות ניהול סיכון האשראי מהווה מסגרת לניהול הסיכון במטרה להשיג תשואה הולמת ביחס לפרופיל הסיכון ובהלימה למגבלות התיאבון לסיכון שהתווה הדירקטוריון.

לבנק מסמכי אסטרטגיה ומדיניות אשראי המבוססים על הוראות הניהול הבנקאי התקין שאושרו על ידי הדירקטוריון.

מסמכים אלה מתווים עקרונות לניהול האשראי ומהם נגזרים נוהלי האשראי, היעדים העסקיים, הבקורות והמגבלות עליהן מתבצע מעקב שוטף.

ב. השלכות משבר "זירוס הקורונה" על סיכון האשראי

למידע מפורט באשר להשלכות המשבר הכלכלי שנגרם בעקבות אירוע "זירוס הקורונה", על סיכון האשראי בבנק וניהול סיכון זה – ראה פרק 6א, לעיל.

ג. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

מערך ניהול סיכון האשראי בבנק כולל שתי יחידות לטיפול בחובות בעייתיים:

- יחידה ל"אשראים מיוחדים" הפועלת במסגרת החטיבה לבנקאות מסחרית בבנק, ומטפלת הן בניהול הסדרה וגבייה של אשראים בעייתיים המנוהלים על ידי החטיבה לבנקאות מסחרית ושל אשראים אחרים (הנמצאים בטיפול משפטי), והן בסיווג ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין לקוחות אלו (סיווג החובות הבעייתיים וההפרשות להפסדי אשראי נמצא באחריות החטיבה לניהול סיכונים).

- יחידה לפיקוח ובקרה הפועלת בחטיבה הקמעונאית, העוסקת הן בניהול והסדרה של חובות בעייתיים המשתייכים לחטיבה הקמעונאית (לפני העברתם לטיפול משפטי), והן בסיווג וקביעת הפרשות להפסדי אשראי ללקוחות אלו (סיווג החובות הבעייתיים וההפרשות להפסדי אשראי נמצא באחריות החטיבה לניהול סיכונים).

להלן נתונים לגבי התפלגות האשראי בבנק בחתך סוג האשראי ואיכות תיק האשראי:
(א) התפלגות תיק האשראי בחתך איכות האשראי (במיליוני ש"ח):

30 בספטמבר 2020 מסחרי	30 בספטמבר 2020 פרטי	30 בספטמבר 2020 דיור	30 בספטמבר 2020 סך הכל
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾			
20,944	3,864	6,252	31,060
4,507	1,324	720	6,551
25,451	5,188	6,972	37,611
סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי			
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:			
990	368	112	1,470
א. לא בעייתי			
ב. בעייתי: ⁽²⁾			
456	47	66	569
- השגחה מיוחדת ⁽³⁾			
37	15	43	95
- נחות			
343	51	2	396
- פגום			
1,826	481	223	2,530
סך הכל סיכון אשראי מאזני			
124	19	-	143
סיכון אשראי חוץ מאזני			
1,950	500	223	2,673
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי^(*)			
27,401	5,688	7,195	40,284
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור			
24	13	91	128
* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽³⁾			
30 בספטמבר 2019 מסחרי	30 בספטמבר 2019 פרטי	30 בספטמבר 2019 דיור	30 בספטמבר 2019 סך הכל
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾			
16,695	4,315	5,120	26,130
3,610	1,198	474	5,282
20,305	5,513	5,594	31,412
סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי			
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:			
433	401	119	953
א. לא בעייתי			
ב. בעייתי: ⁽²⁾			
99	22	53	174
- השגחה מיוחדת ⁽³⁾			
41	22	32	95
- נחות			
325	37	-	362
- פגום			
898	482	204	1,584
סך הכל סיכון אשראי מאזני			
56	18	-	74
סיכון אשראי חוץ מאזני			
954	500	204	1,658
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי^(*)			
21,259	6,013	5,798	33,070
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור			
24	20	65	109
* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽³⁾			

1. סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
2. סיכון אשראי פגום, נחות או כהשגחה מיוחדת.
3. לרבות בגין הלוואות לדיר שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיר שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(א) התפלגות תיק האשראי בחתך איכות האשראי (במיליוני ש"ח)(המשך):

31 בדצמבר 2019 סך הכל	31 בדצמבר 2019 פרטי	31 בדצמבר 2019 דיור	31 בדצמבר 2019 מסחרי	
				סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾
30,647	4,206	5,346	21,095	סיכון אשראי מאזני
5,601	1,161	530	3,910	סיכון אשראי חוץ מאזני
36,248	5,367	5,876	25,005	סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
				סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:
1,059	486	80	493	א. לא בעייתי
				ב. בעייתי: ⁽²⁾
298	24	58	216	- השגחה מיוחדת ⁽³⁾
105	25	39	41	- נחות
412	43	-	369	- פגום
1,874	578	177	1,119	סך הכל סיכון אשראי מאזני
100	22	-	78	סיכון אשראי חוץ מאזני
1,974	600	177	1,197	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי^(*)
38,222	5,967	6,053	26,202	סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור
132	23	78	31	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽³⁾

1. סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
2. סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
3. לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(ב) מידע לגבי התפלגות הנכסים שאינם מבצעים (במיליוני ש"ח):

30 בספטמבר 2020 סך הכל	30 בספטמבר 2020 פרטי	30 בספטמבר 2020 דיור	30 בספטמבר 2020 מסחרי	
339	34	2	303	סוג החוב
-	-	-	-	חובות פגומים ⁽¹⁾
339	34	2	303	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
				סך הכל נכסים שאינם מבצעים
318	26	-	292	סוג החוב
-	-	-	-	חובות פגומים ⁽¹⁾
318	26	-	292	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
				סך הכל נכסים שאינם מבצעים
364	30	-	334	סוג החוב
-	-	-	-	חובות פגומים ⁽¹⁾
364	30	-	334	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
				סך הכל נכסים שאינם מבצעים

1. חובות שאינם צוברים הכנסות ריבית.

(ג) מידע לגבי התפתחות החובות הפגומים בבנק:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 פגומים שאורגנו מחדש מסחרי מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 פגומים אחרים פרטי מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 פגומים אחרים מסחרי מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 פגומים שאורגנו מחדש פרטי מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 פגומים שאורגנו מחדש מסחרי מיליוני ש"ח
--	--	---	---	--

יתרה לתחילת התקופה -

122	43	241	-	406
(17)	(4)	(66)	-	(87)
105	39	175	-	319

- יתרת חוב רשומה

- בניכוי הפרשות להפסדי אשראי

יתרה נטו

שינויים בחובות בתקופת הדיווח:

101	34	50	2	187
(2)	-	-	-	(2)
(46)	(26)	(131)	-	(203)
(22)	-	22	-	-
31	8	(59)	2	(18)

- חובות שנפגמו

- חובות שנגרעו מסיווג פגום

- גביות ומחיקות

- ארגונים מחדש שסווגו לחובות פגומים

סך השינויים בחובות

שינויים בהפרשות להפסדי אשראי:

(38)	(33)	(52)	-	(123)
-	-	-	-	-
24	18	67	-	109
(14)	(15)	15	-	(14)
122	32	131	2	287

- גידול בהפרשות

- הפרשות שנגרעו מסיווג פגום

- גביות ומחיקות

סך השינויים בהפרשות

יתרה לסוף התקופה(*)

(*) ההרכב:

153	51	182	2	388
(31)	(19)	(51)	-	(101)
122	32	131	2	287

- יתרת חוב רשומה

- הפרשות להפסדי אשראי

יתרה לסוף תקופה, נטו

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 אורגנו על ידי הבנק 1,978 אשראים בסך של 135 מיליוני ש"ח. בנוסף, נרשמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, 726 כשלי אשראי בגין חובות שאורגנו מחדש בשנה הקודמת בסך של 21 מיליוני ש"ח.

(ג) מידע לגבי התפתחות החובות הפגומים בבנק (במליוני ש"ח) (המשך):

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 פגומים שאורגנו מחדש מסחרי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 פגומים שאורגנו מחדש פרטי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 פגומים אחרים מסחרי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 פגומים אחרים פרטי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 פגומים אחרים פרטי
108	28	112	-	248
(14)	(2)	(28)	-	(44)
94	26	84	-	204
75	33	143	-	251
-	-	-	-	-
(36)	(24)	(85)	-	(145)
(32)	-	32	-	-
7	9	90	-	106
(27)	(18)	(85)	-	(130)
-	-	-	-	-
24	17	61	-	102
(3)	(1)	(24)	-	(28)
98	34	150	-	282
115	37	202	-	354
(17)	(3)	(52)	-	(72)
98	34	150	-	282

יתרה לתחילת התקופה -

- יתרת חוב רשומה
- בניכוי הפרשות להפסדי אשראי

יתרה נטו

שינויים בחובות בתקופת הדיווח:

- חובות שנפגמו
- חובות שנגרעו מסיווג פגום
- גביות ומחיקות
- ארגונים מחדש שסווגו לחובות פגומים
- סך השינויים בחובות

שינויים בהפרשות להפסדי אשראי:

- גידול בהפרשות
- הפרשות שנגרעו מסיווג פגום
- גביות ומחיקות

סך השינויים בהפרשות

יתרה לסוף התקופה^(*)
ההרכב:

- יתרת חוב רשומה
- הפרשות להפסדי אשראי
- יתרה לסוף תקופה, נטו

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 אורגנו על ידי הבנק 1,759 אשראים בסך של 108 מיליוני ש"ח. בנוסף, נרשמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019, 506 כשלי אשראי בגין חובות שאורגנו מחדש בשנה הקודמת בסך של 17 מיליוני ש"ח.

(ד) **מדדי איכות תיק האשראי:**

להלן נתונים לגבי מדדים מסוימים המשמשים להערכת איכות תיק האשראי של הבנק, הנגזרים מנתוני החובות הבעייתיים שחושבו על פי הכללים שבהוראות החדשות:

31.12.2019	30.9.2019	30.9.2020	
%	%	%	
1.3	1.3	1.2	- שיעור יתרת האשראי הפגום, מתוך סך האשראי לציבור ⁽¹⁾
0.4	0.4	0.4	- שיעור יתרת האשראי ⁽²⁾ בפיגור של 90 יום ומעלה (שאינו פגום), מתוך סך האשראי לציבור
2.2	2.0	2.7	- שיעור סיכון האשראי הבעייתית ⁽²⁾ מתוך סך סיכון האשראי לציבור
0.7	0.6	1.1	- שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי, מהיתרה הממוצעת של האשראי ⁽²⁾
0.4	0.4	0.4	- שיעור המחיקות נטו, מיתרת האשראי הממוצעת ⁽²⁾

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.
2. הנתונים מתייחסים לאשראי לציבור בלבד.

(ה) איכות תיק האשראי:
(1) כללי

בהתאם להוראות שפרסם בנק ישראל, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם הכספיים מידע איכותי וכמותי שיהווה אינדיקציה לאיכות תיק האשראי שלהם.

הבנק מקיים מערכת בקרת אשראי המהווה גורם מרכזי בתהליך שמירת איכות תיק האשראי וניטור כשלי אשראי.

במסגרת זו פיתח הבנק מודלים לדירוג אשראי, המהווים מערכת "תומכת החלטה" ומתקיים מעקב שוטף לזיהוי ואיתור סממנים המצביעים על ירידה אפשרית בכושר הפירעון של הלווים, בין היתר באמצעות ניטור תקופת הפיגור של החובות, בתדירות יומית.

(2) נתונים כמותיים

להלן נתונים לגבי מדדים פיננסיים מסויימים המשמשים להערכת איכות תיק האשראי, בחתך קבוצות אשראי:

מדד איכות	30 בספטמבר 2020 ר	30 בספטמבר 2020 ר	30 בספטמבר 2020 ר	30 בספטמבר 2020 ר
	אנשים פרטיים	אנשים פרטיים	אנשים פרטיים	אנשים פרטיים
מסחרי %	לדיר %	אחר %	הכל %	הכל %
שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי, מתוך האשראי	1.1	0.1	2.4	1.1
שיעור החובות הפגומים, מתוך האשראי	1.5	0.0	1.2	1.2
שיעור החובות הבעייתיים, מתוך האשראי	3.7	1.7	2.6	3.1
שיעור החובות בפיגור מעל 30 יום, מתוך האשראי	0.4	1.9	1.1	0.8
מדד איכות	31 בדצמבר 2019 ר	31 בדצמבר 2019 ר	31 בדצמבר 2019 ר	31 בדצמבר 2019 ר
	אנשים פרטיים	אנשים פרטיים	אנשים פרטיים	אנשים פרטיים
מסחרי %	לדיר %	אחר %	הכל %	הכל %
שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי, מתוך האשראי	0.6	0.1	1.0	0.6
שיעור החובות הפגומים, מתוך האשראי	1.6	-	0.9	1.3
שיעור החובות הבעייתיים, מתוך האשראי	2.8	1.8	1.9	2.5
שיעור החובות בפיגור מעל 30 יום, מתוך האשראי	0.6	2.1	1.7	1.1

הנהלת הבנק עוקבת אחרי התפתחות אינדיקטורים אלו בתדירות רבעונית ובוחנת את משמעות התוצאות שהתקבלו, הן ביחס לתקופות קודמות והן ביחס לנתונים המקבילים במערכת הבנקאית.

בעקבות המגבלות שהוטלו על ידי הממשלה במטרה למנוע את התפשטות "וירוס הקורונה" נרשמה ירידה משמעותית בפעילות במשק. התפתחויות אלו גרמו לפגיעה בפעילותם של עסקים רבים ובהכנסותיהם של אנשים פרטיים. לפיכך, נרשמה פגיעה משמעותית בכושר ההחזר של לווים רבים, וירידה באיכות תיק האשראי של הבנק, בעיקר בענפים שנפגעו מהמשבר הכלכלי שהתפתח בעקבות אירוע "וירוס הקורונה".

לאור האמור לעיל, ולנוכח אי הוודאות הן באשר לעוצמת הפגיעה בכושר ההחזר של הלווים, והן באשר לפרק הזמן שידרש לווים אלו לחזור לפעילות סדירה ולהיקף הסדרי החוב שהבנק עשוי להידרש לערוך ללקוחות אלו בעתיד - נרשמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 עליה בשיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי - לעומת התקופה המקבילה אשתקד, וכן הרעה בפרמטרים אחרים, כגון: שיעור החובות הבעייתיים.

ד. ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי

(א) להלן נתונים לגבי התפתחות ההפרשות להפסדי אשראי בבנק (במיליוני ש"ח):

אשראי לציבור מסחרי לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	אשראי לציבור פרטי לדיר לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	אשראי לציבור פרטי אחר לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	אשראי לציבור סך הכל לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	אשראי לציבור בנקים וממשלות לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	אשראי לציבור סך הכל לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020
461	35	117	613	-	613
56	(2)	23	77	-	77
(33)	-	(15)	(48)	-	(48)
18	-	13	31	-	31
(15)	-	(2)	(17)	-	(17)
502	33	138	673	-	673
20	-	4	24	-	24
* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019
325	24	73	422	-	422
24	-	15	39	-	39
(34)	-	(21)	(55)	-	(55)
18	-	10	28	-	28
(16)	-	(11)	(27)	-	(27)
333	24	77	434	-	434
15	-	3	18	-	18
* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019
302	21	68	391	-	391
133	5	50	188	-	188
(134)	-	(84)	(218)	-	(218)
58	-	47	105	-	105
(76)	-	(37)	(113)	-	(113)
25	-	-	25	-	25
384	26	81	491	-	491
17	-	2	19	-	19
* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

יתרת הפרשה לתחילת התקופה
הוצאות בגין הפסדי אשראי
מחיקות חשבונאיות

גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות

מחיקות חשבונאיות, נטו

יתרת הפרשה לסוף התקופה*

* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

יתרת הפרשה לתחילת התקופה
הוצאות בגין הפסדי אשראי

מחיקות חשבונאיות

גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות

מחיקות חשבונאיות, נטו

יתרת הפרשה לסוף התקופה*

* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

יתרת הפרשה לתחילת השנה
הוצאות בגין הפסדי אשראי
מחיקות חשבונאיות
גביית חובות שנמחקו בשנים
קודמות

מחיקות חשבונאיות, נטו

הפרשות שהוכרו בעסקת המיזוג

יתרת הפרשה לסוף השנה*

* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

ד. ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(א) להלן נתונים לגבי התפתחות ההפרשות להפסדי אשראי בבנק (במיליוני ש"ח) (המשך):

לתשעה חודשים ביום 30 בספטמבר 2020 אשראי לציבור מסחרי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 אשראי לציבור פרטי לדיוור	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 אשראי לציבור פרטי אחר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 אשראי לציבור סך הכל	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 אשראי לציבור סך הכל	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 אשראי לציבור סך הכל
384	26	81	491	-	491
189	7	78	274	-	274
(115)	-	(60)	(175)	-	(175)
44	-	39	83	-	83
(71)	-	(21)	(92)	-	(92)
502	33	138	673	-	673
20	-	4	24	-	24

יתרת הפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)

הוצאות בגין הפסדי אשראי

מחיקות חשבונאיות

גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות

מחיקות חשבונאיות, נטו

יתרת הפרשה לסוף התקופה*

* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לתשעה חודשים ביום 30 בספטמבר 2019 אשראי לציבור מסחרי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 אשראי לציבור פרטי לדיוור	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 אשראי לציבור פרטי אחר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 אשראי לציבור סך הכל	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 אשראי לציבור סך הכל	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 אשראי לציבור סך הכל
302	21	68	391	-	391
90	3	37	130	-	130
(106)	-	(64)	(170)	-	(170)
47	-	36	83	-	83
(59)	-	(28)	(87)	-	(87)
333	24	77	434	-	434
15	-	3	18	-	18

יתרת הפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)

הוצאות בגין הפסדי אשראי

מחיקות חשבונאיות

גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות

מחיקות חשבונאיות, נטו

יתרת הפרשה לסוף התקופה*

* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(ב) מדדי איכות תיק האשראי:

להלן נתונים לגבי יחסים פיננסיים מסוימים המשמשים להערכת רמת ההפרשות להפסדי אשראי בבנק והשינויים בנתונים אלו בהשוואה לאשתקד:

31.12.2019	30.9.2019	30.9.2020	
%	%	%	
1.5	1.5	1.9	- שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾ , מתוך סך האשראי לציבור ⁽¹⁾
116.3	117.5	167.3	- שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾ , מתוך האשראי הפגום
23.9	27.9	18.9	- שיעור המחיקות נטו מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾
16.2	15.6	19.6	- שיעור יתרת ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי ⁽²⁾ מתוך האשראי הפגום בתוספת האשראי בפיגור ⁽³⁾
			1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.
			2. הנתונים מתייחסים לאשראי לציבור בלבד.
			3. אשראי שאינו פגום, בפיגור של 90 יום ומעלה.

ה. התפלגות סיכון האשראי בחתך ענפי משק עיקריים

להלן תמצית נתונים לגבי התפתחות סיכון האשראי לציבור, החובות הבעייתיים, וההפרשות להפסדי אשראי - בחתך ענפי משק (במיליוני ש"ח):

ליום 30 בספטמבר 2020	ליום 30 בספטמבר 2020	ליום 30 בספטמבר 2020	ליום 30 בספטמבר 2020	ליום 30 בספטמבר 2020	ליום 30 בספטמבר 2020	ענף משק
ליום 30 בספטמבר 2020	ליום 30 בספטמבר 2020	ליום 30 בספטמבר 2020	ליום 30 בספטמבר 2020	ליום 30 בספטמבר 2020	ליום 30 בספטמבר 2020	
הפסדי אשראי יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות, נטו	הפסדי אשראי הוצאות בגין הפסדי אשראי	סיכון אשראי בעייתי ⁽³⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽²⁾	סיכון 2020	
85	6	28	156	2,478	2,736	תעשייה
64	11	22	148	4,507	4,806	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁵⁾
11	1	2	59	2,404	2,528	- פעילות בנדל"ן
143	25	60	190	4,437	4,964	מסחר ⁽⁵⁾
55	11	34	81	1,713	1,974	שירותים עסקיים ⁽⁵⁾
22	-	3	67	5,492	5,582	שירותים ציבוריים
117	17	39	172	4,024	4,402	ענפים מסחריים אחרים
497	71	188	873	25,055	26,992	סך הכל מסחרי אנשים
33	-	7	111	6,966	7,188	פרטיים - הלוואות לדיוור
138	21	78	114	5,182	5,682	- אחר
668	92	273	1,098	37,203	39,862	סה"כ ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	5,923	5,924	בנקים בישראל וממשלת ישראל
668	92	273	1,098	43,126	45,786	סך הכל פעילות בישראל
5	-	1	13	408	422	ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	-	-	413	413	בנקים וממשלות בחו"ל
5	-	1	13	821	835	סך הכל פעילות בחו"ל
673	92	274	1,111	43,947	46,621	סך הכל

1. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
2. סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
3. סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיוור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 יום או יותר.
4. כולל הלוואות לדיוור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 185 מיליון ש"ח.
5. העליה בהוצאות בגין הפסדי אשראי וההפרשות להפסדי אשראי בענפים אלו נובע מירידה בכושר החזר של לווים הפועלים בענפים אלו שחלה פגיעה בהכנסותיהם בשל צעדי הממשלה למניעת התפשטות וירוס הקורונה (למידע נוסף - ראה פרק 6א לעיל).

ה. התפלגות סיכון בחתך ענפי משק עיקריים (במיליוני ש"ח) (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019 הפסדי אשראי מחיקות חשבונאיות, נטו	ליום 31 בדצמבר 2019 הפסדי אשראי הוצאות בגין הפסדי אשראי	ליום 31 בדצמבר 2019 מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽³⁾	ליום 31 בדצמבר 2019 מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽²⁾	ליום 31 בדצמבר 2019 סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	ליום 31 בדצמבר 2019 סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
63	22	38	87	2,489	2,655
53	8	9	91	4,042	4,227
10	(1)	-	64	2,158	2,228
108	20	35	201	4,805	5,110
32	13	17	43	1,717	1,880
18	1	2	45	5,211	5,279
96	13	30	127	4,101	4,329
380	76	131	658	24,523	25,708
26	-	5	97	5,871	6,046
81	37	50	93	5,361	5,960
487	113	186	848	35,755	37,714
-	-	-	-	5,364	5,364
487	113	186	848	41,119	43,078
4	-	2	13	493	508
-	-	-	-	486	486
4	-	2	13	979	994
491	113	188	861	42,098	44,072

1. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים, כולל: חובות, אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
2. סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
3. סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 יום או יותר.
4. כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 81 מיליון ש"ח.

ו. חשיפה למדינות זרות

להלן תמצית נתונים לגבי חשיפת האשראי של הבנק למדינות זרות, כהגדרתה בהוראות בנק ישראל (במיליוני ש"ח):

שם המדינה	ליום 30 בספטמבר 2020 חשיפה מאזנית	ליום 30 בספטמבר 2020 חשיפה חוץ מאזנית	ליום 30 בספטמבר 2020 חשיפה חוץ מאזנית	ליום 31 בדצמבר 2019 חשיפה מאזנית	ליום 31 בדצמבר 2019 חשיפה חוץ מאזנית
ארה"ב	249	5	254	385	6
אחר	313	345	658	254	244
סך החשיפה למדינות זרות	562	350	912	639	250
התפלגות היתרה					
חשיפה למדינות ה- PIGS	3	-	3	9	-
חשיפה למדינות LDC	12	15	27	13	14
חשיפה למדינות עם בעיות נזילות	1	1	2	1	1
חשיפה למדינות אחרות	546	334	880	616	235
סך כל החשיפה למדינות זרות	562	350	912	639	250

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 נרשמה עליה בשיעור של 2.6% בחשיפת הבנק למדינות זרות, הנובעת בעיקר מגידול בחשיפת הבנק ל"מבטחי משנה" זרים.

ז. חשיפה למוסדות פיננסיים זרים

בעקבות השלכות המשבר הכלכלי (שנגרם בשל הצעדים שנקטו על ידי מדינות רבות בעולם במטרה למנוע את התפשטות "זירוס הקורונה"), על מוסדות פיננסיים במדינות שונות ברחבי העולם, והחששות לגידול בסיכון האשראי הפוטנציאלי של מוסדות פיננסיים מסוימים, בוחנת הנהלת הבנק באופן שוטף את חשיפת הבנק לבנקים ומוסדות פיננסיים בחו"ל, ומקיימת דיונים לגבי היקף החשיפה והתאמתה להתפתחויות בבנקאות העולמית. התאמת החשיפה נשקלת תוך בחינת פרמטרים כלכליים ועסקיים שונים, לרבות:

- היקף החשיפה של הבנק למוסד הפיננסי, בכלל - וביחס להונו העצמי, בפרט.
 - דירוג האשראי של המוסד הפיננסי (ככלל, הבנק מבצע עסקאות הכרוכות בחשיפת אשראי, רק עם מוסדות פיננסיים זרים המדורגים בדירוג "השקעה" ומעלה).
 - דירוג האשראי של המדינה בה פועל המוסד הפיננסי.
 - ניסיון העבר שנצבר בבנק לגבי המוסד הפיננסי.
- היקף חשיפת האשראי המכסימלי לכל מוסד פיננסי זר, נקבע על ידי דירקטוריון הבנק. חריגות ממגבלה זו נבחנות על ידי הנהלת הבנק, עבור כל מוסד פיננסי, בתדירות יומית.
- לנוכח עוצמת החשיפה הפוטנציאלית הגלומה בעסקאות אלו, פרסם בנק ישראל הוראה, במסגרתה נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוח הדירקטוריון וההנהלה מידע כמותי ואיכותי לגבי חשיפת האשראי של התאגידים הבנקאיים הפועלים בישראל, למוסדות פיננסיים זרים (כהגדרתם בהוראה).
- חשיפת האשראי של הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾ ליום 30.9.2020 מסתכמת בסך של 395 מיליון ש"ח (30.9.2019 - 458 מיליון ש"ח; 31.12.2019 - 368 מיליון ש"ח), כמפורט להלן (במיליוני ש"ח):

30 בספטמבר 2020 סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	30 בספטמבר 2020 סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	דירוג אשראי חיצוני
126	126	AAA עד AA-
207	206	A+ עד A-
50	50	BBB+ עד BBB-
12	1	BB+ עד B-
-	-	ללא דירוג
395	383	סך כל חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים

30 בספטמבר 2019 סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	30 בספטמבר 2019 סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	דירוג אשראי חיצוני
204	204	AAA עד AA-
205	205	A+ עד A-
37	36	BBB+ עד BBB-
12	1	BB+ עד B-
-	-	ללא דירוג
458	446	סך כל חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים

1. כולל חשיפה בגין בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים, דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הנ"ל.
2. פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב ונכסים בגין מכשירים נגזרים.
3. בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי לרבות ערבויות להבטחת חובות של צד ג'.
4. יתרת הפקדונות שהופקדו במוסדות פיננסיים זרים הרשומים במדינות מסוימות הכלולות בתכנית החרום הכלכלית שגובשה עבורן באיחוד האירופאי וקרן המטבע הבינלאומית, הסתכמה ליום 30.9.2020 בסך של 2 מיליון ש"ח (30.9.2019 - 3 מיליון ש"ח).

ז. חשיפה למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾ (המשך) (במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2019 סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	31 בדצמבר 2019 סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	דירוג אשראי חיצוני
28	-	AAA עד AA-
275	-	A+ עד A-
54	1	BBB+ עד BBB-
11	10	BB+ עד B-
368	11	357

סך כל חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים

1. כולל חשיפה בגין בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים, דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הנ"ל.
2. פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב ונכסים בגין מכשירים נגזרים.
3. בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי לרבות ערבויות להבטחת חובות של צד ג.
4. יתרת הפקדונות שהופקדו במוסדות פיננסיים זרים הרשומים במדינות מסוימות הכלולות בתכנית החרום הכלכלית שגובשה עבורן באיחוד האירופאי וקרן המטבע הבינלאומית, הסתכמה ליום 31.12.2019 בסך של 8 מיליון ש"ח.

הערות:

1. המדינות העיקריות בהן רשומים המוסדות הפיננסיים הזרים הינן: ארה"ב, נורווגיה, בלגיה, בריטניה וגרמניה. החשיפה המכסימלית של הבנק ליום 30 בספטמבר 2020, ביחס לקבוצת מוסדות זרים הפועלים באותה מדינה, אינה עולה על 15% מ"בסיס ההון" של הבנק (כהגדרתו בהוראות בנק ישראל).
2. דירוג האשראי של המוסדות הפיננסיים הזרים המפורטים מעלה נערך בעיקר על ידי חברת הדירוג הבינלאומית: "Standard & Poor's".
- דירוגי האשראי מעודכנים על ידי חברת הדירוג, בדרך כלל, בתדירות שנתית. לפיכך, ולאור ההתפתחויות האחרונות במגזר הבנקאות, ייתכנו פערים בין הדירוג האחרון שנערך על ידי חברת הדירוג - לבין הערכת הבנק.
3. כל חשיפות האשראי המאזני למוסדות פיננסיים זרים, כמפורט לעיל - כלולות בדוחות הכספיים בסעיף "פקדונות בבנקים", "השקעות בניירות ערך" ו"נכסים בגין מכשירים נגזרים".

ח. סיכונים אשראי בהלוואות לדיור

(1) כללי

בשנים האחרונות נרשם בשוק הדיור גידול בביקושים ובהיקף הביצועים של הלוואות לדיור, שגרמו לעליות מחירים בשל המחסור בהיצע הדירות ביחס לביקושים אלו. העליה שנרשמה בהיקף ההלוואות לדיור (ובכלל זה עליה בהיקף הכספי הממוצע של הלוואות אלה), חורגת משיעורי הצמיחה במשק ומשיעורי העליה ברמת החיים ובהכנסות של משקי הבית.

(2) השלכות המשבר הכלכלי, בעקבות אירוע "וירוס הקורונה"

הצעדים שנקטו על ידי הממשלה במסגרת המאמצים לבלימת התפשטות "וירוס הקורונה", גרמו לפגיעה בפעילותם הכלכלית של עסקים רבים וירידה בהכנסותיהם. בעקבות התפתחויות אלו נרשמו קשיי נזילות בעסקים אלו, שנאלצו במקרים רבים לצמצם את הוצאותיהם, לרבות צמצום בהוצאות כח האדם. צעדי ריסון אלו גרמו לעלייה חדה בשיעורי האבטלה במדינה ופגעו בכוח העבודה של לווים רבים שנטלו הלוואות לדיור. לאור התפתחויות אלה, הגישו לווים רבים במערכת הבנקאית בתקופת הדוח, בקשות לדחיית מועדי הפרעון של הלוואות לדיור שנלקחו על ידם. אירועים ותהליכים אלו פגעו באיכות תיק האשראי לדיור והגדילו את חשיפת המערכת הבנקאית לסיכונים אשראי. יתרת ההלוואות לדיור, שמועד פרעון נדחה לבקשת הלקוחות, הסתכמה ליום 30.9.2020 בסך של 572 מיליון ש"ח. במקביל להתפתחויות אלה, פרסם בנק ישראל בחודשים מרס - יוני 2020 שורת הנחיות ותיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין, שנועדו לסייע ללווים לעמוד בהתחייבויותיהם כלפי המערכת הבנקאית מחד, ולאפשר לתאגידים הבנקאיים גמישות רבה יותר במתן פתרונות מימון ללווים, מאידך.

למידע נוסף בנושא זה - ראה פרק 6א' לעיל ופרק 7 בדוח על הממשל התאגידי.

ת. סיכוני אשראי בהלוואות לדיור (המשך)

(3) ניהול סיכוני האשראי

בעקבות ההתפתחויות שתוארו לעיל, הגביר הבנק את הפיקוח על האשראי בתחום זה. הצעדים שננקטו על ידי הבנק, כוללים:

- הגבלת היקף ההלוואות שניתנות ב"בטחון דירת מגורים" (אך לא למטרת מגורים), באופן ששיעור לא יעלה על 15% מיתרת האשראי לדיור.
 - הגבלת היקפי ההלוואות העוללות להטיל מעמסה על הלווה, כמתחייב מהוראה שפורסמה על ידי בנק ישראל, לפיה - נאסר על התאגידים הבנקאיים לאשר הלוואות שמרכיב ההחזר הגלום בהן עולה על 50%⁽⁴⁾ מ"כוסר ההחזר" של הלווה (יצוין בהקשר זה, כי הבנק אינו נוהג לאשר בדרך כלל הלוואות לדיור, שמרכיב ההחזר החודשי הצפוי בגין עולה על 40% מהכנסות הלווה).
 - הגבלת היקפי ההלוואות המממנות שיעורים ניכרים משווי הנכס המשועבד, כמתחייב מהוראות שפורסמו על ידי בנק ישראל בנושא זה.
 - הגבלת סיכון הריבית בהלוואות לדיור, כמתחייב מהגבלות שהוטלו על ידי בנק ישראל בנושא זה, לפיהן הוגבל מרכיב ההלוואות ב"ריבית משתנה" (כהגדרתן בהוראה שפרסם בנק ישראל), לשיעור שלא יעלה על שני שליש מההיקף הכולל של מסגרות ההלוואות שאושרו החל מיום 1.9.2013 (או לשיעור שלא יעלה על 33% בהלוואות הנושאות "ריבית משתנה" - המתעדכנת בתדירות גבוהה מחמש שנים).
 - שימוש ב"מקדמי ביטחון" (מבחני עמידות) בתהליך אישור מסגרת ההלוואה. דהיינו, בטרם אישור מסגרת ההלוואה, בוחן הבנק את ההשלכות הצפויות בגין שינויים תיאורטיים במשתני השוק (בעיקר עליה בשיעור של 2-3 נקודות האחוז בשיעור הריבית השנתי) - על כוסר ההחזר של הלווה.
 - שימוש שוטף בתרחישים תיאורטיים, לרבות תרחישי קיצון, לצורך ניתוח רגישות לגבי השינויים הצפויים בחשיפת הבנק לסיכוני אשראי - כנגזרת מהשינויים בפרמטרים הנבדקים.
 - קיום מעקבים שוטפים אחר ההתפתחויות בשוק הדיור, לרבות: שינויים במחירי הנכסים, שינויים בהיקף ההחזרים החודשיים של ההלוואות, וכו'.
 - עריכת הסדרים נקודתיים ללקוחות המתקשים לעמוד בהחזרים התקופתיים הנגזרים מהסכמי ההלוואות המקוריים, לרבות הסדרים לדחיית פרעון הלוואות בגין אירוע "יורס הקורונה".
- בעקבות ההתפתחויות בשוק הדיור, כאמור, פורסמה על ידי בנק ישראל הוראה, במסגרתה נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם השנתיים והרבעוניים גילוי לגבי סיכון האשראי בגין ההלוואות לדיור, והפעולות שננקטו על ידי התאגיד הבנקאי במסגרת ניהול סיכון זה.
- היקף תיק ההלוואות לדיור של הבנק ליום 30.9.2020 מסתכם ב- 6,475 מיליון ש"ח (31.12.2019 - 5,523 מיליון ש"ח). היקף ההלוואות לדיור שבוצעו על ידי הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 מסתכם בסך של כ- 1,599 מיליון ש"ח, מזה כ- 149 מיליון ש"ח בגין הלוואות שמוחזרו (בתקופה המקבילה אשתקד - 974 מיליון ש"ח ו- 61 מיליון ש"ח, בהתאמה).

להלן נתונים, לגבי מאפייני סיכון מסוימים של תיק ההלוואות לדיור של הבנק (באחוזים):

מאפיין סיכון	30.9.2020 %	31.12.2019 %
שיעור ההלוואות לדיור שמימנו למעלה מ- 75% משווי הנכס ⁽¹⁾	0.7	0.9
שיעור ההלוואות לדיור, שההחזר החודשי, בכל אחת מהן, עולה על 35% מהכנסת הלווה	9.2	9.5
שיעור ההלוואות לדיור בריבית משתנה, מסך תיק ההלוואות לדיור ⁽²⁾	64.1	65.5
שיעור ההלוואות לדיור שמועד פרעון נדחה לתקופה קצרה, לבקשת הלווה ⁽³⁾	8.8	-

1. בחישוב היחס לא נכללו התחייבויות למתן הלוואות שטרם נוצלו.
2. בחישוב היחס נכללו הלוואות בהן תדירות שינוי הריבית עולה על חמש שנים.
3. הבקשות לדחיית פרעון ההלוואות, נובעות מהמשבר הכלכלי שהתפתח בעקבות אירוע "יורס הקורונה" - ראה פרק 6 לעיל.
4. במסגרת הוראת שעה שנכללה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250, התיר בנק ישראל, בתקופת ביניים, להעלות רף זה לשיעור של 70%.

ח. סיכומי אשראי בהלוואות לדיור (המשך)

להלן נתונים באשר לפעילות הבנק בתחום ההלוואות לדיור, לרבות פרטים לגבי מאפייני תיק זה:

- התפלגות תיק ההלוואות לדיור (לרבות הלוואות בבטחון דירת מגורים) של הבנק, בחתך מאפיינים עיקריים:

- התפלגות בחתך בסיסי הצמדה:

	31.12.2019	30.9.2020	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
מגזר הצמדה	31.12.2019 %	30.9.2020 %	
לא צמוד	67.5	69.2	4,480
צמוד למדד	30.4	29.1	1,886
מט"ח וצמוד מט"ח	2.1	1.7	109
סך הכל	100.0	100.0	6,475

- התפלגות בחתך מדרגות אשראי:

	31.12.2019	30.9.2020	מדרגות אשראי	מדרגות אשראי
	%	%	(אלפי ש"ח) עד	מ (אלפי ש"ח)
	38.5	34.7	600	-
	41.1	43.2	1,200	600
	19.5	21.4	4,000	1,200
	0.9	0.7	-	4,000
סך הכל	100.0	100.0		6,475

- התפלגות בחתך מאפייני איכות תיק האשראי:

	31.12.2019	30.9.2020	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	נתונים ומדדי איכות
	17.2	6,475	יתרת חוב רשומה
	8.5	128	סכום בפיגור
	-	572	סכומים שפרעונם נדחה לבקשת הלקוח
	26.9	33	הפרשה להפסדי אשראי
	14.4	111	יתרת חובות בעייתיים
	(5.6)	1.7	שיעור החוב הבעייתי (%)

1. הבקשות לדחיית פרעון ההלוואות, נובעות מהמשבר הכלכלי שהתפתח בעקבות אירוע "וירוס הקורונה" - ראה פרק 6א' לעיל.

ת. סיכומי אשראי בהלוואות לדיור (המשך)

- התפלגות ההלוואות לדיור (לא כולל הלוואות ב"בטחון דירת מגורים" בלבד) שניתנו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד - בחתך מאפיינים עיקריים:

- התפלגות הביצועים בחתך שווי הבטחון

שווי הביטחון (אלפי ש"ח) מ	שווי הביטחון (אלפי ש"ח) עד	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 %	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 %
-	800	77	5.8	66	7.1
800	1,200	181	13.6	110	11.9
1,200	3,000	895	67.1	612	66.2
3,000	-	180	13.5	136	14.8
סך הכל		1,333	100.0	924	100.0

- התפלגות הביצועים בחתך שיעור המימון (LTV)

שיעור המימון (LTV) (%) מ	שיעור המימון (LTV) (%) עד	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 %	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 %
-	45	390	29.3	293	31.7
45	60	501	37.6	360	39.0
60	-	442	33.1	271	29.3
סך הכל		1,333	100.0	924	100.0

- התפלגות הביצועים בחתך כושר החזר הלווה

שיעור החזר מההכנסה (%) מ	שיעור החזר מההכנסה (%) עד	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 %	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 %
-	30	908	68.1	616	66.7
30	40	351	26.3	251	27.2
40	60	2	0.2	1	0.1
60	-	-	-	-	-
הלוואות נדחות ("בולט")		72	5.4	56	6.0
סך הכל		1,333	100.0	924	100.0

- התפלגות הביצועים בחתך תקופות לפירעון

תקופת הפרעון (שנים) מ	תקופת הפרעון (שנים) עד	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 %	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 %
-	20	300	22.5	220	23.8
20	25	569	42.7	317	34.3
25	-	464	34.8	387	41.9
סך הכל		1,333	100.0	924	100.0

ח. סיכומי אשראי בהלוואות לדיור (המשך)

- להלן נתונים באשר להתפלגות ההלוואות לדיור - בחתך שיעור המימון ובחתך סכומי ההלוואות הכפופות לשינוי חוזי בתשלומים (ריבית משתנה) (במיליוני ש"ח):

31.12.2019 סך הכל ¹	31.12.2019 ריבית משתנה	31.12.2019 ריבית קבועה	30.9.2020 סך הכל ¹	30.9.2020 ריבית משתנה	30.9.2020 ריבית קבועה	שיעור המימון (%)	סוג הבטוחה
4,097	2,707	1,390	4,697	3,040	1,657	- עד 60%	שיעבוד ראשון
1,377	911	466	1,730	1,120	610	- מעל 60%	
							שיעבוד משני או
49	-	49	48	-	48		ללא שיעבוד
5,523	3,618	1,905	6,475	4,160	2,315		סך הכל

1. מזה - הלוואות הכוללות מרכיבים נדחים ("בולט") שיתרתם ליום 30.9.2020 הסתכמה ב- 111 מיליון ש"ח (31.12.2019 - 118 מיליון ש"ח).

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 נרשמה עליה בשיעור של 17.2% בהיקף תיק ההלוואות לדיור של הבנק, העולה על שיעור הגידול שנרשם במערכת הבנקאית בישראל. הגידול בהיקף האשראי נגזר מהגידול בביקושים בשוק הדיור ומעליית רמת המחירים בשוק זה, על רקע סביבת הריבית הנמוכה השוררת במשך בשנים האחרונות.

כ- 43% מהגידול נרשם בהלוואות לדיור הנושאות ריבית קבועה, במטרה להקטין חשיפה אפשרית להרעה באיכות תיק האשראי, בשל שינויים אפשריים בריבית המשתנה, ובהתאמה להנחיות בנק ישראל. לאור התהליכים שתוארו לעיל, בשוק הדיור בכלל ובהלוואות לדיור בפרט, פרסם בנק ישראל הוראה, במסגרתה נדרשו התאגידים הבנקאיים לבחון תקופתית את תיק ההלוואות לדיור שלהם, להעריך אם חלו שינויים באיכות תיק זה ולתת ביטוי להערכה זו במסגרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי.

הבנק מיישם את הנחיות בנק ישראל ממועד כניסתן לתוקף, לרבות הערכה שוטפת של ההפסדים הגלומים בתיק ההלוואות לדיור, בשל פגיעה אפשרית באיכות תיק זה, הנובעת מהתהליכים שתוארו לעיל.

אומדן ההפסדים מתבסס על תרחישים עתידיים אפשריים הכוללים: ירידה בהכנסה הפנויה של הלווים, גידול בסכומי ההחזר השוטפים של הלווים הנגזר מעליה צפויה בשיעור ה"ריבית המשתנה", וירידה בשווי הנכסים המשועבדים. בנוסף, נערכה הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור שמועדי פרעון נדחו, לבקשת הלקוחות, ובהתאם למתווה המוסכם לדחיית הלוואות שגובש על ידי בנק ישראל בשיתוף המערכת הבנקאית.

ההפרשות להפסדי אשראי בגין התרחישים וההתפתחויות כאמור לעיל הסתכמו ליום 30.9.2020 בסך של 4 מיליון ש"ח (31.12.2019 - זהה).

הבנק ערך הפרשה בגין הפסדי אשראי אפשריים אלה, וכלל אותה במסגרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי ליום 30.9.2020.

בנוסף לצעדים אלו, ולאור ההתפתחויות שארעו בשוק הדיור, כמפורט לעיל, שהגדילו, להערכת בנק ישראל, את הסיכון הגלום בתיק האשראי לדיור במערכת הבנקאית, נדרשו התאגידים הבנקאיים על ידי בנק ישראל לשמר הפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי בגין הלוואות אלו, בשיעור שלא יפחת מ- 0.35% מיתרת תיק ההלוואות לדיור (לא כולל הלוואות לדיור שבגין נערכה הפרשה להפסדי אשראי "לפי עומק הפיגור").

יישום ההנחיה לא גרם לשינוי משמעותי בהוצאה בגין הפסדי אשראי על בסיס קבוצתי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 (בתקופה המקבילה אשתקד - זהה).

ט. סיכומים במתן אשראי לאנשים פרטיים

(1) כללי

לנוכח הגידול שנרשם בשנים האחרונות בהיקף החשיפה של התאגידים הבנקאיים לסיכומי אשראי לאנשים פרטיים, שלוותה, לדעת בנק ישראל, גם בגידול ברמת הסיכון של התאגידים הבנקאיים ללקוחות אלו - פרסם בנק ישראל תיקון להוראות הדיווח לציבור, במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים להרחיב את הגילוי המתייחס לסיכון אשראי זה.

להלן פרטים באשר לצעדים הננקטים על ידי הבנק במסגרת ניהול סיכון האשראי לאנשים פרטיים, וההתפתחויות שחלו בסיכון זה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020.

ט. סיכונים במתן אשראי לאנשים פרטיים (המשך)

(2) מאפייני תיק האשראי

הבנק גיבש מדיניות ומסגרת עבודה למתן אשראי לאנשים פרטיים. במסגרת זו נעזר הבנק במערכת תומכת החלטה (להלן: "המערכת"), הבוחנת מדדי פעילות ומדדי סיכון שונים של הלקוח הפרטי וקובעת לגביו דירוג סיכון (Credit Scoring) ורף מכסימלי למתן אשראי, המביא בחשבון את דרגת הסיכון, מקורות ההכנסה של הלקוח, וכן נתונים פיננסיים נוספים (כגון: "בטחונות").

המלצת המערכת נבחנת על ידי גורמי האשראי וההחלטה באשר להיקף האשראי שיועמד ללקוח ותנאיו, מתקבלת לאחר ניתוח הנתונים ובירור צורכי הלקוח.

מתן אשראי בהיקף העולה על המלצת המערכת, מחייב יישום תהליך חיתום מפורט וקפדני הכולל:

- בחינת מטרת האשראי והתאמתו לצורכי הלקוח.
- כושר ההחזר של הלקוח.
- מקורות ההכנסה של הלקוח.
- איתנותו הפיננסית של הלקוח.
- היסטוריית ההתנהלות הפיננסית של הלקוח בחשבון הבנק.
- קבלת נתונים פיננסיים ממקורות אחרים, ככל הניתן, לגבי הלקוח.

תהליך חיתום האשראי מלווה בתיעוד מנומק, לרבות השיקולים שעמדו בבסיס ההחלטה לקביעת מסגרת האשראי. במסגרת מדיניות האשראי נקבע "רף חיתום" מינימלי למתן אשראי ללקוחות אלו, ומגבלות לגבי שיעור האשראי בדירוג נמוך ביחס לכלל תיק האשראי שניתן לאנשים פרטיים.

כמו כן, במטרה לצמצם את סיכון האשראי לאנשים פרטיים, נקבעו במסגרת מדיניות האשראי מגבלות על סמכויות גורמי האשראי למתן אשראי החורג מהמלצת המערכת (בהתאם לרמת הדירוג שנקבעה ללקוח), ואיסור על חריגה מהמלצות אלו ללקוחות בדירוג נמוך.

בנוסף, נקבעו במדיניות מתן האשראי לאנשים פרטיים כללי אתיקה, המיישמים סטנדרטים להתנהלות הוגנת מול הלקוחות, לרבות קביעת מגבלות לגבי אוכלוסיית הלקוחות הפוטנציאלית לייזום פניה למתן אשראי, ומתן גילוי נאות לגבי תנאי האשראי וכדאיות קבלת האשראי ללקוח.

האשראי לאנשים פרטיים מנוטר באופן שוטף באמצעות מערכות מידע, המצביעות על התפתחויות שליליות שחלו בחשבונות הלקוחות, לרבות: ירידה בהכנסות, פיגורים בהלוואות, חריגות ממסגרות האשראי בחשבונות העובר ושב וכו'.

התפתחות האשראי לאנשים פרטיים נבחנת על ידי הבנק בתדירות רבעונית במספר היבטים:

- התפתחות מאפייני סיכון בתיק האשראי, לרבות:
 - עמידה במגבלות התיאבון לסיכון.
 - ההתפתחויות שחלו בדירוגי האשראי של הלקוחות
 - ההתפתחויות שחלו במדדי איכות תיק האשראי, כגון: שיעור החובות הבעייתיים, שיעור המחיקות, שיעורי ההוצאה להפסדי אשראי, והשוואת פרמטרים אלו לפרמטרים המקבילים במערכת הבנקאית.
 - התפתחויות שחלו במדדים המאקרו-כלכליים שעלולים להשליך על סיכון האשראי לאנשים פרטיים, לרבות: שיעור האבטלה, שיעור ההשתתפות בשוק העבודה וכו'.

ט. סיכונים במתן אשראי לאנשים פרטיים (המשך)

(2) מאפייני תיק אשראי (המשך)

- ההתפתחויות שחלו בתיק האשראי לאנשים פרטיים, בחתך יחידות ארגוניות, לרבות:
 - שיעור הגידול בתיק האשראי, ביחס לתקופות קודמות וביחס לשיעורי הגידול הממוצעים בבנק.
 - שיעור האשראי שניתן מעבר להמלצת מערכת המידע "תומכת החלטה".
 - שיעור האשראי שאינו מגובה בבטחונות.
 - שיעור ההלוואות שבהן הלווה חשוף לגידול בתשלומים עקב שינויים אפשריים בשיעור הריבית.
 - שיעור האשראי ללווים שלא דווחה הכנסה בחשבונותיהם בבנק.
- בנוסף, נבחנים השינויים בתיק האשראי לאנשים פרטיים (בחתך דירוג הלקוחות), בתדירות חודשית ומתבצע מעקב שוטף לגבי לקוחות שנרשם גידול משמעותי בהיקף תיק האשראי שניתן להם, לרבות הנחיה לבצע תהליך חיתום נוסף ללקוחות אלו.
- בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 נרשם קיטון בשיעור של 9.2% בהיקף האשראי שניתן לאנשים פרטיים (לא כולל הלוואות לדיר), שהסתכם ליום 30.9.2020 בסך 4,341 מיליוני ש"ח.
- האשראי לאנשים פרטיים ליום 30.9.2020 מהווה 13.0% מתיק האשראי של הבנק (31.12.2019 - 14.7%), ועיקרו מהווה אשראי בריבית משתנה.

(3) השלכות המשבר הכלכלי, בעקבות אירוע "וירוס הקורונה"

- בעקבות הצעדים שננקטו על ידי הממשלה במסגרת המאמצים לבלימת התפשטות "וירוס הקורונה", נפגעו הכנסותיהם של עסקים רבים. לפיכך, נאלצו עסקים אלו להפחית את הוצאותיהם, לרבות צמצום בהוצאות כח האדם. היקף הפיטורים הגדול גרם לעליה בהיקף האבטלה (עד לשיעור מכסימלי של כ-27% בסוף חודש אפריל 2020, שפחת בהמשך לשיעור של כ-23% בסוף חודש ספטמבר 2020), ופגע בכושר ההחזר של לוויים רבים במגזר "אנשים פרטיים". בעקבות העליה שנרשמה בסיכון האשראי של מגזר זה, הוקשחו ספי חיתום האשראי בענף, בכדי להתאימם לשינוי שחל בסיכון האשראי.
- בנוסף, במסגרת ניהול סיכוני האשראי למגזר זה, נקט הבנק בצעדים שנועדו לסייע ללקוחות להתגבר על קשיי הנזילות הזמניים הנובעים מהמשבר הכלכלי שנגרם בשל אירוע "וירוס הקורונה", ובכללם:
- העמדת מסגרות אשראי חד צדדיות בחשבונות העובר ושב לתקופה מוגבלת.
 - דחיית מועדי הפירעון של הלוואות, לזמן קצר.
- יתרת ההלוואות, שמועד פרעון נדחה לבקשת הלקוחות, הסתכמה ליום 30.9.2020 בסך של 132 מיליון ש"ח.

(4) נתונים כספיים

להלן נתונים על התפלגות האשראי לאנשים פרטיים (לא כולל הלוואות לדיר):

- התפלגות בחתך הכנסות מהלקוח (המופקדות בבנק):

שיעור	31.12.2019	30.9.2020	הכנסה חודשית ממוצעת ⁽²⁾ אלפי ש"ח
השינוי אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(12.3)	2,751	2,413	עד 10 ⁽¹⁾
(3.0)	1,417	1,375	10 - 20
(9.5)	611	553	מעל 20
(9.2)	4,779	4,341	סך הכל אשראי מאזני

1. לרבות לקוחות שלא דווחה הכנסה בחשבונותיהם בבנק. יתרת האשראי ללקוחות אלו מסתכמת בסך של כ-332 מיליון ש"ח (31.12.2019 - 425 מיליון ש"ח).
2. ההכנסה החודשית הממוצעת נקבעה בהתבסס על תקבולם רציפים שנרשמו בחשבונות הבנק של הלקוחות (כגון: משכורות, קצבאות, העברות מצד ג' ותקבולים קבועים אחרים).

ט. סיכונים במתן אשראי לאנשים פרטיים (המשך)

(4) נתונים כספיים (המשך)

• התפלגות האשראי בחתך חשיפה לשינויים בשיעור הריבית:			
סוג האשראי	30.9.2020 מיליוני ש"ח	31.12.2019 מיליוני ש"ח	שיעור השינוי אחוזים
אשראי בריבית קבועה	610	662	(7.9)
אשראי בריבית משתנה	3,731	4,117	(9.4)
סך הכל אשראי	4,341	4,779	(9.2)
• התפלגות בחתך גודל האשראי ללווה:			
מדרגות האשראי ללווה (אלפי ש"ח)	30.9.2020 מיליוני ש"ח	31.12.2019 מיליוני ש"ח	שיעור השינוי אחוזים
עד 40	1,333	1,413	(5.7)
40 - 150	2,517	2,739	(8.1)
מעל 150	491	627	(21.7)
סך הכל	4,341	4,779	(9.2)
• התפלגות בחתך תקופה נותרת ממוצעת לפרעון*:			
תקופה לפרעון (שנים)	30.9.2020 מיליוני ש"ח	31.12.2019 מיליוני ש"ח	שיעור השינוי אחוזים
עד שנה	743	776	(4.3)
1 - 3	2,152	2,334	(7.8)
3 - 5	358	426	(16.0)
מעל 5 שנים	5	24	(79.2)
סך הכל	3,258	3,560	(8.5)
* הנתונים מתייחסים לאשראי שניתן במסגרת הלוואות.			
• התפלגות בחתך איכות תיק האשראי:			
סיווג החוב	30.9.2020 מיליוני ש"ח	31.12.2019 מיליוני ש"ח	שיעור השינוי אחוזים
חובות פגומים	51	43	18.6
חובות בפיגור של 90 יום ומעלה	13	23	(43.5)
חובות בעייתיים אחרים	49	26	88.5
סך הכל חובות בעייתיים	113	92	22.8
הלוואות שבגינן נדחו תשלומים, לבקשת הלקוח ⁽¹⁾	132	-	-
אשראי אחר (תקין)	4,096	4,687	(12.6)
סך הכל אשראי	4,341	4,779	(9.2)

1. הבקשות לדחיית מועדי פרעון הלוואות, נובעות מהמשבר הכלכלי שהתפתח בעקבות אירוע "וירוס הקורונה" – ראה פרק 6א' לעיל.

ט. סיכונים במתן אשראי לאנשים פרטיים (המשך)

(4) נתונים כספיים (המשך)

להלן נתונים לגבי התפלגות הביטחונות המבטיחים את האשראי:

שיעור השינוי אחוזים	31.12.2019 מיליוני ש"ח	30.9.2020 מיליוני ש"ח	סוג הביטחון
(10.3)	496	445	נכסים פיננסיים נזילים
21.1	147	178	בטחונות אחרים
(3.1)	643	623	סך הכל

להלן נתונים באשר להתפלגות הנכסים הפיננסיים שהפקידו הלקוחות הפרטיים בבנק:

שיעור השינוי אחוזים	31.12.2019 מיליוני ש"ח	30.9.2020 מיליוני ש"ח	סוג הנכס הפיננסי
13.6	7,509	8,527	פקדונות נזילים
(14.9)	2,619	2,228	ניירות ערך
6.2	10,128	10,755	סך הכל

* הנתונים מתייחסים לנכסים פיננסיים שהופקדו על ידי אנשים פרטיים בעלי חבות (כהגדרתם בהוראות בנק ישראל).

י. סיכונים במתן אשראי בענף הבינוי והנדל"ן

(1) כללי

לאור הגידול שנרשם בשנים האחרונות בפעילות בענף הבינוי והנדל"ן בכלל ובהרחבת האשראי הבנקאי לענף זה, בפרט - פרסם בנק ישראל חוזר, במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים להרחיב את הגילוי המתייחס לסיכון האשראי בענף זה.

(2) מאפייני תיק האשראי

להלן פרטים באשר למאפייני האשראי בענף הבינוי והנדל"ן, ניהול הסיכון, וההתפתחויות שנרשמו באשראי זה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020:

נוכח מהותיות החשיפה לענף זה, גיבש הבנק מדיניות ומסגרת עבודה למתן אשראי בענף הבינוי והנדל"ן. במסגרת מדיניות זו נקבעו עקרונות וקווי יסוד, לרבות:

- קביעת מגבלות לגבי שיעור הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן ביחס לכלל סיכון האשראי בבנק.
 - קביעת מתודולוגיה למימון עסקאות בענף זה.
 - מתן דגש לגיוון בתיק האשראי בענף זה (בחתך סוגי פעילויות), והתקשרות עם לקוחות המתאפיינים באיתנות פיננסית (לרבות כושר החזר נאות).
 - הקפדה על יחס נאות בין סיכון האשראי לבטוחות המבטיחות סיכון זה (בפעילויות רלוונטיות, כגון: מימון בניה בשיטת "ליווי פיננסי סגור", מימון נדל"ן מסחרי וכו').
- האשראי לציבור בענף זה מתפלג בין ארבעה סוגי פעילויות עיקריים:
- מימון בניה למגורים.
 - מימון בניה מסחרית.
 - מימון נדל"ן מסחרי.
 - מימון שירותי בניה (לרבות קבלנות ביצוע).

י. סיכונים במתן אשראי בענף הבינוי והנדל"ן (המשך)

עיקר האשראי למימון בניה למגורים מתבצע בשיטת "ליווי פיננסי סגור", ומקצתו ניתן במסגרת "מימון קבוצות רכישה".

האשראי לענף הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכם ליום 30.9.2020 בסך של 7,334 מיליון ש"ח, המהווה עליה בשיעור של 13.6%, לעומת יתרתו ביום 31.12.2019.

(3) השלכות המשבר הכלכלי, בעקבות אירוע "וירוס הקורונה"

בעקבות הצעדים שנקטו על ידי הממשלה במסגרת המאמצים לבלימת התפשטות "וירוס הקורונה", לרבות מגבלות שהוטלו על הפעלת עסקים שאינם נחשבים חיוניים ועל תנועת עובדים בעסקים אלו, נפגעה פעילותם של לווים הפועלים בענף הבינוי והנדל"ן.

במסגרת ניהול סיכוני האשראי של לווים הפועלים בענף זה, נקט הבנק בצעדים שנועדו לסייע ללקוחות להתגבר על קשיי הנזילות הזמניים שנגרמו להם, בעקבות התפתחויות אלו, לרבות:

- העמדת מסגרות אשראי חד צדדיות בחשבונות העובר ושכ.
 - דחיה לזמן קצר במועדי הפרעון של הלוואות.
 - העמדת אשראי נוסף, במקרים מסוימים, ללווים שהכנסותיהם נפגעו - במטרה לסייע להם להתגבר על קשיי הנזילות שנגרמו להם, בתקופת הביניים.
- יתרת ההלוואות שמועד פרעון נדחה, לבקשת הלקוח, הסתכמה ליום 30.9.2020 בסך של 212 מיליון ש"ח.

(4) נתונים כספיים

להלן נתונים על התפתחות סיכון האשראי לבינוי ונדל"ן בחתך מאפיינים עיקריים:

• התפלגות בחתך סוג המימון (במיליון ש"ח):

שיעור השינוי (%)	31.12.2019	30.9.2020	
30.2	2,187	2,847	בניה למגורים
5.4	2,341	2,468	בניה לתעשייה ומסחר
4.8	1,927	2,019	ללא ביטחון נדל"ן(*)
13.6	6,455	7,334	סך הכל

• התפלגות בחתך סוג הביטחון (במיליון ש"ח):

שיעור השינוי (%)	31.12.2019	30.9.2020	
5.4	814	858	קרקע "גולמית"
42.1	1,311	1,863	נדל"ן בתהליך בניה
7.9	2,403	2,594	נדל"ן בנוי
4.8	1,927	2,019	ללא בטחון נדל"ן(*)
13.6	6,455	7,334	סך הכל

* מהווה אשראי שניתן למימון שירותי בניה.

• התפלגות בחתך איכות תיק האשראי (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי (%)	31.12.2019	30.9.2020	
(21.4)	112	88	חובות פגומים
-	5	5	חובות בפיגור של 90 יום ומעלה
200.0	38	114	חובות בעייתיים אחרים
33.5	155	207	סך הכל חובות בעייתיים
-	-	212	חובות שמועד פרעונם נדחה, לבקשת הלקוח ⁽¹⁾ , הנמצאים בסטאטוס בדחייה
9.8	6,300	6,915	אשראי אחר (תקין)
13.6	6,455	7,334	סך הכל אשראי

1. הבקשות לדחיית מועדי פרעון ההלוואות, נובעות מהמשבר הכלכלי שהתפתח בעקבות אירוע "וירוס הקורונה" - ראה פרק 6א' לעיל.

(5) אשראי בסינדיקציה ופעילות ניהול הלוואות

(א) אשראי בסינדיקציה ביוזמת הבנק

הבנק מעמיד הלוואות לעסקים קטנים בשיתוף גוף מוסדי (הלוואות בסינדיקציה), במסגרת הקרן לעסקים קטנים מכח הסכם למתן אשראי ללקוחות אלו שנחתם בעבר בין הבנק (והשותף המוסדי), לבין משרד האוצר. להלן נתונים על התפתחות האשראי בסינדיקציה⁽¹⁾ (במיליוני ש"ח):

31.12.2019	30.9.2020	
466	686	יתרה לתחילת התקופה
274	88	הלוואות שניתנו במהלך התקופה
103	-	הלוואות שנרכשו בעסקת המיזוג
(157)	(129)	פרעונות בניכוי צבירות
686	645	אשראי לסוף התקופה

1. הנתונים מתייחסים לחלק הבנק באשראי. בנוסף, יתרת האשראי בניהול הבנק עבור אחרים הסתכמה ליום 30.9.2020 בסך 887 מיליון ש"ח (31.12.2019 - 859 מיליון ש"ח).

(ב) יתרת אשראי בסינדיקציה ביוזמת אחרים

יתרת האשראי כוללת אשראים שניתנו לגופים מסחריים, בשיתוף גופים פיננסיים - במסגרת עסקאות בסינדיקציה שיזמו גופים אלו, הכוללת ברובה יתרות אשראי שנרכשו על ידי הבנק ביום 1 בדצמבר 2019, במסגרת עסקת המיזוג עם מוניציפל בנק בע"מ שנכנסה לתוקף במועד זה (ראה ביאור 37 בדוחות הכספיים לשנת 2019). יתרות האשראי בסינדיקציה, כאמור, הסתכמו ליום 30.9.2020 בסך של 375 מיליון ש"ח (31.12.2019 - 242 מיליון ש"ח).

(ג) ניהול הלוואות

במסגרת זו, נכללת פעילות ניהול הלוואות שנרכשו ביום 1 בדצמבר 2019 ממוניציפל בנק בע"מ, במסגרת עסקת המיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ, שנכנסה לתוקף במועד זה.

פעילות זו כוללת שני סוגי הלוואות מנהלות:

- אשראי שניתן לתאגידים מסחריים בשיתוף גופים מוסדיים, שיתרתו ליום 30.9.2020 הסתכמה בסך 1,052 מיליון ש"ח (31.12.2019 - 1,260 מיליון ש"ח).
- ניהול הלוואות שניתנו לרשויות מקומיות על ידי המדינה וניהול הלוואות שנמכרו בעבר על ידי מוניציפל בנק בע"מ לגופים מוסדיים ותאגידים בנקאיים, שיתרתו ליום 30.9.2020 הסתכמה בסך 972 מיליון ש"ח (31.12.2019 - 1,014 מיליון ש"ח).

(6) סיכון אשראי בגין מימון ממונף (LEVERAGED FINANCE)

סיכון אשראי ממונף מוגדר על ידי הבנק כחשיפה הנובעת ממתן אשראי ל"מימון עסקה הונת" (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 323), וכן מתן אשראי ללווים המאופיינים בשיעורי מינוף גבוהים העולים משמעותית על השיעורים המקובלים בענף פעילותם (כמצוין בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 327).

ליום 30.9.2020 אין בבנק יתרות סיכון אשראי המהוות "סיכון אשראי בגין מימון ממונף", כהגדרתו בהוראות בנק ישראל (ליום 31.12.2019 - זזה).

13. סיכון שוק

א. סקירת סיכון השוק ואופן ניהולו

- כללי
סיכון שוק מוגדר כסיכון לפגיעה בהכנסות הבנק וברווחיותו בשל שינויים אפשריים בשווי ההון של הנכסים וההתחייבויות (מאזני וחוץ מאזני), הנובעים משינויים במחירי השוק, כגון: שינוי בשיעור האינפלציה, שינוי בשיעורי ריבית, שינוי בשערי חליפין, שינויים בשוק ההון וכו'.
- אסטרטגיות ותהליכים
מדיניות ניהול סיכונים השוק נועדה להקטנת רמת הסיכון הפיננסי שנוצר בפעילות השוטפת של הבנק מחד, ולהגדלת רווחי הבנק כתוצאה מביצוע חשיפות יזומות ומבוקרות, מאידך.
הנושאים הכרוכים בניהול סיכונים השוק, לרבות: החשיפות לסיכונים שוק, והמסגרות שנקבעו להן ביחס למצב בפועל, מובאים לדיון ולאישור הדירקטוריון מדי רבעון, במסגרת "מסמך הסיכונים".
ניהול סיכונים השוק, בכפוף למסגרות שאושרו על ידי הדירקטוריון (לרבות טיפול בהתפתחויות חריגות בשווקים הפיננסיים), מותווה ומבוקר על ידי ה"פורום הפיננסי המצומצם", בהשתתפות בעלי תפקידים ב"חטיבה הפיננסית" ו"בחטיבה לניהול סיכונים".
- המבנה והארגון של פונקציית ניהול סיכונים השוק והנזילות
ניהול סיכונים השוק והנזילות בבנק נמצא באחריות החטיבה הפיננסית. במסגרת ניהול הסיכון והמעקב אחר המגבלות השונות שנקבעו לחשיפות לסיכונים שוק ונזילות, מופקים דוחות לכימות הסיכונים. הדוחות מובאים לדיון ב"פורום הפיננסי המצומצם", המתכנס, ככלל, בתדירות שבועית.
הפורום מדווח על הערכותיו והחלטותיו למנכ"ל ולהנהלת הבנק (במסגרת ה"פורום הפיננסי המורחב" - ראה הרחבה להלן).
בנוסף מדווחים דיוני הפורום, אחת לחודש, ל"פורום הפיננסי המורחב" בראשות המנכ"ל, הכולל - מלבד חברי הפורום המצומצם, גם נושאי תפקידים בכירים בבנק.
כאמור, ניהול סיכונים השוק והנזילות מפוקח על ידי ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון המתכנסת ככלל, בתדירות חודשית. הועדה דנה בסיכונים השונים להם חשוף הבנק, לרבות המגבלות הרצויות לחשיפות לסיכונים השוק. במידת הצורך ממליצה הועדה לדירקטוריון על שינויים במגבלות אלו.

ב. סיכון הריבית

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

- כללי
סיכון הריבית מוגדר כסיכון לפגיעה ברווחי הבנק או בהונו, בשל שינויים בשערי הריבית. בנוסף, השינויים בשיעורי הריבית כאמור, עלולים להשפיע גם על השווי הכלכלי של התאגיד הבנקאי, נכסיו, התחייבויותיו, וערכם של המכשירים החוץ מאזניים.

חישוב נכסי הסיכון והקצאת ההון בגין החשיפה לסיכון הריבית, נערך בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 208, לגבי "התיק הסחיר" של הבנק.

התיק הסחיר של הבנק כולל את תיק אגרות החוב למסחר של הבנק וכן עסקאות עתידיות המבוצעות למטרת מסחר (עסקאות IRS, עסקאות אקדמה במט"ח ואופציות מטבע שנרכשו). חישוב הקצאת ההון בגין החשיפה לסיכון הריבית נערך בהתאם לשיטת "התקופות לפרעון".

● **אסטרטגיות ותהליכים**

המדיניות באשר לסיכונים ריבית (הנובעים מאי התאמה בין מועדי השתנות הריבית על הנכסים, לבין אלו של ההתחייבויות בתחומי הפעילות השונים), מבוססת על ניהול מבוקר של פערים כאמור, לרבות מתן אפשרות לחשיפה מוגבלת להפסדים בגין סיכון זה.

בהתאם למגבלות שנכנסו לתוקף ביום 26.5.2020 בנושא זה, ההפסד המכסימלי (הכלכלי), בגין תזוזה בשיעור של 1 נקודת אחוז בעקום הריבית - לא יעלה על שיעור דיפרנציאלי מהון הבנק, המחושב עבור כל אחד ממגזרי ההצמדה, כדלקמן:

- **במגזר השקלי הלא צמוד:** עד 4.0% מהון הבנק (עד ליום 26.5.2020 - זהה).

- **במגזר הצמוד למדד:** עד 2.5% מהון הבנק (עד ליום 26.5.2020 - 3.5%).

- **במגזר המט"ח:** עד 2.5% מהון הבנק (עד ליום 26.5.2020 - 1.5%).

בנוסף, נקבעה מגבלה עבור כלל מגזרי ההצמדה, לפיה - ההפסד הכולל של הבנק לא יעלה על 5.5% מהון הבנק (עד ליום 26.5.2020 - 4.5%).

בנוסף לניהול החשיפה לסיכון הריבית "בגישה הכלכלית", הבנק בוחן גם את חשיפתו לסיכון הריבית "בגישה החשבונאית", באמצעות מדידת חשיפה זו בתרחישי קיצון שונים.

כמו כן, הבנק בוחן את השפעת תרחישי קיצון על ההון העצמי ברוכד הראשון, בטווח מיידי ובטווח של שנה. הדיסקורד קבע מגבלות להשלכות הנובעות מיישום תרחישי קיצון אלה, לשיעור שלא יעלה על 15% מההון העצמי של הבנק.

מעבר לאמור לעיל, במסגרת ניהול סיכון הריבית מיושם על ידי הבנק "תרחיש ביניים", במסגרתו נמדדת השפעת החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית על ההון העצמי ברוכד הראשון, ונבדק שהקישור המכסימלי בהון העצמי של הבנק הנגזר מתרחיש זה, אינו עולה על המגבלה שנקבעה (בשיעור של 4%).

לצורך מדידת סיכון הריבית, הבנק עושה שימוש בהנחות, הנבחנות בתדירות שנתית, לגבי היקף הפרעונות המוקדמים של הלואות לדיוור בריבית קבועה. ולגבי שיעור "מיחזור" היתרות בפקדונות הציבור לפי דרישה.

האומדנים באשר לשיעור הפרעונות המוקדמים מבוססים על נתוני פרעונות מוקדמים שנצפו בעבר בהלוואות מסוג זה. בנוסף, הבנק עושה שימוש בהנחות לגבי:

- שיעור ה"מיחזור" של פקדונות חיסכון בתחנות ביניים - בהתבסס על נתונים שנצפו בעבר.
 - שיעור הפקדונות בחשבונות עובר ושכ של לקוחות (שאינם נושאים ריבית), שניתן לפרוס אותם לתקופות פרעון עתידיות (החלק היציב), בהתבסס על נתונים היסטוריים שנצפו בעבר.
- סיכון הריבית בתיק הבנקאי נמדד בתדירות שבועית.

● **השלכות יישום תקני חשבונאות על החשיפה לשינויים בשיעור הריבית**

- **הפרשות בגין זכויות עובדים**

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא "זכויות עובדים". בהתאם לכללי המדידה הנגזרים מהוראות אלו, מנוכות התחייבויות הבנק לתשלום הטבות מוגדרות לעובדים (כהגדרתן בהוראות בנק ישראל), לערך הנוכחי, בשיעור ריבית המבוסס על תשואות אגרות החוב של ממשלת ישראל, בתוספת מרווח הנגזר מהפער שבין תשואות אגרות החוב של ממשלת ארה"ב, לבין תשואות אגרות חוב קונצרניות בארה"ב (בדירוג איכות גבוה).

לפיכך, השווי ההוגן של התחייבויות אלו חשוף לשינויים בשיעורי הריבית של אגרות החוב הנ"ל. לאור האמור לעיל, חישובי החשיפה לריבית של הבנק כוללים התייחסות גם למרכיב ההתחייבויות בגין זכויות עובדים, כאמור, ומרכיב נכסי התוכנית בגינם.

- חכירות

הבנק מיישם החל מיום 1 בינואר 2020, את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא חכירות.

בהתאם לכללים אלו נמדדות ההתחייבויות לתשלום דמי חכירה בעתיד בגין חוזי חכירה תפעוליים - בערך הנוכחי במועד היישום לראשונה של כללים אלו, או במועד השינויים (לרבות תוספות) שחלו בחוזי החכירה, לפי המאוחר. זכות השימוש בנכסים החכורים נגזרת מערך של התחייבויות אלו.

ההתחייבויות הנובעות מחוזי החכירה, כאמור, לא נכללו בחישוב החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית, מכיוון שקיים מתאם בין השינויים שיחולו בשוויין ההוגן של התחייבויות אלו, בשל שינויים אפשריים בשיעור הריבית, לבין השינויים שיחולו בשווי ההוגן של זכויות השימוש בנכסים.

• המבנה והארגון של פונקציית ניהול סיכוני הריבית

סיכוני הריבית מנוהלים על ידי החטיבה הפיננסית. ניהול הסיכונים כולל מעקב אחר המגבלות שנקבעו לניהול סיכוני הריבית, באמצעות הפקת דוחות לכימות ואמידת סיכון זה, בתדירות שבועית.

הדוחות מובאים לדיון ב"פורום הפיננסי המצומצם" המתכנס בתדירות שבועית. הפורום מדווח על הערכותיו והחלטותיו למנכ"ל ולהנהלת הבנק.

כמו כן, מדווחים דיוני הועדה אחת לחודש ל"פורום הפיננסי המורחב" בראשות המנכ"ל, הכולל - מלבד חברי ה"פורום המצומצם", גם נושאי תפקידים בכירים בבנק.

בנוסף, סיכוני הריבית מפוקחים על ידי ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון המתכנסת בתדירות רבעונית, לפחות.

הועדה דנה בסיכונים השונים להם חשוף הבנק, לרבות המגבלות הרצויות לחשיפות לסיכוני השוק. במידת הצורך ממליצה הועדה לדירקטוריון על שינויים במגבלות אלו.

• מדיניות גידור ו/או הפחתת סיכון

כאמור, מדיניות הבנק בנושא ניהול סיכוני שוק - מבוססת על גידור החשיפות לסיכוני שוק, באמצעות הטלת מגבלות כמותיות על חשיפות אלו. לצורך העמידה במגבלות שנקבעו, מפעיל "אגף הפיננסי" בחטיבה הפיננסית, מערך למדידת הסיכונים ובדיקת קיום חריגות ממגבלות אלו.

האמצעים בהם נעשה שימוש לצורך העמידה במגבלות שנקבעו, כוללים:

- רכישת ומכירת מכשירים סחירים בכל מגזרי ההצמדה (בעיקר ניירות ערך לטווחים שונים).
- השקעה וגיוס מכשירים פיננסיים לא סחירים (בעיקר פקדונות בנקאיים).
- פעילות במכשירים פיננסיים נגזרים עם בנקים.

• כללי

על פי הוראה שפורסמה על ידי בנק ישראל בנושא: "גילוי על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית", נדרשו הבנקים לכלול בדוח הדירקטוריון וההנהלה מידע לגבי היקף הנכסים וההתחייבויות, נטו, החשופים לשינויים בשיעור הריבית, על פי שוויים ההוגן ולכלול ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים היפותטיים בשיעור הריבית, על שוויים ההוגן של מכשירים פיננסיים אלה.

• עקרונות המודל

מאחר ולרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים - השווי ההוגן בגינם מחושב באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון: הערך הנוכחי של תזרימי המזומן העתידיים, המהוונים בריבית ניכיון בשיעור המשקף את שיעורי הריבית העדכניים בשוק למכשירים הפיננסיים ואת רמת הסיכון הגלומה בהם, לפי הערכת ההנהלה. להלן מידע באשר לשיטות וההנחות העיקריות שיושמו בחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים:

1. מכשירים פיננסיים סחירים: השקעה בניירות ערך והתחייבות בגין אגרות חוב שהונפקו על ידי הבנק - השווי ההוגן נקבע לפי שווי השוק.
2. מכשירים פיננסיים שאינם סחירים: אומדן השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים שאינם סחירים נקבע, בדרך כלל, על ידי היוון תזרימי מזומן עתידי, בשיעורי ריבית שבהם ביצע הבנק או היה מבצע, עסקאות דומות במועד הדיווח.

החישובים נערכו בהתאם למפורט להלן:

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור חושב לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים, מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. הערך הנוכחי נמדד עבור תזרימי התקבולים העתידי (קרן וריבית) לכל הלוואה בנפרד, המנוכה בשיעור ריבית שמשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי. קביעת רמת הסיכון, כאמור, נגזרת ממודל דירוג לווים המשמש את הבנק ובוחן את רמת הסיכון של הלקוח, בהתבסס על פרמטרים פיננסיים, ניהוליים וענפיים.

בדרך כלל שיעורי הריבית ששימשו לצורך היוון תזרימי המזומנים, נקבעו על פי שיעורי הריבית שלפיהם נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים עבור חובות בעייתיים, חושבו לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות בגין הפסדי אשראי שנוכח מיתרות החוב הרשומות של האשראי לציבור.

תזרימי המזומנים בגין הלוואות לדיור הניתנות לפרעון מוקדם, הוערכו על פי תחזית לפרעון מוקדם של אשראים אלה, המבוססת על מודל סטטיסטי. היוון תזרימי המזומנים, כאמור, על פי מועדי הפרעון הצפויים, במקום על פי מועדי הפרעון החוזיים של אותם אשראים, הקטין את השווי ההוגן של אותם אשראים בכ- 73 מיליון ש"ח.

בחישוב השווי ההוגן של אשראי לציבור הצמוד למדד (עם ריצפת מדד), הופרדה האופציה הגלומה ממכשיר זה. להפרדת האופציה היתה השפעה זניחה על השווי ההוגן של המכשיר.

פקדונות, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - השווי ההוגן של הפקדונות, אגרות החוב וכתבי ההתחייבות נדחים חושב בשיטת היוון תזרימי המזומנים עתידיים, לפי שיעורי הריבית בהם מגייס הבנק, או היה מגייס פקדונות ואגרות חוב דומים או כתבי התחייבות נדחים דומים לתאריך המאזן, בהתבסס על פרמטרים, כגון: תקופת הפקדון, סוג ההצמדה וגודל הפקדון.

בחישוב השווי ההוגן של פקדונות הצמודים למדד או לשקל לפי ברירה - נלקחו בחשבון גם שינויים אפשריים בשווי ההוגן של הפקדון, בהתחשב בערך הזמן של הברירה ובשינויים הצפויים במדד המחירים עד למועד הפרעון של הפקדונות.

תזרימי המזומנים בגין חלק מפקדונות הציבור בחשבונות העובר ושב לפי דרישה יוחסו לתקופות מאוחרות יותר, בהתבסס על ניסיון העבר שנצבר בגין פקדונות אלו (להלן: "הפקדונות היציבים").

היוון תזרימי המזומנים העתידיים בגין הפקדונות היציבים, בהתבסס על מודל זה, במקום על מועד הפרעון המקורי של אותם פקדונות, הקטין את השווי ההוגן של התחייבויות הבנק בגין פקדונות אלו ב- 8 מיליון ש"ח.

פקדונות הציבור כוללים "מכשירים מורכבים", כדלקמן:

- "תוכניות חיסכון", המהוות פקדונות לתקופת פרעון ארוכה יחסית: על פי הנסיון שנצבר בבנק, חלק מהמפקידים נוהג לפרוע את הפקדונות קודם לתאריך הפרעון החוזי שלהם תמורת שוויים החוזי, בניכוי "קנס פרעון מוקדם".
- תזרימי המזומנים הצפויים בגין תוכניות החיסכון הוצגו בהתבסס על נתונים סטטיסטיים הכוללים תחזיות לפרעונות מוקדמים של אותן תוכניות.
- היוון תזרימי המזומנים, על פי התחזית לפרעונות מוקדמים של תוכניות החיסכון, הקטין את השווי ההוגן של אותן תוכניות בכ- 22 מיליון ש"ח.
- פקדונות הציבור כוללים פקדונות עם אפשרות בחירה בין קבלת ריבית קבועה, לריבית משתנה: בחישוב השווי ההוגן הופרדה ה"אופציה הגלומה" במכשיר זה.
- להפרדת האופציה הגלומה, כאמור, היתה השפעה זניחה על השווי ההוגן של המכשיר.
- "תוכניות חיסכון" עם אופציה לשינוי בסיס ההצמדה של התכנית ואופציה להבטחת קרן ההפקדה: בחישוב השווי ההוגן הופרדו ה"אופציות הגלומות" מהתכניות. להפרדת האופציות, כאמור, הייתה השפעה זניחה על השווי ההוגן של המכשיר.

התחייבויות בגין עובדים - נתוני השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים המשמשים לניהול החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית, כוללים מרכיבים המתייחסים להתחייבויות הבנק בין זכויות עובדים.

מרכיב ההתחייבות בגין זכויות עובדים, הגדיל את השווי ההוגן של התחייבויות הבנק ב- 669 מיליון ש"ח.

מכשירים נגזרים - מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי השוק.

מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל, הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת, ולוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

• מידע כמותי לגבי חשיפת הבנק לשינויים בשיעור הריבית

להלן ריכוז נתונים על פערי המח"מ במגזרי ההצמדה השונים והשפעתם על חשיפת הריבית של הבנק:

31 בדצמבר 2019 מט"ח ⁽²⁾ שנים	31 בדצמבר 2019 מדד שנים	31 בדצמבר 2019 צמוד שנים	30 בספטמבר 2020 מט"ח ⁽²⁾ שנים	30 בספטמבר 2020 צמוד שנים	30 בספטמבר 2020 מדד שנים	התפלגות המח"מ
0.70	2.89	0.94	1.91	3.26	0.93	מח"מ הנכסים (שנים)
(1.05)	(2.52)	(0.85)	(1.01)	(2.31)	(0.96)	מח"מ ההתחייבויות (שנים)
(0.35)	0.37	0.09	0.90	0.95	(0.03)	פער המח"מ (שנים)
0.4	1.3	2.3	1.4	0.2	0.3	ההפסד המכסימלי, ביחס להון ⁽¹⁾ (ב- %)

1. בגין תזוזה בשיעור של 1 נקודת האחוז בעקום הריבית.
2. לרבות צמוד מט"ח.

באמצעות המח"מ (משך החיים הממוצע) ניתן למדוד את הרגישות של הנכסים וההתחייבויות לשינויים בריבית. מנתוני החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 30.9.2020 עולה, כי במגזר הלא צמוד מח"מ ההתחייבויות דומה למח"מ הנכסים (ליום 31.12.2019 - עלה מח"מ הנכסים על מח"מ ההתחייבויות בכ- חודש).

במגזר המט"ח מבצע הבנק חוזי החלפות פיננסיות בשיעור ריבית (IRS) ועסקות פרוורד על שערי ריבית (F.R.A) ומצמצם את החשיפה לסיכון של שינוי בשיעורי הריבית.

במגזר צמוד המדד עולה מח"מ הנכסים על מח"מ ההתחייבויות ליום 30.9.2020 בכ- 11 חודשים (31.12.2019 - כ- 4 חודשים). חישובי מח"מ הנכסים וההתחייבויות של מכשירים פיננסיים בעלי מספר תקופות פרעון אופציונליות, מבוססים על הנחות לגבי מועדי הפרעון של אותם מכשירים.

להלן פרטים על סוגי המכשירים הנ"ל, ההנחות לגביהם, והשפעתן על המח"מ של אותם מכשירים:

1. אשראי לציבור

האשראי לציבור כולל הלוואות לדיור שניתנו לתקופות ארוכות יחסית. עם זאת, על פי נסיון העבר, חלק מהלוואות מסלק את הלוואותיו לפני תקופת הפרעון החוזי. הצגת תזרימי המזומנים בגין אשראי זה, הנסמך על מודל המעריך את תקופת הפרעון הצפויה של אשראים אלה, בהתבסס על נסיון העבר ולא על פי מועדי הפרעון החוזיים, הקטינה את מח"מ הלוואות אלו, כדלקמן:

- במגזר הצמוד למדד: בכ- 8 חודשים.

- במגזר הלא צמוד: בכ- חודשיים.

- במגזר המט"ח: בכ- חודש.

2. פקדונות הציבור

- פקדונות הציבור כוללים "תוכניות חיסכון", שהופקדו לתקופת זמן ארוכה יחסית. עם זאת, מנסיון העבר, חלק מהמפקידים מושך את פקדונותיו לפני מועד פרעון החוזי.

תזרימי המזומנים בגין תוכניות חיסכון אלה הוצגו בהתבסס על נתונים סטטיסטיים, הכוללים תחזית למשיכה מוקדמת של אותן תוכניות ולא על בסיס מועדי הפרעון החוזיים.

- פקדונות הציבור כוללים פקדונות בחשבונות עובר ושב לפי דרישה. עם זאת, על פי נסיון העבר חלק מפקדונות אלו נפרעים בתקופות מאוחדות ממועד הפרעון החוזי שלהם (להלן: "הפקדונות היציבים"). לפיכך, תזרימי המזומנים העתידיים הנובעים מהפקדונות היציבים נכללים בחישובי החשיפה לריבית על פי מודל המבוסס על נסיון העבר, כאמור.

הצגת תזרימי המזומנים בגין: "תוכניות חיסכון" ובגין "פקדונות בחשבונות העובר ושב" (הכוללים בפקדונות הציבור) על פי מודלים המבוססים על נסיון העבר, ולא על פי מועד הפירעון החוזי של התחייבויות אלו, הקטינה את מח"מ ההתחייבויות של פקדונות הציבור בכ- חודש.

הערה:

תהליך הערכת השווי ההוגן באמצעות היוון תזרימי המזומנים העתידיים, מבוסס על שיעורי ריבית ניכיון הנקבעים באופן סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה מהווה בהכרח אינדיקציה לשווי ממשו של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון תנודתיות בשיעורי הריבית.

תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שבכרוב המקרים הבנק עשוי להחזיק במכשיר הפיננסי עד לפרעון.

(3) מידע כמותי על סיכון הריבית - ניתוח רגישות

(א)

שווי הוגן מותאם⁽¹⁾ של המכשירים הפיננסיים (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר סך 2019 הכל	31 בדצמבר 2019 מט"ח	31 בדצמבר 2019 שקל	30 בספטמבר ר 2020 סך הכל	30 בספטמבר ר 2020 מט"ח	30 בספטמבר 2020 שקל
2,546	1	2,545*	2,579	52	2,527
2,473	1	2,472*	2,482	52	2,430

שווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾

מזה : תיק בנקאי

* הוצג מחדש.

(ב)

השפעת תרחישים של שינויים בשיעור הריבית על השווי ההוגן המותאם נטו⁽¹⁾ (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר סך 2019 הכל	31 בדצמבר 2019 מט"ח	31 בדצמבר 2019 שקל	30 בספטמבר ר 2020 סך הכל	30 בספטמבר 2020 מט"ח	30 בספטמבר 2020 שקל
21	17	4	(5)	(43)	38
21	17	4	(4)	(43)	39
(18)	(18)	-	43	55	(12)
(18)	(18)	-	42	55	(13)

• שינויים מקבילים

- עלייה במקביל של 1%

מזה : תיק בנקאי

- ירידה במקביל של 1%

מזה : תיק בנקאי

• שינויים לא מקבילים

- התללה⁽²⁾ (36) 7 (43) (128) (35) (93)

- השטחה⁽³⁾ 43 (3) 46 120 25 95

- עליית ריבית בטווח הקצר 45 4 41 104 5 99

- ירידת ריבית בטווח הקצר (41) (4) (37) (102) (5) (97)

1. שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה.

2. התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועליה בריבית בטווח הארוך.

3. השטחה - עליה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

(ג) השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות הריבית, נטו, ועל הכנסות המימון שאינן

מריבית (במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר סך 2019 הכל	31 בדצמבר 2019 מט"ח	31 בדצמבר 2019 שקל	30 בספטמבר ר 2020 סך הכל	30 בספטמבר 2020 מט"ח	30 בספטמבר 2020 שקל
123	17	106	174	16	158
123	17	106	174	16	158
(157)	(20)	(137)	(277)	(16)	(261)
(157)	(20)	(137)	(277)	(16)	(261)

- עלייה של 1%

מזה : תיק בנקאי

- ירידה של 1%

מזה : תיק בנקאי

1. הנתונים מתייחסים לתקופה של שנים עשר חודשים שלאחר מועד הדיווח.

(4)

שימוש במכשירים נגזרים

הבנק מגדר את חשיפתו לשינויים בשיעורי הריבית באמצעות עסקאות במכשירים נגזרים (בעיקר מכשירים מסוג IRS במגזר המט"ח ובמגזר השקלי).

מכשירים אלו השפיעו על פער המח"מ והחשיפה לשינויים בשיעור הריבית של הבנק כדלקמן:

31 בדצמבר 2019 צמוד מט"ח ⁽²⁾	31 בדצמבר 2019 לא צמוד	30 בספטמבר 2020 צמוד מט"ח ⁽²⁾	30 בספטמבר 2020 לא צמוד	30 בספטמבר 2020 לא צמוד	פער המח"מ והשלכותיו
0.26	0.68	0.10	4.60	0.88	(0.02)
(0.61)	(0.31)	(0.01)	(3.70)	0.07	(0.01)
(0.35)	0.37	0.09	0.90	0.95	(0.03)
פער מח"מ, נטו					
• ההפסד המכסימלי ביחס להון (באחוזים) ⁽¹⁾					
0.1	1.6	2.8	1.6	0.3	0.4
0.3	(0.3)	(0.5)	(0.2)	(0.1)	(0.1)
0.4	1.3	2.3	1.4	0.2	0.3
הפסד מכסימלי נטו ⁽¹⁾					

1. שיעור ההפסד הכלכלי המכסימלי (הנגזר ממודל המשמש את הבנק לניהול החשיפה לריבית), מחושב ביחס להון הבנק בגין תזוזה בשיעור של 1 נקודת האחוז בעקום הריבית.
2. לרבות צמוד למטבע חוץ.

(5)

מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול סיכון הריבית בבנק, לרבות היבטים האיכותיים והכמותיים הכרוכים בסיכון זה נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר הבנק שכתובתו:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory/2020>

ג.

סיכון שער החליפין (סיכון בסיס)

(1)

סקירת הסיכון ואופן ניהולו

סיכון הבסיס מוגדר כחשיפת הבנק להפסד שעלול להיגרם עקב שינויים באינפלציה ובשערי החליפין. הסיכון נמדד ביחס להפרש שבין הנכסים לבין ההתחייבויות הפיננסיות של הבנק (ה"הון הפעיל"), בכל אחד ממגזרי ההצמדה.

מדיניות הבנק לגבי ניהול סיכונים הבסיס הגלומים בתיק הנכסים הממומן ממקורות ההון הפעיל הכלכלי שלו, קובעת כי: %(-40) עד 100% מהון זה יושקעו בנכסים צמודי מדד, %(-10) עד 25% יושקעו בנכסים במט"ח ובצמודי מט"ח, והיתרה הנגזרת תוחזק בשקלים לא צמודים.

ההחלטות לגבי השקעת ההון הפעיל במגזרים השונים מתקבלות, במסגרת המגבלות שנקבעו, בהתבסס על ניתוח, בקרה ותחזיות לגבי התפתחויות כלכליות במשק, שיעורי הריבית במגזרים השונים ושינויים צפויים במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין של השקל. הבנק נעזר, לצורך ניהול סיכונים הבסיס, במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

היבטים אחרים הנוגעים לניהול סיכון זה, לרבות המבנה הארגוני של פונקציית ניהול הסיכון ומדיניות הגידור הנוגעת לסיכון זה - פורטו בסעיף ב' לפרק זה.

(2) סקירה כמותית

להלן נתונים תמציתיים הנוגעים לחשיפות הבנק לסיכון זה, בחתך מגזרי הצמדה, ליום 30.9.2020 - בהשוואה לסוף השנה הקודמת, לפני השפעת עסקאות במכשירים נגזרים ואחריהן (במיליוני ש"ח):

מגזר ההצמדה	חשיפה "חשבונית" 30.9.2020 השפעת נגזרים	חשיפה "חשבונית" 30.9.2020 השפעת נגזרים	חשיפה "חשבונית" 30.9.2020 השפעת נגזרים	חשיפה "חשבונית" 30.9.2020 השפעת נגזרים	חשיפה "חשבונית" 30.9.2020 השפעת נגזרים
שקל לא צמוד	3,529	(1,281)	2,248	4,009	(1,638)
שקל צמוד מדד	322	(19)	303	(365)	675
מט"ח ⁽²⁾	(1,266)	1,300	34	(985)	963
חשיפת בסיס נטו	2,585	-	2,585	2,659	-

מגזר ההצמדה	חשיפה "כלכלית" ⁽¹⁾ 30.9.2020 השפעת נגזרים	חשיפה "כלכלית" ⁽¹⁾ 30.9.2020 השפעת נגזרים	חשיפה "כלכלית" ⁽¹⁾ 30.9.2020 השפעת נגזרים	חשיפה "כלכלית" ⁽¹⁾ 30.9.2020 השפעת נגזרים	חשיפה "כלכלית" ⁽¹⁾ 30.9.2020 השפעת נגזרים
שקל לא צמוד	4,308	(1,281)	3,027	4,728	(1,638)
שקל צמוד מדד	(308)	(19)	(327)	(1,095)	675
מט"ח ⁽²⁾	(1,254)	1,300	46	(971)	963
חשיפת בסיס נטו	2,746	-	2,746	2,662	-

1. ניהול החשיפה לסיכונים בסיס מבוצע על פי נתוני ה"חשיפה הכלכלית". המרכיבים העיקריים של ההפרש שבין ה"חשיפה הכלכלית", לבין ה"חשיפה החשבונית" (המוגדרת: כפער שבין יתרות הנכסים וההתחייבויות הכספיים, על פי כללי מדידה חשבונית מקובלים) הינם כדלקמן:
 - הפרשות מסוימות, כגון: הפרשות בגין זכויות עובדים, סווג למגזר הצמוד למדד.
 - נכסי היעודה לתשלום פיצויי פרישה סווג למגזר ההצמדה המתאים, בגין כל מכשיר פיננסי שנכלל ביעודה, בנפרד.
 - הלוואות צמודות למדד שסווגו כ"חובות פגומים", סווג למגזר הלא צמוד (במקום לבסיס הנגזר מחוזה ההלוואה).
 - מכשירים פיננסיים המכילים אופציה גלומה, סווג למגזרי ההצמדה השונים על פי מודלים לתמחור אופציות.
 - פקדונות שבסיס ההצמדה שלהם אינו קבוע לאורך כל תקופת הפקדון, מסווגים למגזר ההצמדה ששימש לתמחור הפקדון.
2. לרבות נכסים (התחייבויות), נטו, הצמודים למטבע חוץ.

להלן ניתוח השינויים שחלו בתקופת הדוח בחשיפת הבנק לסיכון בסיס (על בסיס כלכלי):

עודף הנכסים במגזר הלא צמוד ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכם בכ- 3,027 מיליון ש"ח, ושיעורו מההון הפעיל הגיע לכ- 110.2%, לעומת 116.1% בתום השנה הקודמת. עודף הנכסים במגזר מטבע חוץ (לרבות צמוד למטבע חוץ), ביחס להון הפעיל הסתכם ביום 30 בספטמבר 2020 בשיעור זניח, בדומה לאשתקד. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 נרשמה הסתת נכסים בסך של כ- 50 מיליון ש"ח, מהמגזר הצמוד למגזר המט"ח, על רקע ציפיות האינפלציה הנמוכות ששררו בתום הרבע השלישי של שנת 2020.

נכסי הסיכון בגין חשיפת הבנק לסיכון שער החליפין מסתכמים ליום 30 בספטמבר 2020 ב- 67 מיליון ש"ח, והקטינו את יחס הלימות ההון של הבנק ליום 30.9.2020 בשיעור של כ- 0.03 נקודות האחוז (31.12.2019 - 0.01 נקודות האחוז).

(3) ניתוחי רגישות

• ניתוח רגישות לשינויים בשער החליפין:

ניתוח הרגישות נערך לגבי תרחישים תיאורטיים של שינויים בשערי החליפין של המטבעות העיקריים, בטווח שבין +10%, ל- 10%. הניתוח בוחן את השפעת התרחישים הנ"ל על הון הבנק ליום 30.9.2020, בהתבסס על היתרות הכספיות של הנכסים וההתחייבויות באותם מטבעות (לרבות פעילות במכשירים חוץ מאזניים) ליום 30.9.2020, בתוספת התאמות מסוימות (בעיקר בגין "חובות פגומים").

להלן ריכוז התוצאות של ניתוח הרגישות (במיליוני ש"ח):

מטבע הפעילות	10%	5%	- 5%	- 10%
דולר	3	1	(1)	(3)
יורו	*	*	*	*
לירה שטרלינג	*	*	*	*
פרנק שוויצרי	*	*	*	*
יין יפני	*	*	*	*
סך הכל	3	1	(1)	(3)
השפעת אופציות (**)	-	-	-	-
השפעה כוללת	3	1	(1)	(3)

* סכום נמוך מ- 0.5 מיליון ש"ח.
** לא כולל אופציות גלומות.

• ניתוח רגישות לשינויים תיאורטיים במדד המחירים לצרכן:

ניתוח הרגישות נערך לגבי תרחישים תיאורטיים של עליה או ירידה אפשרית בשיעור של 3 נקודות האחוז במדד המחירים לצרכן.

הניתוח בוחן את השפעת התרחישים הנ"ל על הון הבנק ליום 30.9.2020 בהתבסס על נכסיו והתחייבויותיו של הבנק (לרבות בגין עסקאות פתוחות במכשירים נגזרים), הצמודים למדד המחירים לצרכן.

להלן ריכוז תוצאות ניתוח הרגישות, לאחר השפעת המס (במיליוני ש"ח):

השינוי במדד	השפעה על ההון העצמי	השפעה על ההון העצמי
עליה בשיעור של 3 נקודות האחוז	30.9.2020	31.12.2019
ירידה בשיעור של 3 נקודות האחוז	6 (18)	6 (17)

(4) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לחשיפת הבנק לסיכון הבסיס נכלל בביאור 17 בתמצית הדוחות הכספיים.

ד. סיכון מחיר מניות

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

• כללי

סיכון מניות מוגדר כחשיפת הבנק להפסד, עקב ירידה במחירי השוק של המניות הכלולות בתיק ניירות הערך של הבנק.

חישוב נכסי הסיכון והקצאת ההון בגין החשיפה לסיכון המניות, נערך בהתאם להנחיות שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 208, לגבי התיק הסחיר של הבנק. ליום 30.9.2020 לא נכללו מניות בתיק הסחיר של הבנק (31.12.2019 - זהה).

• אסטרטגיות ותהליכים

כעקרון, הבנק נמנע, בדרך כלל, מהשקעות פיננסיות במניות בתיק הבנקאי. ליום 30.9.2020 כולל התיק הבנקאי ארבעה סוגי מניות:

- החזקה בשיעור של 31% מאמצעי ההון בחברה כלולה: "תפנית דיסקונט" - ניהול תיקי השקעות בע"מ, העוסקת בניהול תיקי השקעות ללקוחות בקבוצת "דיסקונט".
- השקעה בקרנות הון סיכון - המתמחות בהשקעה בהון ובמתן אשראי ל"חברות הזנק" בתחום ה"היי טק".
- החזקות ריאליות בחברת א.!. אמריקה ישראל בע"מ (בשיעור של 14.8%).
- החזקות ריאליות בשיעור זניח במספר חברות מצומצם, הנובעות מהסכמים להסדרת חובות בעייתיים, שנחתמו בין הבנק לחייבים.

• **המבנה הארגוני של פונקציית ניהול הסיכונים**

ככלל, "מרכז ניירות ערך" (הכפוף ל"חטיבה הפיננסית"), הינו האורגן האחראי על השקעות בניירות ערך בכלל, ובמניות בפרט.

עם זאת, מכיוון שחלק מההשקעות במניות הכלולות בתיק הבנקאי, נובעות מעסקאות אשראי שבוצעו על ידי החטיבה לבנקאות מסחרית, או שהן מהוות תחליף לעסקאות אשראי של הבנק - הוטלה האחריות לניהול הסיכון בקו ההגנה הראשון בגין השקעות אלו - על החטיבה לבנקאות מסחרית של הבנק.

ניהול הסיכונים בקו ההגנה השני, בגין הסיכונים הנובעים מחשיפת הבנק להשקעות במניות - נמצא באחריות החטיבה לניהול סיכונים.

• **המדיניות והטיפול החשבונאי בהחזקות במניות**

להלן פרטים לגבי הטיפול החשבונאי במניות הכלולות בתיק הבנקאי של הבנק:

- ההשקעה בקרנות הון סיכון מוצגת על בסיס העלות.
- במקרים בהם אומדן השווי ההוגן של ההשקעה היה נמוך מעלות ההשקעה בקרנות, ערך הבנק הפרשה לירידת ערך בגין השקעה זו. ההפרשה בגין ירידת הערך נזקפה לדוח הרווח והפסד.
- ההשקעה בחברת "תפנית" - דיסקונט ניהול תיקי השקעות בע"מ, מוצגת על בסיס השווי המאזני.
- החזקות ריאליות מוצגות על בסיס השווי ההוגן, או לפי הערכת ההנהלה שאינה עולה על השווי ההוגן. הפער שבין עלות המניות לשווי הכלול במאזן הבנק - נכלל בסעיף "עודפים".

(2) **סקירה כמותית**

• **להלן נתונים לגבי עלות המניות בתיק הבנקאי והשווי ההוגן שלהן:**

31.12.2019 מיליוני ש"ח	30.9.2020 מיליוני ש"ח	הרכב עלות ⁽¹⁾
20	15	התאמה לשווי הוגן
2	2	שווי הוגן ⁽²⁾
22	17	

1. בגין מניות אלו נערכה הפרשה לירידת ערך "בעלת אופי שונה מזמני", המסתכמת ליום 30 בספטמבר 2020 בסך של 5 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2019 - 5 מיליון ש"ח).
2. נתוני השווי ההוגן ליום 30.9.2020 אינם כוללים יתרות המבוססות על מחיר מצוטט בבורסה (31.12.2019 - זהה).

• **להלן נתונים לגבי התפלגות ההשקעות במניות, בחתך סחירות:**

31.12.2019 מיליוני ש"ח	30.9.2020 מיליוני ש"ח	התפלגות השקעות
22	17	השקעות לא סחירות
-	-	השקעות סחירות
22	17	סך הכל

(3) **מידע נוסף**

מידע מפורט באשר לניהול סיכון מחירי מניות בבנק, לרבות היבטים איכותיים וכמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory/2020>

14. סיכוני נזילות ומימון

א. סיכון נזילות

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

סיכון הנזילות מוגדר כחשיפה אפשרית להפסדים ולפגיעה ביציבות הבנק, הנובעת מחוסר יכולת של הבנק לספק את צורכי נזילותו. סיכון זה נגזר, בין היתר, מהתנהגות הלקוחות והתממשותו עלולה לבוא לידי ביטוי בזמינות ובמחיר המקורות.

לפרטים נוספים באשר לניהול החשיפה לסיכון הנזילות של הבנק - ראה פרק 14 בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019.

(2) יחס כיסוי הנזילות

בהתאם להוראות בנק ישראל בנושא: "יחס כיסוי הנזילות", נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים "יחס כיסוי נזילות" המוגדר כיחס שבין "מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה", לסך תזרים המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום - שלא יפחת מ- 100%.

להלן מידע באשר למרכיבים המשמשים בחישוב יחס כיסוי הנזילות ליום 30.9.2020:

31.12.2019 מיליוני ש"ח	30.9.2020 מיליוני ש"ח	
9,242	11,714	נכסים נזילים באיכות גבוהה
7,250	7,690	תזרים מזומנים יוצא, נטו
אחוזים	אחוזים	
127.5	152.3	יחס כיסוי הנזילות

(3) מצב הנזילות לטווח קצר ולטווח ארוך

המשבר הכלכלי שהתפתח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, בעקבות הצעדים שננקטו על ידי הממשלה במסגרת המאמצים לבלימת התפשטות וירוס הקורונה, גרם לירידות חדות בשוק ההון ובשווי הנכסים הנסחרים בו. לפיכך, הסיטו לקוחות רבים את נכסיהם הפיננסיים מהאפיק הסחיר, לפקדונות בנקאיים (בדרך כלל פקדונות "לפי דרישה" או פקדונות קצרים אחרים).

הבנק מגדר את חשיפתו לסיכון הנזילות, בין היתר, באמצעות יישום אסטרטגיה להגדלת משקל המקורות המגויסים מ"משקי בית" ו"עסקים קטנים", המתאפיינים בשיעורי מיחזור גבוהים. אסטרטגיה זו עולה בקנה אחד עם הכללים שפורסמו על ידי בנק ישראל בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221, בנושא: "יחס כיסוי הנזילות", במסגרתה נקבעו שיעורי מיחזור גבוהים (בשיעור של 80% - 97%), לפקדונות העומדים לפרעון בחודש הקרוב, שהופקדו על ידי לקוחות המשתייכים למגזר הקמעונאי.

לאור העליה שחלה ברמת אי הודאות השוררת במשק בכלל, ובתחום המוניטרי במערכת הבנקאית, בפרט - התקבלה בבנק החלטה לשמר יחסי נזילות גבוהים, בין היתר באמצעות שינוי תמהיל הפקדונות, לרבות העלאת משקל הפקדונות הקמעונאיים והקטנת משקל הפקדונות הפיננסיים לתקופות קצרות.

בעקבות החלטות אלו, והסטת הנכסים הפיננסיים של הציבור, כאמור, נרשמה בתקופת הדוח עליה בשיעור של 24.8 נקודות האחוז ביחס כיסוי הנזילות של הבנק.

במסגרת ניהול סיכון הנזילות לזמן ארוך מגייס הבנק פקדונות לזמן ארוך מציבור הלקוחות, בין היתר, באמצעות הפקדונות בהוראת קבע.

בנוסף, במסגרת אסטרטגיית המימון לגיוון המקורות לזמן ארוך, כוללות התחייבויות הבנק ליום 30.9.2020, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שהונפקו בעבר וכן אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שהתקבלו ממוניציפל בנק בע"מ (להלן: "מוניציפל") ביום 1.12.2019, במסגרת העסקה למיזוג בין הבנק לבין מוניציפל שנכנסה לתוקף במועד זה, כדלקמן:

- אגרות חוב בהיקף של 1,262 מיליון ש"ח העומדות לפרעון בשנים 2030 - 2020, מהן אגרות חוב בסך 256 מיליון ש"ח שהונפקו בעבר על ידי הבנק (באמצעות חברה בת ייעודית) ואגרות חוב בסך 1,006 מיליון ש"ח, שהתקבלו ממוניציפל בנק בע"מ, במסגרת עסקת המיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ שנכנסה לתוקף ביום 1.12.2019 (ראה ביאור 37 בדוחות הכספיים לשנת 2019).

- כתבי התחייבות נדחים בהיקף של 266 מיליון ש"ח, העומדים לפרעון בשנים 2020 - 2029, המהווים כתבי התחייבות שהונפקו על ידי הבנק לחברה האם בשנים 2017 ו- 2019, וכוללים "מנגנונים לספיגת הפסדים" ("COCO"). בנוסף, כוללים כתבי ההתחייבות הנדחים, גם כתבי התחייבות נדחים בסך 412 מיליון ש"ח שהונפקו בעבר על ידי הבנק לאחרים וכתבי התחייבות בסך 109 מיליון ש"ח שהתקבלו ממוניציפל ביום 1.12.2019 ונרשמו בבנק במסגרת עסקת המיזוג.

בהתאם לתפיסת ניהול הסיכונים הקבוצתית, ומאחר והבנק נמנה על קבוצת בנק דיסקונט לישראל בע"מ, מתאפשרת העברת נזילות בין הבנק לחברה האם, במסגרת הקשרים העסקיים שבין הצדדים. עם זאת, במסגרת המדיניות לניהול סיכון הנזילות הקבוצתית שהונהגה בבנק ובחברה האם, הונחו הגופים הנכללים בקבוצה לקיים יכולת מימון עצמאית ובלתי תלויה בגופים החברים בקבוצה. הבנק פועל בהתאם למדיניות זו.

(4) מדיניות גיוס המקורות

• גורמי מאקרו סביבתיים

בעקבות ההגבלות שהוטלו על ידי הממשלה על הפעילות במשק החל מחודש מרס 2020, במסגרת המאמצים לבלימת התפשטות וירוס הקורונה, שגרמו לפגיעה משמעותית בתוצר המקומי הגולמי ועליה חדה בשיעורי האבטלה, המשיך בנק ישראל ביתר שאת ביישום המדיניות המוניטרית המרחיבה שנקטה על ידו בשנים האחרונות, והפחית ביום 6 באפריל 2020, את שיעור הריבית במרכז המוניטרי ב- 0.15 נקודות האחוז - מ- 0.25%, ל- 0.10% בלבד. להלן נתונים לגבי האינדיקטורים הכלכליים שאיפיינו את תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020:

- סביבת אינפלציה ממותנת: בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ירד מדד המחירים לצרכן בשיעור של 0.7%. הירידה שנרשמה בנתון זה מצביעה על מגמת ביקושים ממותנת השוררת במשק, המוסברת, בין היתר, בהשלכות המשבר הכלכלי שנגרם בעקבות אירוע "וירוס הקורונה" - ראה פרק 6א' לעיל.
- מגמה מעורבת בשערי החליפין של השקל לעומת מרבית המטבעות הזרים - שהתבטאה בתנודתיות בשיעור של עד כ- 4%, שנרשמה בשער השקל לעומת המטבעות הזרים המרכזיים.
- עליה בהיקפי הנפקות אגרות חוב על ידי ממשלת ישראל: בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 גייסה הממשלה מהציבור אגרות חוב ממשלתיות בסך של כ- 44.5 מיליארד ש"ח, נטו, לעומת כ- 13.0 מיליארד ש"ח, נטו, שגויסו מהציבור בתקופה המקבילה אשתקד.
- ירידה בציפיות האינפלציה של הציבור - שהסתכמו בתום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור שלילי של כ- 0.1% (-0.1%) לעומת ציפיה לעליית מחירים שנתית בשיעור של כ- 0.8%, ששררה בתחילת השנה.

• מדיניות הבנק

במסגרת הכנת תוכנית המימון השנתית, מקיימת החטיבה הפיננסית, בשיתוף פורומים רלוונטיים אחרים, דיונים באשר ליישום מדיניות ההנהלה לגבי ניהול סיכון הנזילות. הדיונים כוללים הערכות באשר לכרית הנזילות הנדרשת למימון תוכנית העבודה השנתית בהיבט סיכון הנזילות, לרבות: הגידול הצפוי בשימושים, והשפעת מדיניות התמחור על מקורות המימון ועל מצב הנזילות. מדיניות גיוס המקורות בבנק מכוונת ליצירת תשתית למקורות מימון יציבים ורווחיים לאורך זמן. מקור המימון העיקרי לפעילות הבנק הינו ציבור הלקוחות בסניפי הבנק השונים הפרוסים בכל רחבי הארץ וכוללים לקוחות מסחריים ועסקיים, מלכ"ים, לקוחות קמעונאיים ומשקי בית. במסגרת השאיפה ליצירת תשתית למקורות מימון יציבים, לגיוון תמהיל המקורות ושיפור מבנה הנזילות שלו, הושקעו על ידי הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 מאמצי שיווק המכוונים להרחבת בסיס הלקוחות הבינוניים והקטנים הפועלים במוצרי פקדונות בנקאיים, בכלל - ובפקדונות חסכון בהפקדות חודשיות, בפרט - פעילות התורמת לקשר ארוך טווח עם הלקוח ולתזרים שוטף של הפקדות בתכניות חסכון.

להלן פרטים באשר להתפתחויות שנרשמו במקורות המימון של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, במגזרים השונים:

פקדונות לא צמודים - היקף הפקדונות הלא צמודים עלה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בשיעור של 10.3% והסתכם ביום 30 בספטמבר 2020 בסך של 35,047 מיליון ש"ח. העליה בהיקף הפקדונות מוסברת, בין היתר, בעליה בהיקף הפקדונות של לקוחות במגזר הקמעונאי, הנובעת מההתפתחויות השליליות שנרשמו בשוק ההון. השפעת מרכיב זה קוזה בירידה בהיקף הפקדונות של גופים מוסדיים בשל מימושי נכסים פיננסיים שנרשמו בתקופת הדוח בשוק ההון, בעקבות המשבר הכלכלי (שנגרם בשל צעדי הממשלה לבלילמת התפשטות וירוס הקורונה). במסגרת מדיניות גיוס הפקדונות הלא צמודים, פועל הבנק להרחבת תשתית הלקוחות והגדלת פיזור המקורות, תוך קיום רמת תעריפים דומה למקובל במערכת הבנקאית. במקביל, מפעיל הבנק חדר "עסקאות שקלים" שנועד לתת מענה לפקדונות גדולים, תוך מתן גמישות בהטבות לפקדונות אלה.

פקדונות צמודים למדד - היקף הפקדונות הצמודים למדד הסתכם ביום 30 בספטמבר 2020 בסך של כ- 1,872 מיליון ש"ח, המהווה ירידה בשיעור של כ- 11.1% לעומת יתרתם בסוף השנה הקודמת. הירידה בהיקף הפקדונות הצמודים, נובעת בין היתר, מסביבת האינפלציה הממוטנת ששררה במשך בשנים האחרונות.

עיקר הגיוס במגזר זה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, התבצע באמצעות הפקדות חד פעמיות לתקופה של כשנתיים ובאמצעות הפקדות בהוראות קבע חודשיות.

פקדונות במטבע חוץ וצמודים למטבע חוץ - היקף הפקדונות ביום 30 בספטמבר 2020, הסתכם בכ- 2,610 מיליון ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ- 11.1%, לעומת יתרתם בסוף השנה הקודמת.

כתבי התחייבות נדחים - במסגרת המדיניות לגיון תמהיל המקורות ושיפור יחס הלימות ההון שלו נכללו בהתחייבויות הבנק כתבי התחייבות נדחים, כדלקמן:

- כתבי התחייבות נדחים הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים ("COCO"):

בחודשים דצמבר 2017 ו- 2019, גייס הבנק מהחברה האם כתבי התחייבות נדחים הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים ("COCO"), שיתרתם ליום 30.9.2020 הסתכמה ב- 266 מיליון ש"ח.

לפרטים נוספים באשר לתנאים הנלווים לכתבי התחייבות אלה (לרבות שיעורי הריבית המשתלמים בגינם ומועדי פרעונם), ראה פרק 8' בדוח ההנהלה והדירקטוריון לשנת 2019.

- כתבי התחייבות אחרים:

היקף כתבי ההתחייבות הנדחים האחרים, מסתכם ליום 30.9.2020 ב- 521 מיליון ש"ח (31.12.2019 - 696 מיליון ש"ח). כתבי ההתחייבות הנ"ל, כוללים כתבי התחייבות בסך 109 מיליון ש"ח, שהתקבלו ביום 1.12.2019 ממוניציפל בנק בע"מ במסגרת העסקה למיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ שנכנסה לתוקף במועד זה (ראה ביאור 37 בדוחות הכספיים לשנת 2019).

כתבי ההתחייבות דורגו על ידי חברת "מעלות" S&P (להלן: "חברת הדירוג"), בדירוג "AA+", שאושר לאחרונה על ידי חברת הדירוג ביום 7.5.2020 ונמוך בדרגה אחת מהדירוג שנקבע ליתר ההתחייבויות של הבנק ("AAA"). הפער בדירוג נגזר ממתודולוגיית הדירוג של חברת הדירוג הבינלאומית "S&P" (חברת האם של "מעלות" S&P) - לפיה, כתבי ההתחייבות הנדחים ידורגו בדרגה אחת נמוכה יותר, מתחת לדירוג המנפיק.

אגרות חוב - במסגרת המדיניות לגיון תמהיל המקורות והגדלת משקל המקורות לטווח ארוך, כוללות התחייבויות הבנק, אגרות חוב סחירות שיתרתן ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכמה ב- 1,262 מיליון ש"ח (31.12.2019 - 1,706 מיליון ש"ח).

אגרות החוב הנ"ל כוללות אגרות חוב בסך 1,006 מיליון ש"ח, שהתקבלו ביום 1.12.2019 ממוניציפל בנק בע"מ, במסגרת העסקה למיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ שנכנסה לתוקף במועד זה (ראה ביאור 37 בדוחות הכספיים לשנת 2019).

• נכסים נזילים

להלן נתונים על הנכסים הנזילים של הבנק ליום 30.9.2020:

- כ- 16.2% מנכסי הבנק הינם מזומנים ופקדונות בבנקים לתקופה של עד שלושה חודשים - מהם כ- 95.1% פקדונות בבנק ישראל (31.12.2019: 12.5% ו- 80.0% בהתאמה).
- כ- 10.6% מנכסי הבנק הינם ניירות ערך סחירים בבורסה (31.12.2019 - 9.6%).
- דהיינו, כ- 26.9% מסך נכסי הבנק ניתנים למימוש בזמן קצר (31.12.2019 - 22.1%).

שיעורם הגבוה של הנכסים הנזילים נובע מיישום מדיניות המכוונת לשמר יחסי נזילות גבוהים בבנק, על רקע היעדר יציבות וחוסר הוודאות השוררים במשק העולמי, כפועל יוצא מהמשבר הפיננסי והכלכלי שנגרם בעקבות אירוע "וירוס הקורונה".

(5) גילוי באשר למפקדים גדולים

להלן נתונים באשר להיקף הפקדונות של מפקדים גדולים בבנק:

מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	התפלגות המפקדים הגדולים
31.12.2019	30.9.2020	
1,510	1,585	קבוצה א'
1,100	1,100	קבוצה ב'
896	1,067	קבוצה ג'
3,506	3,752	סך הכל

(6) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול סיכון הנזילות בבנק, לרבות היבטים איכותיים וכמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק, בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory/2020>

ב. סיכון המימון

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

סיכון המימון מוגדר כחשיפת הבנק לפגיעה בזמינות המקורות, לרבות פגיעה בהרכבם (שעלולה לאלץ את הבנק להישען על מקורות יציבים פחות).

לפרטים נוספים באשר לניהול סיכון המימון, לרבות היעדים הכמותיים והמגבלות שנקבעו על ידי הבנק בנושא זה - ראה פרק 14' בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019.

(2) מדדים כמותיים

להלן התפלגות הרכב הפקדונות בבנק בחתך גודל הפקדון ליום 30.9.2020 והשינוי שחל בנתונים אלה, לעומת התפלגות הפקדונות בתחילת השנה:

מדרגות הפקדון (מיליוני ש"ח)	מדרגות הפקדון (מיליוני ש"ח)	מדרגות הפקדון (מיליוני ש"ח)	מדרגות הפקדון (מיליוני ש"ח)	מדרגות הפקדון (מיליוני ש"ח)	מדרגות הפקדון (מיליוני ש"ח)
ש"ח	ש"ח	ש"ח	ש"ח	ש"ח	ש"ח
1	1	1	1	1	1
10	10	10	10	10	10
מעל 10	מעל 10	מעל 10	מעל 10	מעל 10	מעל 10
סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל
39,529	39,529	39,529	39,529	39,529	39,529
15,679	15,679	15,679	15,679	15,679	15,679
9,095	9,095	9,095	9,095	9,095	9,095
14,755	14,755	14,755	14,755	14,755	14,755
37.3	37.3	37.3	37.3	37.3	37.3
23.0	23.0	23.0	23.0	23.0	23.0
39.7	39.7	39.7	39.7	39.7	39.7
13,847	13,847	13,847	13,847	13,847	13,847
7,899	7,899	7,899	7,899	7,899	7,899
14,486	14,486	14,486	14,486	14,486	14,486
40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0
21.8	21.8	21.8	21.8	21.8	21.8
38.2	38.2	38.2	38.2	38.2	38.2
13.2	13.2	13.2	13.2	13.2	13.2
9.1	9.1	9.1	9.1	9.1	9.1
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
36,232	36,232	36,232	36,232	36,232	36,232
31.12.2019	31.12.2019	31.12.2019	31.12.2019	31.12.2019	31.12.2019
30.9.2020	30.9.2020	30.9.2020	30.9.2020	30.9.2020	30.9.2020
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
%	%	%	%	%	%
השינוי %	השינוי %	השינוי %	השינוי %	השינוי %	השינוי %

(3) מסגרות אשראי העומדות לרשות הבנק ותנאיהן

הבנק רשאי לנצל מסגרות אשראי שמעמיד בנק ישראל עבור המערכת הבנקאית, הנושאות ריבית בשיעור של 0.20% לשנה (על פי השיעורים ששררו בתום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020), בכפוף להעמדת ביטחונות בהיקף שהוגדר על ידי בנק ישראל.

היקף האשראי הפוטנציאלי שהבנק רשאי לנצל במסגרת כללים אלו הסתכם ליום 30.9.2020 בסך של כ- 8.7 מיליארד ש"ח (31.12.2019 – 5.4 מיליארד ש"ח). היקף אשראי זה נגזר מיתרת הפקדונות שהפקיד הבנק בבנק ישראל במסגרת המכרזים המוניטריים, מיתרות הזכות בחשבונות העובר ושכ של הבנק בבנק ישראל ומהיקף אגרות החוב שהופקדו על ידי הבנק בבנק ישראל. לבנק אין הסכמי מסגרת לניצול אשראי עם גופים פיננסיים אחרים.

(4) גיוס פקדונות מבנק ישראל

במסגרת הצעדים המוניטריים שהפעיל בנק ישראל בתקופת אירוע הקורונה, איפשר בנק ישראל לתאגידים הבנקאים גישה למקורות מימון זולים, וכלכד שמקורות אלו ישמשו את הבנקים להעמדת אשראי לעסקים קטנים. במסגרת זו, גייס הבנק מבנק ישראל, בתקופת הדוח, פקדונות בהיקף של כ- 1.6 מיליארד ש"ח.

(5) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול סיכון המימון בבנק, לרבות היבטים איכותיים וכמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים ליום 30.9.2020 המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory/2020>

15. הסיכון התפעולי

א. סקירת הסיכון ואופן ניהולו

תפישת ניהול הסיכון התפעולי מבוססת על עקרונות לניהול סיכונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310 ועקרונות ניהול סיכון מקובלים בעולם, במסגרתם היחידות השונות הנוטלות סיכון בבנק, נושאות באחריות מלאה לתהליכי ניהול סיכונים וליישום סביבת בקרה נאותה על פעילותן. תפישה זו עולה בקנה אחד עם תפישת ממשל ניהול הסיכונים המפורטת בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 350 ו- 355.

לפרטים נוספים באשר לניהול הסיכון התפעולי - ראה פרק 15' דוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019.

ב. מדדים כמותיים

הצהרת התיאבון לסיכון מגדירה מגבלות כמותיות ואיכותיות בהקשר עם ניהול הסיכון התפעולי. מגבלות פנימיות אלו, כגון: מגבלת כמות הסיכונים התפעוליים ברמת סיכון שיורי גבוהה וגבוהה מאוד, שאינה חורגת מהצהרת התיאבון לסיכון שמתווה הדירקטוריון ומגבלת סיכונים בעלי פוטנציאל נזק גדול, נמדדות ומנוטרות בתדירות רבעונית על ידי חטיבת ניהול הסיכונים.

הבנק מחשב את חשיפתו לסיכונים תפעוליים בהתאם ל"גישה הסטנדרטית" שנקבעה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 206, המבוססת על חלוקת פעילות הבנק לקווי עסקים שהוגדרו בהוראה וחישוב ההון הנדרש בגין כל אחד מקווי העסקים.

על פי הנחיות אלו, חשיפת הבנק לסיכונים תפעוליים נגזרת מדרישת ההון כאמור, ומיחסי ההון המינימליים שנקבעו על ידי בנק ישראל.

להלן נתונים לגבי דרישת ההון וחשיפת הבנק בגין סיכונים תפעוליים ליום 30.9.2020, לעומת הנתונים בסוף השנה הקודמת:

פירוט הפרמטרים	30.9.2020 מיליוני ש"ח	31.12.2019 מיליוני ש"ח	השינוי מיליוני ש"ח
דרישת ההון	307	327	(20)
החשיפה לסיכון התפעולי	2,623	2,577	46

בתשענת החודשים הראשונים של שנת 2020 לא נרשם שינוי מהותי בהיקף החשיפה לסיכון התפעולי. עם זאת, נרשמה ירידה בדרישת ההון הנגזרת מחשיפה זו בסך של 20 מיליון ש"ח (הנובעת מהקלה בדרישות ההון המינימליות, שנכנסה לתוקף ביום 31.3.2020, על רקע המשבר הכלכלי שפרץ בעקבות אירוע "וירוס הקורונה" – ראה פרק 6'א (ג), לעיל).

ג. מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול הסיכון התפעולי בבנק, לרבות היבטים איכותיים וכמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים ליום 30.9.2020 המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory/2020>

16. סיכונים נוספים

א. סיכוני אבטחת מידע וסיכוני "סייבר"

פעילות התאגידים הבנקאיים נשענת על תשתיות טכנולוגיות מתקדמות וחדשנות טכנולוגית, לרבות תשתיות מיחשוב "פתוחות" וקבלת שירותי מיחשוב מצדדים שלישיים המאפשרים מתן שירותים בנקאיים זמינים ללקוחות "בכל עת ובכל מקום".

תשתיות מתקדמות אלו חושפות את התאגידים הבנקאיים לסיכוני אבטחת מידע ו"סיכוני סייבר", שהתממשותם עלולה לשבש את פעילותם התקינה ולהוביל לפגיעה במוניטין, ירידה באמון הציבור, ואף לגרוע, במקרה קיצוני, לפגיעה ביציבותם.

לפרטים נוספים באשר לניהול סיכוני אבטחת מידע וסיכוני "סייבר" בבנק – ראה פרק 16'א בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019.

ב. סיכונים משפטיים

הסיכון המשפטי מוגדר כחשיפת הבנק להפסדים, אובדן הכנסות או פגיעה עסקית, בין היתר, בשל היעדר יכולת לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם (או מאי ידעת הוראות הדין או פרשנות שגויה להן) או בשל הליכים משפטיים שנפתחו נגד הבנק (לרבות נושאי משרה ועובדי הבנק), וכן חשיפה להפסדים בגין קנסות או צעדי עונשין הנובעים מפעילות פיקוחית, אכיפתית, כמו גם מהסדרים פרטניים.

במסגרת ניהול החשיפה לסיכונים משפטיים, הוכן בבנק מסמך מדיניות בנושא "ניהול הסיכונים המשפטיים", המגדיר את הסיכונים המשפטיים, דרכי המעקב אחרי סיכונים אלו והצעדים שיש לנקוט כדי למזער אותם, שאושר על ידי הדירקטוריון. עדכונים בנושא זה מוצגים באופן שוטף הן בפני ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון והן בפני הדירקטוריון (במסגרת "מסמך הסיכונים").

ג. סיכוני ציות

(1) כללי

סיכוני הציות והרגולציה מוגדרים כחשיפת הבנק להטלת קנסות ועיצומים מצד גורמי אכיפה ולפגיעה במוניטין הבנק, בשל אי מילוי, או כשלון בציות להוראות חוק (לרבות הוראות שפרסם המפקח על הבנקים).

הסטנדרטים לניהול הסיכון בתאגידים הבנקאיים, הוסדרו על ידי בנק ישראל במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308, בנושא: "ציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי".

בנוסף, נדרשו התאגידים הבנקאיים לגבש מדיניות כתובה בנושא: "מדיניות הציות", שתאשר על ידי הדירקטוריון. הבנק גיבש מסמך מדיניות בנושא זה, שאושר על ידי הדירקטוריון.

(2) פעילות הבנק במתן שירותים קורספונדנטיים לבנקים הפועלים ברשות הפלסטינית

במהלך שנת 2017 התקיימו מגעים שונים בין החברה האם לבין משרד האוצר, משרד המשפטים והפיקוח על הבנקים, במטרה לגבש כלים לגידור הסיכון הכרוך במתן שירותים לבנקים הפועלים בשטחי הרשות הפלסטינית (להלן: "הבנקים הפלסטינים"), באמצעות מתן כתב התחייבות בגין אי העמדה לדין פלילי ועל ידי מתן כתב שיפוי בגין תביעות כספיות.

בשנת 2018 התקבלו בבנק כתבי חסינות ושיפוי חתומים בידי המדינה, בקשר עם מתן שירותים לבנקים הפלסטינים שיינתנו עד ליום 31 במאי 2019.

בשנת 2019 הוארך תוקף כתב השיפוי עד ליום 28 בפברואר 2021.

ביום 30 במאי 2019 התקבלה בבנק הודעת היועץ המשפטי לממשלה על הארכת תקופת החסינות שנכללה בכתב החסינות הקיים, עד ליום 31 במאי 2020. ביום 5 במרץ 2020 התקבלה בבנק ובחברה האם הודעת היועץ המשפטי לממשלה, המאריכה את תוקפו של כתב החסינות בחודש נוסף, עד ליום 30 ביוני 2020, לשם קיום דיון בנושא בקבינת המדיני בטחוני, ולאחר מכן, התקבלה ביום 27 במאי 2020 הודעת היועץ המשפטי לממשלה על הארכת תוקפו של כתב החסינות עד ליום 31 באוגוסט 2020.

בהמשך לאמור לעיל, התקבלה ביום 4 באוגוסט 2020, בבנק ובחברה האם, הודעה על הארכת תוקפם של כתבי החסינות והשיפוי עד לסוף חודש מאי 2021 (כתב הארכת תוקף החסינות התקבל ביום 9.8.2020 וכתב הארכת תוקף כתב השיפוי התקבל ביום 23.8.2020).

לאור האמור, ממשיך הבנק בשלב זה במתן שירותים לבנקים הפועלים ברשות הפלסטינית.

לפרטים נוספים אודות סיכוני ציות ובכלל זה פעילות הבנק והחברה האם במתן שירותים קורספונדנטיים לבנקים הפועלים ברשות הפלסטינית - ראה פרק 16 ב' בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019.

חלק ד' - מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ובקורות

17. מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

א. כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם פורט בביאור 1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019 ובביאור 1 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים לתקופת הדוח, תוך התאמות לכללי דיווח מקובלים לצורך עריכת דוחות כספיים לתקופות ביניים.

יישומם של כללי חשבונאות אלו, על ידי הנהלת הבנק בעת עריכת הדוחות הכספיים, כרוך לעיתים בהנחות, הערכות ואומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות הכספיות המדווחות של הבנק.

ייתכן שהתממשותם בעתיד של הערכות ואומדנים כאמור, תהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מהאומדנים וההערכות בהם נעשה שימוש, כרוך במידה רבה של אי ודאות או רגישות למשתנים שונים. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשתנותם עשויה להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים לאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". סקירה תמציתית של ההערכות והאומדנים בנושאים חשבונאיים קריטיים, נכללה בדוחות הבנק לשנת 2019.

כללי החשבונאות שיושמו בעריכת תמצית הדוחות הכספיים לתקופת הדוח, אינם כוללים אומדנים והערכות ב"נושאים קריטיים" מעבר לנושאים שפורטו בדוחות הבנק לשנת 2019, בכפוף למידע שנכלל בסעיף ב' להלן, בנושא: "הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי".

ב. הפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

(1) כללי

בפרק 19א(2) בדוח ההנהלה והדירקטוריון לשנת 2019 נכלל מידע באשר לאומדנים המשמעותיים הכרוכים בעריכת הפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, המהוות חלק מההפרשות להפסדי אשראי הכלולות בדוחות הכספיים, בהתאם להוראות בנק ישראל.

ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי כוללות שני מרכיבים, כדלקמן:

- הפרשות להפסדי אשראי בגין "מקדם החלטה" - המהוות אומדן להפסדי האשראי הגלומים בתיק האשראי של הבנק, בהתבסס על "טווח ההפרשות" המחושב על בסיס נתוני המחיקות שדווחו על ידי הבנק בעשר השנים האחרונות.

- הפרשות להפסדי אשראי בגין "מקדם התאמה", המהוות תוספת להפרשות להפסדי האשראי בשל "גורמים סביבתיים" שלא נלקחו בחשבון במסגרת אומדן ההפרשות להפסדי אשראי בגין "מקדם ההחלטה" - המשקפות, בין היתר, את השלכות השינויים שחלו בגורמים המאקרו כלכליים והתפתחויות עסקיות וסביבתיות אחרות בענפי המשק השונים - על הפסדי האשראי הבלתי מזוהים הגלומים בתיק האשראי.

במסגרת מאמצי הממשלה לבלימת התפשטות "וירוס הקורונה", הוטלו מגבלות חמורות על הפעילות העסקית, שגרמו לפגיעה משמעותית בפעילות העסקית ועליה בשיעור האבטלה בשל צעדים שננקטו על ידי הגופים העסקיים לצמצום הוצאותיהם.

בעקבות התפתחויות אלו פרסם בנק ישראל בתאריכים 21.4.2020 ו- 11.10.2020 חוזרים, במסגרתם נדרשו התאגידים הבנקאיים לעדכן בשנת 2020 את הפרשותיהם להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, במטרה לשקף את ההתפתחויות השליליות שחלו באיכות תיק האשראי שלהם ובכלל זה עדכון מרכיב מקדם ההחלטה (בכדי שיהווה, אומדן טוב ככל האפשר, של הפסדי אשראי מתוך "טווח שיעור ההפסד"), וכן עדכון מרכיב ההתאמות האיכותיות של ההפרשות להפסדי אשראי, באופן שייקח בחשבון את מרכיב "אי הודאות" המתייחס לעוצמת המשבר הכלכלי ולפרק הזמן שבו עתיד המשבר להשפיע על פעילות הלקוחות בבנק.

לאור ההתפתחויות השליליות שנרשמו במשק, כאמור, ולאור הנחיית בנק ישראל, העריך הבנק מחדש הן את "מקדם ההחלטה" ועדכן פרמטרים כלכליים ועסקיים רלוונטיים המשמשים בחישוב "מקדם ההתאמה", בהתאם להתפתחויות שנרשמו במשק בכלל, ובענפים שונים, לרבות ענפים שנפגעו ישירות מהמשבר (כגון: אנשים פרטיים, מסחר, בתי מלון שירותי הארחה ואוכל, תחבורה ואחסנה, בינוי ונדל"ן), בפרט. בעקבות הערכות מחדש ועדכון הפרמטרים הרלוונטיים ב"מודל ההתאמה", גדלו ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בסך של כ- 115 מיליון ש"ח, כדלקמן:

- גידול בהפרשות להפסדי אשראי, הנובע מעדכון מרכיב "מקדם ההחלטה" בסך של כ- 42 מיליון ש"ח.

- גידול בהפרשות להפסדי אשראי, הנובע מעדכון מרכיב "מקדם ההתאמה" בסך של כ- 73 מיליון ש"ח.

האומדנים המעודכנים של ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, שנערכו בשל המשבר הכלכלי שנגרם בעקבות התפרצות "וירוס הקורונה", נגזרו מתרחיש בסיס, לפיו – שיעור הבלתי מועסקים במשק בשנת 2020 צפוי להסתכם בכ- 14% ושיעור הירידה בתוצר צפוי להסתכם בכ- 6%.

(2) ניתוח רגישות

תהליך אומדן ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, מבוסס, בין היתר, על הערכות לגבי משתנים מאקרו כלכליים, כגון: שינויים בתוצר המקומי הגולמי, שינויים בשיעור הבלתי מועסקים במשק וכו'.

להלן ניתוח באשר להשלכות הכספיות הצפויות בגין שינויים אפשריים במשתנים שצוינו לעיל, ביחס לתרחיש הבסיס - על ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, לתאריך המאזן (במיליוני ש"ח):

שינוי צפוי בהפרשות

- עליה של כ- 2.0 נקודות האחוז בשיעור הבלתי מועסקים וירידה בשיעור של כ- 1.5 נקודות האחוז בתוצר המקומי הגולמי

50 - 70

- יציבות בשיעור הבלתי מועסקים ועליה בשיעור של כ- 1.5 נקודות האחוז בתוצר המקומי הגולמי

(90) - (70)

התהליך לקביעת ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, וניתוחי הרגישות שפורטו כאמור, כרוכים באומדנים משמעותיים (כמפורט לעיל), שהפכו למורכבים ומאתגרים במיוחד בתקופת הדוח, נוכח אי הוודאות הרבה באשר לעוצמת המשבר הכלכלי ולפרק הזמן שיידרש למשק לחזור לפעילות תקינה.

לפיכך, תהליך חישוב ההפרשות להפסדי אשראי וניתוח הרגישות כאמור, רגישים לשינויים אפשריים באומדנים או בהערכות הסובייקטיביות, כמפורט לעיל, באופן שסטיה אפשרית בגורמים אלו עלולה להטות את סכום "ההפרשות להפסדי אשראי" על בסיס קבוצתי ואת תוצאות ניתוחי הרגישות המבוססים על הערכות אלה - במידה משמעותית. בנוסף, בשל המגבלות שצוינו לעיל, נאותות התחזית הכלולה בניתוח הרגישות כמפורט לעיל, מוגבלת ביותר. לפיכך, ייתכן שהפסדי האשראי שירשום הבנק בעתיד, בגין שינויים בגורמים המקרו כלכליים כאמור לעיל, יהיו שונים מהותית מההערכות שנכללו בניתוח הרגישות.

ג. הצגת מכשירים פיננסיים על פי שוויים ההוגן

כאמור בדוחות הכספיים לשנת 2019, הבנק מודד מכשירים פיננסיים מסוימים (בעיקר השקעות בניירות ערך בתיק ה"זמין למכירה" וב"תיק למסחר"), וכן מכשירים נגזרים - על פי שוויים ההוגן.

להלן נתונים לגבי יתרות המכשירים הפיננסיים (לרבות מכשירים נגזרים), הכלולים בדוחות הכספיים לפי שוויים ההוגן, תוך אבחנה בין יתרות המבוססות על "נתונים נצפים", ליתרות המבוססות על "נתונים לא נצפים" וההכנסות (הוצאות) שנזקפו לדוח הרווח והפסד בגינם (במיליוני ש"ח):

נתונים תוצאתיים לשלושה חודשים	נתונים תוצאתיים לשלושה חודשים	נתונים תוצאתיים לשלושה חודשים	נתונים תוצאתיים לשלושה חודשים	נתונים מאזניים יתרות שווי הוגן ליום 31.12.2019 מיליוני ש"ח	נתונים מאזניים יתרות שווי הוגן ליום 30.9.2020 מיליוני ש"ח
שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 מיליוני ש"ח	שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח	שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 מיליוני ש"ח	שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח		
51	96	16	19	3,755	4,440
19	34	3	21	444	724
-	-	-	-	12	12
70	130	19	40	4,211	5,176

סוג המכשיר הפיננסי

1. ניירות ערך שאינם למסחר -

"נתונים נצפים":

51	96	16	19	3,755	4,440	- נסחרים בשוק פעיל (רמה 1)
19	34	3	21	444	724	- אחרים (רמה 2)
-	-	-	-	12	12	"נתונים לא נצפים" - (רמה 3)
70	130	19	40	4,211	5,176	סך הכל ניירות ערך שאינם למסחר

2. מכשירים נגזרים -

"נתונים נצפים":

1	1	-	1	-	-	- נסחרים בשוק פעיל (רמה 1)
(101)	(51)	(54)	(22)	(50)	(75)	- אחרים (רמה 2)
20	50	18	31	(12)	27	"נתונים לא נצפים" - (רמה 3)
(80)	-	(36)	10	(62)	(48)	סך הכל מכשירים נגזרים

השינויים בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים המשתייכים לקבוצת האיכות הנמוכה ("רמה 3"), בתקופת הדו"ח נובעים מהגורמים הבאים:

- השפעת שיעור עליית מדד המחירים לצרכן, והשינוי בשער החליפין של השקל לעומת המטבעות הזרים הגדילו את השווי ההוגן של מכשירים אלו, בסך של 55 מיליון ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד - 26 מיליון ש"ח).
- השינויים בשיעורי ריבית השוק במגזרים השונים (שקל לא צמוד, שקל צמוד למדד ומטבע חוץ), הקטינו את השווי ההוגן של מכשירים אלו, בסך של 3 מיליון ש"ח, בדומה לנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.
- צבירת הריבית השוטפת, הקטינה את השווי ההוגן של מכשירים אלו, בסך של 2 מיליון ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד - 3 מיליון ש"ח).
- השינוי במרכיב "סיכון האשראי", הקטין את השווי ההוגן של ההתחייבויות בגין עסקאות במכשירים נגזרים בסכום לא מהותי, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.
- קביעת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים (לרבות מכשירים נגזרים), המשתייכים לדרגות איכות 2 ו-3 מבוססת על הערכות והנחות, הנשענות בין היתר, על שיקול דעת סובייקטיבי.
- לפיכך, סטייה אפשרית בגורמים אלו עלולה להטות את שוויים ההוגן של מכשירים אלו במידה מהותית.

18. גילוי לגבי בקורות ונהלים

א. בקורות לגבי הגילוי בדוחות הכספיים

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309 - העוסקת הן בבקורות ונהלים לגבי הגילוי (סעיף 302 בחוק Sarbanes Oxley - להלן: "SOX") והן בבקרה הפנימית על דיווח כספי (סעיף 404 SOX - ראה סעיף ב' להלן), קובעת בכל הנוגע לבקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים התקופתיים, כדלקמן:

- תאגיד בנקאי חייב לקיים בקורות ונהלים לגבי הגילוי על דיווח כספי.
- הנהלת התאגיד הבנקאי תעריך, בשיתוף המנהל הכללי והחשבונאי הראשי, את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים, לסוף כל רבעון.

בנוסף, חויבו המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של כל תאגיד בנקאי, להצהיר אישית, במסגרת הדוחות הכספיים - הצהרות (הכלולות בדוחות אלו) לגבי הגילוי הנכלל בדוחות, בהסתמך על סקירת הדוחות הכספיים והערכת יעילות הבקורות והנהלים לגבי המידע שנכלל בדוחות.

קיומן של בקורות אלו ותקפותן, נבחנות ביחידות השונות של הבנק מדי רבעון. בנוסף, הוקמה בבנק "ועדת גילוי" בראשות המנהל הכללי הכוללת את כל חברי הנהלת הבנק. הועדה מתכנסת אחת לרבעון ודנה בנושאים שונים שהתעוררו במהלך פעילותו העסקית של הבנק, שעשויה להיות להם השלכה על הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים.

ב. בקרה פנימית על דיווח כספי

בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309 מפורטות גם חובות הנהלת התאגיד הבנקאי לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי (סעיף 404 SOX).

ההוראה קובעת, בכל הנוגע לבקרה הפנימית על דיווח כספי, כדלקמן:

- תאגיד בנקאי חייב לקיים בקרה פנימית על דיווח כספי.
- הנהלת התאגיד הבנקאי תעריך מדי שנה את אפקטיביות מערך הבקרה הפנימית בתאגיד.

בתקופת הדוח עודכן התיעוד הקיים בגין מספר תהליכים עסקיים המשליכים על הדיווח הכספי, נסקרו הבקורות הקיימות בגין תהליכים אלו, לרבות בקורות חדשות שנוספו בתקופת הדוח, ונערכו בדיקות שוטפות על הבקורות הקיימות והערכת מידת האפקטיביות שלהן.

ג. הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

בהתבסס על בחינת הבקורות הקיימות בתהליכי הפקת והעברת המידע הקשורים לדיווח הכספי ועל תוצאות הדיונים שנערכו ב"ועדת הגילוי", העריכה הנהלת הבנק, בשיתוף המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, את האפקטיביות של הבקורות והנהלים בתקופה המכוסה בדוח זה, לגבי הגילוי של הבנק.

על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק הסיקו, כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינן אפקטיביות, כדי: לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני, בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים וכמועד שנקבע בהוראות אלו.

ד. שינויים בבקרה הפנימית

(1) שינויים הנגזרים ממיזוג מוניציפל בנק

ביום 1.12.2019 הושלמה עסקת המיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ. עם זאת, בשלב זה, הבנק ממשיך להתבסס על מערכות המידע התפעוליות והכספיות שהיו עובר למיזוג בבעלות מוניציפל בנק, ועל התהליכים התפעוליים והחשבונאיים שהיו נהוגים במוניציפל בנק עובר ליום המיזוג.

במהלך הטמעת התהליכים הדרושים לתפעול הנכסים וההתחייבויות שנרכשו במסגרת המיזוג כאמור, ועריכת המידע הכספי הנגזר מנכסים אלו, לרבות התוצאות הכספיות הנובעות מהפעילות שנרכשה, החל ממועד המיזוג, ננקטו על ידי הבנק אמצעי בקרה שנועדו להבטיח את נאותות הרישום החשבונאי הנגזר מהתהליכים העסקיים, התפעוליים והפיננסיים המשפיעים על הדיווח הכספי.

(2) שינויים הנובעים מאירוע "וירוס הקורונה"

המגבלות שהוטלו על ידי הממשלה במסגרת המאמצים לבלימת התפשטות "וירוס הקורונה", כללו הגבלות על תנועת עובדים ועל היקף כח האדם הרשאי להמשיך ולפעול במשרדי הבנק. בעקבות מגבלות אלו נדרש הבנק לערוך שינויים בתהליכים התפעוליים, הפיננסיים והחשבונאיים, לרבות התארגנות להסבת תהליכים שבוצעו קודם למשבר במשרדי הבנק, לתהליכים המבוצעים באמצעות "עבודה מרחוק".

בעקבות השינויים בתהליכים כאמור, ננקטו על ידי הבנק אמצעי בקרה שנועדו להבטיח את נאותות הרישום החשבונאי.

מעבר לאמור לעיל, לא ארעו במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30.9.2020, שינויים כלשהם בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי אשר השפיעו באופן מהותי, או שסביר שצפויים להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

חלק ה' - מידע נוסף

19. עניינים אחרים

א. מיזוג מוניציפל בנק בע"מ

בביאור 37 בדוחות הכספיים לשנת 2019, נכלל מידע באשר לעסקת המיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ שנכנסה לתוקף ביום 1 בדצמבר 2019, לרבות מידע באשר לערר שהגיש בנק ירושלים לבית הדין לתחרות על החלטת הממונה על התחרות לאשר את בקשת המיזוג - אשר נדחתה על ידי בית הדין לתחרות ביום 25 בפברואר 2020.

בהמשך לאמור לעיל, הגיש בנק ירושלים ביום 16 באפריל 2020 ערעור לבית הדין העליון על פסק הדין של בית הדין לתחרות, במסגרתו מבקש בנק ירושלים מבית המשפט העליון לבטל את פסק דינו של בית הדין לתחרות ולהורות לו לקיים דיון בערר, לגופו. הדיון בערעור נקבע ליום 8 במרס 2021.

ב. פרסום תשקיף מדף

במסגרת ניהול סיכונים הנזילות, פרסם הבנק באמצעות החברה הבת "מרכנתיל הנפקות בע"מ", ביום 17 בפברואר 2020, "תשקיף מדף", שיהווה תשתית להנפקת אגרות חוב סחירות.

ג. התייעלות

במסגרת צעדי ההתייעלות שננקטים על ידי הבנק, אישר הדירקטוריון ביום 15 בספטמבר 2020, תוכנית לפרישה מוקדמת של עובדים מרצון, בתנאי פרישה מועדפים, שתיושם על ידי הבנק ברבע האחרון של השנה, בעלות מוערכת כוללת בסך של כ- 92 מיליון ש"ח.

בעקבות האמור לעיל, הגדיל הבנק את התחייבויותיו לתשלום פיצויי פרישה ליום 30.9.2020 בסך של כ- 50 מיליון ש"ח. הגידול בהתחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה, כאמור, סווג כ"הפרש אקטוארי ונזקף לסעיף "רווח כולל אחר", במסגרת ההון העצמי (לאחר ניכוי חסכון במס בסך של 17 מיליון ש"ח).

בנוסף, בשל הגידול הצפוי בהיקף התשלומים בגין פיצויי פרישה שישולמו לעובדי הבנק בשנת 2020 - שעתיד להיות "סילוק משמעותי" של התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה, הופחתה בתקופת הדוח יתרת "ההפרשים האקטואריים" הכלולה במסגרת ההון העצמי, בסך של 3 מיליון ש"ח ונזקפה לדוח הרווח והפסד בסעיף "הוצאות אחרות" (ראה גם ביאור 9 בתמצית הדוחות הכספיים).

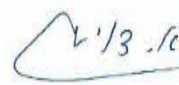
ד. חקירת משטרת ישראל

ביום 27 באוקטובר 2020 הגיעו חוקרי משטרת ישראל למשרדי הבנק, תפסו מסמכים וחומרי מחשב ועיכבו מספר עובדים לחקירה, לרבות חבר הנהלה המכהן כמנהל החטיבה לבנקאות מסחרית.

על פי הידוע לבנק פעולות חקירה אלו בוצעו במסגרת חקירה המתנהלת, בין היתר, גם כנגד חבר הנהלת הבנק האמור. לבנק לא נמסר מידע בדבר פרטי החקירה, לרבות מהות החשדות לכאורה. עם זאת, למיטב ידיעת הבנק, לא עלו חשדות כנגד הבנק והחקירה לא מתנהלת כנגדו.

יהושע בורשטיין
המנהל הכללי

אסתר דויטש
יו"ר הדירקטוריון

16 בנובמבר, 2020

אני יהושע בורשטיין, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים ברווח הכולל, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו, אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות, ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה, שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו, גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה".

יהושע בורשטיין
מנכ"ל הבנק

16 בנובמבר, 2020

אני אבי רישפן, מזהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים ברווח הכולל, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו, אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספיו⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות, ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה, שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו, גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה".

16 בנובמבר, 2020

אבי רישפן
סמנכ"ל בכיר, חשבונאי ראשי

מרכנתיל 2020

בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ דין וחשבון רבעוני

תמצית דוחות כספיים ליום 30 בספטמבר 2020

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות 103

תמצית דוחות רווח והפסד מאוחדים 105

תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל 106

תמצית מאזנים מאוחדים 107

תמצית דוחות על השינויים בהון 108

תמצית דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים 110

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים 113

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ וחברות בנות שלו (להלן - "הבנק"), הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2020 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך.

הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים, הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישומו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידור, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הדגש עניין

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 12ב'2) בדבר בקשות לאשר תביעות מסוימות, כתובענות ייצוגיות.

זיו האפט
רואי החשבון

סומך חייקין
רואי החשבון

16 בנובמבר, 2020

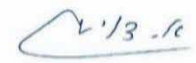
תמצית דוחות רווח והפסד מאוחדים

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	ביאור
1,379	1,033	1,035	329	348	2 הכנסות ריבית
178	145	117	24	46	2 הוצאות ריבית
1,201	888	918	305	302	הכנסות ריבית, נטו
188	130	274	39	77	7,16 הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,013	758	644	266	225	הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית
38	26	99	2	36	3 הכנסות מימון שאינן מריבית
321	236	232	80	78	עמלות
8	8	5	-	-	הכנסות אחרות
367	270	336	82	114	סך כל הכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
550	412	428	133	136	9 משכורות והוצאות נלוות
152	112	125	36	45	אחזקה ופחת בניינים וציוד
211	156	164	57	60	הוצאות אחרות
913	680	717	226	241	סך כל הוצאות תפעוליות ואחרות
467	348	263	122	98	רווח לפני מיסים
165	122	94	44	35	הפרשה למיסים על הרווח
302	226	169	78	63	רווח לאחר מיסים
3	2	2	1	1	חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לאחר מיסים
305	228	171	79	64	רווח נקי
					רווח למניה (באלפי שקלים חדשים)
					מניה בת 0.1 שקלים חדשים
2.45	1.83	1.37	0.64	0.51	4 - ערך נקוב:

אבי רישפון
סמנכ"ל בכיר, חשבונאי ראשי

יהושע בורשטיין
המנהל הכללי

אסתר דויטש
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 16 בנובמבר, 2020.
הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל

בסכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	ביאור
64	79	171	228	305		רווח נקי
						רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים: 5
(35)	47	(17)	142	134		התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי השווי ההוגן, נטו
(34)	(42)	(29)	(74)	(87)		התאמת ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים, נטו ⁽¹⁾
(69)	5	(46)	68	47		רווח כולל אחר לפני מיסים
23	(1)	16	(23)	(17)		השפעת המס המתייחס
(46)	4	(30)	45	30		רווח (הפסד) כולל אחר לאחר השפעת המס
18	83	141	273	335		סך כל הרווח הכולל

1. מהווה בעיקר, התאמות לאומדנים אקטואריים בגין הפרשות לפיצויי פרישה והטבות לאחר סיום העסקה וכן הפחתת סכומים שגרשמו בתקופות קודמות ברווח כולל אחר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית מאזנים מאוחדים

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	ביאור	
נכסים				
6,708	4,453	9,479		מזומנים ופקדונות בבנקים
4,806	4,809	5,850	6	ניירות ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
32,439	27,666	33,488	7,16	אשראי לציבור
(472)	(416)	(649)	7,16	הפרשה להפסדי אשראי
31,967	27,250	32,839		אשראי לציבור, נטו
-	-	15		אשראי לממשלה
12	11	7		השקעה בחברות מוחזקות
391	349	399		בניינים וציוד
4	-	3		נכסים בלתי מוחשיים
80	75	119	13	נכסים בגין מכשירים נגזרים
466	436	787		נכסים אחרים
44,434	37,383	49,498		סך הכל נכסים
התחייבויות והון				
36,232	31,465	39,529	8	פקדונות הציבור
510	105	2,562		פקדונות מבנקים
141	143	144		פקדונות הממשלה
2,662	941	2,049		אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
145	146	169	13	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,686	1,587	1,846		התחייבויות אחרות ⁽³⁾
41,376	34,387	46,299		סך הכל התחייבויות
3,058	2,996	3,199		הון
44,434	37,383	49,498		סך הכל התחייבויות והון

1. היתרה כוללת ניירות ערך ששוועבדו למלווים בסך 883 מיליוני ש"ח (30.9.2019 - 343 מיליוני ש"ח; 31.12.2019 - 343 מיליוני ש"ח).
2. היתרה כוללת ניירות ערך המוצגים לפי השווי ההוגן בסך 5,273 מיליוני ש"ח (30.9.2019 - 4,258 מיליוני ש"ח; 31.12.2019 - 4,284 מיליוני ש"ח).
3. היתרה כוללת הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 24 מיליוני ש"ח (30.9.2019 - 18 מיליוני ש"ח; 31.12.2019 - 19 מיליוני ש"ח).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על השינויים בהון

בסכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) הון מניות נפרע מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) קרנות הון מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) סך הכל הון מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) סך הכל הון מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) קרנות הון מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) קרנות הון מיליוני ש"ח
51	152	203	(32)	3,010	3,181
-	-	-	-	64	64
-	-	-	(46)	-	(46)
51	152	203	(78)	3,074	3,199

יתרה לתחילת התקופה

רווח נקי לתקופה

רווח כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס

יתרה לסוף התקופה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) הון מניות נפרע מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) קרנות הון מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) סך הכל הון מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) סך הכל הון מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) קרנות הון מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) קרנות הון מיליוני ש"ח
51	152	203	(37)	2,747	2,913
-	-	-	-	79	79
-	-	-	4	-	4
51	152	203	(33)	2,826	2,996

יתרה לתחילת התקופה

רווח נקי לתקופה

רווח כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס

יתרה לסוף התקופה

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על השינויים בהון (המשך)

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) סך הכל הון	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרת רווח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) הפסד כולל אחר מצטבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) סך הכל הון וקרנות הון	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) קרנות הון	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מניות נפרע
3,058	2,903	(48)	203	152	51
171	171	-	-	-	-
(30)	-	(30)	-	-	-
3,199	3,074	(78)	203	152	51
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) סך הכל הון	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) יתרת רווח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) הפסד כולל אחר מצטבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) סך הכל הון וקרנות הון	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) קרנות הון	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מניות נפרע
2,723	2,597	(77)	203	152	51
-	1	(1)	-	-	-
2,723	2,598	(78)	203	152	51
228	228	-	-	-	-
45	-	45	-	-	-
2,996	2,826	(33)	203	152	51
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) סך הכל הון	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) יתרת רווח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) הפסד כולל אחר מצטבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) סך הכל הון וקרנות הון	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) קרנות הון	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) מניות נפרע
2,723	2,597	(77)	203	152	51
-	1	(1)	-	-	-
2,723	2,598	(78)	203	152	51
305	305	-	-	-	-
30	-	30	-	-	-
3,058	2,903	(48)	203	152	51

יתרה לתחילת התקופה (מבוקר)
רווח נקי לתקופה
רווח כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס
יתרה לסוף התקופה

יתרה לתחילת התקופה לפני היישום לראשונה של כללי חשבונאות חדשים⁽¹⁾ (מבוקר)
השפעה מצטברת, נטו, בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות החדשים⁽¹⁾

יתרה לתחילת התקופה לאחר השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות החדשים⁽¹⁾
רווח נקי לתקופה
רווח כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס
יתרה לסוף התקופה

יתרה לתחילת השנה לפני היישום לראשונה של כללי חשבונאות חדשים⁽¹⁾ (מבוקר)
השפעה מצטברת, נטו, בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות החדשים⁽¹⁾

יתרה לתחילת השנה לאחר השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות החדשים⁽¹⁾
רווח נקי לשנה
רווח כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס
יתרה לסוף השנה

1. כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "מכשירים פיננסיים"

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על תזרימי המזומנים

בסכומים מדווחים (במליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)
64	79	171	228	305
121	104	369	363	450
185	183	540	591	755
(1)	(42)	(39)	21	16
(96)	(144)	(24)	238	309
(15)	11	(33)	(13)	48
(112)	(175)	(96)	246	373
(1)	65	24	22	21
(2)	53	(148)	43	87
(3)	118	(124)	65	108
70	126	320	902	1,236
26	(5)	(289)	383	301
(11)	-	(15)	-	-
(481)	(358)	(1,224)	(1,791)	(1,900)
(1,909)	(103)	(3,892)	(1,001)	(1,391)
-	-	(92)	(151)	(151)
562	163	3,254	2,070	2,506
-	15	25	287	1,163
-	-	27	32	61
-	-	-	3	86
-	-	-	-	449
(21)	(20)	(53)	(47)	(72)
-	-	9	13	13
(1,834)	(308)	(2,250)	(202)	1,065
1,493	(263)	3,297	914	1,497
884	(169)	2,052	(191)	194
-	(2)	3	(2)	(4)
-	-	-	-	160
(95)	(6)	(635)	(27)	(496)
2,282	(440)	4,717	694	1,351
518	(622)	2,787	1,394	3,652
2	(16)	(12)	(39)	(39)
8,902	5,027	6,647	3,034	3,034
9,422	4,389	9,422	4,389	6,647

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

רווח נקי לתקופה
התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים
מפעילות שוטפת (נספח א')
סך הכל

שינוי נטו בנכסים שוטפים -

נכסים בגין מכשירים נגזרים
ניירות ערך למסחר
נכסים אחרים

סך הכל שינוי בנכסים שוטפים

שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות -

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
התחייבויות אחרות

סך הכל שינוי בהתחייבויות שוטפות
מזומנים נטו מפעילות שוטפת

תזרימי מזומנים לפעילות השקעה

שינוי, נטו, בפקדונות בבנקים
שינוי, נטו, באשראי לממשלה
שינוי, נטו, באשראי לציבור
רכישת אגרות חוב זמינות למכירה
רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון
תמורה ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה
תמורה מפדיון אגרות חוב זמינות למכירה
תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון
תמורה ממכירת תיק אשראי
תזרים, נטו ממיזוג מוניציפל בנק בע"מ (נספח ד')
רכישת בניינים וציוד
תמורה ממימוש בניינים וציוד
מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) השקעה

תזרימי מזומנים מפעילות מימון

שינוי, נטו, בפקדונות הציבור
שינוי, נטו, בפקדונות מבנקים
שינוי, נטו, בפקדונות הממשלה
הנפקת כתבי התחייבות נדחים
פרעון אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון

גידול (קיטון) במזומנים

השפעת השינויים בשער החליפין על יתרת
המזומנים

יתרת מזומנים לתחילת התקופה

יתרת המזומנים לסוף התקופה

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספחים לתמצית הדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים

בסכומים מדווחים

	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 מיליוני ש"ח (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 מיליוני ש"ח (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 מיליוני ש"ח (לא מבוקר)
נספח א'					
התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת					
חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברות מוחזקות	(1)	(1)	(2)	(2)	(3)
פחת על בניינים וציוד	17	15	48	43	58
הוצאות בגין הפסדי אשראי	108	67	357	213	293
הפסד (רווח) וריבית מאגרות חוב זמינות למכירה ומוחזקות לפדיון	(26)	13	(66)	79	79
רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר	-	-	-	(1)	(1)
הפרשה לירידת ערכם של ניירות ערך זמינים למכירה	-	-	-	-	(1)
רווח מממוש בניינים וציוד	-	-	(5)	(8)	(8)
מסים נדחים, נטו	(4)	(15)	(60)	(59)	(80)
גידול בהפרשות לזכויות עובדים	17	5	56	33	46
התאמת ערכם של אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	12	4	22	26	28
דיבידנד שהתקבל מחברה כלולה	-	-	7	-	-
הפרשי שער שנזקפו על יתרת המזומנים	(2)	16	12	39	39
סה"כ התאמות לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת	121	104	369	363	450

נספח ב'

מידע על ריבית ומיסים שהתקבלו (שולמו)

• ריבית שהתקבלה	362	346	994	1,019	1,389
• דיבידנדים שהתקבלו	-	-	7	-	-
• ריבית ששולמה	(55)	(74)	(175)	(167)	(237)
• מיסים על הכנסה ששולמו	(57)	(64)	(145)	(168)	(232)
• מיסים על הכנסה שהתקבלו	-	-	20	7	7

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספחים לתמצית הדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים (המשך)

בסכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2020 מיליוני ש"ח (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2019 מיליוני ש"ח (לא מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 מיליוני ש"ח (לא מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 מיליוני ש"ח (לא מבוקר)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 מיליוני ש"ח (מבוקר)
---	---	---	---	---

נספח ג'

פעולות שלא במזומן

• רכישת בניינים וציוד	15	13	15	13	9
• השאלת ניירות ערך (החזרת ניירות ערך שהושאלו)	21	(12)	(293)	379	294
• העברת ניירות ערך מהתיק לפדיון לתיק הזמין, במסגרת עסקת המיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ	-	-	-	-	495
• נכסים והתחייבויות בגין חוזי חכירה תפעוליים שהוכרו	-	-	212	-	-

ליום 1
בדצמבר
2019 מיליוני
ש"ח (מבוקר)

נספח ד'- מיזוג מוניציפל בנק בע"מ נכסים והתחייבויות שנרכשו ומזומן ששולם, ליום המיזוג:

מזומנים שנרכשו	1,142
נכסים (למעט מזומנים)	5,811
התחייבויות	(6,264)
סך הכל נכסים והתחייבויות מזוהים	689
קשרי לקוחות שנרכשו	4
סך הכל תמורה ששולמה במזומן (עלות הרכישה)	693
בניכוי מזומנים שנרכשו	1,142
תזרים מזומנים, נטו ממיזוג מוניציפל בנק בע"מ	449

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית

א. כללי

(1) בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "הבנק") הינו תאגיד בנקאי. תמצית הדוחות הכספיים הרבעוניים (להלן: "הדוחות הכספיים ביניים") המאוחדים של הבנק ליום 30 בספטמבר 2020, כוללת את אלה של הבנק ושל החברות המוחזקות שלו (להלן: "המאוחד").

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים, ערוכה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי רבעוני של תאגיד בנקאי ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים, ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים.

(2) דוחות הביניים הנ"ל ערוכים (בכפוף לאמור בסעיפים ה' ו- ו' להלן), בהתבסס על כללי החשבונאות שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2019. לפיכך, יש לעיין בהם ביחד עם הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019 והביאורים המצורפים להם.

(3) תמצית הדוחות הכספיים ביניים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 16 בנובמבר, 2020.

ב. עקרונות הדיווח הכספי

תמצית הדוחות הכספיים ביניים הוכנה על פי מדרג תקני דיווח כספי, כדלקמן:

- ככלל, הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם לכללים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו (להלן: "הוראות המפקח").
- בעיקר הנושאים, הוראות המפקח מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנותרים (שהינם פחות מהותיים), הוראות המפקח מבוססות על תקני דיווח כספיים בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).
- כאשר תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או שאינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים - נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית.

ג. שימוש באומדנים

שינויים באומדני חלוקת ההוצאות בחתך מגזרי פעילות

בעקבות הנסיון שנצבר בתקופה שחלפה ממועד יישום סקר ההוצאות הקודם בחתך מגזרי פעילות (בשנת 2018), עודכנו בתקופת הדוח אומדני התפלגות ההוצאות, בעיקר בגין מרכיב הקצאת ההוצאות ביחידות מטה מסוימות בבנק, בין מגזרי הפעילות השונים.

התוצאות הכספיות הנגזרות מעדכון האומדנים כאמור, נכללו לראשונה בדוחות כספיים אלו. בעקבות השינויים באומדן ההוצאות כאמור, לא נרשם שינוי מהותי בהתפלגות ההוצאות בחתך מגזרי פעילות.

כאמור בביאור 15 להלן, התפלגות ההוצאות בחתך מגזרי פעילות מבוססת, בין היתר, על הנחות ואומדנים שונים, הנבחרים ומנותחים לאורך זמן. לפיכך, ייתכן כי בעתיד, לאחר שייבחן המתאם שבין מבנה ההוצאות בחתך מגזרי פעילות, לבין התהליכים התפעוליים המיושמים בבנק - יחולו שינויים בהתפלגות ההוצאות, כאמור.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. מידע לגבי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם
1. אימוץ כללי חשבונאות אמריקאיים מסוימים:

במסגרת מתווה לאימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב, בתאגידים הבנקאיים בישראל - פרסם בנק ישראל ביום 28 במרס 2018, תיקון להוראות הדיווח לציבור, במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב, כמפורט להלן:

• הפרשות להפסדי אשראי צפויים - "Current Expected Credit Losses" (CECL):

התיקון לכללי המדידה והגילוי בנושא זה, מיושם במסגרת הליך הפקת לקחים מהמשבר הפיננסי העולמי שאירע בשנים 2007 - 2008 (כמהלכו נרשמו במוסדות פיננסיים רבים ברחבי העולם הפסדי אשראי משמעותיים). באמצעות הקדמת הכרה בהוצאות להפסדי אשראי, ויישום מתכונת "אנטי מחזורית" לרישום הפרשות להפסדי אשראי, במטרה לתרום לחיזוק הקשר שבין ניהול סיכוני האשראי, לאופן שבו משתקפים סיכונים אלו בדוחות הכספיים.

במסגרת יישום ההנחיות החדשות, יחולו שינויים בכללי המדידה והגילוי בנושא זה, לרבות:

- ההפרשות להפסדי אשראי, יגזרו מהפסדי האשראי הצפויים במשך כל תקופת החיים של תיק האשראי (במקום הפרשות בגין הפסדי אשראי שהתהוו בתיק האשראי עד לתאריך הדוחות הכספיים - לפי הכללים הנוכחיים).

- בקביעת ההפרשות להפסדי אשראי ייעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד, שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים.

- יורחב הגילוי באשר להשפעת מועד מתן האשראי, על איכות תיק האשראי.

- יחולו שינויים בכללים לרישום ירידת ערך של אגרות חוב בתיק ניירות הערך "הזמין למכירה".

ההנחיות החדשות יחולו על כל תיק האשראי של התאגידים הבנקאיים (לרבות הלוואות לדיור וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות) ועל אגרות חוב מוחזקות לפדיון.

הפרשים שיתהוו, במועד היישום לראשונה, בין כללי המדידה החדשים, להוראות הקיימות - יזקפו להון העצמי במסגרת סעיף "עודפים".

הבנק לומד את ההנחיות החדשות שנכללו בתיקונים להוראות הדיווח לציבור, כאמור, ונערך ליישומן במועד שנקבע לכניסתן לתוקף.

השינויים בכללי החשבונאות בנושא זה ייכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2022.

יישום ההנחיות החדשות כרוך בעדכונים מתודולוגיים משמעותיים, ושינויים מהותיים בבסיסי הנתונים ובמערכות המידע הקיימות שאינן מתואמות, בשלב זה, לדיווח על פי הכללים החדשים. לפיכך, לא ניתן להעריך, בשלב זה, את השלכותיו על נכסי, התחייבויותיו ותוצאותיו הכספיות של הבנק בעתיד.

2. תיקון להוראות הדיווח לציבור באשר לדיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "מטבע חוץ"

בביאור 1.1.2022 (3) בדוחות הכספיים לשנת 2019, נכלל מידע באשר לתיקון הוראות הדיווח לציבור במסגרתו אומצו כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "מטבע חוץ".

עם זאת, נכללה במסגרת התיקון לכללי החשבונאות כאמור, הוראת מעבר, המאפשרת לתאגידים הבנקאיים לדחות את ההנחיה המחייבת לזקוף הפרשי שער בגין ניירות ערך זמינים למכירה לסעיף "רווח כולל אחר", עד ליום 1.1.2022 (להלן: "תקופת הביניים").

הבנק יישם את כללי המדידה החדשים, לרבות ההקלה שנקבעה לתקופת המעבר.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. מידע לגבי תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים שיושמו לראשונה בתקופת הדוח חכירות:

במסגרת המתווה לאימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, פרסם בנק ישראל ביום 1 ביולי 2018 תיקון להוראות הדיווח לציבור, במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים בישראל ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא: "חכירות", במטרה לשקף בדוחות הכספיים את היקף המינוף הנובע מחוזי חכירה ארוכי טווח. התיקון להוראות כולל שינויים בכללי המדידה הקודמים שנהגו בנושא זה, לרבות:

- השינוי בכללי המדידה הוחל על חוזי חכירה לתקופות העולות על שנה, גם אם החכירה הוגדרה כ"חכירה תפעולית".
- התשלומים העתידיים הצפויים בגין חוזי החכירה, מוכרים במאזן התאגידים הבנקאיים כהתחייבות - ומאידך, זכות השימוש בנכס החכור, נזקפת לסעיף "נכסים".

התיקונים לכללי המדידה ודרישות הגילוי, כאמור - נכנסו לתוקף החל מיום 1.1.2020, ויושמו על ידי הבנק במועד זה. במועד יישום כללי המדידה החדשים נרשמו התחייבויות הבנק לתשלום דמי חכירה בעתיד, בערכם הנוכחי באמצעות היוון תשלומי החכירה החוזיים העתידיים, בשיעור ריבית הנגזר מעלויות הגיוס של הבנק בשוק המוסדי.

בחישובי הערך הנוכחי של תשלומי החכירה העתידיים, נלקחו בחשבון הן תקופות החכירה שנקבעו בחוזי החכירה, והן תקופות נוספות שהוגדרו בחוזי החכירה כתקופות הארכה אופציונליות שהבנק יכול לממש, ולהערכת הבנק קיים סיכוי סביר למימוש.

ההתחייבויות בגין תשלומי החכירה העתידיים, כאמור, תעודכן בכל אחד מהמקרים הבאים:

- חל שינוי בתנאי החכירה, לרבות בתקופת החכירה.
- תשלומי חכירה משתנים, הפכו לקבועים.
- בעת עדכון ההתחייבות, מהסיבות שפורטו כאמור, יעודכן גם שיעור הריבית המשמש להיוון תשלומי החכירה העתידיים הצפויים, כמפורט מעלה.

סכומי ההתחייבות לתשלום דמי חכירה עתידיים וזכויות השימוש בנכסים הנגזרים מהתחייבויות אלו, שהוכרו במועד היישום לראשונה הסתכמו ב- 212 מיליון ש"ח, ונזקפו לסעיפי "התחייבויות אחרות" ו"נכסים אחרים", בהתאמה. זכויות השימוש בנכסים סווגו לצורך חישוב "חס הלימות ההון", כנכסי סיכון בשקלול של 100%. לפיכך, בעקבות יישום התקן נרשמה ירידה בשיעור של 0.08% ביחס ההון העצמי ברובד הראשון, ובשיעור של 0.11% ביחס הלימות ההון הכולל. בנוסף, יישום כללי החשבונאות החדשים בנושא זה, הפחית את יחס המינוף של הבנק, במועד היישום לראשונה, בשיעור של 0.03%.

זכויות השימוש בנכסים, כאמור, מופחתות לאורך תקופת השימוש הצפויה בנכסים החכורים. סכומי הפחת בגין נכסים אלו, כמו גם עלויות המימון השוטפות הגלומות בתשלומי החכירה, נזקפו בתקופת הדוח לדוח הרווח והפסד לסעיף "דמי שכירות".

ו. הנחיות בנק ישראל בנושא: "אירוע וירוס הקורונה" – דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות בעייתיים ודיווח לציבור לאור הירידה שחלה בכושר ההחזר של לקוחות עסקיים ואנשים פרטיים רבים בשל המשבר הכלכלי שהתפתח בעקבות "אירוע וירוס הקורונה", ומכיוון שלדעת בנק ישראל מדובר באירוע חריג, הכרוך באי ודאות רבה הן באשר לעוצמת הפגיעה בכושר ההחזר של הלואות והן באשר לפרק הזמן שידרש ללווים אלה לשוב לפעילות סדירה ולהשלכות הסדרי החוב שנערכו על ידי התאגידים הבנקאיים לבקשת הלווים - פרסם בנק ישראל בתאריכים 21 באפריל 2020 ו- 11 באוקטובר 2020 חוזרים, הכוללים הבהרות בנושא: השלכות המשבר הכלכלי על ההפרשות להפסדי אשראי וסיווג חובות בעייתיים, ובכללן:

- שינויים בתנאי הלוואות לא יגרמו אוטומטית לסיווגן כ"חובות בעייתיים בארגון מחדש". לפיכך, שינויים לזמן קצר בתנאי הלוואות של חובות שערכ המשבר לא סווגו כ"חובות בפיגור" - לא יסווגו כ"חובות בעייתיים בארגון מחדש".

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

א. הנחיות בנק ישראל בנושא: "אירוע וירוס הקורונה" - דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות בעייתיים (המשך)

- אשראים שהבנק הסכים לדחיית מועדי פרעונם בשל "אירוע וירוס הקורונה", לא יסווגו כ"חובות בפיגור", בתקופת הדחיה (או שמניין ימי הפיגור בגינם יוקפא בתקופה זו, ככל שאשראים אלו היו מסווגים כ"חובות בפיגור" (שאינם "חובות פגומים"), קודם לדחיה).
- מכיוון שבמהלך המשבר הכלכלי נערכו הסדרי דחיית חוב רבים בין הבנקים ללקוחותיהם, במטרה לסייע להם לצלוח את המשבר, ולנוכח חוסר הוודאות באשר לפגיעה שחלה באיכות האשראי של לווים אלה, נדרשו התאגידים הבנקאיים לקבוע קריטריונים לצורך סיווגם האפשרי של אשראים שמועד פרעונם נדחה, כאמור - כ"חובות בעייתיים". לגבי הסדרי חוב, כאמור, שנערכו בגין לקוחות הנבחרים על בסיס קבוצתי, הותר לתאגידים הבנקאיים, לצורך קביעת הסיווג של לקוחות אלו, להגדיר קבוצות לקוחות הומוגניות בעלות מאפייני סיכון דומים.
- במסגרת תהליך קביעת ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול הפרשות להפסדי אשראי בגין קבוצות מסוימות של אשראים שמועד פרעונם נדחה, בהתבסס על מאפייני הסיכון שלהם.

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח
---	---	--	--

975	990	314	333
4	8	2	2
10	3	3	1
44	34	10	12
-	-	-	-
1,033	1,035	329	348

א. הכנסות ריבית

- הכנסות ריבית מנכסים מאשראי לציבור
- מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
- מפקדונות בבנקים
- מאגרות חוב (ראה ג' להלן)
- מנכסים אחרים
- סך כל הכנסות הריבית

ב. הוצאות ריבית

- הוצאות ריבית על התחייבויות
- על פקדונות הציבור
- על פקדונות הממשלה
- על פקדונות מבנקים
- על אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
- סך כל הוצאות הריבית
- סך הכנסות הריבית, נטו

(118)	(90)	(20)	(34)
(1)	(1)	-	-
-	(5)	-	(2)
(26)	(21)	(4)	(10)
(145)	(117)	(24)	(46)
888	918	305	302

ג. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב

9	7	1	3
35	27	9	9
-	-	-	-

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח
44	34	10	12

סך הכל הכנסות ריבית מאגרות חוב ביאור 3- הכנסות מימון שאינן מריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח
--	--	---	---

א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

9	(1)	(35)	(81)
31	103	10	35
-	-	-	-
-	-	-	-
(5)	(4)	26	70
-	-	-	-
-	-	-	-
35	98	1	24

הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾
רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה⁽³⁾
הפרשה לירידת ערך בגין אגרות חוב זמינות למכירה⁽³⁾
הפסדים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה⁽³⁾
הפרשי שער, נטו⁽⁴⁾

רווחים ממכירת מניות שאינן למסחר
הפרשה לירידת ערך בגין מניות שאינן למסחר
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

ב. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר⁽²⁾

1	1	-	1
-	-	1	1
1	1	1	2
36	99	2	26

הכנסות, נטו, בגין מכשירים נגזרים אחרים
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי
הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילות למסחר

סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית

1. מכשירים נגזרים מההווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
2. כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.
3. סווג מרווח כולל אחר מצטבר.
4. למעט הפרשי שער על עסקאות שסווגו לסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למסחר".

ביאור 4 - רווח למניה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אלפי ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אלפי ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אלפי ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אלפי ש"ח
--	--	---	---

1. רווח למניה

מניה רגילה בת 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אלפי ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אלפי ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אלפי ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אלפי ש"ח
1.83	1.37	0.64	0.51
124,430	124,430	124,430	124,430

- רווח נקי

2. כמות מניות

ממוצע משוקלל של מספר מניות:

- מניות בנות 0.1 שקלים חדשים

ביאור 5 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) התאמות בגין הטבות לעובדים מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) התאמות בגין הטבות לעובדים מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) התאמות בגין אגרות חוב ⁽¹⁾ מיליוני ש"ח	יתרה לתחילת התקופה שינויים נטו יתרה לסוף התקופה
(32)	(105)	73	
(46)	(23)	(23)	
(78)	(128)	50	
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) התאמות בגין הטבות לעובדים מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) התאמות בגין הטבות לעובדים מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) התאמות בגין אגרות חוב ⁽¹⁾ מיליוני ש"ח	יתרה לתחילת התקופה שינויים נטו יתרה לסוף התקופה
(37)	(72)	35	
4	(27)	31	
(33)	(99)	66	
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) סך הכל	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) התאמות בגין הטבות לעובדים	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) התאמות בגין אגרות חוב ⁽¹⁾	יתרה לתחילת התקופה ⁽²⁾ (מבוקר) שינויים נטו יתרה לסוף התקופה
(48)	(109)	61	
(30)	(19)	(11)	
(78)	(128)	50	
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) סך הכל	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) התאמות בגין הטבות לעובדים	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) התאמות בגין אגרות חוב ⁽¹⁾	יתרה לתחילת התקופה ⁽²⁾ (מבוקר) השפעה מצטברת, נטו, של שינוי בכללי החשבונאות ⁽³⁾ יתרה מתוקנת לתחילת התקופה שינויים נטו יתרה לסוף התקופה
(77)	(51)	(26)	
(1)	-	(1)	
(78)	(51)	(27)	
45	(48)	93	
(33)	(99)	66	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) הטבות לעובדים	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) הטבות לעובדים	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) הטבות לעובדים	יתרה לתחילת השנה ⁽²⁾ השפעה מצטברת, נטו, של שינוי בכללי החשבונאות ⁽³⁾ יתרה מתוקנת לתחילת השנה שינויים נטו יתרה לסוף השנה
(77)	(51)	(26)	
(1)	-	(1)	
(78)	(51)	(27)	
30	(58)	88	
(48)	(109)	61	

1. התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי השווי ההוגן.
2. היתרה שהוצגה בעבר לפני יישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא "מכשירים פיננסיים".
3. השפעה מצטברת לתחילת השנה של יישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא "מכשירים פיננסיים".

ביאור 5 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל מצטבר אחר, לפני השפעת המס ואחריו

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) השפעת המס מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אחרי מס מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) לפני מס מיליוני ש"ח
(3)	1	(4)
(20)	11	(31)
(23)	12	(35)
(26)	13	(39)
3	(2)	5
(23)	11	(34)
(46)	23	(69)

התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:

- רווחים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן

- רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽¹⁾

השינוי בגין התאמת אגרות חוב, נטו

הטבות לעובדים:

- הפסד אקטוארי לתקופה

- הפסדים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽²⁾

השינוי בגין הטבות לעובדים, נטו

שינוי, נטו, לתקופה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) השפעת המס מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אחרי מס מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) לפני מס מיליוני ש"ח
(19)	38	57
3	(7)	(10)
(16)	31	47
15	(29)	(44)
-	2	2
15	(27)	(42)
(1)	4	5

התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:

- רווחים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן

- רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽¹⁾

השינוי בגין התאמת אגרות חוב, נטו

הטבות לעובדים:

- הפסד אקטוארי לתקופה

- הפסדים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽²⁾

השינוי בגין הטבות לעובדים, נטו

שינוי, נטו, לתקופה

1. נכלל בדוח הרווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית" - ראה ביאור 3.
2. נכלל בדוח הרווח והפסד בסעיף "הוצאות אחרות".

ביאור 5 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל מצטבר אחר, לפני השפעת המס ואחריו (במיליוני ש"ח) (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) לפני מס	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) לפני מס	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אחרי מס
86	(29)	57
(103)	35	(68)
(17)	6	(11)

(38)	13	(25)
9	(3)	6
(29)	10	(19)
(46)	16	(30)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) לפני מס	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) לפני מס	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אחרי מס
177	(61)	116
(35)	12	(23)
142	(49)	93

(79)	27	(52)
5	(1)	4
(74)	26	(48)
68	(23)	45

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) לפני מס	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) השפעת המס	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) אחרי מס
176	(60)	116
(42)	14	(28)
134	(46)	88
(95)	32	(63)
8	(3)	5
(87)	29	(58)
47	(17)	30

התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:

- רווחים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
- רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽¹⁾
- השינוי בגין התאמת אגרות חוב, נטו
- הטבות לעובדים:
- רווח אקטוארי לתקופה
- הפסדים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽²⁾
- השינוי בגין הטבות לעובדים, נטו
- שינוי, נטו, לתקופה

התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:

- רווחים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
- רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽¹⁾
- השינוי בגין התאמת אגרות חוב, נטו
- הטבות לעובדים:
- הפסד אקטוארי לתקופה
- הפסדים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽²⁾
- השינוי בגין הטבות לעובדים, נטו
- שינוי, נטו, לתקופה

התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:

- רווחים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
- רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽¹⁾
- השינוי בגין התאמת אגרות חוב, נטו
- הטבות לעובדים:
- הפסד אקטוארי לשנה
- הפסדים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽²⁾
- השינוי בגין הטבות לעובדים, נטו
- שינוי, נטו, לשנה

1. נכלל בדוח הרווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריכית" - ראה ביאור 3.
2. נכלל בדוח הרווח והפסד בסעיף "הוצאות אחרות".

ביאור 6 - ניירות ערך

30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
577	57	577	577	577
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
577	57	577	577	577
5,099	4	5,027	5,099	5,099
19	-	18	19	19
38	-	38	38	38
8	-	6	8	8
5,164	4 ⁽⁵⁾	5,089	5,164	5,164
-	-	-	-	-
12	-	10	12	12
12	-	10	12	12
5,810	4	5,676	5,753	5,753
97	-	97	97	97
97	-	97	97	97
5,907	4	5,773	5,850	5,850

אגרות חוב מוחזקות לפדיון⁽¹⁾

- של ממשלת ישראל
- של ממשלות זרות
- של מוסדות פיננסיים בישראל
- סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון

אגרות חוב זמינות למכירה⁽¹⁾

- של ממשלת ישראל
- של ממשלות זרות
- של מוסדות פיננסיים בישראל
- של אחרים - בישראל⁽³⁾

סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה

השקעה במניות שאינן למסחר⁽²⁾

- מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן
- מניות אחרות

סך הכל מניות שאינן למסחר

סך הכל ניירות ערך שאינם למסחר

ניירות ערך למסחר

אגרות חוב⁽¹⁾

- של ממשלת ישראל

סך הכל ניירות ערך למסחר

סך הכל ניירות ערך

* במניות - עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - במידת הצורך.
 ** נתוני השווי ההוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 הערות:

- לגבי תוצאות הפעילות בגין השקעה באגרות חוב - ראה ביאורים 2 ו-3.
- הסעיף כולל יתרה בסך 12 מיליון ש"ח, בגין החזקה בשיעור של 14.8% בחברת א.י. אמריקה ישראל בע"מ.
- כולל אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית בסך 8 מיליון ש"ח.
- כלולים ברווח כולל אחר בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן", בניכוי השפעת המס.
- שיעור ההפסד מהתאמות לשווי הוגן, אינו עולה על 20% מהעלות המופחתת של אגרות החוב. הפסדים אלו מיוחסים לאגרות חוב ששוויין ההוגן מסתכם לסך 1,703 מיליון ש"ח, הנמצאות ב"פוזיצית הפסד" מתחת לשנה.

ביאור 6 - ניירות ערך (המשך)

30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)
התאמות לשווי הוגן הפסדים	התאמות לשווי הוגן רווחים	התאמות לשווי הוגן מופחתת(*)	התאמות לשווי הוגן מופחתת(*)	התאמות לשווי הוגן מופחתת(*)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
581	-	49	532	532
18	-	-	18	18
-	-	-	-	-
599	-	49	550	550
3,976	-	72	3,904	3,976
119	-	1	118	119
9	-	2	7	9
4,104	-	75 ⁽⁴⁾	4,029	4,104
1	-	-	1	1
10	-	2	8	10
11	-	2	9	11
4,714	-	126	4,588	4,665
144	-	-	144	144
144	-	-	144	144
4,858	-	126	4,732	4,809

אגרות חוב מוחזקות לפדיון⁽¹⁾

- של ממשלת ישראל
- של ממשלות זרות
- של מוסדות פיננסיים בישראל
- סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון

אגרות חוב זמינות למכירה⁽¹⁾

- של ממשלת ישראל
- של ממשלות זרות
- של אחרים - בישראל⁽³⁾
- סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה

השקעה במניות שאינן למסחר⁽²⁾

- מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן
- מניות אחרות
- סך הכל מניות שאינן למסחר
- סך הכל ניירות ערך שאינם למסחר

ניירות ערך למסחר

אגרות חוב⁽¹⁾

- של ממשלת ישראל

סך הכל ניירות ערך למסחר

סך הכל ניירות ערך

* במניות - עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - במידת הצורך.
 ** נתוני השווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 הערות:

- לגבי תוצאות הפעילות בגין השקעה באגרות חוב - ראה ביאורים 2 ו-3.
- הסעיף כולל יתרה בסך 10 מיליון ש"ח, בגין החזקה בשיעור של 14.8% בחברת א.י. אמריקה ישראל בע"מ.
- כולל אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית בסך 8 מיליון ש"ח.
- כלולים ברווח כולל אחר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", בניכוי השפעת המס.

ביאור 6 - ניירות ערך (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר) 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) עלות מופחתת(*) מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) התאמות לשווי הוגן הפסדים מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) התאמות לשווי הוגן רווחים מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) עלות מופחתת(*) מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) הערך במאזן מיליוני ש"ח
574	-	52	522	522
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
574	-	52	522	522
4,036	-	76	3,960	4,036
118	-	1	117	118
39	-	-	39	39
6	-	-	6	6
4,199	-	77 ⁽⁴⁾	4,122	4,199
-	-	-	-	-
12	-	2	10	12
12	-	2	10	12
4,785	-	131	4,654	4,733
73	-	-	73	73
73	-	-	73	73
4,858	-	131	4,727	4,806

אגרות חוב מוחזקות לפדיון⁽¹⁾

- של ממשלת ישראל
- של ממשלות זרות
- של מוסדות פיננסיים בישראל
- סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון

אגרות חוב זמינות למכירה⁽¹⁾

- של ממשלת ישראל
- של ממשלות זרות
- של מוסדות פיננסיים בישראל
- של אחרים - בישראל⁽³⁾
- סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה

השקעה במניות שאינן למסחר⁽²⁾

- מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן
- מניות אחרות
- סך הכל מניות שאינן למסחר
- סך הכל ניירות ערך שאינם למסחר

ניירות ערך למסחר

אגרות חוב⁽¹⁾

- של ממשלת ישראל
- סך הכל ניירות ערך למסחר

סך הכל ניירות ערך

* במניות - עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - במידת הצורך.
** נתוני השווי ההוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

הערות:

1. לגבי תוצאות הפעילות בגין השקעה באגרות חוב - ראה ביאורים 2 ו- 3.
2. הסעיף כולל יתרה בסך 10 מיליון ש"ח, בגין החזקה בשיעור של 14.8% בחברת אי. אמריקה ישראל בע"מ.
3. כולל אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית בסך 6 מיליון ש"ח.
4. כלולים ברווח כולל אחר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", בניכוי השפעת המס.

ביאור 7 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי:

א. חובות, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי:

ליום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור מסחרי מיליוני ש"ח	ליום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור פרטי לדיוור מיליוני ש"ח	ליום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור פרטי אחר מיליוני ש"ח	ליום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל מיליוני ש"ח	ליום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור מיליוני ש"ח	ליום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור מיליוני ש"ח
19,604	2	70	19,676	467	20,143
63	6,473	-	6,536	-	6,536
3,005	-	4,271	7,276	-	7,276
22,672	6,475	4,341	33,488	467	33,955

יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾:

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי:

- לפי עומק פיגור

- אחר

סך הכל חובות⁽¹⁾

חובות פגומים:

- בארגון מחדש

- אחרים

סך הכל חובות פגומים

חובות בעייתיים אחרים:

- בפיגור של 90 יום ומעלה

- אחרים

סך הכל חובות בעייתיים אחרים

סך הכל חובות בעייתיים

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾:

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי:

- לפי עומק פיגור

- אחר

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי*

*מזה - בגין חובות פגומים

407	-	21	428	-	428
-	9	-	9	-	9
75	24	113	212	-	212
482	33	134	649	-	649
82	-	19	101	-	101

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאור 7 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך):

א. חובות, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך):

ליום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור מסחרי מיליוני ש"ח	ליום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור פרטי לדיור מיליוני ש"ח	ליום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור פרטי אחר מיליוני ש"ח	ליום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל מיליוני ש"ח	ליום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור בנקים וממשלות מיליוני ש"ח	ליום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) סך הכל מיליוני ש"ח
יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾:					
14,204	-	58	14,262	898	15,160
שנבדקו על בסיס פרטי					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
27	5,325	-	5,352	-	5,352
- לפי עומק פיגור					
3,317	-	4,735	8,052	-	8,052
- אחר					
17,548	5,325	4,793	27,666	898	28,564
סך הכל חובות ⁽¹⁾					
חובות פגומים:					
115	-	37	152	-	152
- בארגון מחדש					
202	-	-	202	-	202
- אחרים					
317	-	37	354	-	354
סך הכל חובות פגומים					
חובות בעייתיים אחרים:					
24	65	20	109	-	109
- בפיגור של 90 יום ומעלה					
116	20	24	160	-	160
- אחרים					
140	85	44	269	-	269
סך הכל חובות בעייתיים אחרים					
457	85	81	623	-	623
סך הכל חובות בעייתיים					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾:					
256	-	3	259	-	259
שנבדקו על בסיס פרטי					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
-	5	-	5	-	5
- לפי עומק פיגור					
62	19	71	152	-	152
- אחר					
318	24	74	416	-	416
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי*					
69	-	3	72	-	72
*מזה - בגין חובות פגומים					

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאור 7 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך):

א. חובות, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) אשראי לציבור מסחרי מיליוני ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) אשראי לציבור פרטי לדיוור מיליוני ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) אשראי לציבור פרטי אחר מיליוני ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) אשראי לציבור סך הכל מיליוני ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) אשראי לציבור בנקים וממשלות מיליוני ש"ח	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) סך הכל מיליוני ש"ח
יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾:					
18,858	-	61	18,919	1,042	19,961
שנבדקו על בסיס פרטי					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
19	5,523	-	5,542	-	5,542
- לפי עומק פיגור					
3,260	-	4,718	7,978	-	7,978
- אחר					
22,137	5,523	4,779	32,439	1,042	33,481
סך הכל חובות ⁽¹⁾					
חובות פגומים:					
122	-	43	165	-	165
- בארגון מחדש					
241	-	-	241	-	241
- אחרים					
363	-	43	406	-	406
סך הכל חובות פגומים					
חובות בעייתיים אחרים:					
31	78	23	132	-	132
- בפיגור של 90 יום ומעלה					
226	19	26	271	-	271
- אחרים					
257	97	49	403	-	403
סך הכל חובות בעייתיים אחרים					
620	97	92	809	-	809
סך הכל חובות בעייתיים					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾:					
307	-	4	311	-	311
שנבדקו על בסיס פרטי					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
-	7	-	7	-	7
- לפי עומק פיגור					
60	19	75	154	-	154
- אחר					
367	26	79	472	-	472
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי*					
83	-	4	87	-	87
*מזה - בגין חובות פגומים					

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאור 7 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך):

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור מסחרי מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור פרטי לדיור מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור פרטי אחר מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) בנקים וממשלות מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) סך הכל מיליוני ש"ח
461	35	117	613	-	613
56	(2)	23	77	-	77
(33)	-	(15)	(48)	-	(48)
18	-	13	31	-	31
(15)	-	(2)	(17)	-	(17)
502	33	138	673	-	673
20	-	4	24	-	24

יתרת הפרשה לתחילת התקופה

הוצאות בגין הפסדי אשראי

מחיקות חשבונאיות

גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות

מחיקות חשבונאיות, נטו

יתרת הפרשה לסוף התקופה*

*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור מסחרי מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור פרטי לדיור מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור פרטי אחר מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) בנקים וממשלות מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) סך הכל מיליוני ש"ח
325	24	73	422	-	422
24	-	15	39	-	39
(34)	-	(21)	(55)	-	(55)
18	-	10	28	-	28
(16)	-	(11)	(27)	-	(27)
333	24	77	434	-	434
15	-	3	18	-	18

יתרת הפרשה לתחילת התקופה

הוצאות בגין הפסדי אשראי

מחיקות חשבונאיות

גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות

מחיקות חשבונאיות, נטו

יתרת הפרשה לסוף התקופה*

*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

ביאור 7 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך):

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך):

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור מסחרי מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור פרטי לדיור מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל מיליוני ש"ח
384	26	81	491	-	491
יתרת הפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)					
189	7	78	274	-	274
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(115)	-	(60)	(175)	-	(175)
מחיקות חשבונאיות					
44	-	39	83	-	83
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות					
(71)	-	(21)	(92)	-	(92)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
502	33	138	673	-	673
יתרת הפרשה לסוף התקופה*					
20	-	4	24	-	24
*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור מסחרי מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור פרטי לדיור מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל מיליוני ש"ח
302	21	68	391	-	391
יתרת הפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)					
90	3	37	130	-	130
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(106)	-	(64)	(170)	-	(170)
מחיקות חשבונאיות					
47	-	36	83	-	83
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות					
(59)	-	(28)	(87)	-	(87)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
333	24	77	434	-	434
יתרת הפרשה לסוף התקופה*					
15	-	3	18	-	18
*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

ביאור 8 - פקדונות הציבור

א. ההרכב(1)

30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) מיליוני ש"ח
11,859	8,090	9,091
4,353	3,752	4,398
16,212	11,842	13,489
23,317	19,623	22,743
39,529	31,465	36,232

סוג הפקדון

פקדונות לפי דרישה

- אינם נושאי ריבית

- נושאי ריבית

סך הכל לפי דרישה

פקדונות לזמן קצוב

סך הכל פקדונות הציבור

ב. התפלגות בחתך מפקידים

30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) מיליוני ש"ח
15,412	13,544	13,621
5,521	4,342	5,797
18,596	13,579	16,814
39,529	31,465	36,232

סוג המפקיד

אנשים פרטיים

גופים מוסדיים

תאגידים ואחרים

סך הכל פקדונות הציבור

ג. התפלגות הפקדונות לפי גודל הפקדון של מפקיד

מדרגות הפקדון (במיליוני ש"ח): מ	מדרגות הפקדון (במיליוני ש"ח): עד	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) מיליוני ש"ח
-	1	15,679	13,745	13,847
1	10	9,095	7,412	7,899
10	100	5,170	2,550	4,609
100	500	4,397	4,125	2,988
מעל 500	-	5,188	3,633	6,889
סך הכל פקדונות הציבור		39,529	31,465	36,232

1. הפקדונות גויסו מהציבור בישראל.

ביאור 9 - הטבות לעובדים

א. פירוט ההתחייבויות לעובדים בחתך סוגי הטבות ונכסי התוכניות בגינם:

31.12.2019 (מבוקר) מיליוני ש"ח	30.9.2019 (מבוקר) מיליוני ש"ח	30.9.2020 (מבוקר) מיליוני ש"ח	
675	626	713	התחייבות לתשלום פיצויי פרישה
(177)	(163)	(152)	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
498	463	561	עודף ההתחייבויות על נכסי התוכנית
23	22	35	התחייבות לתשלום ימי חופשה
8	8	8	התחייבות בגין ימי מחלה שלא נוצלו
65	61	65	התחייבות לתשלום הטבות לאחר סיום העסקה
594	554	669	עודף התחייבות לתשלום הטבות לעובדים
-	-	-	נכלל בנכסים אחרים
594	554	669	נכלל בהתחייבויות אחרות
594	554	669	סך הכל

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום פיצויי פרישה, והתחייבויות לתשלום הטבות מסוימת לאחר סיום העסקה):

1. מחויבויות ומצב המימון

(א) שינויים בהתחייבויות בגין הטבה מוגדרת:

עמודה לפיצויי פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	עמודה לפיצויי פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	עמודה לפיצויי פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	עמודה לפיצויי פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	עמודה לפיצויי פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	
671	675	584	560	560	יתרה לתחילת התקופה
8	23	6	24	18	עלות השירות
4	12	4	17	13	עלות הריבית
39	28	36	87	70	הפסד (רווח) אקטוארי
722	738	630	688	661	סך הכל הצטברויות
-	-	-	24	-	התחייבות לפיצויים שהוכרה במסגרת עסקת המיזוג
(9)	(25)	(4)	(37)	(35)	הטבות ששולמו
713	713	626	675	626	יתרה לסוף התקופה

ביאור 9 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצוי פרישה" והתחייבויות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה) (המשך)

1. מחויבויות ומצב המימון (המשך)

(א) שינויים בהתחייבויות בגין הטבה מוגדרת (המשך):

הטבות לגמלאים לאחר פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	הטבות לגמלאים לאחר פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	הטבות לגמלאים לאחר פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	הטבות לגמלאים לאחר פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	הטבות לגמלאים לאחר פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח
65	53	65	46	46
-	1	1	1	1
-	-	1	1	2
-	8	(1)	14	17
65	62	66	62	66
-	-	-	-	1
-	(1)	(1)	(1)	(2)
65	61	65	61	65

יתרה לתחילת התקופה

עלות השירות

עלות הריבית

הפסד (רווח) אקטוארי

סך הכל הצטברויות

הטבות לגמלאים שהוכרו במסגרת עסקת המיזוג

הטבות ששולמו

יתרה לסוף התקופה

(ב) שינויים בשווי ההוגן של נכסי התוכנית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח
158	163	177	181	181
1	1	3	4	5
-	-	(11)	5	9
2	3	8	8	11
161	167	177	198	206
-	-	-	-	8
(9)	(4)	(25)	(35)	(37)
152	163	152	163	177

יתרה לתחילת התקופה

תשואה חזויה על נכסי התוכנית

רווח (הפסד) אקטוארי

הפקדות לתוכנית

סך הכל הצטברויות

יעודה לפיצויים שהוכרה במסגרת עסקת המיזוג

הטבות ששולמו

יתרה לסוף התקופה

ביאור 9 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצויי פרישה" והתחייבויות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה) (המשך)

1. מחויבויות ומצב המימון (המשך)

(ג) נתונים מאזניים

נתון 31.12.2019 מבוקר) מיליוני ש"ח	נתון 30.9.2019 מבוקר) מיליוני ש"ח	נתון 30.9.2020 מבוקר) מיליוני ש"ח
498	463	561
675	626	713
(177)	(163)	(152)
498	463	561
הטבות לגמלאים לאחר פרישה ^(*) 31.12.2019 (מבוקר) מיליוני ש"ח	הטבות לגמלאים לאחר פרישה ^(*) 30.9.2019 (מבוקר) מיליוני ש"ח	הטבות לגמלאים לאחר פרישה ^(*) 30.9.2020 (מבוקר) מיליוני ש"ח
65	61	65

נכלל בסעיף התחייבויות אחרות

התחייבות בגין הטבה חזויה

שווי הוגן של נכסי התכנית

הטבה חזויה, נטו

נכלל בסעיף התחייבויות אחרות

* המחויבות בגין הטבות לגמלאים מהווה "מחויבות בגין הטבה מצטברת".

(ד) נתונים שנזקפו לרווח כולל אחר מצטבר, לפני השפעת המס

נתון 31.12.2019 מבוקר) מיליוני ש"ח	נתון 30.9.2019 מבוקר) מיליוני ש"ח	נתון 30.9.2020 מבוקר) מיליוני ש"ח
-	-	-
141	131	172
141	131	172
הטבות לגמלאים לאחר פרישה 31.12.2019 (מבוקר) מיליוני ש"ח	הטבות לגמלאים לאחר פרישה 30.9.2019 (מבוקר) מיליוני ש"ח	הטבות לגמלאים לאחר פרישה 30.9.2020 (מבוקר) מיליוני ש"ח
-	-	-
24	21	22
24	21	22

נכסים ליום היישום לראשונה

הפסד אקטוארי, נטו

סך הכל

נכסים ליום היישום לראשונה

הפסד אקטוארי, נטו

סך הכל

ביאור 9 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצויי פרישה" והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה) (המשך)

1. מחויבויות ומצב המימון (המשך)

(ה) עודף התחייבות על נכסי תוכנית (במיליוני ש"ח):

עמודה לפיצויי פרישה, נטו 30.9.2020 (לא מבוקר)	עמודה לפיצויי פרישה, נטו 30.9.2019 (לא מבוקר)	עמודה לפיצויי פרישה, נטו 31.12.2019 (מבוקר)
713	626	675
(152)	(163)	(177)
561	463	498

מחויבות בגין הטבה חזויה
שווי הוגן של נכסי תוכנית בגינה
מחויבות נטו

2. נתונים תוצאתיים

(א) רכיבי עלות ושינויים בהתחייבויות ובנכסים שנזקפו לרווח והפסד (במיליוני ש"ח):

עמודה לפיצויי פרישה, נטו לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	עמודה לפיצויי פרישה, נטו לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	עמודה לפיצויי פרישה, נטו לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	עמודה לפיצויי פרישה, נטו לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	עמודה לפיצויי פרישה, נטו לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)
8	6	23	18	24
4	4	12	13	17
12	10	35	31	41
(1)	(1)	(3)	(4)	(5)
1	1	5	4	7
3	-	3	-	-
15	10	40	31	43
2	2	6	6	8
17	12	46	37	51

עלות השירות
עלות הריבית
סך הצבירה השוטפת
תשואה חזויה על נכסי התוכנית
הפחתת סכומים שלא הוכרו בעבר:
- הפסד אקטוארי, נטו
- הפסד מסילוק והטבות בגין פרישה
סך עלות ההטבה, נטו
הוצאות בגין תוכנית להפקדה מוגדרת
סך הכל הוצאה לתקופה

הטבות לגמלאים לאחר פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	הטבות לגמלאים לאחר פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	הטבות לגמלאים לאחר פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	הטבות לגמלאים לאחר פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	הטבות לגמלאים לאחר פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)
-	1	1	1	1
-	-	1	1	2
-	1	2	2	3
1	1	1	1	1
1	2	3	3	4

עלות השירות
עלות הריבית
סך הצבירה השוטפת
הפחתת סכומים שלא הוכרו בעבר:
- הפסד אקטוארי, נטו
סך עלות ההטבה, נטו

ביאור 9 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצויי פרישה" והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה) (המשך)

2. נתונים תוצאתיים (המשך)

(ב) שינויים בהתחייבויות ונכסים שנזקפו לרווח כולל אחר לפני השפעת המס :

עמודה לפיצויי פרישה, נטו לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	עמודה לפיצויי פרישה, נטו לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	עמודה לפיצויי פרישה, נטו לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	עמודה לפיצויי פרישה, נטו לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	עמודה לפיצויי פרישה, נטו לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח
39	36	39	(5)	(7)
(1)	(1)	(3)	-	-
35	35	31	61	71
15	10	40	31	43
50	45	71	92	114

הפסד (רווח) אקטוארי שוטף, נטו
הפחתה שוטפת של הפסד אקטוארי
הפחתת הפסד אקטוארי בגין סילוק
סך הכל נזקף לרווח כולל אחר
עלות ההטבה, נטו
סך הכל הוכר בעלות ההטבה ,
נטו וברווח כולל אחר

הטבות לגמלאים לאחר פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	הטבות לגמלאים לאחר פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	הטבות לגמלאים לאחר פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	הטבות לגמלאים לאחר פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח	הטבות לגמלאים לאחר פרישה לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מיליוני ש"ח
-	8	(1)	(1)	(1)
(1)	(1)	(1)	(1)	(1)
(1)	7	(2)	13	16
1	2	3	3	4
-	9	1	16	20

הפסד (רווח) אקטוארי שוטף, נטו
הפחתת הפסד אקטוארי
סך הכל נזקף לרווח כולל אחר
עלות ההטבה, נטו
סך הכל הוכר בעלות ההטבה ,
נטו וברווח כולל אחר

(ג) אומדנים באשר לסכומים שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר, שצפוי שיופחתו ויזקפו לדוח הרווח והפסד עד סוף שנת 2020 (1) לפני השפעת המס:

אומדן לשנת 2020 ⁽¹⁾ (לא מבוקר) עמודה לפיצויי פרישה, נטו מיליוני ש"ח	אומדן לשנת 2020 ⁽¹⁾ (לא מבוקר) הטבות לגמלאים לאחר פרישה מיליוני ש"ח	הפסד אקטוארי, נטו
32	-	עלות שירות קודם
-	-	סך הכל
32	-	

1. הנתונים מתייחסים לתקופה שמיום 1 באוקטובר 2020 ועד 31 בדצמבר 2020.

ביאור 9 - הטבות לעובדים (המשך)

- ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצויי פרישה" והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה) (המשך)
3. הנחות ומבחני רגישות

(א) הנחות ששימשו בחישוב ההתחייבויות לתשלום הטבות (באחוזים):

פרמטר הנבחן	30.9.2020 (לא מבוקר)	30.9.2019 (לא מבוקר)	31.12.2019 (מבוקר)
שיעור ההיוון	0.5-1.0	0.4-1.3	0.2-0.9
שיעור עליית המדד	2.0	2	2
שיעור הגידול בתגמול: - נומינלי	3.9	3.9	3.9
- ריאלי	1.9	1.9	1.9
שיעור עזיבה	0.0-23.5	0.0-23.5	0.0-23.5

(ב) הנחות ששימשו בחישוב עלויות השכר (באחוזים):

פרמטר הנבחן	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)
שיעור ההיוון	0.4-1.0	1.0-1.9	0.2-2.4	1.0-2.5
תשואה חזויה על נכסי התוכנית	2.6	2.9	2.6	2.9
שיעור הגידול בתגמול: - נומינלי	3.9	3.9	3.9	3.9
- ריאלי	1.9	1.9	1.9	1.9

(ג) השפעת השינוי בנקודת אחוז אחת על ההפרשות בגין התחייבויות לתשלום הטבות (במיליוני ש"ח):

פרמטר הנבחן	עמודה לפיצויי פרישה גידול בנקודת האחוז 30.9.2020 (לא מבוקר)	עמודה לפיצויי פרישה גידול בנקודת האחוז 30.9.2019 (לא מבוקר)	עמודה לפיצויי פרישה גידול בנקודת האחוז 31.12.2019 (מבוקר)
שינוי בשיעור ההיוון	(61)	(59)*	(63)
שינוי בשיעור המדד / תגמול	65	65	70
שינוי בשיעור העזיבה	37	38	38

פרמטר הנבחן	עמודה לפיצויי פרישה קיטון בנקודת האחוז 30.9.2020 (לא מבוקר)	עמודה לפיצויי פרישה קיטון בנקודת האחוז 30.9.2019 (לא מבוקר)	עמודה לפיצויי פרישה קיטון בנקודת האחוז 31.12.2019 (מבוקר)
שינוי בשיעור ההיוון	71	69*	73
שינוי בשיעור המדד / תגמול	(61)	(61)	(65)
שינוי בשיעור העזיבה	(45)	(45)	(45)

פרמטר הנבחן	הטבות לגמלאים לאחר פרישה גידול בנקודת האחוז 30.9.2020 (לא מבוקר)	הטבות לגמלאים לאחר פרישה גידול בנקודת האחוז 30.9.2019 (לא מבוקר)	הטבות לגמלאים לאחר פרישה גידול בנקודת האחוז 31.12.2019 (מבוקר)
שינוי בשיעור ההיוון	(16)	(11)	(13)
שינוי בשיעור המדד / תגמול	-	-	-
שינוי בשיעור העזיבה	(2)	(1)	(2)

*הוצג מחדש.

ביאור 9 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצוי פרישה" והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה) (המשך)

3. הנחות ומבחני רגישות (המשך)

(ג) השפעת השינוי בנקודת אחוז אחת על ההפרשות בגין התחייבויות לתשלום הטבות (במיליוני ש"ח):

הטבות לגמלאים	הטבות לגמלאים לאחר פרישה קיטון בנקודת האחוז 31.12.2019 (מבוקר)	הטבות לגמלאים לאחר פרישה קיטון בנקודת האחוז 30.9.2019 (לא מבוקר)	הטבות לגמלאים לאחר פרישה קיטון בנקודת האחוז 30.9.2020 (לא מבוקר)
הפרמטר הנבחן	13	11	16
שינוי בשיעור ההיוון	-	-	-
שינוי בשיעור המדד / תגמול	2	1	2
שינוי בשיעור העזיבה			

4. מידע באשר לנכסי התוכנית

(א) התפלגות השווי ההוגן בחתך רמות איכות (במיליוני ש"ח):

ליום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) סך הכל	ליום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) רמה 3	ליום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) רמה 2	ליום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) רמה 1
7	-	-	7
5	-	-	5
76	-	40	36
54	-	33	21
10	10	-	-
152	10	73	69
ליום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) סך הכל	ליום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) רמה 3	ליום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) רמה 2	ליום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) רמה 1
11	-	-	11
10	-	-	10
81	-	34	47
53	-	28	25
8	8	-	-
163	8	62	93
ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) סך הכל	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) רמה 3	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) רמה 2	ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) רמה 1
10	-	-	10
11	-	-	11
86	-	38	48
61	-	34	27
9	9	-	-
177	9	72	96

סוג הנכס
מזומנים ופקדונות בבנקים
אגרות חוב:
- ממשלתיות
- קונצרניות
מניות
אחר
סך הכל נכסי התוכנית

סוג הנכס
מזומנים ופקדונות בבנקים
אגרות חוב:
- ממשלתיות
- קונצרניות
מניות
אחר
סך הכל נכסי התוכנית

סוג הנכס
מזומנים ופקדונות בבנקים
אגרות חוב:
- ממשלתיות
- קונצרניות
מניות
אחר
סך הכל נכסי התוכנית

ביאור 9 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצויי פרישה" והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה) (המשך)

4. מידע באשר לנכסי התוכנית (המשך)

(ב) יעדי הקצאה של נכסי התוכנית לפי סוגי נכסים (באחוזים):

החלק היחסי בפועל החלק היחסי בפועל (מבוקר) 31.12.2019	החלק היחסי בפועל 30.9.2020 (לא מבוקר)	יעד הקצאה 31.12.2020 (לא מבוקר)
5	5	5
7	3	3
49	50	51
34	35	34
5	7	7
100	100	100

סוג הנכס

מזומנים ופקדונות בבנקים

אגרות חוב:

- ממשלתיות

- קונצרניות

מניות

אחר

סך הכל נכסי התוכנית

5. תזרימי מזומנים לנכסי התוכנית

(א) הפקדות (במיליוני ש"ח):

הפקדות בפועל למשנה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	הפקדות בפועל למשנה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	תחזית לשנה שתסתיים ביום 31 בדצמבר 2020 (לא מבוקר)
11	8	8

הפקדות

(ב) תשלומים עתידיים צפויים בגין הטבות:

שנה	מיליוני ש"ח
2020	135
2021	50
2022	27
2023	25
2024	30
2025 - 2029	155
2030 ואילך	430
סך הכל	852

6. התייעלות

ביום 15 בספטמבר 2020 אישר הדירקטוריון תוכנית לפרישה מרצון של עובדים בתנאי פרישה מועדפים, בעלות משוערת כוללת בסך של כ- 92 מיליון ש"ח.

בעקבות האמור לעיל, הגדיל הבנק את התחייבויותיו לתשלום פיצויי פרישה ליום 30.9.2020 בסך של כ- 50 מיליון ש"ח. הגידול בהתחייבויות הבנק, כאמור, סווג כ"הפרש אקטוארי" ונזקק לסעיף "רווח כולל אחר" במסגרת ההון העצמי (בניכוי חסכון במס בסך 17 מיליון ש"ח).

בנוסף, בשל הגידול הצפוי בהיקף הסכומים לתשלום פיצויי פרישה בשנת 2020 - שעתידיים להוות "סילוק משמעותי" של התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה - הואצה בתקופת הדוח הפחתת ה"הפרשים האקטואריים" הכלולים בהון העצמי. תוספת ההפחתה, כאמור, הסתכמה ב- 3 מיליון ש"ח ונזקפה לסעיף "הוצאות אחרות" בדוח הרווח והפסד.

ביאור 10 - הלימות הון, נזילות ומינוף

א. הלימות הון

1. כללי

יחסי הלימות ההון מחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211 - 201 (להלן: "כללי באזל 3").

2. **תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, בנושא: "דרישת הון נוספת"**

בעקבות עליות משמעותיות שנרשמו במחירי הדיור בישראל (שלוו בגידול מואץ בהיקף ההלוואות לדיור ובמשקלן בתיק האשראי של התאגידים הבנקאיים), והגדילו להערכת בנק ישראל, את הסיכונים הגלומים בתיקי האשראי של התאגידים הבנקאיים, פרסם בנק ישראל תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 (להלן: "ההוראה"), במסגרתו נקבעה לכל אחד מהתאגידים הבנקאיים דרישת הון עצמי מינימלית נוספת (מעבר למגבלה הקיימת), בשיעור המהווה 1% מהיקף תיק ההלוואות לדיור של כל אחד מהתאגידים הבנקאיים (במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250 (להלן: "הוראת השעה") שפורסמה ביום 19 במרס 2020 הוחרגו ההלוואות לדיור שיינתנו בתקופת תחולת "הוראת השעה" - מדרישת תוספת ההון שנקבעה בהוראה, כאמור). ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה, כאמור, הגדילו את דרישות ההון המינימליות של הבנק ליום 30.9.2020 בכ- 0.20% (0.20% - 30.9.2019; 0.21% - 31.12.2019).

3. **הוראות מעבר**

במסגרת "כללי באזל 3" נקבעו הוראות מעבר, המאפשרות לתאגידים הבנקאיים להכיר בכתבי התחייבות נדחים שהונפקו עד ליום 31.12.2013 כ"מרכיב הון פיקוחי ברובד השני" (למרות שלא נכללו בהם מנגנונים לספיגת הפסדים), באמצעות מנגנון הפחתה הדרגתי, המופעל בשנים 2014 - 2021 (להלן: "תקופת המעבר"), במסגרתו מוכרים בתקופה זו חלק מכתבי ההתחייבות הנ"ל כ"הון ברובד השני", בשיעורים הולכים ופוחתים, עד לביטולם המלא בתום תקופת המעבר.

4. **רכישת שיפוי לתיק "ערבויות המכר"**

בחודש ינואר 2020 חתם הבנק עם מבטחי משנה בעלי דירוג בינלאומי גבוה, על הסכם (המאריך את תוקפה של התקשרות קודמת שנחתמה בין הצדדים בשנת 2019), במסגרתו התחייבו מבטחי המשנה לשפות את הבנק בגין הפסדי אשראי עתידיים שעלולים להיגרם לו, בשל חילוט אפשרי של ערבויות שנכללו בהסכם. ההסכם חל על ערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות) שמנפיק הבנק במסגרת מימון פרויקטים בתחום הבניה מכר "חוק מכר דירות" וערבויות אחרות הקשורות לפרוייקטים אלו - ויהיה בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2020. היקף הערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות), עליהן חל ההסכם, מסתכם ליום 30.9.2020 בסך של כ- 1.2 מיליארד ש"ח.

ההתחייבות לשיפוי של מבטחי המשנה, כאמור, הפחיתה את נכסי הסיכון של הבנק (בהתאם לאישור שהתקבל מבנק ישראל) ליום 30.9.2020 בסך של כ- 0.3 מיליארד ש"ח (31.12.2019 - 0.2 מיליארד ש"ח), המהווה עליה בשיעור של כ- 0.1 נקודות האחוז ביחס ההון העצמי ברובד הראשון.

5. **ניכוי מההון בגין נכס מס נדחה**

בהתאם להנחיות שפורסמו על ידי בנק ישראל, הותר לתאגידים הבנקאיים שלא לנכות עודפי מס נדחה (כהגדרתם בהוראה), עד לגובה ההפרשות למס שכן שנכללו בהתחייבויות הבנק, ככל שלהערכת הבנק קיימת ודאות גבוהה למימוש המס הנדחה. עודפי מס נדחה כאמור, שלא נוכו מההון, בעקבות פרסום הבהרות אלו, יושקללו כ"נכס סיכון" בשיקלול של 250%.

יישום הנחיות אלו, הגדיל את יחס ההון העצמי של הבנק ברובד הראשון ליום 30.9.2020 בשיעור של 0.22 נקודות האחוז ואת יחס הלימות ההון הכולל בשיעור של כ- 0.21 נקודות האחוז (31.12.2019 - 0.17 נקודות האחוז, ו- 0.16 נקודות האחוז, בהתאמה).

ביאור 10 - הלימות הון, נזילות ומינוף (המשך)

א. הלימות הון (המשך):

6. יעדים

לאור דרישות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל במסגרת "כללי באזל", ובהוראת ניהול בנקאי תקין 329 (ראה סעיף 2 לעיל), קבע דירקטוריון הבנק מגבלות באשר ליחסי ההון המינימליים בבנק, כדלקמן:

- יחס ההון העצמי של הבנק ב"רובד הראשון", לא יפחת משיעור של 9.5%.
- יחס הלימות ההון הכולל של הבנק, לא יפחת משיעור של 13.0%.

בעקבות פרסום הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250, במסגרתה הפחית בנק ישראל את יחסי הלימות ההון המינימליים (ראה סעיף 8 להלן), החליט דירקטוריון הבנק, ביום 20 באפריל 2020, להפחית את המגבלות באשר ליחסי ההון המינימליים בבנק, בנקודת אחוז אחת, כדלקמן:

- יחס ההון המינימלי "ברובד הראשון", לא יפחת משיעור של 8.5%.
- יחס הלימות ההון הכולל, לא יפחת משיעור של 12.0%.

7. הקלה בגין תוכנית התייעלות

ביום 12 בינואר 2016, פרסם בנק ישראל מכתב בנושא: "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל", במסגרתו הודיע בנק ישראל על הקלות שיינתנו בחישוב יחס הלימות ההון, לבנקים שישמשו תוכנית התייעלות (שתעמוד באמות המידה שנקבעו על ידו), לרבות היתר לפריסת ההשלכות הנובעות מתוכנית ההתייעלות - לתקופה של חמש שנים, בשיטת "הקו הישר".

במהלך השנים 2016 ו-2017 הופעלה בבנק תוכנית התייעלות בעלות כוללת של 59 מיליון ש"ח. ברבעון השלישי של שנת 2020 השיק הבנק תכנית התייעלות נוספת בעלות כוללת של כ- 92 מיליון ש"ח. תוכנית התייעלות זו, כמו גם תוכניות ההתייעלות הקודמות, אושרו על ידי בנק ישראל כתוכניות העומדות בקריטריונים המזכים בהקלות הונית, כאמור. בעקבות יישום התוכניות הגדיל הבנק את ההפרשות בגין התחייבותו לתשלום פיצויי פרישה לעובדיו, בסך של כ- 73 מיליון ש"ח.

הגידול בהפרשות כאמור, סווג כ"הפרש אקטוארי", ונזקק לסעיף "רווח כולל אחר", במסגרת ההון העצמי (לאחר ניכוי חיסכון במס בסך 25 מיליון ש"ח).

יישום ההקלות שפורטו לעיל, הגדיל את יחס ההון העצמי של הבנק ברובד הראשון ליום 30.9.2020 בכ- 0.13 נקודות האחוז (31.12.2019 - 0.02 נקודות האחוז).

8. תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201 בנושא: "מדידה והלימות הון"

בעקבות ההתפתחויות השליליות שנגרמו בשל הצעדים שנקטו על ידי הממשלה במסגרת המאמצים לבלימת התפשטות וירוס הקורונה, פרסם בנק ישראל ביום 31.3.2020 עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250, המהווה הוראת שעה, במסגרתה הותאמו חלק מהוראות הניהול הבנקאי התקין, במטרה לאפשר לתאגידים הבנקאיים גמישות עסקית מספקת הנדרשת להמשך פעילותם הסדירה בתקופה זו.

במסגרת הוראת שעה זו, תוקנה גם הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201, בנושא: "מדידה והלימות הון", באופן המפחית את יחסי ההון המזעריים שנקבעו לתאגידים הבנקאיים, כדלקמן:

- יחס ההון העצמי המינימלי ברובד הראשון - הופחת בנקודת אחוז אחת, ל- 8.0%.
- יחס הלימות ההון המינימלי הכולל - הופחת בנקודת אחוז אחת, ל- 11.5%.

תוקף הוראת השעה המקורית נקבע עד ליום 30 בספטמבר 2020. ביום 16 בספטמבר 2020 פורסם תיקון להוראה, במסגרתו הוארך תוקף מרבית הכללים שנקבעו בהוראה עד ליום 31.3.2021.

עם פקיעת תוקפן של הקלות אלו, יידרשו התאגידים הבנקאיים לחזור ולעמוד במגבלות המקוריות של יחסי הלימות ההון בתוך שנתיים, לכל היותר, (ובלבד שבתקופה זו יחסי הלימות ההון לא יפלו מהשיעורים שדווחו במועד פקיעת תוקף הוראת השעה).

ביאור 10 - הלימות הון נזילות ומינוף (המשך)

א. הלימות הון (המשך):

9. מידע כספי

31.12.2019 מבוקר) מיליוני ש"ח	30.9.2019 מבוקר) מיליוני ש"ח	30.9.2020 מבוקר) מיליוני ש"ח
3,058	2,996	3,199
⁽²⁾ 1	⁽²⁾ 4	⁽²⁾ (7)
3,059	3,000	3,192
739	567	676
3,798	3,567	3,868
25,235	23,174	25,794
22	35	76
2,577	2,329	2,623
27,834	25,538	28,493

(א) הון לצורך חישוב יחס ההון

הון עצמי

פערים בין ההון העצמי להון ברובד הראשון
והתאמות פיקוחיות

הון ברובד הראשון, לאחר ניכויים

הון ברובד השני, לאחר ניכויים

סה"כ הון כולל

(ב) יתרות משוקללות של נכסי סיכון

סיכון אשראי

סיכונים שוק

סיכון תפעולי

סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון

31.12.2019 מבוקר) אחוזים	30.9.2019 מבוקר) אחוזים	30.9.2020 מבוקר) אחוזים
10.99 ⁽²⁾	11.75 ⁽²⁾	11.20 ⁽²⁾
13.65 ⁽²⁾	13.97 ⁽²⁾	13.58 ⁽²⁾
9.20 ⁽¹⁾	9.21 ⁽¹⁾	8.20 ⁽¹⁾
12.70 ⁽¹⁾	12.71 ⁽¹⁾	11.70 ⁽¹⁾

(ג) יחס הון לרכיבי סיכון

יחס ההון העצמי ברובד הראשון לרכיבי סיכון

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

יחס ההון העצמי ברובד הראשון הנדרש על ידי
המפקח על הבנקים

יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי
המפקח על הבנקים

- יחסי הלימות ההון המינימליים של הבנק ששררו עד לפרסום הוראת השעה ביום 31.3.2020 (ותיקונה ביום 16.9.2020 - ראה סעיף 8 לעיל), נקבעו על ידי בנק ישראל בשיעור של 9.0% (עבור יחס ההון העצמי ברובד הראשון), ו- 12.5% (עבור יחס הלימות ההון הכולל) - בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 (ראה סעיף 2 לעיל), הועלתה דרישת ההון המינימלית המתייחסת לבנק, ליום 30.9.2020 בשיעור של 0.20% (30.9.2019 - 0.21%; 31.12.2019 - 0.20%). בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת השעה (ראה סעיף 8 לעיל), הופחתו יחסי ההון המזעריים (לא כולל התוספת הנגזרת מהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 329), ב-1 נקודת האחוז, לשיעור של 8.0% (עבור יחס ההון העצמי ברובד הראשון), ו- 11.5% (עבור יחס הלימות ההון הכולל).
- הנתון כולל התאמות בגין תוכנית התייעלות - בהתאם להנחיות שפרסם בנק ישראל ביום 12.1.2016 (ראה סעיף 7 לעיל).

ביאור 10 - הלימות הון, נזילות ומינוף (המשך)

א. הלימות הון (המשך):

9. מידע כספי (המשך)

31.12.2019 מבוקר) מיליוני ש"ח	30.9.2019 מבוקר) מיליוני ש"ח	30.9.2020 מבוקר) מיליוני ש"ח
-------------------------------------	------------------------------------	------------------------------------

3,058	2,996	3,199
-	-	-
3,058	2,996	3,199

-	-	(40)
(2)	(2)	(2)
(2)	-	(2)
(1)	(1)	-
(5)	(3)	(44)
6	7	37
1	4	(7)
3,059	3,000	3,192

164	177	94
260	100	260
315	290	322
739	567	676
-	-	-
739	567	676
3,798	3,567	3,868

31.12.2019 מבוקר) %	30.9.2019 מבוקר) %	30.9.2020 מבוקר) %
------------------------	-----------------------	-----------------------

10.97	11.72	11.07
0.02	0.03	0.13
10.99	11.75	11.20

(ד) רכיבי הון לצורך חישוב יחס ההון

(1) הון ברובד הראשון

- ההון העצמי
- הבדלים בין ההון העצמי להון ברובד הראשון
- סה"כ הון ברובד הראשון לפני התאמות פיקוחיות

• התאמות פיקוחיות:

- מיסים נדחים לקבל
- השקעה בהון תאגידים פיננסיים שלא אוחדו
- נכסים לא מוחשיים
- התאמות פיקוחיות אחרות
- סך הכל התאמות פיקוחיות לפני התאמות בגין תוכנית התייעלות
- התאמות בגין תוכנית התייעלות
- סך הכל התאמות פיקוחיות
- סך הכל הון ברובד הראשון

(2) הון ברובד השני

- מכשירים פיקוחיים:
- כפופים להוראות מעבר
- אחרים
- הפרשות וקרנות הון
- הון ברובד השני לפני ניכויים
- ניכויים מההון ברובד השני
- סך הכל הון ברובד השני

סך הכל הון כולל כשיר

(ה) השפעת תכנית התייעלות על יחס הלימות ההון ברובד הראשון

- יחס ההון ברובד הראשון - לפני השפעת ההתאמות בגין תוכנית התייעלות
- השפעת ההתאמות בגין תוכנית התייעלות
- יחס ההון העצמי ברובד הראשון

ביאור 10 - הלימות ההון, נזילות ומינוף (המשך)

א. יחס כיסוי הנזילות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221 בנושא יחס כיסוי הנזילות, נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים "יחס כיסוי נזילות" (המוגדר כיחס שבין "מלאי הנכסים הנזילים האיכותיים", לסך תזרים המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום) - שלא יפחת מ- 100%.

בהוראה נקבעו כללים הן באשר ל: "מלאי הנכסים הנזילים האיכותיים", והן באשר לתזרים המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום, כדלקמן:

- **מלאי נכסים נזילים איכותיים** - כולל נכסים נזילים איכותיים מאוד ("רמה 1"), לרבות: מזומנים בקופות, פקדונות בבנק ישראל, ניירות ערך של ממשלת ישראל, ונכסים נזילים איכותיים אחרים ("רמה 2") - בעיקר: ניירות ערך בדירוג איכות גבוה.
- **תזרים מזומנים יוצא בתקופה של 30 יום** - מוגדר כתזרים המזומנים היוצא הצפוי, בתרחיש קיצון מוגדר בתקופה עתידית של 30 יום, לרבות תזרימי מזומנים יוצאים צפויים בגין פיקדונות קמעונאיים, פקדונות מתאגידים לא פיננסיים, ותאגידים פיננסיים (והנחת "שיעורי מיחזור" שונים עבור כל אחד מסוגי הפקדונות).

להלן נתונים באשר ליחס כיסוי הנזילות בבנק:

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31.12.2019 (מבוקר)	שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2019 (לא מבוקר)	שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020 (לא מבוקר)	שיעורי הנזילות (באחוזים):
136.5	147.1	143.1	• יחס כיסוי הנזילות
100.0	100.0	100.0	• יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

ב. יחס המינוף

בהתאם להנחיות שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 218 בנושא: "יחס המינוף", הוגדר יחס זה, כיחס שבין "מדידת ההון", לבין "מדידת החשיפה", כדלקמן:

- **"מדידת ההון"** - הוגדרה כ"הון העצמי ברובד הראשון", לרבות השלכות הנובעות מיישום הוראות המעבר.
- **"מדידת החשיפה"** - הוגדרה כצירוף החשיפות הבאות: "חשיפה מאזנית" (הנכסים שנכללו בדוחות הכספיים), "חשיפה בגין נגזרים", "חשיפה לעסקאות מימון ניירות ערך", ו"חשיפה בגין פריטים חוץ מאזניים".

בהתאם להנחיות שנכללו בהוראה נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים יחס מינוף שלא יפחת מ- 5%. להלן נתונים לגבי מרכיבי יחס המינוף בבנק:

31.12.2019 (מבוקר)	30.9.2019 (לא מבוקר)	30.9.2020 (לא מבוקר)	מרכיבי התחשיב (במיליוני ש"ח):
3,059	3,000	3,192	ההון עצמי, ברובד הראשון
46,923	39,717	52,390	סך החשיפות
אחוזים	אחוזים	אחוזים	שיעורי המינוף:
6.5	7.6	6.1	יחס המינוף
5.0	5.0	5.0	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

ביאור 11 - חכירות

א. כללי

חוזי החכירה של הבנק כוללים בעיקר חכירות תפעוליות, במסגרתם חוכר הבנק נדל"ן (סניפים ומשרדים) וציוד (בעיקר: כלי רכב). יתרת תקופת החכירה הממוצעת המשוקללת הגלומה בחוזי החכירה, מסתכמת ליום 30.9.2020 בכ- 6 שנים. חוזי החכירה צפויים לפקוע בעיקר במהלך 5 השנים הקרובות, ועד לשנת 2037, לכל המאוחר. שיעור הריבית הממוצע המשוקלל ששימש לחישוב הערך הנוכחי של התשלומים הנגזרים מחוזי החכירה, מסתכם ליום 30.9.2020 ב- 0.3%.

תקופות החכירה ששימשו בחישוב הערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים, נגזרו מהתקופות החוזיות הנקובות בחוזי החכירה, בתוספת תקופות הנובעות מאופציות הארכה, הכלולות ב- 12 חוזי חכירה, שלהערכת הבנק קיימת סבירות גבוהה למימושן.

תשלומי החכירה בגין כ- 70% מחוזי החכירה צמודים למדד המחירים לצרכן.

ב. הוצאות בגין חכירה תפעולית (במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	
24	9	הוצאות בגין חכירה תפעולית - משתנות*
1	-	- אחרות
25	9	סך הכל

* הנתון מתייחס לתשלומי חכירה הכפופים לשינויים אפשריים במשתני השוק (הפרשי הצמדה והפרשי שער).

ג. מידע נוסף בגין חכירות תפעוליות (במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	
30	7	- מזומנים ששולמו בגין יתרות שנכללו בהתחייבויות בגין חכירה
212	-	- נכסי זכות שימוש שהוכרו בגין חכירות תפעוליות

ד. התפלגות תזרימי מזומנים ששולמו בעתיד - לפי תקופות הפרעון (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	תקופת הפרעון (שנים)
8	2020
32	2021
28	2022
26	2023
110	2024 ואילך
204	

ה. יתרת נכסי זכות שימוש והתחייבויות בגין חכירה תפעולית (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	
177	- נכס זכות שימוש
173	- התחייבויות חכירה

ביאור 12 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

- א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
מידע באשר למכשירים פיננסיים חוץ מאזניים נכלל בביאור 16 ד' להלן.
- ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות
1. קיימות התחייבויות והתקשרויות אחרות לתאריך המאזן כדלקמן (במיליוני ש"ח):

30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	31 בדצמבר 2019 (מבוקר)
90	18	26
-	247	237

התקשרות להשקעה בבניינים וציוד

התחייבויות חכירה וחוזי שכירות לזמן ארוך (ראה ביאור 11)⁽¹⁾

2(א) במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק תובענות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי התובענות, לרבות הבקשות לאישור התביעות הייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החבות שתיגרם לבנק בגין התובענות האמורות. סכום החשיפה המירבי הנוסף - בשל כלל התובענות שהוגשו נגד הבנק, כאמור לעיל, בנושאים שונים, שהתממשותן אפשרית - מסתכם ליום 30 בספטמבר 2020, בסך של כ- 3 מיליון ש"ח (30.9.2019 - 14 מיליון ש"ח; 31.12.2019 - 4 מיליון ש"ח).

מידע באשר לתובענות המהותיות שהוגשו כנגד הבנק נכלל בביאור 25 ב' (6) ו- (7) בדוחות הכספיים לשנת 2019. בתקופת הדוח לא נרשמו התפתחויות משמעותיות בתביעות אלו, בכפוף למידע שנכלל בסעיפים ב' ו- ג' להלן.

3(ב) ביום 3 במאי 2020 הוגשה כנגד הבנק וחברה בת שלו, הפועלת כסוכנות לביטוח (להלן: "הסוכנות"), תביעה ובקשה לאשרה כתובענה ייצוגית על ידי אחד מלקוחות הבנק, שנטל בעבר מהבנק הלוואה לדיור, ונדרש במסגרת תהליך אישור ההלוואה לבטח את הנכס שבגינו ניתנה ההלוואה (ושימש כבטוחה להלוואה). לטענת התובע, ביטוח הנכס נערך באמצעות הסוכנות (מבלי שהוצגה בפניו אפשרות חלופית כלשהי), בסכום העולה על יתרת ההלוואה שהועמדה לו על ידי הבנק, ולפיכך חויב בסכומי פרמיית ביטוח עודפים. השתלשלות עובדתית נטענת זו, מהווה לדעת התובע, דפוס פעולה קבוע - הננקט על ידי הבנק במסגרת תהליך העמדת הלוואות לדיור ללקוחותיו.

סכומי הפרמיות העודפים, לכאורה, ששולמו על ידי הלקוח, מוערכים על ידו בכ- 2,939 ש"ח. סכום הנזק הכולל הנקוב בבקשה לתביעה ייצוגית, ומשקף לדעת התובע את סך הפרמיות העודפות ששילמו כלל הלקוחות שנטלו מהבנק הלוואות לדיור במתכונת זו, מוערך על ידו בכ- 43 מיליון ש"ח. בשלב זה, לא ניתן עדיין להעריך, את סיכויי התביעה.

21(ג) ביום 21 בספטמבר 2020, הוגשה כנגד הבנק תביעה ובקשה לאשרה כתובענה ייצוגית, על ידי אחד מלקוחות הבנק שנטל מהבנק הלוואה במסגרת "הקן לעסקים קטנים" (המובטחת בחלקה בערבות מדינה) וחויב על ידי הבנק בתשלום עמלות שונות שלא נלקחו על ידי הבנק בחשבון, לטענתו, בחישוב שיעור הריבית האפקטיבית שהוצג בפניו במועד קבלת ההלוואה. בנוסף, התובע נדרש על ידי הבנק, לטענתו, להפקיד בבנק פקדון שיהווה בטוחה לפרעון ההלוואה - כתנאי להעמדת ההלוואה. לדעת התובע היה על הבנק לחשב את שיעור הריבית האפקטיבית ביחס לסכום ההלוואה בניכוי הפיקדון - ולא כשיעור מסכום ההלוואה בלבד, כפי שהוצג בפניו, לטענתו. סכום הנזק שנגרם לתובע, בגין דפוס פעולה נטען זה, מוערך על ידו בכ- 4,000 ש"ח. הסכום הנקוב בבקשה לתביעה ייצוגית, המייצג לדעת התובע את הנזק שנגרם לכלל לקוחות הבנק שנטלו הלוואות המובטחות בפקדון, מסתכם להערכתו בכ- 817 מיליון ש"ח.

בשל פרק הזמן הקצר שחלף ממועד הגשת התביעה - לא ניתן להעריך, בשלב זה, את סיכויי.

ביאור 13 - מכשירים נגזרים

א. היקף הפעילות (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) נגזרים שאינם למסחר	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) נגזרים למסחר	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) נגזרים למסחר	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) נגזרים למסחר	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) נגזרים למסחר	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) נגזרים למסחר
--	--	--	--	--	--

(א) סכום נקוב של מכשירים נגזרים⁽⁵⁾

1. חוזי ריבית

1,002	-	1,002	1,615	-	1,615
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
489	-	489	407	-	407
1,491	-	1,491	2,022	-	2,022

חוזי FORWARD⁽¹⁾

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

SWAPS⁽²⁾

סך הכל

2. חוזי מטבע חוץ

2,017	-	2,017	935	-	935
-	27	27	35	35	-
-	27	27	36	36	-
2,199	-	2,199	1,845	-	1,845
4,216	54	4,270	2,780	71	2,851

חוזי FORWARD⁽³⁾

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

SWAPS

סך הכל

3. חוזים בגין מניות

-	-	-	-	-	-
-	855	855	-	1,189	1,189
-	855	855	-	1,189	1,189
-	1,710	1,710	-	2,378	2,378

חוזי FORWARD

אופציות שנכתבו⁽⁴⁾

אופציות שנקנו⁽⁴⁾

סך הכל

4. חוזי סחורות ואחרים

-	353	353	-	794	794
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	353	353	-	794	794
5,707	2,117	7,824	4,802	3,243	8,045

חוזי FORWARD

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

סך הכל

סך הכל סכום נקוב

הערות:

1. מהווה יתרות בגין חוזי החלפת "שקל מדד".
2. מזה: יתרות בגין חוזי SWAPS שבהם הבנק משלם שיעור ריבית קבוע בסך 479 מיליון ש"ח (30.9.2019 - 396 מיליון ש"ח).
3. מזה: יתרות בגין חוזי החלפת מטבע חוץ SPOT בסך 120 מיליון ש"ח (30.9.2019 - 176 מיליון ש"ח).
4. יתרות בגין חוזי אופציה נסחרים בבורסה.
5. ליום 30.09.2020 לא היו בבנק עסקאות במכשירים נגזרים שסווגו כעסקאות גידור (30.9.2019 - זהה).

ביאור 13 - מכשירים נגזרים (המשך)

א. היקף הפעילות (המשך) (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר) נגזרים למסחר	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) נגזרים למסחר	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) סך הכל
1,513	-	1,513
-	-	-
-	-	-
387	-	387
1,900	-	1,900
1,312	-	1,312
20	20	-
21	21	-
2,157	-	2,157
3,510	41	3,469
-	-	-
1,991	1,991	-
1,991	1,991	-
3,982	3,982	-
734	734	-
-	-	-
-	-	-
734	734	-
10,126	4,757	5,369

(א) סכום נקוב של מכשירים נגזרים⁽⁵⁾

1. חוזי ריבית

חוזי FORWARD⁽¹⁾

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

SWAPS⁽²⁾

סך הכל

2. חוזי מטבע חוץ

חוזי FORWARD⁽³⁾

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

SWAPS

סך הכל

3. חוזים בגין מניות

חוזי FORWARD

אופציות שנכתבו⁽⁴⁾

אופציות שנקנו⁽⁴⁾

סך הכל

4. חוזי סחורות ואחרים

חוזי FORWARD

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

סך הכל

סך הכל סכום נקוב

הערות:

1. מהווה יתרות בגין חוזי החלפת "שקל מדד".
2. מזה: יתרות בגין חוזי SWAPS שבהם הבנק משלם שיעור ריבית קבוע בסך 376 מיליון ש"ח.
3. מזה: יתרות בגין חוזי החלפת מטבע חוץ SPOT בסך 176 מיליון ש"ח.
4. יתרות בגין חוזי אופציה נסחרים בבורסה.
5. ליום 31.12.2019 לא היו בבנק עסקאות במכשירים נגזרים שסווגו כעסקאות גידור.

ביאור 13 - מכשירים נגזרים (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים (3) (במיליוני ש"ח)

נכסים בגין נגזרים ברוטו	נכסים בגין נגזרים ברוטו	נכסים בגין נגזרים ברוטו	התחייבויות בגין נגזרים ברוטו נגזרים	התחייבויות בגין נגזרים ברוטו נגזרים	התחייבויות בגין נגזרים ברוטו נגזרים
שאינם למסחר 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	שאינם למסחר 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	שאינם למסחר 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	שאינם למסחר 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	שאינם למסחר 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	שאינם למסחר 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)
7	-	7	45	-	45
41	1	42	52	1	53
-	8	8	-	8	8
-	64	64	-	63	63
48	73	121	97	72	169
-	-	-	-	-	-
48	73	121	97	72	169
30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)
7	-	7	25	-	25
15	1	16	66	1	67
-	6	6	-	6	6
-	49	49	-	48	48
22	56	78	91	55	146
-	-	-	-	-	-
22	56	78	91	55	146
31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	31 בדצמבר 2019 (מבוקר)
3	-	3	26	-	26
19	1	20	59	1	60
-	9	9	-	9	9
-	51	51	-	50	50
22	61	83	85	60	145
-	-	-	-	-	-
22	61	83	85	60	145

חוזי ריבית

חוזי מטבע חוץ

חוזים בגין מניות

חוזי סחורות ואחרים

סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו

סכומים שקוזזו במאזן

יתרה מאזנית⁽¹⁾⁽²⁾

חוזי ריבית

חוזי מטבע חוץ

חוזים בגין מניות

חוזי סחורות ואחרים

סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו

סכומים שקוזזו במאזן

יתרה מאזנית⁽¹⁾⁽²⁾

חוזי ריבית

חוזי מטבע חוץ

חוזים בגין מניות

חוזי סחורות ואחרים

סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו

סכומים שקוזזו במאזן

יתרה מאזנית⁽¹⁾⁽²⁾

- מזה: התחייבויות בגין עסקאות במכשירים נגזרים שאינם למטרת מסחר, שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים שהסתכמו ליום 30.9.2020 בסך 21 מיליון ש"ח (30.9.2019 - 42 מיליון ש"ח ; 31.12.2019 - 41 מיליון ש"ח).
- מזה: שווי הוגן נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים שאינם למטרת מסחר שהסתכמו ליום 30.9.2020 בסך 2 מיליון ש"ח (30.9.2019 - 31.12.2019 - 3 מיליון ש"ח).
- ליום 30.09.2020 לא היו בבנק עסקאות במכשירים נגזרים ששווה כעסקאות גידור (30.9.2019 - 31.12.2019 - זהה).

ביאור 13 - מכשירים נגזרים (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) ממשלות ובנקים מרכזיים	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אחרים	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) בנקים	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) בורסות
121	59	-	57
(99)	(52)	-	(47)
(1)	-	-	(1)
21	7	-	9
33	4	-	3
54	11	-	12
169	89	-	77
(99)	(52)	-	(47)
(15)	-	-	(15)
55	37	-	15

30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) ממשלות ובנקים מרכזיים	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אחרים	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) בנקים	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) בורסות
78	39	-	36
(57)	(26)	-	(31)
-	-	-	-
21	13	-	5
52	12	-	6
73	25	-	11
146	76	-	67
(57)	(26)	-	(31)
(15)	-	-	(15)
74	50	-	21

יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים

סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:

- הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾
- הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שנתקבל במזומן נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו
- סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾

סך סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:

- מכשירים פיננסיים
- בטחון במזומן ששועבד
- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו

יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים

סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:

- הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾
- הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון שנתקבל במזומן נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו
- סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾

סך סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:

- מכשירים פיננסיים
- בטחון במזומן ששועבד

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו

1. מזה שווי ההוגן של מכשירים נגזרים הכפופים להסכמי קיזוז בסך 99 מיליון ש"ח (30.09.19 - 56 מיליון ש"ח)
2. ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך הסכומים בגין מכשירים נגזרים שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון האשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווים.

ביאור 13- מכשירים נגזרים (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה, במאוחד (המשך) (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2019
(מבוקר) סה"כ	(מבוקר) אחרים	(מבוקר) ממשלות ובנקים מרכזיים	(מבוקר) בנקים	(מבוקר) בורסות
83	39	-	39	5
(62)	(27)	-	(35)	-
-	-	-	-	-
21	12	-	4	5
75	13	-	3	59
96	25	-	7	64
145	78	-	63	4
(62)	(27)	-	(35)	-
(17)	-	-	(17)	-
66	51	-	11	4

יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים

סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:

- הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾

- הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שנתקבל במזומן

נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו

סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾

סך סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים

יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:

- מכשירים פיננסיים

- בטחון במזומן ששוועד

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו

1. מזה שווי ההוגן של מכשירים נגזרים הכפופים להסכמי קיזוז בסך של 62 מיליון ש"ח
2. ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך הסכומים בגין מכשירים נגזרים שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון האשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווים.

ד. פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) עד 3 חודשים	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מעל 3 חודשים ועד שנה	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מעל 5 שנים	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מעל 5 שנים	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מעל 5 שנים
200	702	100	-	1,002
-	-	479	10	489
1,778	2,301	186	5	4,270
1,704	2	4	-	1,710
21	332	-	-	353
3,703	3,337	769	15	7,824
4,479	2,611	557	398	8,045
5,903	3,199	629	395	10,126

חוזי ריבית:

שקל - מדד

אחר

חוזי מטבע חוץ

חוזים בגין מניות

חוזי סחורות ואחרים

סך הכל

30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

ביאור 14 - מגזרי פעילות פיקוחיים

א. כללי:

הנתונים הכלולים בביאור זה מציגים את התפלגות הנכסים, ההתחייבויות ותוצאות הפעילות של הבנק בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים", הנגזרים מהגדרות חד-חד ערכיות שנקבעו בהוראות שפרסם בנק ישראל לכלל התאגידים הבנקאיים, עבור מגזרי הפעילות השונים, כדלקמן:

- **"משקי בית":** לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים אופייניים לאלו של משקי בית (נמוך מ- 3 מיליון ש"ח).
- **"בנקאות פרטית":** לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליון ש"ח.
- **"עסקים זעירים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נמוך מ- 10 מיליון ש"ח.
- **"עסקים קטנים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 10, ל- 50 מיליון ש"ח.
- **"עסקים בינוניים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 50, ל- 250 מיליון ש"ח.
- **"עסקים גדולים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי עולה על 250 מיליון ש"ח.
- **"מגזר ניהול פיננסי":** הכולל בעיקרו פעילות בנקאית שלא שויכה למגזרי הפעילות האחרים, לרבות:
 - פעילות מסחר - כגון, השקעה בניירות ערך למסחר, ופעילות במכשירים נגזרים שלא יועדה לגידור ואינה מהווה חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
 - פעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות - פעילות במכשירים פיננסיים המהווה חלק מניהול הסיכונים ומניהול ההון הפעיל שלא למטרות מסחר, כגון: השקעה בניירות שאינם למטרת מסחר ואגרות חוב מוחזקות לפדיון, פעילות במכשירים נגזרים במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות ופעילות עם בנקים וממשלות.
 - פעילות השקעה - השקעה במניות של חברות כלולות והשקעה במניות זמינות למכירה.

מידת התוצאות העסקיות וסיווגן למגזרי הפעילות השונים, כאמור לעיל, מבוססת על המתודולוגיה שנקבעה בבנק בנושא זה, כמפורט להלן:

- הכנסות ריבית** - לכל מגזר פעילות נזקף "מרווח ריבית" המהווה סיכום של המרכיבים הבאים:
- ההפרש שבין הכנסות הריבית ששויכו לאותו מגזר (בפעילות אשראי), לבין עלות הריבית המחושבת לפי "מחיר מעבר".
 - ההפרש שבין עלויות הריבית ששויכו לאותו מגזר (בפעילות פקדונות), לבין הכנסות הריבית בגין אותם פקדונות, כשהכנסות אלו מחושבות לפי "מחיר מעבר".

"מחיר המעבר" נקבע בהתבסס על מחירי ציטוט פקדונות בשוק המוסדי (ומהווה אינדיקציה לעלות השולית של גיוס פקדונות בבנק).

על פי מתודולוגיה זו, בה מותאם "מחיר מעבר" ספציפי לכל מוצר אשראי או פקדון, בכל אחד ממגזרי ההצמדה - מגזרי הפעילות אינם נושאים בסיכונים שוק, אלא בסיכון אשראי בלבד.

רווחים או הפסדים מפעילות מימון הנובעים משינוי בתנאי השוק, נזקפים למרכז ניהול הנכסים וההתחייבויות (נ"ה), שאליו נזקפות גם ההכנסות מניהול ה"הון הפעיל" של הבנק. רווחים או הפסדים אלו סווגו למגזר: "ניהול פיננסי".

הוצאות בגין הפסדי אשראי - נזקפות למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגינו נרשמו ההוצאות.

הכנסות תפעוליות - עמלות והכנסות תפעוליות אחרות נזקפות למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגינו נזקפה ההכנסה.

הוצאות תפעוליות - מכיוון שהתפלגות הפעילות בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים", אינה עולה בקנה אחד עם המבנה הארגוני בבנק, מבוססת הקצאת ההוצאות התפעוליות למגזרים אלו על התפלגות העלויות בחתך מגזרי פעילות ב"גישת הנהלה", והתאמתן לחתך הפעילות ה"פיקוחי" - באמצעות שימוש במפתח "התפלגות ההכנסות".

ביאור 14 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ב. נתונים כספיים (במיליוני ש"ח):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)
111	45	4	-	154	42	23	-	18	348
(12)	-	-	(3)	(7)	(1)	(6)	(4)	(13)	(46)
99	45	4	(3)	147	41	17	(4)	5	302
(4)	(21)	(1)	4	(2)	(6)	(1)	4	5	-
95	24	3	1	145	35	16	-	10	302
28	-	8	1	(3)36	(3)10	2	-	37	114
123	24	11	2	181	45	18	-	47	416
22	(2)	-	-	40	13	2	-	-	77
88	15	8	2	(3)122	(3)17	5	-	7	241
110	13	8	2	162	30	7	-	7	318
13	11	3	-	19	15	11	-	40	98
5	4	1	-	7	5	4	-	14	35
8	7	2	-	12	10	7	-	26	63
-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
8	7	2	-	12	10	7	-	27	64
10,695	6,277	479	15	12,843	5,803	3,855	8	14,995	48,214
-	-	-	-	-	-	-	-	6	6
10,622	6,259	466	7	12,687	5,832	3,860	5	-	33,013
53	2	-	-	270	60	5	-	-	388
104	91	-	-	23	1	-	-	-	128
10,715	6,379	552	7	12,391	5,943	3,896	20	-	32,972
10,872	6,472	552	7	12,684	6,004	3,901	20	-	33,488
13,170	-	-	1,699	10,805	2,450	5,478	5,487	-	39,089
282	-	24	6	388	58	36	4	5,207	5,981
13,452	-	24	1,705	11,193	2,508	5,514	5,491	5,207	45,070
13,692	-	-	1,720	10,550	2,599	5,447	5,521	-	39,529
8,374	3,912	555	8	11,833	4,957	2,664	32	508	28,376
8,450	4,024	556	6	11,820	4,960	2,700	35	522	28,493
2,584	-	-	1,474	2,169	1,555	1,351	394	-	9,527
83	24	3	-	137	34	15	-	-	-
12	-	-	1	8	1	1	-	-	-
95	24	3	1	145	35	16	-	-	-

הכנסות מריבית - מחיצוניים

הוצאות ריבית - לחיצוניים

הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו

ריבית בין מגזרית

הכנסות ריבית, נטו

הכנסות שאין מריבית

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות

סך ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח (הפסד) לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח (הפסד) לאחר מיסים

חלק הבנק ברווחי חברה כלולה

רווח נקי (הפסד)

יתרה ממוצעת של נכסים:

מזה - חברות כלולות

- אשראי לציבור⁽¹⁾

אשראי לציבור לסוף התקופה⁽¹⁾:

- חובות פגומים

- בפיגור מעל 90 יום

- אחר

סך הכל אשראי לציבור

יתרה ממוצעת של התחייבויות:

- פקדונות הציבור

- אחר

סך הכל התחייבויות

יתרת פקדונות לסוף התקופה:

נכסי סיכון - יתרה ממוצעת

- יתרה לסוף תקופה

נכסים בניהול - יתרה ממוצעת

מרכיבי הכנסות הריבית:

- מרווח מפעילות מתן אשראי

- מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

2. לרבות עסקים זעירים.

ביאור 14 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ב. נתונים כספיים (המשך) (במיליוני ש"ח):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוטא)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוטא)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוטא)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוטא)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוטא)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוטא)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוטא)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוטא)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוטא)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוטא)
113	39	3	-	175	31	8	-	2	329
(12)	-	-	(3)	(8)	(1)	(5)	(4)	9	(24)
101	39	3	(3)	167	30	3	(4)	11	305
(2)	(20)	(1)	5	(6)	(3)	5	5	(4)	-
99	19	2	2	161	27	8	1	7	305
30	(1)	7	-	40	7	2	-	3	82
129	18	9	2	201	34	10	1	10	387
15	-	-	-	18	3	3	-	-	39
88	9	7	3	116	13	2	-	4	226
103	9	7	3	134	16	5	-	4	265
26	9	2	(1)	67	18	5	1	6	122
9	3	1	-	24	7	2	-	2	44
17	6	1	(1)	43	11	3	1	4	78
-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
17	6	1	(1)	43	11	3	1	5	79
10,076	5,214	502	37	12,529	3,463	1,447	(1)	9,184	36,735
-	-	-	-	-	-	-	-	12	12
9,875	5,214	490	26	12,427	3,494	1,461	2	-	27,285
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
37	-	-	-	228	74	15	-	-	354
85	65	-	-	24	-	-	-	-	109
10,008	5,256	589	15	12,341	3,290	1,549	-	-	27,203
10,130	5,321	589	15	12,593	3,364	1,564	-	-	27,666
12,197	-	-	-	8,635	1,481	3,223	4,051	-	31,100
371	-	27	11	510	39	14	-	1,783	2,728
12,568	-	27	1,524	9,145	1,520	3,237	4,051	1,783	33,828
11,592	-	-	1,952	8,799	1,413	3,367	4,342	-	31,465
7,755	3,240	535	10	11,618	3,883	1,667	11	376	25,320
7,853	3,293	545	11	11,701	3,890	1,686	8	389	25,538
3,150	-	-	1,372	2,304	1,576	1,908	866	-	11,176
85	19	2	-	151	26	7	-	-	-
14	-	-	2	10	1	1	1	1	1
99	19	2	2	161	27	8	1	1	1

הכנסות מריבית - מחיצוניים
הוצאות ריבית - לחיצוניים
הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו
ריבית בין מגזרית
הכנסות ריבית, נטו
הכנסות שאין מריבית
סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
רווח (הפסד) לפני מיסים
הפרשה למיסים על הרווח
רווח (הפסד) לאחר מיסים
חלק הבנק ברווחי חברה כלולה
רווח נקי (הפסד)
יתרה ממוצעת של נכסים:
מזה - חברות כלולות
- אשראי לציבור⁽¹⁾
אשראי לציבור לסוף התקופה⁽¹⁾:
- חובות פגומים
- בפיגור מעל 90 יום
- אחר
סך הכל אשראי לציבור
יתרה ממוצעת של התחייבויות:
- פקדונות הציבור
- אחר
סך הכל התחייבויות
יתרת פקדונות לסוף התקופה:
נכסי סיכון - יתרה ממוצעת
- יתרה לסוף תקופה
נכסים בניהול - יתרה ממוצעת
מרכיבי הכנסות הריבית:
- מרווח מפעילות מתן אשראי
- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.
2. לרבות עסקים זעירים.

ביאור 14 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ב. נתונים כספיים (המשך) (במיליוני ש"ח):

[illegible]

הכנסות מריבית - מחיצוניים

הוצאות ריבית - לחיצוניים

הכנסות ריבית מחיצוניים. גטו

ריבית בין מגזרים

הכנסות ריבית ונטו

הכנסות שאינן מריבית

סר ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות

סר ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח (הפסד) לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

כיום (הפסח) לאחר חיסום

חלק הכנסת ברווחי חברת כלולה

ביום ג' (במסד)

רווח נקי (הפסד)

יתרה ממוצעת של נכסים:

מזה - חברות כלולות

- אשראי לציבור⁽¹⁾

אשראי לציבור לסוף התקופה⁽¹⁾:

- חובות פגומים

- בפיגור מעל 90 יום

- אחר

מב.ה.כ.ל

סן דונלד אשן איז ציבן
און א פאנאטאניע וואס איז

פרדיונים באזור

- פקדונות הציבור
צפר

און -
פון זיין

סך הכל התחייבויות
וסחרת ספקדונות לחסות

נכסיו חייבין = יחרה חסומים

- יתרה לסופי תקופה

נכסים בניהול - יתרה 8

מרכיבי הכנסות הריבית:

- מרווח מפעילות מתן אשראי

- מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סר הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

2. לרבות עסקים זעירים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ב. נתונים כספיים (המשך) (במיליוני ש"ח):

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)
330	113	10	-	511	91	34	-	67	1,033
(41)	-	-	(12)	(24)	(3)	(13)	(15)	(37)	(145)
289	113	10	(12)	487	88	21	(15)	30	888
-	(58)	(3)	16	(7)	(9)	6	18	(24)	-
289	55	7	4	480	79	27	3	6	888
87	-	20	2	117	22	6	-	36	270
376	55	27	6	597	101	33	3	42	1,158
40	3	-	-	73	18	(1)	-	-	130
265	26	20	9	348	37	8	1	12	680
305	29	20	9	421	55	7	1	12	810
71	26	7	(3)	176	46	26	2	30	348
25	9	3	(1)	62	17	9	1	9	122
46	17	4	(2)	114	29	17	1	21	226
-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
46	17	4	(2)	114	29	17	1	23	228
9,764	5,038	474	23	12,292	3,341	1,547	3	9,504	36,474
-	-	-	-	-	-	-	-	10	10
9,617	5,036	462	14	12,147	3,364	1,561	3	-	26,706
37	-	-	-	228	74	15	-	-	354
85	65	-	-	24	-	-	-	-	109
10,008	5,256	589	15	12,341	3,290	1,549	-	-	27,203
10,130	5,321	589	15	12,593	3,364	1,564	-	-	27,666
11,801	-	-	1,531	8,465	1,377	3,579	4,201	-	30,954
231	-	17	7	306	33	8	-	2,099	2,684
12,032	-	17	1,538	8,771	1,410	3,587	4,201	2,099	33,638
11,592	-	-	1,952	8,799	1,413	3,367	4,342	-	31,465
7,559	3,136	515	7	11,454	3,869	1,627	18	350	24,884
7,853	3,293	545	11	11,701	3,890	1,686	8	389	25,538
3,082	-	-	1,416	2,160	1,522	1,870	856	-	10,906
247	55	7	-	449	75	25	-	-	-
42	-	-	4	31	4	2	3	-	-
289	55	7	4	480	79	27	3	-	-

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.
2. לרבות עסקים זעירים.

ביאור 14 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ב. נתונים כספיים (המשך) (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) משקי בית מזה: הלוואות לדיוור	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) משקי בית מזה: קרטיסי אשראי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) עסקים בנקאות פרטית	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) עסקים קטנים ⁽²⁾	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) עסקים בינוניים	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) עסקים גדולים	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) גופים מוסדיים	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) ניהול פיננסי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) הכל	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) הכל
445	153	13	-	679	124	53	-	78	1,379
(55)	-	-	(14)	(31)	(4)	(18)	(20)	(36)	(178)
390	153	13	(14)	648	120	35	(20)	42	1,201
(1)	(78)	(3)	19	(7)	(7)	3	24	(31)	-
389	75	10	5	641	113	38	4	11	1,201
119	1	30	4	156	30	10	-	48	367
508	76	40	9	797	143	48	4	59	1,568
55	5	-	-	117	22	(6)	-	-	188
353	34	28	12	463	54	13	1	17	913
408	39	28	12	580	76	7	1	17	1,101
100	37	12	(3)	217	67	41	3	42	467
36	12	4	(1)	78	23	14	1	14	165
64	25	8	(2)	139	44	27	2	28	302
-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
64	25	8	(2)	139	44	27	2	31	305
9,891	5,130	483	18	12,319	3,619	1,718	4	9,797	37,366
-	-	-	-	-	-	-	-	10	10
9,738	5,128	470	10	12,182	3,635	1,723	3	-	27,291
43	-	-	-	280	70	13	-	-	406
101	78	-	-	31	-	-	-	-	132
10,168	5,441	594	9	12,548	5,489	3,667	20	-	31,901
10,312	5,519	594	9	12,859	5,559	3,680	20	-	32,439
11,928	-	-	1,506	8,469	1,420	3,817	4,399	-	31,539
261	-	20	9	343	44	17	2	2,286	2,961
12,189	-	20	1,515	8,811	1,464	3,834	4,401	2,286	34,500
12,029	-	-	1,592	8,825	2,367	5,622	5,797	-	36,232
7,636	3,184	524	8	11,541	4,093	1,808	21	367	25,474
7,946	3,377	561	9	11,893	4,985	2,532	30	439	27,834
3,083	-	-	1,440	2,203	1,636	1,872	758	-	10,992
333	75	10	-	601	106	36	-	-	-
56	-	-	5	40	7	2	4	-	-
389	75	10	5	641	113	38	4	-	-

הכנסות מריבית - מחיצוניים

הוצאות ריבית - לחיצוניים

הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו

ריבית בין מגזרית

הכנסות ריבית, נטו

הכנסות שאין מריבית

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות

סך ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח (הפסד) לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח (הפסד) לאחר מיסים

חלק הבנק ברווחי חברה כלולה

רווח נקי (הפסד)

יתרה ממוצעת של נכסים:

מזה - חברות כלולות

- אשראי לציבור⁽¹⁾

אשראי לציבור לסוף התקופה⁽¹⁾:

- חובות פגומים

- בפיגור מעל 90 יום

- אחר

סך הכל אשראי לציבור

יתרה ממוצעת של התחייבויות:

- פקדונות הציבור

- אחר

סך הכל התחייבויות

יתרת פקדונות לסוף התקופה:

נכסי סיכון - יתרה ממוצעת

- יתרה לסוף תקופה

נכסים בניהול - יתרה ממוצעת

מרכיבי הכנסות הריבית:

- מרווח מפעילות מתן אשראי

- מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

2. לרבות עסקים זעירים.

ביאור 15 - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

א. כללי

בהתאם להוראות שפרסם בנק ישראל בנושא: "דיווח על מגזרי פעילות", נדרשו התאגידים הבנקאיים להציג את נכסיהם, התחייבויותיהם, ותוצאות פעולותיהם בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים" (ראה ביאור 14, לעיל).

בנוסף, נדרשו תאגידים בנקאיים, שמגזרי הפעילות שלהם שונים מהותית מההגדרות שנקבעו בהוראות אלה, לתת גילוי נוסף באשר להתפלגות תוצאותיהם העסקיות בחתך מגזרי פעילות, המבוסס על ההגדרות הספציפיות שנקבעו בכל בנק למגזרים אלה (להלן: "דיווח בגישת ההנהלה").

הפעילות העסקית בבנק, מסווגת לחמישה מגזרי פעילות, התואמים את המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן:

• מגזרים הנמצאים באחריות ה"חטיבה הקמענאית":

- **מגזר משקי בית** - במסגרת זו נכללים השירותים שמעניק הבנק בתחומי הבנקאות ושוק ההון ללקוחות הפרטיים של הבנק, שהיקף נכסיהם אופייניים לאלו של משקי בית (נמוך מ- 3 מיליון ש"ח).
- **מגזר עסקים קטנים** - במסגרת זו נכללים השירותים שמעניק הבנק בתחומי הבנקאות ושוק ההון ללקוחות עסקיים (יחידים ותאגידים), שהיקף האשראי שניתן להם אינו עולה, בדרך כלל, על 7 מיליון ש"ח.
- **מגזר בנקאות פרטית** - במסגרת זו נכללים השירותים בתחומי הבנקאות ושוק ההון שמספק הבנק ללקוחותיו הפרטיים, בעלי עושר פיננסי בינוני ומעלה (שהיקף נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליון ש"ח).

• מגזרים הנמצאים באחריות החטיבה לבנקאות מסחרית:

- **מגזר בנקאות מסחרית** - במסגרת זו נכללים שירותי בנקאות שמספק הבנק ללקוחותיו העסקיים (יחידים ותאגידים), בעלי היקף פעילות בינוני ומעלה, שאינם משתייכים למגזר "עסקים קטנים".
- כן כולל המגזר את פעילות הבנק בתחום הנדל"ן (קבלנות ביצוע ונדל"ן מניב), ללקוחות שהיקף האשראי שניתן להם עולה, בדרך כלל, על 7 מיליון ש"ח, והפעילות בתחום "ליווי בניה" (לרבות מימון "קבוצות רכישה" שהיקף פעילותן עולה על 10 יחידות דיוור).

• פעילות אחרת:

- **מגזר ניהול פיננסי** - במסגרת זו נכללת הפעילות הפיננסית שאינה משויכת ללקוחות הבנק (כגון: פעילות בתיק ניירות הערך של הבנק).

סיווג התוצאות הכספיות של הבנק למגזרי הפעילות השונים, כאמור לעיל, מבוסס על המתודולוגיה שנקבעה בבנק, כדלקמן:

הוצאות תפעוליות - הוצאות ישירות הניתנות לזיהוי נזקפו למגזר הפעילות המתאים. הוצאות עקיפות או הוצאות ישירות שאינן ניתנות לשיוך מדויק - סווגו למגזרי הפעילות השונים, בהתבסס על אומדנים והערכות שנערכו ביחידות הבנק השונות.

למידע נוסף באשר למתודולוגיה ששימשה את הבנק להקצאת הכנסות והוצאות אחרות - ראה ביאור 14א' לעיל.

מכיוון שההגדרות שנקבעו בבנק למגזרי פעילות מסוימים, כגון: "עסקים קטנים" ו"בנקאות מסחרית", שונה מהותית מההגדרות שנקבעו בהוראות בנק ישראל, בנושא "מגזרי פעילות פיקוחיים" (בגין המגזרים: "עסקים קטנים וזעירים", "עסקים בינוניים", "עסקים גדולים" ו"גופים מוסדיים") - נכלל על ידי הבנק, במסגרת ביאור זה, מידע באשר לתוצאות הפעילות של הבנק בחתך מגזרי פעילות בגישת ההנהלה.

למידע נוסף, באשר לשינויים באומדן התפלגות ההוצאות התפעוליות בחתך "מגזרי פעילות" שנערכו בתקופת הדוח - ראה ביאור 1ג' לעיל.

ביאור 15 - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. נתונים כספיים (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) סך הכל מאוחד	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) ניהול פיננסי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) בנקאות פרטית	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) בנקאות מסחרית	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) עסקים קטנים	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) משקי בית
302	5	(3)	89	112	99
-	5	4	(5)	-	(4)
302	10	1	84	112	95
36	36	-	-	-	-
338	46	1	84	112	95
78	1	1	15	33	28
416	47	2	99	145	123
77	-	-	21	34	22
241	7	2	38	106	88
318	7	2	59	140	110
98	40	-	40	5	13
35	14	-	14	2	5
63	26	-	26	3	8
1	1	-	-	-	-
64	27	-	26	3	8
48,214	14,995	12	14,111	8,401	10,695
32,405	-	5	13,951	8,047	10,402
39,089	-	1,586	14,824	9,395	13,284
32,839	-	4	14,355	7,772	10,708
		-	81	105	83
		1	4	7	12
		1	84	112	95

הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו

- מחיצוניים

- בין מגזרי

סך הכל הכנסות (הוצאות) מריבית, נטו

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

עמלות והכנסות אחרות

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

סך ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח (הפסד) לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח לאחר מיסים

חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברה כלולה

רווח נקי

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו

יתרה ממוצעת של פקדונות

אשראי לציבור, נטו, לסוף התקופה מרכיבי הכנסות ריבית:

מרווח מפעילות מתן אשראי

מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

ביאור 15 - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. נתונים כספיים (המשך) (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)
מסקי בית	קטנים	עסקים	מסחרית	פרטית	ניהול פיננסי
101	131	65	(3)	11	305
(2)	1	-	5	(4)	-
99	132	65	2	7	305
-	-	-	-	2	2
99	132	65	2	9	307
30	36	13	-	1	80
129	168	78	2	10	387
15	17	7	-	-	39
88	102	29	3	4	226
103	119	36	3	4	265
26	49	42	(1)	6	122
9	17	16	-	2	44
17	32	26	(1)	4	78
-	-	-	-	1	1
17	32	26	(1)	5	79
10,082	8,671	8,782	16	9,184	36,735
9,812	8,359	8,693	6	-	26,870
11,928	7,874	9,908	1,390	-	31,100
10,023	8,476	8,744	7	-	27,250
-	-	-	-	-	-
85	123	62	-	-	-
14	9	4	2	-	-
99	132	66	2	-	-

הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו

- מחיצוניים

- בין מגזרי

סך הכל הכנסות (הוצאות) מריבית, נטו

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

עמלות והכנסות אחרות

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

סך ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח (הפסד) לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח לאחר מיסים

חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברה כלולה

רווח נקי

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו

יתרה ממוצעת של פקדונות

אשראי לציבור, נטו, לסוף התקופה

מרכיבי הכנסות ריבית:

מרווח מפעילות מתן אשראי

מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

ביאור 15 - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. נתונים כספיים (המשך) (במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) סך הכל מאוחד	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) ניהול פיננסי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) בנקאות פרטית	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מסחרית	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) עסקים קטנים	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) משקי בית
918	18	(9)	253	355	301
-	(1)	12	(2)	2	(11)
918	17	3	251	357	290
99	99	-	-	-	-
1,017	116	3	251	357	290
237	8	3	42	99	85
1,254	124	6	293	456	375
274	-	-	70	118	86
717	18	6	121	314	258
991	18	6	191	432	344
263	106	-	102	24	31
94	36	-	36	10	12
169	70	-	66	14	19
2	2	-	-	-	-
171	72	-	66	14	19
46,595	13,889	13	13,846	8,340	10,507
31,917	-	6	13,677	8,004	10,230
37,888	-	1,498	14,797	8,740	12,853
32,839	-	4	14,355	7,772	10,708
		-	237	333	252
		3	15	24	38
		3	251	357	290

הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
- מחיצוניים
- בין מגזרי

סך הכל הכנסות (הוצאות) מריבית, נטו

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

עמלות והכנסות אחרות

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
רווח (הפסד) לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח
רווח (הפסד) לאחר מיסים

חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברה כלולה
רווח נקי (הפסד)
יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו

יתרה ממוצעת של פקדונות

אשראי לציבור, נטו, לסוף התקופה

מרכיבי הכנסות ריבית:

מרווח מפעילות מתן אשראי

מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

ביאור 15 - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. נתונים כספיים (המשך) (במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר)
מסקי בית	עסקים	מסחרית	בנקאות	בנקאות	פרטית
289	388	193	(12)	30	888
-	4	4	16	(24)	-
289	392	197	4	6	888
-	-	-	-	26	26
289	392	197	4	32	914
87	107	38	2	10	244
376	499	235	6	42	1,158
40	62	28	-	-	130
265	307	87	9	12	680
305	369	115	9	12	810
71	130	120	(3)	30	348
25	46	43	(1)	9	122
46	84	77	(2)	21	226
-	-	-	-	2	2
46	84	77	(2)	23	228
9,781	8,486	8,686	17	9,504	36,474
9,519	8,182	8,600	8	-	26,309
11,737	7,714	10,090	1,413	-	30,954
10,023	8,476	8,744	7	-	27,250
-	-	-	-	-	-
247	364	185	-	-	-
42	28	12	4	-	-
289	392	197	4	-	-

הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו

- מחיצוניים

- בין מגזרי

סך הכל הכנסות (הוצאות) מריבית, נטו

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

עמלות והכנסות אחרות

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

סך ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח (הפסד) לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח (הפסד) לאחר מיסים

חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברה כלולה

רווח נקי (הפסד)

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו

יתרה ממוצעת של פקדונות

אשראי לציבור, נטו, לסוף התקופה

מרכיבי הכנסות ריבית:

מרווח מפעילות מתן אשראי

מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

ביאור 15 - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. נתונים כספיים (המשך) (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) משקי בית	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) עסקים קטנים	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) מסחרית	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) בנקאות פרטית	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) ניהול פיננסי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) סך הכל מאוחד
390	523	260	(14)	42	1,201
(1)	5	8	19	(31)	-
389	528	268	5	11	1,201
-	-	-	-	38	38
389	528	268	5	49	1,239
119	144	52	4	10	329
508	672	320	9	59	1,568
55	77	56	-	-	188
353	409	122	12	17	913
408	486	178	12	17	1,101
100	186	142	(3)	42	467
36	66	50	(1)	14	165
64	120	92	(2)	28	302
-	-	-	-	3	3
64	120	92	(2)	31	305
9,891	8,553	9,106	18	9,797	37,366
9,627	8,247	9,001	10	-	26,885
11,867	7,702	10,585	1,385	-	31,539
10,207	8,131	13,620	9	-	31,967
333	491	252	-	-	-
56	37	16	5	-	-
389	528	268	5	-	-

הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
- מחיצוניים
- בין מגזרי

סך הכל הכנסות מריבית

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

עמלות והכנסות אחרות

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

סך ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח (הפסד) לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח (הפסד) לאחר מיסים

חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברה כלולה

רווח נקי (הפסד)

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו

יתרה ממוצעת של פקדונות

אשראי לציבור, נטו, לסוף התקופה
מרכיבי הכנסות ריבית:

מרווח מפעילות מתן אשראי

מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות (1) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים
1. תנועה בהפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) לציבור מסחרי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) לציבור מסחרי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) לציבור מסחרי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) לציבור מסחרי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) לציבור מסחרי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) לציבור מסחרי
461	35	117	613	-	613
ירתת הפרשה לתחילת התקופה					
56	(2)	23	77	-	77
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(33)	-	(15)	(48)	-	(48)
מחיקות חשבונאיות					
18	-	13	31	-	31
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות					
(15)	-	(2)	(17)	-	(17)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
502	33	138	673	-	673
ירתת הפרשה לסוף התקופה*					
20	-	4	24	-	24
*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) לציבור מסחרי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) לציבור מסחרי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) לציבור מסחרי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) לציבור מסחרי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) לציבור מסחרי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) לציבור מסחרי
325	24	73	422	-	422
ירתת הפרשה לתחילת התקופה					
24	-	15	39	-	39
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(34)	-	(21)	(55)	-	(55)
מחיקות חשבונאיות					
18	-	10	28	-	28
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות					
(16)	-	(11)	(27)	-	(27)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
333	24	77	434	-	434
ירתת הפרשה לסוף התקופה*					
15	-	3	18	-	18
*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות(1) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

1. תנועה בהפרשה להפסדי אשראי (המשך) (במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור מסחרי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור פרטי לדיוור	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור פרטי אחר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור וממשלות	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) סך הכל
384	26	81	491	-	491
יתרת הפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)					
189	7	78	274	-	274
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(115)	-	(60)	(175)	-	(175)
מחיקות חשבונאיות					
44	-	39	83	-	83
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות					
(71)	-	(21)	(92)	-	(92)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
502	33	138	673	-	673
יתרת הפרשה לסוף התקופה*					
20	-	4	24	-	24
מזהה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים*					
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור מסחרי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור פרטי לדיוור	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור פרטי אחר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור וממשלות	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) סך הכל
302	21	68	391	-	391
יתרת הפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)					
90	3	37	130	-	130
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(106)	-	(64)	(170)	-	(170)
מחיקות חשבונאיות					
47	-	36	83	-	83
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות					
(59)	-	(28)	(87)	-	(87)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
333	24	77	434	-	434
יתרת הפרשה לסוף התקופה*					
15	-	3	18	-	18
מזהה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים*					

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

1. תנועה בהפרשה להפסדי אשראי (המשך) (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) אשראי לציבור מסחרי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) אשראי לציבור פרטי לדיוור	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) אשראי לציבור פרטי אחר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) אשראי לציבור סך הכל	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) אשראי לציבור סך הכל	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) אשראי לציבור סך הכל
302	21	68	391	-	391
133	5	50	188	-	188
(134)	-	(84)	(218)	-	(218)
58	-	47	105	-	105
(76)	-	(37)	(113)	-	(113)
25	-	-	25	-	25
384	26	81	491	-	491
17	-	2	19	-	19

יתרת הפרשה לתחילת השנה

הוצאות בגין הפסדי אשראי

מחיקות חשבונאיות

גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות

מחיקות חשבונאיות, נטו

הפרשות שהוכרו בעסקת המיזוג⁽²⁾

יתרת הפרשה לסוף השנה*

*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾ ועל החובות⁽¹⁾ בגינם היא חושבה (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור מסחרי	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור פרטי לדיוור	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור פרטי אחר	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל
19,604	2	70	19,676	467	20,143
63	6,473	-	6,536	-	6,536
3,005	-	4,271	7,276	-	7,276
22,672	6,475	4,341	33,488	467	33,955
407	-	21	428	-	428
-	9	-	9	-	9
75	24	113	212	-	212
482	33 ⁽²⁾	134	649	-	649

יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾:

• שנבדקו על בסיס פרטני⁽³⁾

• שנבדקו על בסיס קבוצתי :

- לפי עומק הפיגור

- אחר

סך הכל חובות⁽¹⁾

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾

• שנבדקו על בסיס פרטני

• שנבדקו על בסיס קבוצתי :

- לפי עומק הפיגור

- אחר

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. כולל יתרת הפרשה להפסדי אשראי מעבר להפרשה המתחייבת מהחישוב לפי שיטת "עומק הפיגור", שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 24 מיליון ש"ח (פרטני סכום זניח).

3. לרבות אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום בסך 19,755 מיליון ש"ח. ההפרשה בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)
 2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾ ועל החובות⁽¹⁾ בגינם היא חושבה (המשך)
 (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור מסחרי	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור פרטי לדיוור	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור פרטי אחר	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) אשראי לציבור סך הכל
14,204	-	58	14,262	898	15,160
27	5,325	-	5,352	-	5,352
3,317	-	4,735	8,052	-	8,052
17,548	5,325	4,793	27,666	898	28,564
256	-	3	259	-	259
-	5	-	5	-	5
62	19	71	152	-	152
318	24 ⁽²⁾	74	416	-	416
18,858	-	61	18,919	1,042	19,961
19	5,523	-	5,542	-	5,542
3,260	-	4,718	7,978	-	7,978
22,137	5,523	4,779	32,439	1,042	33,481
307	-	4	311	-	311
-	7	-	7	-	7
60	19	75	154	-	154
367	26 ⁽²⁾	79	472	-	472

יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾:

- שנבדקו על בסיס פרטני⁽³⁾
- שנבדקו על בסיס קבוצתי :
- לפי עומק הפיגור
- אחר

סך הכל חובות⁽¹⁾

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾

- שנבדקו על בסיס פרטני
- שנבדקו על בסיס קבוצתי :
- לפי עומק הפיגור
- אחר

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾:

- שנבדקו על בסיס פרטני⁽³⁾
- שנבדקו על בסיס קבוצתי :
- לפי עומק הפיגור
- אחר

סך הכל חובות⁽¹⁾

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾

- שנבדקו על בסיס פרטני
- שנבדקו על בסיס קבוצתי :
- לפי עומק הפיגור
- אחר

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
 2. כולל יתרת הפרשה להפסדי אשראי מעבר להפרשה המתחייבת מהחישוב לפי שיטת "עומק הפיגור", שחושבה על בסיס פרטני ליום 30.9.2019 בסך של 1 מיליון ש"ח (31.12.2019 - זהה), ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 19 מיליון ש"ח (31.12.2019 - זהה).
 3. לרבות אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום ליום 30.09.2019 בסך 14,806 מיליון ש"ח (31.12.2019 - 19,555 מיליון ש"ח). ההפרשה בגין אשראי זה, חושבה על בסיס קבוצתי.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
ב. חובות(1)

1. איכות אשראי ופיגורים (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) חובות לא פגומים בפיגור של 30 ועד 89 יום ⁽⁵⁾	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) חובות לא פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽⁴⁾	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) חובות לא פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽⁴⁾	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) חובות לא פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽⁴⁾	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) חובות לא פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽⁴⁾	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) חובות לא פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽⁴⁾
12	5	2,605	80	46	2,479
15	-	2,383	13	42	2,328
1	-	730	57	1	672
44	19	16,610	343	241	16,026
72	24	22,328	493	330	21,505
35	91	6,469	109 ⁽⁶⁾	2	6,358
35	13	4,339	62	51	4,226
142	128	33,136	664	383	32,089
-	-	103	-	-	103
-	-	15	-	-	15
142	128	33,254	664	383	32,207
-	-	25	-	-	25
-	-	319	-	5	314
-	-	344	-	5	339
-	-	6	-	-	6
-	-	2	-	-	2
-	-	352	-	5	347
-	-	349	-	-	349
-	-	701	-	5	696
142	128	33,488	664	388	32,436
-	-	452	-	-	452
-	-	15	-	-	15
142	128	33,955	664	388	32,903

פעילות בישראל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

- בינוי

- פעילות בנדל"ן

שירותים פיננסיים

אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים

- הלוואות לדיוור

- אחר

סך הכל ציבור בישראל

בנקים בישראל

ממשלת ישראל

סך הכל פעילות בישראל

פעילות בחו"ל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

מסחרי אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים

- הלוואות לדיוור

- אחר

סך הכל ציבור בחו"ל

בנקים בחו"ל

סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל ציבור

סך הכל בנקים

סך הכל ממשלות

סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיוור אחרות הנמצאות בפיגור של 90 יום ומעלה.
3. ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש, ראה ביאור 16 ב'3' (ג) להלן.
4. מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
5. צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 יום בסך של 33 מיליון ש"ח, סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
6. כולל יתרת הלוואות לדיוור בסך 1 מיליון ש"ח, לגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של הלוואה, הכולל בלוח הסילוקין של ההלוואה.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (במיליוני ש"ח) (המשך)

30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) חובות לא פגומים בפיגור של 30 ועד 89 יום ⁽⁵⁾	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) חובות לא פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽⁴⁾	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) סך הכל	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) בעייתיים ⁽²⁾ אחר	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) בעייתיים ⁽²⁾ פגומים ⁽³⁾	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) לא בעייתיים
פעילות בישראל:					
ציבור - מסחרי:					
בינוי ונדל"ן					
23	5	2,358	24	51	2,283
4	-	2,321	5	71	2,245
-	-	637	-	3	634
65	19	11,879	111	185	11,583
92	24	17,195	140	310	16,745
סך הכל מסחרי					
אנשים פרטיים					
39	65	5,318	85 ⁽⁶⁾	-	5,233
61	20	4,790	44	37	4,709
192	109	27,303	269	347	26,687
-	-	482	-	-	482
192	109	27,785	269	347	27,169
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות בחו"ל:					
ציבור - מסחרי:					
בינוי ונדל"ן					
-	-	21	-	-	21
-	-	332	-	7	325
-	-	353	-	7	346
סך הכל מסחרי					
אנשים פרטיים					
-	-	7	-	-	7
-	-	3	-	-	3
-	-	363	-	7	356
-	-	416	-	-	416
-	-	779	-	7	772
סך הכל פעילות בחו"ל					
192	109	27,666	269	354	27,043
-	-	898	-	-	898
192	109	28,564	269	354	27,941

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור אחרות הנמצאות בפיגור של 90 יום ומעלה.
3. ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש, ראה ביאור 16 ב' (ג) (להלן).
4. מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
5. צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 יום בסך של 52 מיליון ש"ח, סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
6. כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 1 מיליון ש"ח, לגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של הלוואה, הכולל בלוח הסילוקין של ההלוואה.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר) חובות לא פגומים בפיגור של 30 ועד 89 יום ⁽⁵⁾	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) חובות לא פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽⁴⁾	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) סך הכל	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) בעייתיים ⁽²⁾ אחר	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) בעייתיים ⁽²⁾ פגומים ⁽³⁾	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) לא בעייתיים	
						פעילות בישראל:
						ציבור - מסחרי:
						בינוי ונדל"ן
46	5	2,404	20	54	2,330	- בינוי
1	1	2,155	4	57	2,094	- פעילות בנדל"ן
1	-	732	57	3	672	שירותים פיננסיים
64	25	16,441	176	243	16,022	אחר
112	31	21,732	257	357	21,118	סך הכל מסחרי
						אנשים פרטיים
40	78	5,516	97 ⁽⁶⁾	-	5,419	- הלוואות לדיור
58	23	4,777	49	43	4,685	- אחר
210	132	32,025	403	400	31,222	סך הכל ציבור בישראל
-	-	714	-	-	714	בנקים בישראל
210	132	32,739	403	400	31,936	סך הכל פעילות בישראל
						פעילות בחו"ל:
						ציבור - מסחרי:
						בינוי ונדל"ן
-	-	20	-	-	20	מסחרי אחר
-	-	385	-	6	379	סך הכל מסחרי
-	-	405	-	6	399	אנשים פרטיים
-	-	7	-	-	7	- הלוואות לדיור
-	-	2	-	-	2	- אחר
-	-	414	-	6	408	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	328	-	-	328	בנקים בחו"ל
-	-	742	-	6	736	סך הכל פעילות בחו"ל
210	132	32,439	403	406	31,630	סך הכל ציבור
-	-	1,042	-	-	1,042	סך הכל בנקים
210	132	33,481	403	406	32,672	סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור אחרות הנמצאות בפיגור של 90 יום ומעלה.
3. ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסויימים שאורגנו מחדש, ראה ביאור 16 (ב') (ג') להלן.
4. מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
5. צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 יום בסך של 46 מיליון ש"ח, סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
6. כולל יתרת הלוואות לדיור בסך של 1 מיליון ש"ח, לגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של הלוואה, הכולל שינוי בלוח הסילוקין של ההלוואה.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. איכות תיק האשראי

(א) כללי

בהוראות שפרסם בנק ישראל, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם הכספיים מידע איכותי וכמותי שיהווה אינדיקציה לאיכות תיק האשראי שלהם. הבנק עושה שימוש במערכות לניטור כשלי אשראי ומקיים תהליכי בקרת אשראי, המהווים גורם מרכזי בתהליך שמירת איכות תיק האשראי. במסגרת זו פיתח הבנק מודלים לדירוג אשראי, המהווים מערכת "תומכת החלטה" ומתקיים מעקב שוטף לזיהוי ואיתור סממנים המצביעים על ירידה אפשרית בכושר הפירעון של הלווים, בין היתר באמצעות ניטור תקופת הפיגור של החובות, בתדירות יומית.

(ב) נתונים כמותיים

להלן נתונים לגבי מדדים פיננסיים מסויימים המשמשים להערכת איכות תיק האשראי, בחתך קבוצות אשראי:

30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אנשים פרטיים אחר סך הכל %	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) אנשים פרטיים לדירור %	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מסחרי %	שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי שיעור החובות הפגומים מתוך האשראי שיעור החובות הבעייתיים מתוך האשראי שיעור החובות בפיגור מעל 30 יום מתוך האשראי
1.1	2.4	0.1	1.1
1.2	1.2	0.0	1.5
3.1	2.6	1.7	3.7
0.8	1.1	1.9	0.4

31 בדצמבר 2019 (מבוקר) אנשים פרטיים אחר %	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) אנשים פרטיים לדירור %	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) מסחרי %	שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי שיעור החובות הפגומים מתוך האשראי שיעור החובות הבעייתיים מתוך האשראי שיעור החובות בפיגור מעל 30 יום מתוך האשראי
0.6	1.0	0.1	0.6
1.3	0.9	-	1.6
2.5	1.9	1.8	2.8
1.1	1.7	2.1	0.6

הנהלת הבנק עוקבת אחרי התפתחות אינדיקטורים אלו בתדירות רבעונית ובוחנת את משמעות התוצאות שהתקבלו, הן ביחס לתקופות קודמות והן ביחס לנתונים המקבילים במערכת הבנקאית. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 נרשמה הרעה בפרמטרים המשמשים להערכת איכות תיק האשראי הנובעת, מהשלכות המשבר הכלכלי (שנגרם בעקבות הצעדים שננקטו על ידי הממשלה במסגרת המאמצים לכלימת התפשטות "וירוס הקורונה"), על כושר ההחזר של הלקוחות בענפי משק שונים (לרבות: "אנשים פרטיים", "מסחר", "תחבורה ואחסנה", "תעופה ותיירות", "בינוי ונדל"ן"), שהתבטאה בירידה באיכות תיק האשראי, בעיקר בענפים שנפגעו ישירות מהמשבר.

לאור האמור לעיל, ולנוכח אי הוודאות הן באשר לעוצמת הפגיעה בכושר ההחזר של הלווים והן באשר לפרק הזמן שיידרש ללווים אלו לשוב לפעילות סדירה ולהסדרי החוב שייתכן והבנק יידרש להעמיד בעתיד ללקוחות אלו - נרשמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 עליה בשיעור ההוצאות להפסדי אשראי ועליה בשיעור החובות שסווגו כבעייתיים.

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים

(א) חובות פגומים והפרשה פרטנית (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2020 (לא)	30 בספטמבר מבוקר) חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי יתרה רשומה	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר)	30 בספטמבר חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי יתרה הפרשה ⁽²⁾	30 בספטמבר 2020 (לא) מבוקר) חובות פגומים יתרה חוזית	30 בספטמבר 2020 (לא) מבוקר) סך הכל יתרה רשומה
35	9	11	46	135	
29	2	13	42	63	
1	1	-	1	9	
209	70	32	241	688	
274	82	56	330	895	
2	-	-	2	2	
50	19	1	51	208	
326	101	57	383	1,105	
-	-	-	-	-	
326	101	57	383	1,105	
-	-	-	-	-	
-	-	5	5	26	
-	-	5	5	26	
-	-	-	-	-	
-	-	5	5	26	
326	101	62	388	1,131	
-	-	-	-	-	
326	101	62	388	1,131	
291	92	40	331	434	
185	50	19	204	266	

פעילות בישראל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

- בינוי

- פעילות בנדל"ן

שירותים פיננסיים

אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים

- הלוואות לדיור

- אחר

סך הכל ציבור בישראל

בנקים בישראל

סך הכל פעילות בישראל

פעילות בחו"ל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

אחר

סך הכל ציבור בחו"ל

בנקים בחו"ל

סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל ציבור

סך הכל בנקים

סך הכל⁽³⁾

3. מזה:

- נמדד לפי ערך נוכחי

של תזרימי מזומנים

- חובות בארגון מחדש

הערות:

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(א) חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך) (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) חובות פגומים יתרה רשומה	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) סך הכל יתרה רשומה	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) חובות פגומים אחרים יתרה רשומה	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי יתרת הפרשה ⁽²⁾	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי יתרה רשומה	
146	51	7	12	44	פעילות בישראל:
90	71	23	6	48	ציבור - מסחרי:
8	3	-	3	3	בינוי ונדל"ן
605	185	30	48	155	- בינוי
849	310	60	69	250	- פעילות בנדל"ן
-	-	-	-	-	שירותים פיננסיים
196	37	8	3	29	אחר
1,045	347	68	72	279	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
1,045	347	68	72	279	- הלוואות לדיר
-	-	-	-	-	- אחר
-	-	-	-	-	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	פעילות בחו"ל:
27	7	7	-	-	ציבור - מסחרי:
27	7	7	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	אחר
27	7	7	-	-	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
27	7	7	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
1,072	354	75	72	279	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
1,072	354	75	72	279	סך הכל ⁽³⁾
377	259	50	54	209	3. מזה:
200	152	28	20	124	- נמדד לפי ערך נוכחי
					של תזרימי מזומנים
					- חובות בארגון מחדש

הערות:

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(א) חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך) (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר) חובות פגומים בגנים נערכה הפרשה להפסדי אשראי יתרה רשומה	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) סך הכל יתרה רשומה	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) חובות פגומים אחרים יתרה רשומה	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) חובות פגומים בגנים נערכה הפרשה להפסדי אשראי יתרת הפרשה ⁽²⁾	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) חובות פגומים אחרים יתרה רשומה
46	54	8	12	152
42	57	15	4	76
3	3	-	3	8
208	243	35	64	670
299	357	58	83	906
-	-	-	-	-
36	43	7	4	202
335	400	65	87	1,108
-	-	-	-	-
335	400	65	87	1,108
פעילות בישראל:				
ציבור - מסחרי:				
בינוי ונדל"ן				
- בינוי				
- פעילות בנדל"ן				
שירותים פיננסיים				
אחר				
סך הכל מסחרי				
אנשים פרטיים				
- הלוואות לדיור				
- אחר				
סך הכל ציבור בישראל				
בנקים בישראל				
סך הכל פעילות בישראל				
פעילות בחו"ל:				
ציבור - מסחרי:				
בינוי ונדל"ן				
אחר				
סך הכל ציבור בחו"ל				
בנקים בחו"ל				
סך הכל פעילות בחו"ל				
סך הכל ציבור				
סך הכל בנקים				
סך הכל⁽³⁾				
3. מזה:				
- נמדד לפי ערך נוכחי				
של תזרימי מזומנים				
- חובות בארגון מחדש				
הערות:				
1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.				
2. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני.				

3. מזה:

- נמדד לפי ערך נוכחי

של תזרימי מזומנים

- חובות בארגון מחדש

הערות:

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ב) יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾ אחר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾ אחר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾ אחר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾ אחר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾ אחר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾ אחר
-	1	51	-	-	50
-	1	76	-	-	47
-	-	3	-	-	1
-	1	199	-	1	258
-	3	329	-	1	356
-	-	-	-	-	2
-	-	41	1	-	55
-	3	370	1	1	413
-	-	-	-	-	-
-	3	370	1	1	413
-	-	-	-	-	1
-	-	7	-	-	5
-	-	7	-	-	6
-	-	-	-	-	-
-	-	7	-	-	6
-	3	377	1	1	419
-	-	-	-	-	-
-	3	377	1	1	419

פעילות בישראל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

- בינוי

- פעילות בנדל"ן

שירותים פיננסיים

אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים

- הלוואות לדיוור

- אחר

סך הכל ציבור בישראל

בנקים בישראל

סך הכל פעילות בישראל

פעילות בחו"ל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

אחר

סך הכל ציבור בחו"ל

בנקים בחו"ל

סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל ציבור

סך הכל בנקים

סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

3. הכנסות הריבית על בסיס חוזי שהיו נרשמות אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, הסתכמו בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 בסך של 5 מיליון ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד - זהה).

4. הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בתקופה בה החובות סווגו כפגומים.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ב) יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך) (במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾ אחר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾ אחר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾ אחר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾ אחר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾ אחר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾ אחר
1	3	216	1	3	288
1	5	353	1	4	401
-	-	-	-	-	3
-	-	47	2	-	61
1	5	400	3	4	465
-	-	-	-	-	-
1	5	400	3	4	465

פעילות בישראל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

- בינוי

- פעילות בנדל"ן

שירותים פיננסיים

אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים

- הלוואות לדיור

- אחר

סך הכל ציבור בישראל

בנקים בישראל

סך הכל פעילות בישראל

פעילות בחו"ל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

אחר

סך הכל ציבור בחו"ל

בנקים בחו"ל

סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל ציבור

סך הכל בנקים

סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

3. הכנסות הריבית על בסיס חוזי שהיו נרשמות אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, הסתכמו בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 בסך של 15 מיליון ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד - 12 מיליון ש"ח).

4. הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בתקופה בה החובות סווגו כפגומים.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ב) יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך) (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾ על בסיס מזומן ⁽⁴⁾	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾ אחר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾
-	1	64
-	3	73
-	-	3
1	4	283
1	8	423
-	-	-
1	-	55
2	8	478
-	-	-
2	8	478
-	-	-
-	-	-
-	-	-
2	8	485
-	-	-
2	8	485

פעילות בישראל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

- בינוי

- פעילות בנדל"ן

שירותים פיננסיים

אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים

- הלוואות לדיור

- אחר

סך הכל ציבור בישראל

בנקים בישראל

סך הכל פעילות בישראל

פעילות בחו"ל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

אחר

סך הכל ציבור בחו"ל

בנקים בחו"ל

סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל ציבור

סך הכל בנקים

סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

3. הכנסות הריבית על בסיס חוזי שהיו נרשמות אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, הסתכמו בשנת 2019 בסך של 17 מיליון ש"ח.

4. הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בתקופה בה סווגו כפגומים.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ג) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾⁽³⁾ (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) צובר הכנסות ריבית תקופת הפיגור בפיגור של 90 יום ומעלה	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) צובר הכנסות ריבית חוב שאינו בפיגור	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) צובר הכנסות ריבית תקופת הפיגור בפיגור של 30 ועד 89 יום	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) צובר הכנסות ריבית תקופת הפיגור בפיגור של 90 יום ומעלה	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) צובר הכנסות ריבית תקופת הפיגור בפיגור של 90 יום ומעלה
18	7	-	-	18
9	7	-	-	9
-	-	-	-	-
85	27	-	-	112
112	41	-	-	153
34	17	-	-	51
146	58	-	-	204
-	-	-	-	-
146	58	-	-	204
פעילות בישראל:				
ציבור - מסחרי:				
בינוי ונדל"ן				
- בינוי				
- פעילות בנדל"ן				
שירותים פיננסיים				
אחר				
סך הכל מסחרי				
אנשים פרטיים - אחר				
סך הכל ציבור בישראל				
בנקים בישראל				
סך הכל פעילות בישראל				
פעילות בחו"ל:				
ציבור - מסחרי:				
בינוי ונדל"ן				
אחר				
סך הכל ציבור בחו"ל				
בנקים בחו"ל				
סך הכל פעילות בחו"ל				
סך הכל ציבור				
סך הכל בנקים				
סך הכל				

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.

2. נכלל בחובות פגומים.

3. קיימת התחייבות למתן אשראי נוסף בגין חובות בעייתיים שאורגנו מחדש ליום 30.9.2020 בסך 4 מיליון ש"ח.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ג) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾⁽³⁾ (המשך) (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) צובר הכנסות ריבית תקופת הפיגור בפיגור של 30 ועד 89 יום	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) צובר הכנסות ריבית תקופת הפיגור בפיגור של 90 יום ומעלה	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) צובר הכנסות ריבית חוב שאינו בפיגור	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) סך הכל ⁽²⁾	
				פעילות בישראל:
				ציבור - מסחרי:
				בינוי ונדל"ן
				- בינוי
25	5	-	20	- פעילות בנדל"ן
10	3	-	7	שירותים פיננסיים
-	-	-	-	אחר
78	24	1	53	סך הכל מסחרי
113	32	1	80	אנשים פרטיים - אחר
37	11	-	26	סך הכל ציבור בישראל
150	43	1	106	בנקים בישראל
-	-	-	-	סך הכל פעילות בישראל
150	43	1	106	
				פעילות בחו"ל:
				ציבור - מסחרי:
				בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	אחר
2	2	-	-	סך הכל ציבור בחו"ל
2	2	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
2	2	-	-	
152	45	1	106	סך הכל ציבור
-	-	-	-	סך הכל בנקים
152	45	1	106	סך הכל

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.

2. נכלל בחובות פגומים.

3. קיימת התחייבות למתן אשראי נוסף בגין חובות בעייתיים שאורגנו מחדש ליום 30.9.2019 בסך 2 מיליון ש"ח.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ג) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (3) (המשך) (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר) צובר הכנסות ריבית תקופת הפיגור בפיגור של 30 ועד 89 יום	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) צובר הכנסות ריבית חוב שאינו בפיגור	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) צובר הכנסות ריבית חוב שאינו בפיגור	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) צובר הכנסות ריבית חוב שאינו בפיגור	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) צובר הכנסות ריבית חוב שאינו בפיגור
26	6	-	-	20
12	4	-	-	8
-	-	-	-	-
83	26	-	-	57
121	36	-	-	85
43	13	-	-	30
164	49	-	-	115
-	-	-	-	-
164	49	-	-	115
-	-	-	-	-
1	-	-	-	1
1	-	-	-	1
-	-	-	-	-
1	-	-	-	1
165	49	-	-	116
-	-	-	-	-
165	49	-	-	116

פעילות בישראל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

- בינוי

- פעילות בנדל"ן

שירותים פיננסיים

אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל ציבור בישראל

בנקים בישראל

סך הכל פעילות בישראל

פעילות בחו"ל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

אחר

סך הכל ציבור בחו"ל

בנקים בחו"ל

סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל ציבור

סך הכל בנקים

סך הכל

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.

2. נכלל בחובות פגומים.

3. קיימת התחייבות למתן אשראי נוסף בגין חובות בעייתיים שאורגנו מחדש ליום 31.12.2019 בסך 3 מיליון ש"ח.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (במיליוני ש"ח)

ארגונים מחדש שבוצעו בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה אחרי הארגון ¹	ארגונים מחדש שבוצעו בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה לפני הארגון	ארגונים מחדש שבוצעו בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה מספר חוזים	ארגונים מחדש שבוצעו בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה אחרי הארגון ²	ארגונים מחדש שבוצעו בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה לפני הארגון	ארגונים מחדש שבוצעו בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה מספר חוזים
6	7	51	4	4	42
1	1	2	5	5	2
-	-	-	-	-	1
17	17	135	32	33	262
24	25	188	41	42	307
-	-	-	-	-	-
10	10	346	13	13	440
34	35	534	54	55	747
-	-	-	-	-	-
34	35	534	54	55	747
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-
-	-	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-
34	35	535	54	55	747
-	-	-	-	-	-
34	35	535	54	55	747

פעילות בישראל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

- בינוי

- פעילות בנדל"ן

שירותים פיננסיים

אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים

- הלוואות לדיור

- אחר

סך הכל ציבור בישראל

בנקים בישראל

סך הכל פעילות בישראל

פעילות בחו"ל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

מסחרי אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל ציבור בחו"ל

בנקים בחו"ל

סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל ציבור

סך הכל בנקים

סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.
2. נכלל בחובות פגומים.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
 (ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (המשך) (במיליוני ש"ח)

ארגונים מחדש שבוצעו בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה אחרי הארגון ⁽²⁾	ארגונים מחדש שבוצעו בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה לפני הארגון	ארגונים מחדש שבוצעו בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה מספר חוזים	ארגונים מחדש שבוצעו בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה אחרי הארגון ⁽²⁾	ארגונים מחדש שבוצעו בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה לפני הארגון	ארגונים מחדש שבוצעו בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה מספר חוזים
19	20	153	18	18	141
2	2	6	8	8	8
-	-	1	-	-	1
54	56	484	75	76	603
75	78	644	101	102	753
-	-	-	-	-	-
33	35	1,114	34	35	1,225
108	113	1,758	135	137	1,978
-	-	-	-	-	-
108	113	1,758	135	137	1,978
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-
-	-	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-
108	113	1,759	135	137	1,978
-	-	-	-	-	-
108	113	1,759	135	137	1,978

פעילות בישראל:

ציבור - מסחרי:
 בינוי ונדל"ן
 - בינוי
 - פעילות בנדל"ן
 שירותים פיננסיים
 אחר
 סך הכל מסחרי
 אנשים פרטיים
 - הלוואות לדירור
 - אחר

סך הכל ציבור בישראל
 בנקים בישראל
סך הכל פעילות בישראל

פעילות בחו"ל:

ציבור - מסחרי:
 בינוי ונדל"ן
 מסחרי אחר
 סך הכל מסחרי
 אנשים פרטיים - אחר
 סך הכל ציבור בחו"ל
 בנקים בחו"ל
סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל ציבור
 סך הכל בנקים
סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.
 2. נכלל בחובות פגומים.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (המשך) (במיליוני ש"ח)

ארגונים מחדש שבוצעו בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) יתרת חוב רשומה אחרי הארגון ⁽²⁾	ארגונים מחדש שבוצעו בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) יתרת חוב רשומה לפני הארגון	ארגונים מחדש שבוצעו בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר) מספר חוזים
26	27	199
3	3	8
-	-	1
70	73	632
99	103	840
-	-	-
45	47	1,561
144	150	2,401
-	-	-
144	150	2,401
-	-	-
-	-	-
-	-	1
-	-	1
-	-	-
-	-	1
144	150	2,402

פעילות בישראל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

- בינוי

- פעילות בנדל"ן

שירותים פיננסיים

אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים

- הלוואות לדיור

- אחר

סך הכל ציבור בישראל

בנקים בישראל

סך הכל פעילות בישראל

פעילות בחו"ל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

מסחרי אחר

סך הכל ציבור בחו"ל

בנקים בחו"ל

סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל ציבור

סך הכל בנקים

סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.
 2. נכלל בחובות פגומים.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (המשך) (במיליוני ש"ח)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽³⁾ בשלושה חודשים הסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה	ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽³⁾ בשלושה חודשים הסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה	ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽³⁾ בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מספר חוזים	ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽³⁾ בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מספר חוזים
2	23	2	18
-	1	-	1
-	-	-	-
3	64	4	66
5	88	6	85
-	-	-	-
2	120	1	110
7	208	7	195
-	-	-	-
7	208	7	195
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
7	208	7	195
-	-	-	-
7	208	7	195

פעילות בישראל:

ציבורי - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

- בינוי

- פעילות בנדל"ן

שירותים פיננסיים

אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים

- הלוואות לדיר

- אחר

סך הכל ציבור בישראל

בנקים בישראל

סך הכל פעילות בישראל

פעילות בחו"ל:

ציבורי - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

מסחרי אחר

סך הכל ציבור בחו"ל

בנקים בחו"ל

סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל ציבור

סך הכל בנקים

סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. כלולים בחובות פגומים.

3. חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים ומעלה, אשר אורגנו מחדש במהלך השנה שקדמה למועד סיווגם כ"חובות בפיגור".

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (המשך) (במיליוני ש"ח)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽³⁾ בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה	ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽³⁾ בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה	ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽³⁾ בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה	ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽³⁾ בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה	ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽³⁾ בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה	ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽³⁾ בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרת חוב רשומה
5	70	3	47	6	67
-	2	-	2	-	2
-	-	-	-	-	-
14	232	10	164	11	201
19	304	13	213	17	270
-	-	-	-	-	-
6	421	4	293	4	456
25	725	17	506	21	726
-	-	-	-	-	-
25	725	17	506	21	726
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
25	725	17	506	21	726
-	-	-	-	-	-
25	725	17	506	21	726

פעילות בישראל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

- בינוי

- פעילות בנדל"ן

שירותים פיננסיים

אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים

- הלוואות לדיור

- אחר

סך הכל ציבור בישראל

בנקים בישראל

סך הכל פעילות בישראל

פעילות בחו"ל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

מסחרי אחר

סך הכל ציבור בחו"ל

בנקים בחו"ל

סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל ציבור

סך הכל בנקים

סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. כלולים בחובות פגומים.

3. חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים ומעלה, אשר אורגנו מחדש במהלך השנה שקדמה למועד סיווגם כ"חובות בפיגור".

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

4. מידע נוסף על הלוואות לדיור (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרת הלוואה לדיור סיכון אשראי חוץ מאזני	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרת הלוואה לדיור מזה: ריבית משתנה	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרת הלוואה לדיור סך הכל	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרת הלוואה לדיור מרכיבים נדחים	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרת הלוואה לדיור ללא מרכיבים נדחים	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) שיעור המימון ⁽²⁾	איכות הבטחון
469	3,040	4,697	92	4,605	- עד 60%	שיעבוד ראשון
251	1,120	1,730	19	1,711	- מעל 60%	
-	-	48	-	48		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
720	4,160	6,475	111	6,364		סך הכל
30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) יתרת הלוואה לדיור סיכון אשראי חוץ מאזני	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) יתרת הלוואה לדיור מזה: ריבית משתנה	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) יתרת הלוואה לדיור סך הכל	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) יתרת הלוואה לדיור מרכיבים נדחים	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) יתרת הלוואה לדיור ללא מרכיבים נדחים	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) שיעור המימון ⁽²⁾	איכות הבטחון
328	2,629	3,954	96	3,858	- עד 60%	שיעבוד ראשון
146	877	1,321	15	1,306	- מעל 60%	
-	-	50	-	50		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
474	3,506	5,325	111	5,214		סך הכל
31 בדצמבר 2019 (מבוקר) יתרת הלוואה לדיור סיכון אשראי חוץ מאזני	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) יתרת הלוואה לדיור מזה: ריבית משתנה	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) יתרת הלוואה לדיור סך הכל	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) יתרת הלוואה לדיור מרכיבים נדחים	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) יתרת הלוואה לדיור ללא מרכיבים נדחים	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) שיעור המימון ⁽²⁾	איכות הבטחון
369	2,707	4,097	102	3,995	- עד 60%	שיעבוד ראשון
161	911	1,377	16	1,361	- מעל 60%	
-	-	49	-	49		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
530	3,618	5,523	118	5,405		סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. היחס בין המסגרת המאושרת לבין שווי הנכס, במועד אישור המסגרת.

ביאור 16 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. סינדיקציה ופעילות ניהול הלוואות

1. עסקאות שיזם הבנק (במיליוני ש"ח)

31.12.2019 (מבוקר) חלקם של אחרים	31.12.2019 (מבוקר) חלק הבנק	30.9.2019 (לא מבוקר) חלקם של אחרים	30.9.2019 (לא מבוקר) חלקם של אחרים	30.9.2020 (לא מבוקר) חלקם של אחרים	30.9.2020 (לא מבוקר) חלקם של אחרים	התפלגות החובות
251	61	-	-	250	58	אשראי לרשויות מקומיות
608	625	386	579	637	587	אשראי מסחרי אחר
6	9	14	21	2	3	סיכון אשראי חוץ מאזני(**)
865	695	400	600	889	648	סך הכל סיכון אשראי

** סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

2. פעילות ניהול הלוואות

הבנק מנהל עבור אחרים הלוואות, הנובעת מפעילות שנרכשה על ידו ממוניציפל בנק, עובר למועד המיזוג. במסגרת זו מנהלות על ידי הבנק הלוואות משני סוגים, שיתרתן ליום 30.9.2020 הסתכמה ב- 2,024 מיליון ש"ח (31.12.2019 - 2,274 מיליון ש"ח), כדלקמן:

- הלוואות שנמכרו על ידי בנק מוניציפל בעבר לגופים מסחריים - בסך 1,052 מיליון ש"ח (31.12.2019 - 1,260 מיליון ש"ח).

- הלוואות שניתנו לרשויות מקומיות מתקציב המדינה - בסך 972 מיליון ש"ח (31.12.2019 - 1,014 מיליון ש"ח).

3. עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים

האשראי בסינדיקציה ליום 30.9.2020 כולל הלוואות בסך 375 מיליון ש"ח (31.12.2019 - 242 מיליון ש"ח) וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך 170 מיליון ש"ח, בגין עסקאות בסינדיקציה שיזמו אחרים, הנובעות ברובן מיתרות אשראי שנרכשו על ידי הבנק ביום 1.12.2019 ממוניציפל בנק במסגרת העסקה למיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ שנכנסה לתוקף במועד זה (ראה ביאור 37 בדוחות הכספיים לשנת 2019).

ד. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) יתרת החווה ⁽¹⁾	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) יתרת החווה ⁽¹⁾	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרת החווה ⁽¹⁾
1	72	-	61	1	44
6	275	5	289	6	271
-	906	-	883	-	868
3	1,215	4	1,101	3	1,338
-	98	-	89	-	99
1	994	2	982	3	1,123
4	1,675	5	1,598	7	2,047
-	318	-	345	-	466
4	1,026	2	910	4	1,409

עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

אשראי תעודות
ערביות להבטחת אשראי
ערביות לרוכשי דירות
ערביות והתחייבויות אחרות
מסגרות לפעילות במכשירים נגזרים
שלא נוצלו
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי
שלא נוצלו^(*)
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות
בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
התחייבויות להוצאת ערביות
התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי
שאושר ועדיין לא ניתן⁽³⁾

* מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי ניתנות לביטול בכל עת - ללא תנאי.

1. יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

2. יתרת הפרשה להפסדי אשראי.

3. כולל התחייבות עקרונית להעמדת הלוואה לדיור.

ביאור 17 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

(לא מבוקר) (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2020	30 בספטמבר 2020	30 בספטמבר 2020	30 בספטמבר 2020	30 בספטמבר 2020	30 בספטמבר 2020
מטבע ישראלי לא צמוד	מטבע ישראלי צמוד מדד	מטבע חוץ (1) דולר	מטבע חוץ (1) אחר	פריטים שאינם כספיים(2)	בספטמבר 2020 סך הכל
נכסים					
מזומנים ופקדונות בבנקים	9,038	57	272	112	9,479
ניירות ערך	4,816	258	644	121	5,850
אשראי לציבור, נטו	28,940	3,585	183	131	32,839
אשראי לממשלה	15	-	-	-	15
השקעה בחברות כלולות	-	2	-	-	7
בניינים וציוד	-	-	-	-	399
נכסים בלתי מוחשיים	-	-	-	-	3
נכסים בגין מכשירים נגזרים	28	-	18	65	119
נכסים אחרים	562	1	-	-	787
סך הכל נכסים	43,399	3,903	1,117	429	49,498
התחייבויות					
פקדונות הציבור	35,047	1,872	2,112	498	39,529
פקדונות מבנקים	2,504	-	45	13	2,562
פקדונות הממשלה	125	-	19	-	144
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	522	1,527	-	-	2,049
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	45	21	31	64	169
התחייבויות אחרות	1,627	161	16	13	1,846
סך הכל התחייבויות	39,870	3,581	2,223	588	46,299
הפרש	3,529	322	(1,106)	(159)	3,199
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:					
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(1,281)	(19)	1,161	139	-
אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	-	-	-	-	-
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	-	-	-	-	-
סך הכל כללי	2,248	303	55	(20)	3,199
אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)	1	-	(1)	-	-
אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)	-	-	-	-	-

1. כולל צמודי מטבע חוץ.

2. לרבות יתרות בגין מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם הינו פריט לא כספי.

ביאור 17 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

(לא מבוקר) (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2019 מטבע ישראלי לא צמוד	30 בספטמבר 2019 מטבע ישראלי צמוד מדד	30 בספטמבר 2019 מטבע חוץ דולר ⁽¹⁾	30 בספטמבר 2019 מטבע חוץ אחר ⁽¹⁾	30 בספטמבר 2019 פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	30 בספטמבר 2019 הכל
נכסים					
מזומנים ופקדונות בבנקים	3,908	84	355	106	4,453
ניירות ערך	4,077	254	398	69	4,809
אשראי לציבור, נטו	24,878	1,949	250	173	27,250
השקעה בחברות כלולות	-	2	-	-	11
בניינים וציוד	-	-	-	-	349
נכסים בגין מכשירים נגזרים	13	5	1	51	75
נכסים אחרים	410	1	-	-	436
סך הכל נכסים	33,286	2,295	1,004	399	37,383
התחייבויות					
פקדונות הציבור	27,295	2,107	1,503	560	31,465
פקדונות מבנקים	30	-	58	17	105
פקדונות הממשלה	122	-	21	-	143
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	358	583	-	-	941
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	34	42	15	50	146
התחייבויות אחרות	1,549	6	4	3	1,587
סך הכל התחייבויות	29,388	2,738	1,601	630	34,387
הפרש מכשירים נגזרים שאינם מגדירים:	3,898	(443)	(597)	(231)	2,996
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(1,397)	577	570	232	-
אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	1	-	(1)	-	-
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	-	-	-	-	-
סך הכל כללי	2,502	134	(28)	1	2,996
אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)	1	-	(1)	-	-
אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)	-	-	-	-	-

1. כולל צמודי מטבע חוץ.
2. לרבות יתרות בגין מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם הינו פריט לא כספי.

ביאור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

(מבוקר) (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2019 סך הכל	31 בדצמבר 2019 פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	31 בדצמבר 2019 מטבע חוץ ⁽¹⁾ אחר	31 בדצמבר 2019 מטבע חוץ ⁽¹⁾ דולר	31 בדצמבר 2019 מטבע ישראלי צמוד מדד	31 בדצמבר 2019 מטבע ישראלי לא צמוד	
						נכסים
6,708	-	121	533	62	5,992	מזומנים ופקדונות בבנקים
4,806	12	70	374	164	4,186	ניירות ערך
31,967	-	166	221	3,401	28,179	אשראי לציבור, נטו
12	10	-	-	2	-	השקעה בחברות כלולות
391	391	-	-	-	-	בניינים וציוד
4	4	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
80	9	57	-	2	12	נכסים בגין מכשירים נגזרים
466	10	-	-	2	454	נכסים אחרים
44,434	436	414	1,128	3,633	38,823	סך הכל נכסים
						התחייבויות
36,232	-	533	1,817	2,106	31,776	פקדונות הציבור
510	-	18	46	-	446	פקדונות מבנקים
141	-	-	19	-	122	פקדונות הממשלה
2,662	-	-	-	1,843	819	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
145	9	52	9	41	34	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,686	28	16	17	8	1,617	התחייבויות אחרות
41,376	37	619	1,908	3,998	34,814	סך הכל התחייבויות
3,058	399	(205)	(780)	(365)	4,009	הפרש
-	-	-	-	-	-	מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	190	774	675	(1,639)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	(1)	-	1	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
3,058	399	(15)	(7)	310	2,371	סך הכל כללי
-	-	-	(1)	-	1	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

1. כולל צמודי מטבע חוץ.

2. לרבות יתרות בגין מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם הינו פריט לא כספי.

ביאור 18 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים.

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי, המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי, לפי הערכת ההנהלה.

חישובי השווי ההוגן מבוססים על הערכה אובייקטיבית של תזרימי מזומנים עתידיים ושיעורי הריבית המנכים אותם לערכם הנוכחי. לפיכך, הערכת השווי ההוגן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים אינה מהווה בהכרח אינדיקציה לשווי מימושו של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון תנודתיות אפשרית בשיעורי הריבית.

תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש, מכיוון שכרוב המקרים הבנק עשוי להחזיק במכשיר הפיננסי עד לפרעו.

בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום בתהליך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

הערה:

החל מיום 1 בינואר 2020 יישם הבנק תיקון להוראות הדיווח לציבור, במסגרתו אומצו כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "חכירות". לפיכך, נכללו בהתחייבויות הבנק, החל ממועד זה, ערכם הנוכחי של תשלומים עתידיים בגין חוזי חכירה תפעוליים, המתחייבים לזכויות השימוש של הבנק בנכסי נדל"ן וצידוד שנחכרו בחכירה תפעולית. עם זאת, בהתאם להוראות תקן החשבונאות בנושא זה, יתרת ההתחייבויות בגין חוזי החכירה כאמור, לא תיכלל במסגרת הגילוי על יתרות השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים, המוצגות במסגרת ביאור זה.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים
מכשירים פיננסיים סחירים: (1)

השקעה בניירות ערך והתחייבויות בגין אגרות חוב שהונפקו על ידי הבנק - השווי ההוגן נקבע לפי שווי שוק.

(2) **מכשירים פיננסיים שאינם סחירים (למעט מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים):**

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים שאינם סחירים נקבע, בדרך כלל, באמצעות היוון תזרימי מזומנים חוזיים עתידיים, בשיעורי הריבית שבהם ביצע הבנק או היה מבצע, עסקאות דומות במועד הדיווח, כמפורט להלן:

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים, מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. הערך הנוכחי נמדד עבור תזרימי התקבולים העתידי (קרן וריבית) לכל הלוואה בנפרד, בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי.

קביעת רמת הסיכון, כאמור, נגזרת ממודל דירוג לווים המשמש את הבנק ובוחן את רמת הסיכון של הלקוח בהתבסס על פרמטרים פיננסיים, ניהוליים וענפיים. בדרך כלל, שיעורי הריבית ששימשו לצורך היוון תזרימי המזומנים נקבעו לפי שיעורי ריבית בהן נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

ביאור 18 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים (המשך)

(2) מכשירים פיננסיים שאינם סחירים (למעט מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים) (המשך):

השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים עבור חובות בעייתיים, חושבו לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות להפסדי אשראי.

תזרימי המזומנים בגין הלוואות לדיור המסולקות לעיתים לפני המועד החוזי שנקבע לפרעון, הוערכו על פי תחזית לפרעון מוקדם של אשראים אלו, המבוססת על מודל סטטיסטי.

היוון תזרימי המזומנים, כאמור, על פי מועדי הפרעון הצפויים, במקום על פי מועדי הפרעון החוזיים של אותם אשראים, הקטין את שוויי ההוגן בכ- 73 מיליון ש"ח.

פקדונות וכתבי התחייבות נדחים - השווי ההוגן של יתרת הפקדונות וכתבי ההתחייבות נאמד בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים, לפי שיעור הריבית בו מגייס הבנק או שהיה מגייס פקדונות דומים או כתבי התחייבות דומים לתאריך המאזן - בהתבסס על פרמטרים, כגון: תקופת הפקדון, סוג ההצמדה וגודל הפקדון.

בחישוב השווי ההוגן של פקדונות הצמודים למדד או לשקל לפי ברירה, נלקחו בחשבון גם השינויים האפשריים בשווי ההוגן של הפקדון בהתחשב בערך הזמן של הברירה ובשינויים הצפויים במדד המחירים עד למועד הפרעון של הפקדונות.

פקדונות הציבור כוללים "תכניות חיסכון", המהווים פקדונות לתקופת פרעון ארוכה יחסית. על פי הניסיון שנצבר בבנק - חלק מהמפקידים נוהג לפרוע את הפקדונות קודם לתאריך הפרעון החוזי שלהם תמורת שוויים החוזי, בניכוי "קנס פרעון מוקדם".

תזרימי המזומנים הצפויים בגין תכניות החסכון הוצגו בהתבסס על נתונים סטטיסטיים הכוללים תחזיות לפרעונות מוקדמים של אותן תכניות.

היוון תזרימי המזומנים, על פי התחזית לפרעונות מוקדמים של תכניות חיסכון, הקטין את השווי ההוגן של אותן תכניות חיסכון בכ- 22 מיליון ש"ח.

(3) מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח, תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי.

הערכת השווי ההוגן של "התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן", כללה התייחסות להפרש בין הריבית שנקבעה בהסכם, לבין הריבית בעסקאות דומות במועד הדיווח.

מכשירים נגזרים - מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי השוק. מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל, הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת, הלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי, לרבות סיכון האשראי של צד נגדי (CVA).

סיכון האשראי של צד נגדי מבוסס על מרווחי האשראי של חוזי CDS סחירים של הצד הנגדי לעסקה (במידה וקיימים כאלה), או על מרווחים המבוססים על דירוג האשראי של הלוקוח.

ביאור 18 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. ההרכב

30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) סך הכל מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) שווי הוגן רמה 3 ⁽³⁾ מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) שווי הוגן רמה 2 ⁽²⁾ מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) שווי הוגן רמה 1 ⁽¹⁾ מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרה במאזן מיליוני ש"ח
---	---	---	---	---

נכסים פיננסיים

9,489	442	-	9,047	9,479	מזומנים ופקדונות בבנקים
5,907	12	724	5,171	5,850	ניירות ערך ⁽⁴⁾
33,221	33,221	-	-	32,839	אשראי לציבור, נטו
14	14	-	-	15	אשראי לממשלה
119	59	52	8	119	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2	2	-	-	2	הלוואה לחברה כלולה
118	116	2	-	118	נכסים פיננסיים אחרים
48,870	33,866	778	14,226	48,422 ⁽⁵⁾	סך הכל נכסים פיננסיים

התחייבויות פיננסיות

39,745	11,145	28,600	-	39,529	פקדונות הציבור
2,538	2,165	373	-	2,562	פקדונות מבנקים
148	21	127	-	144	פקדונות הממשלה
2,066	630	72	1,364	2,049	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
169	32	129	8	169	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
952	952	-	-	952	התחייבויות פיננסיות אחרות
45,618	14,945	29,301	1,372	45,405 ⁽⁵⁾	סך הכל התחייבויות פיננסיות

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

22	22	-	-	22	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
----	----	---	---	----	-------------------------------------

הערות:

1. הנתונים מבוססים על מחירי שוק שצוטטו ב"שוק פעיל".
2. הנתונים מבוססים על מידע נצפה משמעותי אחר.
3. הנתונים מבוססים על מידע לא נצפה משמעותי.
4. לפירוט נוסף לגבי היתרות במאזן ונתוני השווי ההוגן - ראה ביאור 6.
5. מזה - נכסים בסך 14,715 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 17,733 מיליון ש"ח שיתרתם במאזן זהה או מהווה קירוב לשווי ההוגן.

ביאור 18 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. ההרכב (המשך)

30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) סך הכל מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) שווי הוגן רמה 3 ⁽³⁾ מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) שווי הוגן רמה 2 ⁽²⁾ מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) שווי הוגן רמה 1 ⁽¹⁾ מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) יתרה במאזן מיליוני ש"ח	
נכסים פיננסיים					
4,492	538	-	3,954	4,453	מזומנים ופקדונות בבנקים
4,858	11	467	4,380	4,809	ניירות ערך ⁽⁴⁾
27,670	27,669 ⁽⁶⁾	1	-	27,250	אשראי לציבור, נטו
75	41	28	6	75	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2	2	-	-	2	הלוואה לחברה כלולה
66	64	2	-	66	נכסים פיננסיים אחרים
<u>37,163</u>	<u>28,325</u>	<u>498</u>	<u>8,340</u>	<u>36,655⁽⁵⁾</u>	סך הכל נכסים פיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
31,643	10,461	21,182	-	31,465	פקדונות הציבור
105	-	105	-	105	פקדונות מבנקים
148	23	125	-	143	פקדונות הממשלה
996	728	3	265	941	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
146	46	94	6	146	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
992	992	-	-	992	התחייבויות פיננסיות אחרות
<u>34,030</u>	<u>12,250</u>	<u>21,509</u>	<u>271</u>	<u>33,792⁽⁵⁾</u>	סך הכל התחייבויות פיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
<u>20</u>	<u>20</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>20</u>	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

הערות:

1. הנתונים מבוססים על מחירי שוק שצוטטו ב"שוק פעיל".
2. הנתונים מבוססים על מידע נצפה משמעותי אחר.
3. הנתונים מבוססים על מידע לא נצפה משמעותי.
4. לפירוט נוסף לגבי היתרות במאזן ונתוני השווי ההוגן - ראה ביאור 6.
5. מזה - נכסים בסך 4,191 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 13,163 מיליון ש"ח שיתרתם במאזן זה או מהווה קירוב לשווי ההוגן.
6. הוצג מחדש.

ביאור 18 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. ההרכב (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר) שווי הוגן רמה סך הכל מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) שווי הוגן רמה (3) מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) שווי הוגן רמה (2) מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) שווי הוגן רמה (1) מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) יתרה במאזן מיליוני ש"ח
נכסים פיננסיים				
6,736	756	-	5,980	6,708
מזומנים ופקדונות בבנקים				
4,858	12	444	4,402	4,806
ניירות ערך ⁽⁴⁾				
32,357	32,356 ⁽⁶⁾	1	-	31,967
אשראי לציבור, נטו				
80	35	36	9	80
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
2	2	-	-	2
הלוואה לחברה כלולה				
87	85	2	-	87
נכסים פיננסיים אחרים				
44,120	33,246	483	10,391	43,650 ⁽⁵⁾
סך הכל נכסים פיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
36,415	15,263	21,152	-	36,232
פקדונות הציבור				
511	-	511	-	510
פקדונות מבנקים				
145	23	122	-	141
פקדונות הממשלה				
2,719	875	9	1,835	2,662
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים				
145	47	89	9	145
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
1,033	1,033	-	-	1,033
התחייבויות פיננסיות אחרות				
40,968	17,241	21,883	1,844	40,723 ⁽⁵⁾
סך הכל התחייבויות פיננסיות				
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
21	21	-	-	21
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי				

הערות:

1. הנתונים מבוססים על מחירי שוק שצוטטו ב"שוק פעיל".
2. הנתונים מבוססים על מידע נצפה משמעותי אחר.
3. הנתונים מבוססים על מידע לא נצפה משמעותי.
4. לפירוט נוסף לגבי היתרות במאזן ונתוני השווי ההוגן - ראה ביאור 6.
5. מזה - נכסים בסך 10,589 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 15,255 מיליון ש"ח שיתרתם במאזן זהה או מהווה קירוב לשווי ההוגן.
6. הוצג מחדש.

ביאור 18 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מדידות שווי הוגן המתבססות על מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מדידות שווי הוגן המתבססות על נתונים נצפים אחרים (רמה 2)	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מדידות שווי הוגן המתבססות על נתונים לא נצפים (רמה 3)	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מדידות השפעת הסכמי קיזוז	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) יתרה מאזנית
21	-	-	-	21
4,402	697	-	-	5,099
-	19	-	-	19
38	-	-	-	38
-	8	-	-	8
-	-	12	-	12
97	-	-	-	97
4,537	724	12	-	5,273
-	-	-	-	-
-	2	-	-	2
-	-	6	-	6
-	1	-	-	1
-	17	23	-	40
8	-	-	-	8
-	34	30	-	64
8	52	59	-	119
4,566	778	71	-	5,415
-	-	11	-	11
-	34	-	-	34
-	32	21	-	53
8	-	-	-	8
-	63	-	-	63
8	129	32	-	169
8	129	32	-	169

נכסים

- מזומנים ופקדונות בבנקים
- אגרות חוב זמינות למכירה -
- אגרות חוב
 - של ממשלת ישראל
 - של ממשלות זרות
 - של מוסדות פיננסיים בישראל
 - אחרות
- מניות שאינן למסחר -
- ניירות ערך למסחר -
- אגרות חוב - ממשלתיות
- סך הכל ניירות ערך
- אשראי לציבור - נגזרים משובצים
- נכסים פיננסיים אחרים
- נכסים בגין מכשירים נגזרים -
- חוזי ריבית
 - שקל מדד
 - אחר
- חוזי מטבע חוץ
- חוזים בגין מניות
- חוזי סחורות ואחרים
- סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים
- סך הכל נכסים

התחייבויות

- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים -
- חוזי ריבית:
 - שקל מדד
 - אחר
- חוזי מטבע חוץ
- חוזים בגין מניות
- חוזי סחורות ואחרים
- סה"כ התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
- סך הכל התחייבויות

ביאור 18 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (במיליוני ש"ח) (המשך)

30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מדידות שווי הוגן המתבססות על מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מדידות שווי הוגן המתבססות על נתונים נצפים אחרים (רמה 2)	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מדידות שווי הוגן המתבססות על נתונים לא נצפים (רמה 3)	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) השפעת הסכמי קיזוז	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) יתרה מאזנית
399	-	-	-	399
3,654	322	-	-	3,976
-	119	-	-	119
-	9	-	-	9
-	-	10	-	10
144	-	-	-	144
3,798	450	10	-	4,258
-	1	-	-	1
-	1	-	-	1
-	2	-	-	2
-	-	7	-	7
-	-	-	-	-
-	1	12	-	13
6	-	-	-	6
-	27	22	-	49
6	28	41	-	75
4,203	481	51	-	4,735

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
אגרות חוב זמינות למכירה
• אגרות חוב
- של ממשלת ישראל
- של ממשלות זרות
- אחרות
מניות שאין למסחר
ניירות ערך למסחר
• אגרות חוב - ממשלתיות
סך הכל ניירות ערך
אשראי לציבור - בגין נגזרים משובצים
סה"כ אשראי לציבור
נכסים פיננסיים אחרים
נכסים בגין מכשירים נגזרים:
• חוזי ריבית
- שקל מדד
- אחר
• חוזי מטבע חוץ
• חוזים בגין מניות
• חוזי סחורות ואחרים
סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים
סך הכל נכסים

התחייבויות

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
• חוזי ריבית:
- שקל מדד
- אחר
• חוזי מטבע חוץ
• חוזים בגין מניות
• חוזי סחורות ואחרים
סה"כ התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
סך הכל התחייבויות

-	-	4	-	4
-	21	-	-	21
-	25	42	-	67
6	-	-	-	6
-	48	-	-	48
6	94	46	-	146
6	94	46	-	146

ביאור 18 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)
ד. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר) מדידות שווי הוגן המתבססות על מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) מדידות שווי הוגן המתבססות על נתונים נצפים אחרים (רמה 2)	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) מדידות שווי הוגן המתבססות על נתונים לא נצפים (רמה 3)	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) השפעת הסכמי קיזוז	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) יתרה מאזנית
314	-	-	-	314
3,716	320	-	-	4,036
-	118	-	-	118
39	-	-	-	39
-	6	-	-	6
-	-	12	-	12
73	-	-	-	73
3,828	444	12	-	4,284
-	1	-	-	1
-	2	-	-	2
-	-	3	-	3
-	-	-	-	-
-	8	9	-	17
9	-	-	-	9
-	28	23	-	51
9	36	35	-	80
4,151	483	47	-	4,681

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
 אגרות חוב זמינות למכירה -
 • אגרות חוב
 - של ממשלת ישראל
 - של ממשלות זרות
 - של מוסדות פיננסיים בישראל
 - אחרות
 מניות שאינן למסחר -
 ניירות ערך למסחר -
 • אגרות חוב - ממשלתיות
 סך הכל ניירות ערך
 אשראי לציבור - נגזרים משובצים
 נכסים פיננסיים אחרים
 נכסים בגין מכשירים נגזרים -
 • חוזי ריבית
 - שקל מדד
 - אחר
 • חוזי מטבע חוץ
 • חוזים בגין מניות
 • חוזי סחורות ואחרים
 סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים
 סך הכל נכסים

התחייבויות

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים -
 • חוזי ריבית:
 - שקל מדד
 - אחר
 • חוזי מטבע חוץ
 • חוזים בגין מניות
 • חוזי סחורות ואחרים
 סה"כ התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
 סך הכל התחייבויות

-	-	6	-	6
-	20	-	-	20
-	19	41	-	60
9	-	-	-	9
-	50	-	-	50
9	89	47	-	145
9	89	47	-	145

ביאור 18 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

מניות שאינן למסחר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) שווי הוגן לתחילת התקופה מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) שווי הוגן לתקופה מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) שווי הוגן לתקופה מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) שווי הוגן לתקופה מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) שווי הוגן לתקופה מיליוני ש"ח
	12	-	-	12	-
התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:					
חוזי ריבית	(3)	(8)	6	(5)	(3)
חוזי מטבע חוץ	(32)	58	(24)	2	25
חוזי סחורות	23	-	7	30	30
סך הכל	(12)	50	(11)	27	52
מניות שאינן למסחר	10	-	-	10	-
התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:					
חוזי ריבית	8	(4)	(1)	3	(5)
חוזי מטבע חוץ	(46)	4	12	(30)	3
חוזי סחורות	13	20	(11)	22	22
סך הכל	(25)	20	-	(5)	20
מניות שאינן למסחר	10	2	-	12	2
התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:					
חוזי ריבית	8	(8)	(3)	(3)	(11)
חוזי מטבע חוץ	(46)	8	6	(32)	1
חוזי סחורות	13	24	(14)	23	23
סך הכל	(25)	24	(11)	(12)	13

1. בגין מכשירים המוחזקים לסוף התקופה.
2. נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 18 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו ⁽¹⁾⁽²⁾ מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) שווי הוגן לסוף התקופה מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) סילוקים מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו ⁽¹⁾⁽²⁾ מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) שווי הוגן לסוף התקופה מיליוני ש"ח	
-	12	-	-	12	מניות שאינן למסחר
(1)	(5)	-	(1)	(4)	התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:
4	2	(38)	9	31	חוזי ריבית
21	30	(6)	23	13	חוזי מטבע חוץ
24	27	(44)	31	40	חוזי סחורות
					סך הכל
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו ⁽¹⁾⁽²⁾ מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) שווי הוגן לסוף התקופה מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) סילוקים מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) רווחים שמומשו ושטרם מומשו ⁽¹⁾⁽²⁾ מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) שווי הוגן לתחילת התקופה מיליוני ש"ח	
-	10	-	-	10	מניות שאינן למסחר
(9)	3	-	(9)	12	התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:
5	(30)	(1)	6	(35)	חוזי ריבית
23	22	(2)	21	3	חוזי מטבע חוץ
19	(5)	(3)	18	(20)	חוזי סחורות
					סך הכל

1. בגין מכשירים המוחזקים לסוף התקופה.
2. נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ו. פריטים הנמדדים בשווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מדידות השווי ההוגן המתבססות על "רמה 1" מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מדידות השווי ההוגן המתבססות על "רמה 2" מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מדידות השווי ההוגן המתבססות על "רמה 3" מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2020 (לא מבוקר) מדידות השווי ההוגן המתבססות על "רמה 3" מיליוני ש"ח	
-	-	57	57	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
-	-	-	-	ניירות ערך
-	-	57	57	סך הכל

1. לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020.

ביאור 18 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ו. פריטים הנמדדים בשווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה (במיליוני ש"ח) (המשך)

					אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון ניירות ערך
30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מדידות השווי ההוגן המתבססות על "רמה 1" מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) סך הכל מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מדידות השווי ההוגן המתבססות על "רמה 2" מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מדידות השווי ההוגן המתבססות על "רמה 3" מיליוני ש"ח	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) הפסדי ⁽¹⁾ מיליוני ש"ח	
-	95	-	95	(32)	
-	-	-	-	-	
-	95	-	95	(32)	סך הכל

1. לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019.

31 בדצמבר 2019 (מבוקר) ההון המתבססות על "רמה 1" מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) ההון המתבססות על "רמה 2" מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) ההון המתבססות על "רמה 3" מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) ההון המתבססות על "רמה 3" מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) ההון המתבססות על "רמה 3" מיליוני ש"ח
-	-	-	-	-
(32)	62	62	62	62

ז. מידע נוסף בגין נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה ששימשו במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו ל"רמה 3"

1. מידע איכותי

- עקום "ציפיות האינפלציה" לשנה הקרובה הינו הנתון הלא נצפה המשמעותי המשמש במדידת שווי הוון של מכשירים פיננסיים נגזרים. עליה בתחזית האינפלציה תגרום לירידה בשווי ההוון של התחייבות צמודה למדד בגין מכשיר פיננסי נגזר (ולעליית השווי ההוון של נכס צמוד למדד) - ולהיפך.
- מקדם "סיכון אשראי צד נגד" מבטא את ההסתברות לכשל אשראי של הצד הנגדי לעסקה. עליה בהסתברות לכשל מקטינה את השווי ההוון של העסקה, ולהיפך.

2. מידע כמותי

[illegible]

ביאור 18 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בגין נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה ששימשו במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו ל"רמה 3" (המשך)

30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מידע כמותי תוצאה ⁽²⁾ %	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) מידע כמותי טווח ⁽¹⁾ %	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) נתונים לא נצפים	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) טכניקת הערכה	30 בספטמבר 2019 (לא מבוקר) הוגן מיליוני ש"ח	
		אמדתן שווי הבטוחה	ציטוט שווי הוגן	95	• אשראי פגום שגבייתו מותנית בבטחון
		שווי החברה	הערכת שווי	10	• ניירות ערך
					• נכסים (התחייבויות), נטו, בגין מכשירים נגזרים:
0.4	(0.7)	-	1.1	3	- חוזי ריבית - שקל מדד
1.3	1.3	-	1.3	(30)	- חוזי מטבע חוץ
0.1	0.0	-	1.2		
0.0	0.0	-	0.0	22	- חוזי סחורות
		ציפיות אינפלציה ⁽⁴⁾	היוון תזרימי מזומנים		
		ציפיות אינפלציה ⁽⁴⁾	- היוון תזרימי מזומנים		
		סיכון אשראי צד נגדי ⁽³⁾	- מודל דירוג		
		סיכון אשראי צד נגדי ⁽³⁾	מודל דירוג		
31 בדצמבר 2019 (מבוקר) מידע כמותי טווח ⁽¹⁾ %	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) נתונים לא נצפים	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) טכניקת הערכה	31 בדצמבר 2019 (מבוקר) הוגן מיליוני ש"ח		
		אמדתן שווי הבטוחה	ציטוט שווי הוגן	62	• אשראי פגום שגבייתו מותנית בבטחון
		שווי החברה	הערכת שווי	12	• ניירות ערך
					• התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:
0.3	(1.6)	-	1.2	(3)	- חוזי ריבית - שקל מדד
(1.5)	(1.5)	-	(1.5)	(32)	- חוזי מטבע חוץ
0.2	0.0	-	2.4		
0.0	0.0	-	0.0	23	- חוזי סחורות
		ציפיות אינפלציה ⁽⁴⁾	היוון תזרימי מזומנים		
		ציפיות אינפלציה ⁽⁴⁾	- היוון תזרימי מזומנים		
		סיכון אשראי צד נגדי ⁽³⁾	- מודל דירוג		
		סיכון אשראי צד נגדי ⁽³⁾	מודל דירוג		

1. הטווח נגזר מהתקופה המשוקללת לפרעון של כל אחד מהמכשירים הנגזרים.

2. ממוצע משוקלל.

3. הנתונים המתייחסים לסיכון אשראי צד נגדי מייצגים את השפעת הסיכון על השווי הוגן של המכשיר הנגזר.

4. עד שנה.

ביאור 19 - אירוע לאחר תאריך המאזן

ביום 27 באוקטובר 2020 הגיעו חוקרי משטרת ישראל למשרדי הבנק, תפסו מסמכים וחומרי מחשב ועיכבו מספר עובדים לחקירה, לרבות חבר הנהלה המכהן כמנהל החטיבה לבנקאות מסחרית. על פי הידוע לבנק פעולות חקירה אלו בוצעו במסגרת חקירה המתנהלת, בין היתר, גם כנגד חבר הנהלת הבנק האמור. לבנק לא נמסר מידע בדבר פרטי החקירה, לרבות מהות החשדות לכאורה. עם זאת, למיטב ידיעת הבנק, לא עלו חשדות כנגד הבנק והחקירה לא מתנהלת כנגדו.

ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים | תוכן עניינים

חלק א' - ממשל תאגידי וביקורת.....203

1. הדירקטוריון וההנהלה.....203
2. המבקרת הפנימית.....203
3. עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים.....203

חלק ב' - פרטים נוספים הנוגעים לעסקי הבנק.....203

4. מבנה הקבוצה והשליטה בבנק.....203
5. הון אנושי.....203
6. הסכמים מהותיים.....204
7. מגבלות בתחום החקיקה והתקינה.....204
8. דירוג אשראי.....208
9. מגזרי פעילות פיקוחיים.....209

חלק ג' - נספחים לדוח.....211

- נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים - מאוחד.....213

חלק א' - ממשל תאגידי וביקורת

1. הדירקטוריון והנהלה

(א) מידע לגבי ישיבות הדירקטוריון

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 קיים הדירקטוריון 16 ישיבות. בנוסף, התקיימו 41 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

(ב) הסכם ההעסקה של המנהל הכללי

בפרק 5 בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2019, נכלל מידע בדבר תקופת ההעסקה המקורית של המנהל הכללי שהסתיימה ביום 28 ביולי 2020. ביום 27.7.2020 אישר הדירקטוריון להאריך את תקופת ההעסקה של המנהל הכללי עד ליום 10 באוגוסט 2023.

(ג) שינויים בהנהלת הבנק

- ביום 31 במאי 2020 הודיע מר גלעד אליגון, שכיהן בתפקיד סמנכ"ל ומנהל הסיכונים הראשי, על החלטתו לסיים את כהונתו ולפרוש מהבנק. הפסקת הכהונה נכנסה לתוקף ביום 14 באוקטובר 2020.
 - ביום 18 באוגוסט 2020 החליט הדירקטוריון למנות את מר מוחמד עווד לתפקיד מנהל הסיכונים הראשי, בדרגת סמנכ"ל וחבר הנהלה. המינוי נכנס לתוקף ביום 15 באוקטובר 2020.
- הדירקטוריון מודה למר גלעד אליגון על תרומתו הרבה לבנק בתקופת כהונתו.

2. המבקרת הפנימית

פרטי המבקרת הפנימית

פרטים לגבי המבקרת הפנימית, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם היא פועלת, תכנית הביקורת השנתית והשיקולים בקביעתה - נכללו בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2019. בתקופת הדוח לא חלו שינויים בפרטים אלו.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 הוגשו על ידי המבקרת הפנימית 33 דוחות ליו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת של הדירקטוריון והמנהל הכללי. כמו כן, נידונו בתקופה זו 35 דוחות, בישיבות ועדת הביקורת של הדירקטוריון.

3. עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים

מידע מפורט באשר להסכמים מהותיים שנחתמו בין הבנק לצדדים קשורים נכלל בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2019. בתקופת הדוח לא חלו שינויים בהסכמים אלו.

חלק ב' - פרטים נוספים בנוגע לעסקי הבנק

4. מבנה הקבוצה והשליטה בבנק

למועד פרסום דוחות אלה מחזיק בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "בנק דיסקונט"), במלוא הבעלות והשליטה בבנק (100%), לפרטים נוספים בקשר להסכמים מהותיים שבין הבנק לבנק דיסקונט - ראה סעיף 6א' להלן.

בתקופת הדוח ובשנה שקדמה לה לא בוצעו השקעות במניות הבנק ולא בוצעו עסקאות במניות הבנק על ידי החברה האם.

5. הון אנושי

א. הסכמי עבודה בבנק

מידע מפורט באשר לחוקת העבודה ולהסכמי העבודה שנחתמו בבנק נכלל בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2019. בתקופת הדוח לא חל שינוי בהסכמים אלו.

ב. סינוף

בסוף תשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 מנה הבנק 75 סניפים (31.12.2019 - זהה).

6. הסכמים מהותיים

א. הסכמים לקבלת שירותי מחשב ותפעול

מערכות המיחשוב המרכזיות של הבנק מבוססות על מערכות המחשב של חברת האם, המתפעלת ומתחזקת אותן. שירותי המיחשוב והתפעול מסופקים לבנק על ידי החברה האם, מכח הסכמים שנחתמו בין הבנק לחברה האם, המבוססים על עקרונות כלכליים.

הסכמים אלו מפרטים את היקף איכות וזמינות שירותי המחשב המסופקים לבנק ומבטיחים את רציפותם, הן בתנאי ההתקשרות הנוכחית והן בתקופת מעבר - אם ירצה אחד מן הצדדים להפסיק את ההתקשרות הקיימת.

ביום 31.12.2019 נחתם בין הצדדים הסכם, במסגרתו עודכן המנגנון לתמחור עלות שירותי המחשב. למידע נוסף באשר למנגנון התמחור שנכלל בהסכם, כאמור - ראה פרק 10'א' בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2019.

ב. תוכנית להעתקת הנהלת הבנק ויחידות המטה המרכזיות

במסגרת צעדי ההתייעלות הננקטים על ידי קבוצת דיסקונט, חתם הבנק ביחד עם החברה האם וחברות נוספות בקבוצת דיסקונט ביום 27 ביוני 2016 על הסכם, במסגרתו רכשה הקבוצה מעריית ראשון לציון קרקע בשטח של 20 דונם, המיועדים להקמת מבנים שישימשו את הנהלה, המטה ויחידות תפעוליות אחרות. לפרטים נוספים באשר למיזם זה - ראה פרק 28'ב' (2) בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2019.

להערכת הבנק היקף ההשקעה בפרויקט צפוי להסתכם בכ- 260 מיליון ש"ח (בכפוף לקביעה סופית של חלק הבנק בפרויקט). עד ליום 30.9.2020 הסתכמו השקעות הבנק בבינוי המיזם בכ- 39 מיליון ש"ח.

7. מגבלות בתחום החקיקה והתקינה

א. חקיקה בעקבות אירוע וירוס הקורונה

במטרה לאפשר המשך פעילות סדירה, ככל האפשר, הן לתאגידים הבנקאיים והן ללקוחות התאגידים הבנקאיים שחלה ירידה בכושר ההחזר שלהם בשל הפגיעה בהכנסותיהם בשל אירוע "וירוס הקורונה", פרסם בנק ישראל הוראות שונות, לרבות תיקונים להוראות הניהול הבנקאי התקין, הוראות הדיווח לציבור, וכן הוראות שעה והוראות מיוחדות, הכוללות הקלות רבות ובכללן:

(1) הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250, בנושא: "התאמות הוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה" (הוראת שעה)

במטרה לסייע למערכת הבנקאית להתמודד עם העליה בסיכונים שחלה בעקבות אירוע וירוס הקורונה, פרסם בנק ישראל ביום 19 במרס 2020 הוראת שעה (ועדכונים להוראה זו שפורסמו בחודשים מרס – ספטמבר 2020), במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין, הכוללת הקלות בחלק מהוראות הניהול הבנקאי התקין שיאפשרו לתאגידים הבנקאיים גמישות רבה יותר בתהליכי מתן האשראי וניהול סיכונים האשראי ויהוו תשתית תומכת ליכולת התאגידים הבנקאיים לגבש פתרונות מימון ללקוחות בתקופת ביניים, במטרה לסייע להם להתגבר על קשיי הנזילות שנגרמו להם בשל המשבר, ובכללן:

- **תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201, בנושא: "מדידה והלימות הון"**

יחסי ההון המזעריים של המערכת הבנקאית, הופחתו בנקודת אחוז אחת, כדלקמן:

- יחס ההון העצמי המזערי ברובד הראשון, הופחת ל- 8.0% (במקום 9.0%).
- יחס הלימות ההון הכולל המזערי, הופחת ל- 11.5% (במקום 12.5%).

- **תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315, בנושא: "מגבלות חבות ענפית"**

במטרה להקל על התאגידים הבנקאיים ולאפשר הגדלת אשראי ללקוחות הפועלים בענף הבניה, הועלתה במסגרת התיקון להוראה, תקרת יחס החבות הענפי המכסימלי המותרת לתאגידים הבנקאיים בגין אשראים שניתנו ללקוחות הפועלים בענף זה, מ- 20%, ל- 22%.

- **תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325, בנושא: "ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב"**

במטרה להקל על קשיי הנזילות של לקוחות המערכת הבנקאית, פורסמו במסגרת התיקון להוראות הניהול הבנקאי התקין מספר הקלות, ובכללן:

- תקופת החריגה המכסימלית המותרת ממסגרת האשראי המאושרת בחשבונות העובר ושב, ללא הסדרה (שלא תחשב כהפרת ההוראה), הועלתה מיום עסקים אחד, לשלושה ימי עסקים.
- הבנק יהיה רשאי שלא ליישם את ההוראה ביחס לחריגות בחשבונות העובר ושב שאינן עולות על 5,000 ש"ח (עבור אנשים פרטיים), או על 100,000 ש"ח (עבור לקוחות עסקיים).

• **תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, בנושא: "מגבלות במתן הלוואות לדיור"**

במטרה להקל על הלקוחות הפרטיים לאתר פתרונות מימון שיקלו על מצוקת הנזילות אליה נקלעו בעקבות המשבר, תוקנה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 (בנושא "מגבלות במתן הלוואות לדיור"), כדלקמן:

- שיעור המימון המכסימלי שרשאי התאגיד הבנקאי לאשר בגין הלוואה לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין, הוגדל מ- 50%, ל- 70%.
- הדרישה להקצאת הון בשיעור של 1% מכלל ההלוואות לדיור, לא תחול על הלוואות כנ"ל שיינתנו בתקופה שבה תהיה הוראת השעה, בתוקף.

• **תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355, בנושא: "ניהול המשכיות עסקית"**

במטרה להבטיח מתן שירותים בנקאיים בהיקף סביר ללקוחות המערכת הבנקאית, תחת מגבלות התנועה שהוטלו על ידי הממשלה, תוקנה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355 בנושא: "ניהול המשכיות עסקית". במסגרת התיקון הותר לתאגידים הבנקאיים שלא לקבל קהל בכל סניפיהם, ובלבד ששיעור הסניפים שבהם יינתנו שירותים בנקאיים לקהל ("סניפי קהל"), לא יפחת משיעור משתנה שנע בין 15%, ל- 50% מכלל הסניפים של כל אחד מהתאגידים הבנקאיים (בהתאם להתפשטות התחלואה או בלימתה), ובתנאי שישמר פיזור גיאוגרפי נאות של "סניפי קהל". החל מיום 13 במאי הוסרו כל המגבלות בנושא זה.

לאור העליה החוזרת בהיקף התחלואה שנרשם בחודשים יולי - ספטמבר 2020 והטלת מגבלות חוזרות על התנועה והפעילות העסקית, פרסם בנק ישראל ביום 22 בספטמבר 2020 עדכון נוסף להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355, במסגרתו הותר לתאגידים הבנקאיים שלא לקבל קהל בכל סניפיהם, ובלבד ששיעור הסניפים שאינם מקבלי קהל לא יפחת מ- 80%.

תוקפה המקורי של ההוראה נקבע ליום 30 בספטמבר 2020. ביום 16 בספטמבר 2020 הוארך תוקף מרבית ההנחיות שנכללו בהוראה עד ליום 31 במרס 2021 (למעט התיקונים המתייחסים להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201 ו- 315, שיהיו בתוקף למשך שנתיים מתום תוקף ההוראה).

יצוין כי ביום 1 בנובמבר 2020 הופצה טיוטת תיקון להוראת הניהול הבנקאי התקין מס' 250, במסגרתה מוצע לכלול בהוראה הקלה נוספת, שתאפשר הרחבת פעילות התאגידים הבנקאיים בתקופת המשבר, באמצעות הפחתת מגבלת "יחס המינוף" המינימלית ב- 0.5 נקודות האחוז, לשיעור של 4.5%.

(2) **מכתב בנק ישראל בנושא: "חלוקת רווחים בעקבות משבר הקורונה"**

בעקבות ההקלות שניתנו לתאגידים הבנקאיים בנושא יחסי הלימות ההון המזעריים (ראה סעיף 1 לעיל), פרסם בנק ישראל ביום 29 במרס 2020 מסמך, במסגרתו התבקשו התאגידים הבנקאיים לעשות שימוש בתוספת האמצעים ההוניים שהתפתה בשל ההקלה הרגולטורית, כאמור - למטרת הגדלת האשראי למשקי בית ולמגזר העסקי, ולא לצורך חלוקת דיבידנדים או רכישה עצמית של מניות.

(3) **הנחיות בנושא: "שיקים ללא כיסוי - בעקבות אירוע וירוס הקורונה"**

בעקבות הכרזת שר הבריאות על נגיף הקורונה כ"מחלה מידבקת", פרסמה המפקחת על הבנקים ביום 23 במרס 2020 הנחיה, במסגרתה הושהתה למשך 110 יום הגבלת חשבונות העובר ושב של לקוחות המערכת הבנקאית, בשל שיקים שהופקדו החל מיום 4 במרס 2020 וסורבו מחמת היעדר כיסוי מספיק בחשבון העובר ושב. בהמשך לכך, פורסמו ביום 17 ביוני 2020, תקנות שיקים ללא כיסוי (סייגים לתחולת

החוק, התש"פ - 2020, לפיהן - שיקים שסורבו מסיבת "היעדר כיסוי מספיק", בתקופה שמיום 4.3.2020 ועד 22.6.2020 - ייגרעו ממניין השיקים המסורבים, לענין חוק שיקים ללא כיסוי.

ביום 27 באוגוסט 2020, פורסמו תקנות שיקים ללא כיסוי (סייגים לתחולת החוק בשל התמשכות משבר הקורונה), (מס' 2), התש"פ - 2020 - במסגרתן הוחלט, בין היתר, להמשיך ולגרוע ממניין השיקים המסורבים, גם שיקים שסורבו מסיבת "היעדר כיסוי מספיק" בתקופה שבין 23.6.2020 ועד 10.8.2020.

(4) הנחיות בנק ישראל בנושא: "אירוע נגיף הקורונה - דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות בעייתיים ודיווח לציבור"

לאור הירידה שחלה בכושר ההחזר של לקוחות עסקיים ואנשים פרטיים רבים בשל המשבר הכלכלי שהתפתח בעקבות "אירוע וירוס הקורונה", ומכיוון שלדעת בנק ישראל מדובר באירוע חריג, פרסם בנק ישראל בימים 21 באפריל 2020 ו- 11 באוקטובר 2020 חוזרים, הכוללים הבהרות בנושא "סיווג חובות בעייתיים", ובכללן:

- שינויים בתנאי הלוואות לא יגרמו אוטומטית לסיווגן כ"חובות בעייתיים בארגון מחדש". לפיכך, שינויים לזמן קצר בתנאי הלוואות של חובות שעבר המשבר לא סווגו כ"חובות בפיגור" - לא יסווגו כ"חובות בעייתיים בארגון מחדש".
- עם זאת, ככל שהשינויים בתנאי הלוואות ייפרסו לתקופות ארוכות יותר (בכפוף לאמור להלן), ייבחן הצורך לסווג שינויים אלו כ"ארגון מחדש של חוב בעייתי".
- אשראים שהבנק הסכים לדחיית מועדי פרעונם בשל "אירוע וירוס הקורונה", לא יסווגו כ"חובות בפיגור", בתקופת הדחיה (או שמניין ימי הפיגור בגינם יוקפא בתקופה זו, ככל שאשראים אלו היו מסווגים כ"חובות בפיגור" (שאינם "חובות פגומים"), קודם לדחיה).
- התאגידים הבנקאיים נדרשים לפלח אשראים שמועד פרעונם נדחה, לקבוצות בעלות מאפייני סיכון דומים ולבחון צורך לסווג אשראים מסוימים כ"חובות בעייתיים".
- דחיית תשלומים של הלוואות במסגרת תוכנית רוחבית לדחיית תשלומים (ראה סעיף 6 להלן), שתתפרך עד ליום 31.12.2020 לכל המאוחר, בגין הלוואות שלא היו בפיגור במועד עריכת הסדר הדחיה - לא תחייב לסווג הלוואות אלו כ"ארגון מחדש של חובות בעייתיים".
- במסגרת תהליך קביעת ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול הפרשות להפסדי אשראי, בגין קבוצות מסוימות של אשראים שמועד פרעונם נדחה, בהתאם למאפייני הסיכון שלהם.
- התאגידים הבנקאיים נדרשו לכלול גילוי באשר לאשראים שמועד פרעונם נדחה בחתכים שונים לרבות: תקופת הדחיה ואיכות תיק האשראי.

(5) הנחיות בנק ישראל בנושא: "השפעה על הדיווחים למערכת נתוני אשראי בעקבות אירוע הקורונה"

בעקבות הכרת בנק ישראל באירוע "וירוס הקורונה" כאירוע חריג וההקלות שניתנו בעקבותיו על ידי בנק ישראל לתאגידים הבנקאיים וללקוחותיהם, לרבות הקלות בדיווחים, פרסם בנק ישראל ביום 17 במרס חוזר בנושא: "COVID-19 - השפעה על הדיווחים למערכת נתוני אשראי", המבהיר לתאגידים הבנקאיים כי ככל שבכוונתם להעניק הקלות ללקוחותיהם, עליהם להקפיד שהקלות אלו לא ידווחו באופן שיחשב כ"דיווח על מידע שלילי", במערכת "נתוני אשראי", לרבות:

- דחיה או הקפאת תשלומי הלוואות.
- ארגון מחדש של חוב.
- פיגורים חדשים.
- שיקים חוזרים והוראות לחיוב חשבון שחזרו, ככל שהבנק פועל להגדלת המסגרת בחשבון הלקוח. ניתן גם לציין שפעולות אלו ארעו בשל "כח עליון".

מתווה מקיף לדחיית תשלומי הלוואות

במטרה לסייע ללקוחות המערכת הבנקאית להתמודד עם השלכות המשבר הכלכלי שנגרם בעקבות אירוע "וירוס הקורונה", פרסם בנק ישראל ביום 7 במאי 2020, הודעה בדבר מתווה מקיף שאומץ על ידי המערכת הבנקאית לדחיית תשלומי הלוואות.

בימים 13 ביולי 2020 ו- 7 באוקטובר 2020 פרסם בנק ישראל עדכונים נוספים באשר למתווה זה, לרבות הרחבת תקופת הדחיה לגבי סוגי הלוואות מסוימים.

המתווה חל על הלוואות לדיור, הלוואות צרכניות והלוואות מסחריות, ובמסגרתו יאפשרו התאגידים הבנקאיים ללקוחות שנכללו במתווה, לדחות פרעונות של תשלומי הלוואות לתקופות שונות, כמפורט להלן:

- **הלוואות לדיור** - ניתן יהיה לדחות פרעון תשלומי הלוואות לתקופה של שישה חודשים, ממועד הגשת הבקשה לדחיה (ובתנאי שהבקשה הוגשה לפני 31.12.2020), או עד ליום 31.12.2020, לפי המאוחר. סכומי התשלומים שפרעונם נדחה, כאמור, יפרסו לאורך יתרת תקופת ההלוואה.

- **הלוואה צרכנית** (שסכומה אינו עולה על 100 אלף ש"ח) - לווים שלא נרשם פיגור בהלוואותיהם למועד 28.2.2020, יוכלו לדחות את פרעון תשלומי הלוואות עד ליום 31.12.2020, בהתאם לשיקול דעת הלווה.

לקוחות שטרם דחו את פרעון הלוואותיהם, יוכלו לקבל דחיה לתקופה של שישה חודשים (לפי בחירתם), ככל שבקשת הדחיה הוגשה עד ליום 31.12.2020, לכל המאוחר - גם אם נרשמו פיגורים בהלוואותיהם בחודשים שקדמו למועד הגשת הבקשה.

סכומי התשלומים שפרעונם נדחה, כאמור, יפרעו בתום תקופת ההלוואה.

- **אשראי עסקי** - לווים עסקיים שנפגעו מהמשבר הכלכלי, כאמור, ומחזור פעילותם השנתי אינו עולה על 25 מיליון ש"ח, יוכלו לפנות לבנק עד ליום 31.12.2020 לכל המאוחר, בבקשה לדחיית מועדי הפרעון לתשלום הלוואותיהם, לתקופה שאינה עולה על שישה חודשים (בכפוף לשיקול דעת הבנק), ובתנאי שהלוואותיהם נפרעו בצורה סדירה בשנה שקדמה ליום 28.2.2020, וצפוי שהלווה יצלח את המשבר ויוכל לעמוד בהחזרי ההלוואה לאחר המשבר.

סכומי התשלומים שפרעונם נדחה, כאמור, יפרעו בתום תקופת ההלוואה.

שיעור הריבית שייזקף בגין תשלומי הלוואות שפרעונם נדחה, כאמור, לא יעלה על שיעור הריבית ההסכמית שנקבע בחוזה הלוואות המקוריים. בנוסף, נאסר על התאגידים הבנקאיים לגבות עמלות כלשהן בגין דחיית תשלומי הלוואות, כאמור.

בהמשך להקלות אלו, פרסם משרד האוצר ביום 30 בספטמבר 2020, הנחיות - המחילות את המתווה שהוסכם בין בנק ישראל לתאגידים הבנקאיים, גם על הלוואות שניתנו על ידי התאגידים הבנקאיים במסגרת הקרן לעסקים קטנים ובינוניים.

במסגרת הנחיות אלו הותר לתאגידים הבנקאיים לדחות הלוואות כאמור, לפי שיקול דעתם, לתקופות של שישה עד תשעה חודשים, בגין הלוואות שיינתנו עד ליום 14.3.2021.

צו הבנקאות (שירות ללקוח) פיקוח על שירות דמי כרטיס חיוב מידי, מכתב התראה של עורך דין ופעולה על ידי פקיד במוקד טלפוני (הוראה שעה), התש"ף - 2020 (להלן: "צו הבנקאות")

במטרה להקל על לקוחות המערכת הבנקאית להתמודד עם השלכות המשבר הכלכלי שנגרם בעקבות "אירוע וירוס הקורונה" ומתוך כוונה לעודד ככל הניתן ביצוע פעולות בנקאיות באמצעות שימוש מרחוק בשירותים בנקאיים, פרסם בנק ישראל ביום 14 בספטמבר 2020 תיקון ל"צו הבנקאות", במסגרתו הוטלו מגבלות על תעריפי שלושה שירותים בנקאיים נפוצים, הניתנים ליחידים ועסקים קטנים - באמצעות הכרזתם כ"שירותים בפיקוח", כמפורט להלן:

- הסכום המירבי שרשאים התאגידים הבנקאיים לגבות בגין ביצוע פעולה על ידי פקיד במוקד הטלפוני, הוגבל ל- 2.5 ש"ח.

- נאסר על התאגידים הבנקאים לגבות עמלה בגין שירות דמי "כרטיס חיוב מיידי".
- הסכום המירבי שרשאים התאגידים הבנקאיים לגבות בגין שירות משלוח מכתב התראה על ידי עורך דין, הוגבל ל- 50 ש"ח למכתב.

הצו נכנס לתוקף ביום 13.10.2020 ויהיה בתוקף עד ליום 13.4.2021.

להערכת הבנק יישום הוראות הצו צפוי להפחית את הכנסות הבנק בסכום לא מהותי.

ב. חקיקה בתחום יחסי בנק - לקוח

(1) תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 368, בנושא: "יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל"

בפרק 11ב' (4) בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2019, נכלל מידע בדבר צעדי אסדרה שנועדו ליישם בהדרגה תקן של בנקאות פתוחה, החל מיום 31.12.2020 ועד 31.12.2021.

ביום 7.4.2020 פורסם תיקון להוראה, במסגרתו נדחתה תחילת יישום ההוראה בשלושה חודשים, ל- 31.3.2021.

(2) כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים), התש"פ - 2019

בפרק 11ב' (2) בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2019, נכלל מידע באשר לתיקונים לחוק הבנקאות ולכללים להעברת פעילות לקוח בין בנקים.

ביום 8.4.2020 פורסמו תקנות התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2019) (דחיית תחילתו של פרק ב'), התש"פ - 2020, במסגרתן נדחה יישום הוראות החוק, מ- 22.3.2021, ל- 22.9.2021.

(3) תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 432, בנושא: "העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח"

במטרה לשפר את השירות ללקוחות התאגידים הבנקאיים, באמצעות שימוש באמצעים מקוונים וסיוע להגברת התחרות במשק, פרסם בנק ישראל ביום 23 ביוני 2020 תיקון להוראות ניהול בנקאי מס' 432 - במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים לאפשר ללקוחותיהם להעביר את תיקי ניירות הערך שבבעלותם באופן מקוון, מבלי שיידרשו להגיע לסניף הבנק.

ההוראה תיכנס לתוקף בתום שישה חודשים מיום הפרסום.

ג. חקיקה בתחום ניהול הסיכונים

טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 336, בנושא: "מגבלות על שיעבוד נכסי תאגיד בנקאי"

ביום 16 בינואר 2020, הפיץ בנק ישראל טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 336, במסגרתה מוצע להתיר לתאגיד בנקאי לשעבד נכסים בשיעור שלא יעלה על 40% מהון, ובלבד שהשיעבוד נערך עבור סוגי עסקאות המפורטות בטיטת התיקון להוראה.

8. דירוג האשראי

התחייבויות הבנק מדורגות על ידי חברת "מעלות - S&P" (להלן: "חברת הדירוג") בדירוג "AAA" (עם אופק דירוג יציב), שאושרר לאחרונה על ידי חברת הדירוג ביום 7 במאי 2020. כתבי התחייבות הנדחים של הבנק דורגו על ידי חברת הדירוג בדירוג "AA+", הנמוך בדרגה אחת מדירוג הבנק, לאור מתודולוגית הדירוג של חברת הדירוג הבינלאומית "Standard & Poor's" (חברת האם של "מעלות - S&P"), לפיה - כתבי התחייבות נדחים ידורגו בדרגה אחת נמוכה יותר מדירוג המנפיק.

יצוין עוד, כי בהתאם למתודולוגיה של חברת הדירוג הבינלאומית, הוגדר הבנק על ידי חברת הדירוג כ"חברת ליבה" בקבוצת דיסקונט. קביעה זו יוצרת זיקה חד - חד ערכית בין דירוג החברה האם, לדירוג הבנק.

9. מגזרי פעילות פיקוחיים
א. התפתחויות במגזר "עסקים קטנים ובינוניים"
קרב לעסקים קטנים ובינוניים (1)

במטרה לסייע לעסקים קטנים להתמודד עם הקשיים הכלכליים שנגרמו להם בשל המשבר הכלכלי שפרץ בעקבות אירוע וירוס הקורונה, החליטה הממשלה בימים 24 מרס 2020 ו-6 באפריל 2020, על הקמת קרן סיוע ייעודית לעסקים קטנים ובינוניים בהיקף של 8 מיליארד ש"ח, במסגרתה יעמידו התאגידים הבנקאיים לעסקים הקטנים העומדים בקריטריונים שנקבעו בהחלטת הממשלה, הלוואות ייעודיות שישאו ריבית בשיעור שלא יעלה על הריבית הבסיסית ("פריים"), בתוספת 1.5%. המדינה תערוך להלוואות עד לשיעור של 15% מכלל הלוואות שיינתנו, ותישא בעלות הריבית בשנה הראשונה ממועד מתן הלוואות.

בתאריכים 6 במאי 2020 ו-22 ביוני 2020 החליטה הממשלה להרחיב את היקף הקרן בסכום מצטבר של 10 מיליארד ש"ח נוספים, ל-18 מיליארד ש"ח. בעקבות החלטות אלו חתמה המדינה ביום 30 במרס 2020 על הסכמים להעמדת הלוואות במסגרת זו, עם מרבית הבנקים, ובכללם הבנק. היקף הלוואות הפוטנציאליות שהוקצה לבנק במסגרת הקרן הסתכם ב-2.0 מיליארד ש"ח. עד ליום 31.10.2020 העמיד הבנק הלוואות במסגרת זו בסך של כ-1.4 מיליון ש"ח.

קרב לעסקים קטנים ובינוניים בסיכון גבוה הפועלים בענפים הנמצאים ב"סיכון גבוה" (2)

במטרה לאפשר גם לעסקים קטנים ובינוניים הפועלים בענפים הנמצאים ב"סיכון גבוה" (מכיוון שחלה פגיעה משמעותית בפעילותם בעקבות אירוע וירוס הקורונה), גישה למקורות מימון שיאפשרו להם לצלוח את תקופת המשבר הכלכלי, הודיעה הממשלה ביום 22 ביוני 2020 על הקמת קרן סיוע ייעודית לעסקים קטנים ובינוניים בסיכון גבוה, בהיקף של 4 מיליארד ש"ח - במסגרתה יעמידו התאגידים הבנקאיים ללווים העומדים בקריטריונים שנקבעו בהחלטת הממשלה, הלוואות ייעודיות בערבות המדינה (בשיעור שלא יעלה על 60% מכלל הלוואות שיינתנו במסגרת זו). עד ליום 31.10.2020 העמיד הבנק הלוואות במסגרת קרן זו בסך של כ-8 מיליון ש"ח.

דחיית פרעון הלוואות (3)

היקף הלוואות שבגינם נדחו פרעונות תשלומים בתקופת הדוח, לבקשת הלקוחות הפועלים במגזר "עסקים קטנים" ו"עסקים בינוניים" - בשל המשבר הכלכלי שנגרם בעקבות אירוע "וירוס הקורונה", הסתכם ליום 30.9.2020 בסך 722 מיליון ש"ח.

ב. התפתחויות במגזר "עסקים גדולים"

בהמשך להקמת "הקרן לעסקים קטנים", החליטה הממשלה ביום 3 במאי 2020, על הקמת קרן סיוע ייעודית לעסקים גדולים בהיקף של 6 מיליארד ש"ח, בערבות המדינה (בשיעור של 12%).

הלוואות יועמדו על ידי התאגידים הבנקאיים לעסקים גדולים שמחזור פעילותם השנתי עולה על 500 מיליון ש"ח ומספר העובדים המועסקים על ידם אינו נמוך מ-100 עובדים.

בהתאם לקריטריונים שנקבעו על ידי הקרן - הלוואות יוקצו לבנק אחד בלבד בכל קבוצה בנקאית לפיכך, ומכיוון שהמדינה חתמה על הסכם להעמדת הלוואות בקרן, עם החברה האם - הבנק אינו מעמיד הלוואות במסגרת קרן זו.

היקף הלוואות שבגינם נדחו פרעונות תשלומים בתקופת הדוח, לבקשת הלקוחות הפועלים במגזר זה - בשל המשבר הכלכלי שנגרם בעקבות אירוע "וירוס הקורונה", הסתכם ליום 30.9.2020 בסך 69 מיליון ש"ח.

ג. התפתחויות במגזר "משקי בית"

למידע באשר להשלכות המשבר הכלכלי שפרץ בעקבות אירוע וירוס הקורונה על הלקוחות במגזר "משקי בית", לרבות הלוואות לדירור - ראה פרקים א' ו-12'ח' בתמצית דוח הדירקטוריון וההנהלה.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים - מאוחד

• לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020..... 213.

א. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית 213.

ב. מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית 214.

ג. ניתוח שינויים בהכנסות הריבית ובהוצאות הריבית 214.

• לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020..... 215.

א. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית 215.

ב. מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית 216.

ג. ניתוח שינויים בהכנסות הריבית ובהוצאות הריבית 216.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים⁽¹⁾

נספח 1 – שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים⁽¹⁾

א. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית בסכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2019 שיעור הכנסה אחוזים	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2019 הכנסות ריבית מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2019 יתרה ממוצעת ⁽²⁾ מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020 שיעור הכנסה אחוזים	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020 הכנסות ריבית מיליוני ש"ח	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020 יתרה ממוצעת ⁽²⁾ מיליוני ש"ח
4.79	314 ⁽⁶⁾	26,700	4.17	333 ⁽⁶⁾	32,431
-	-	-	-	-	19
1.13	3	837	0.62	1	518
0.26	2	2,347	0.11	2	7,837
0.91	10	4,618	0.98	12	4,799
0.82	-	94	0.30	-	1
-	-	7	-	-	14
3.85	329	34,603	3.08	348	45,619
-	-	585	-	-	582
-	-	1,547	-	-	2,013
3.85	329	36,735	3.08	348	48,214
(0.08)	-	2,870	(0.04)	(1)	4,777
(0.38)	(20)	20,369	(0.57)	(33)	23,127
(1.10)	-	143	(0.91)	-	135
-	-	-	(0.10)	-	1,107
(0.40)	-	120	(0.73)	(2)	804
(1.56)	(4)	943	(1.98)	(10)	2,106
(0.40)	(24)	24,445	(0.57)	(46)	32,056
-	-	7,861	-	-	11,185
-	-	588	-	-	582
-	-	934	-	-	1,247
(0.40)	(24)	33,828	(0.57)	(46)	45,070
-	-	2,907	-	-	3,144
(0.40)	(24)	36,735	(0.57)	(46)	48,214
3.45	-	-	2.51	-	-
3.57	305	34,603	2.71	302	45,619

נכסים נושאי ריבית^(*):

אשראי לציבור⁽³⁾
אשראי לממשלה
פקדונות בבנקים
פקדונות בבנקים מרכזיים
אגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה⁽⁴⁾
אגרות חוב למסחר
נכסים אחרים
סך הכל נכסים נושאי ריבית
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאי ריבית
נכסים אחרים שאינם נושאי ריבית⁽⁵⁾

סך הכל הנכסים

התחייבויות נושאות ריבית^(*):

פקדונות הציבור - לפי דרישה
פקדונות הציבור - לזמן קצוב
פקדונות הממשלה
פקדונות מבנק ישראל
פקדונות מבנקים
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
סך הכל התחייבויות נושאות ריבית
פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית⁽⁷⁾
סך הכל התחייבויות
אמצעים ההונים

סך הכל התחייבויות והאמצעים ההונים

פער הריבית

תשואה נטו⁽⁸⁾ על הנכסים נושאי הריבית

*הנתונים מתייחסים לנכסים ולהתחייבויות של הבנק בישראל ולהכנסות והוצאות הריבית הנגזרים מהם.

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי הריביות - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2019 שיעור הכנסה ^(**)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2019 הכנסות ריבית	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2019 יתרה ממוצעת ⁽²⁾	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020 שיעור הכנסה ^(**)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020 הכנסות ריבית	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020 יתרה ממוצעת ⁽²⁾
4.17	319	31,086	3.13	312	40,310
(0.54)	(26)	19,727	(0.43)	(29)	26,138
3.63			2.69		
0.27	1	2,273	3.07	28	3,796
0.91	6	2,733	(1.74)	(15)	3,527
1.18			1.33		
2.59	9	1,244	1.91	8	1,513
(0.79)	(4)	1,985	(0.35)	(2)	2,391
1.80			1.56		
3.85	329	34,603	3.08	348	45,619
(0.40)	(24)	24,445	(0.57)	(46)	32,056
3.45			2.51		

מטבע ישראלי לא צמוד:

סך נכסים נושאי ריבית
סך התחייבויות נושאות ריבית
פער הריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד:

סך נכסים נושאי ריבית
סך התחייבויות נושאות ריבית
פער הריבית

מטבע חוץ^(*):

סך נכסים נושאי ריבית
סך התחייבויות נושאות ריבית
פער הריבית

סך פעילות בישראל:

סך נכסים נושאי ריבית
סך התחייבויות נושאות ריבית
פער הריבית

* לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
** באחוזים

ג. ניתוח השינויים בהכנסות הריבית ובהוצאות הריבית (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020 לעומת התקופה המקבילה אשתקד גידול (קטון) מחיר ⁽¹⁰⁾	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020 לעומת התקופה המקבילה אשתקד גידול (קטון) כמות ⁽⁹⁾	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020 לעומת התקופה המקבילה אשתקד שינוי נטו
(40)	59	19
(1)	1	-
(41)	60	19
(8)	(6)	(14)
(1)	(7)	(8)
(9)	(13)	(22)

נכסים נושאי ריבית

אשראי לציבור

נכסים נושאי ריבית אחרים

סה"כ הכנסות ריבית

התחייבויות נושאות ריבית

פקדונות הציבור

התחייבויות נושאות ריבית אחרות

סה"כ הוצאות ריבית

- הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- מהיתרה הממוצעת של אגרות חוב זמינות למכירה נוכחה היתרה הממוצעת של רווחים הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", בסך 102 מיליון ש"ח (בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 - 79 מיליון ש"ח).
- לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- הכנסות הריבית כוללות עמלות בסך 26 מיליון ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד - 34 מיליון ש"ח).
- לרבות מכשירים נגזרים.
- תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- השפעת הכמות חושבה על ידי הכפלת המחיר הנוכחי, בשינוי בכמות.
- השפעת המחיר חושבה על ידי הכפלת השינוי במחיר, ביתרות הממוצעות בתקופה המקבילה אשתקד.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים ⁽¹⁾ (המשך)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית בסכומים מדווחים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2019 שיעור הכנסה אחוזים	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2019 הכנסות ריבית מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2019 יתרה ממוצעת מיליוני ש"ח ⁽²⁾	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020 שיעור הכנסה אחוזים	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020 הכנסות ריבית מיליוני ש"ח	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020 יתרה ממוצעת מיליוני ש"ח ⁽²⁾
5.00	⁽⁶⁾ 975	26,152	4.16	⁽⁶⁾ 990	31,904
-	-	-	-	-	7
1.60	10	781	0.64	3	612
0.25	4	2,147	0.15	8	6,897
1.13	44	5,216	1.00	34	4,527
0.37	-	96	0.30	-	39
-	-	7	-	-	24
4.02	1,033	34,399	3.15	1,035	44,010
-	-	554	-	-	558
-	-	1,521	-	-	2,027
4.02	1,033	36,474	3.15	1,035	46,595
(0.07)	(1)	2,516	(0.07)	(3)	4,933
(0.75)	(117)	20,795	(0.51)	(87)	22,788
(1.13)	(1)	145	(0.96)	(1)	143
-	-	-	(0.10)	-	505
(0.44)	-	132	(0.68)	(5)	896
(3.69)	(26)	941	(1.23)	(21)	2,308
(0.79)	(145)	24,529	(0.49)	(117)	31,573
-	-	7,643	-	-	10,167
-	-	554	-	-	558
-	-	912	-	-	1,193
(0.79)	(145)	33,638	(0.49)	(117)	43,491
-	-	2,836	-	-	3,104
(0.79)	(145)	36,474	(0.49)	(117)	46,595
3.23	-	-	2.66	-	-
3.46	888	34,399	2.81	918	44,010

נכסים נושאי ריבית^(*):

אשראי לציבור⁽³⁾
אשראי לממשלה
פקדונות בבנקים
פקדונות בבנקים מרכזיים
אגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה⁽⁴⁾
אגרות חוב למסחר
נכסים אחרים
סך הכל נכסים נושאי ריבית
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאי ריבית
נכסים אחרים שאינם נושאי ריבית⁽⁵⁾

סך הכל הנכסים

התחייבויות נושאות ריבית^{*}:

פקדונות הציבור - לפי דרישה
פקדונות הציבור - לזמן קצוב
פקדונות הממשלה
פקדונות מבנק ישראל
פקדונות מבנקים
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
סך הכל התחייבויות נושאות ריבית
פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית⁽⁷⁾

סך הכל התחייבויות

אמצעים ההוניים

סך הכל התחייבויות והאמצעים ההוניים

פער הריבית

תשואה נטו⁽⁸⁾ על הנכסים נושאי הריבית

* הנתונים מתייחסים לנכסים ולהתחייבויות של הבנק בישראל ולהכנסות והוצאות הריבית הנגזרים מהם.

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית (במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2019 שיעור הכנסה	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2019 הכנסות ריבית	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2019 יתרה ממוצעת	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020 שיעור הכנסה	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020 הכנסות ריבית	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020 יתרה ממוצעת
4.14	941	30,482	3.32	963	38,795
(0.54)	(79)	19,677	(0.46)	(90)	25,555
3.60			2.86		
3.60	61	2,279	1.80	51	3,798
(2.52)	(51)	2,713	(0.67)	(18)	3,711
1.08			1.13		
2.49	31	1,638	1.99	21	1,417
(0.92)	(15)	2,139	(0.52)	(9)	2,307
1.57			1.47		
4.02	1,033	34,399	3.15	1,035	44,010
(0.79)	(145)	24,529	(0.49)	(117)	31,573
3.23			2.66		

מטבע ישראלי לא צמוד:

סך נכסים נושאי ריבית
סך התחייבויות נושאות ריבית
פער הריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד:

סך נכסים נושאי ריבית
סך התחייבויות נושאות ריבית
פער הריבית
מטבע חוץ^(*):

סך נכסים נושאי ריבית
סך התחייבויות נושאות ריבית
פער הריבית

סך פעילות בישראל:

סך נכסים נושאי ריבית
סך התחייבויות נושאות ריבית
פער הריבית

* לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
** באחוזים

ג. ניתוח השינויים בהכנסות הריבית ובהוצאות הריבית (במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020 לעומת התקופה המקבילה אשתקד גידול (קטון) מחיר ⁽¹⁰⁾	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020 לעומת התקופה המקבילה אשתקד גידול (קטון) כמות ⁽⁹⁾	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2020 לעומת התקופה המקבילה אשתקד שינוי נטו
15	178	15
(13)	-	(13)
2	178	(176)
28	(14)	42
-	(17)	17
28	(31)	59

נכסים נושאי ריבית

אשראי לציבור

נכסים נושאי ריבית אחרים

סה"כ הכנסות ריבית

התחייבויות נושאות ריבית

פקדונות הציבור

התחייבויות נושאות ריבית אחרות

סה"כ הוצאות ריבית

1. הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
2. על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
3. לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
4. מהיתרה הממוצעת של אגרות חוב זמינות למכירה נוכחה היתרה הממוצעת של רווחים הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", בסך 93 מיליון ש"ח (בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 - 35 מיליון ש"ח).
5. לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
6. הכנסות הריבית כוללות עמלות בסך 89 מיליון ש"ח (בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 - 101 מיליון ש"ח).
7. לרבות מכשירים נגזרים.
8. תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
9. השפעת הכמות חושבה על ידי הכפלת המחיר הנוכחי, בשינוי בכמות.
10. השפעת המחיר חושבה על ידי הכפלת השינוי במחיר, ביתרות הממוצעות בתקופה המקבילה אשתקד.

מילון מונחים ואינדקס | תוכן העניינים

מילון מונחים.....219

אינדקס.....221

מילון מונחים

אופציה	חוזה בין שני צדדים במסגרתו מעניק אחד הצדדים (כותב האופציה) לצד הנגדי זכות לרכוש או זכות למכור נכס שנקבע בחוזה, תמורת מחיר קבוע מראש, במועד קבוע מראש או לפניו.
איגרת חוב	נייר ערך הכולל התחייבות של המנפיק לשלם למחזיק נייר הערך (איגרת החוב), את הקרן שנקבעה באיגרת החוב בתוספת ריבית, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים (בהתאם לתנאים שנקבעו באיגרת החוב).
ארצות פחות מפותחות (LDC-Least Developed Countries)	ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי בקבוצת הכנסה נמוכה או בינונית.
הון פיקוחי	רכיבי הון המשמשים בחישוב יחסי יציבות (כגון: הלימות הון) ומורכבים משני רבדים: א. הון ברובד הראשון הכולל את ההון העצמי החשבוני לאחר התאמות פיקוחיות (כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 202). ב. הון ברובד השני הכולל בעיקר מכשירי חוב הוניים, והתאמות פיקוחיות אחרות.
חבות	אשראי והתחייבויות למתן אשראי (מאזני וחוץ מאזני) כמשמעותם בהוראת ניהול בנקאי תקין 313.
חוב בהשגחה מיוחדת	חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות בגין נדרשת תשומת לב מיוחדת של ההנהלה, אשר אם לא יטופלו, תיתכן הרעה בסיכויים לפירעון האשראי או במעמדו של הבנק כנושה.
חוב בעייתי	חוב המסווג כ"פגום", "נחות" או כ"השגחה מיוחדת".
חוב נחות	חוב אשר אינו מוגן באופן מספק על ידי בטחונות או יכולת התשלום של החייב וקיימת אפשרות ברורה כי הבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו.
חוב פגום	חוב שהבנק צופה כי לא יוכל לגבות את הסכומים המגיעים מהחייב, במועדים שנקבעו על פי הסכם החוב.
חוב שגבייתו מותנית בביטחון	חוב פגום שלהערכת הבנק, פרעונו צפוי ממימוש הבטוחות שהועמדו להבטחתו, בלבד, מכיוון שלחייב אין מקורות זמינים אחרים לפירעונו.
יחס הלימות הון כולל	היחס שבין סך אמצעי ההון (ברובד הראשון וברובד השני), לבין סך נכסי הסיכון של הבנק.
יחס כיסוי נזילות (LCR - Liquidity Coverage Ratio)	היחס בין הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ובין תזרים המזומנים היוצא נטו ל- 30 הימים הבאים, בתרחיש קיצון. היחס משמש כמדד ליכולת הבנק לעמוד בצרכי נזילותו לתקופה עתידית של 30 יום.
יחס מינוף	היחס (באחוזים) שבין "מדידת ההון" לבין "מדידת החשיפה".
יתרת חוב רשומה	יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות נטו או עלויות נדחות נטו שנזקפו ליתרת החוב וטרם הופחתו, ובניכוי כל חלק מהחוב שנמחק חשבונית.
כללי באזל	כללים לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

מילון מונחים (המשך)

כתבי התחייבות נדחים	כתבי התחייבות שהזכויות המוקנות מכוחם נדחות מפני תביעותיהם של יתר הנושים של הבנק, למעט כתבי התחייבות אחרים מאותו סוג.
מכשירי אשראי חוץ מאזניים	מכשירי חוב כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).
מכשיר נגזר	מכשיר פיננסי או חוזה אחר שמתקיימים בו שלושה מאפיינים במצטבר: א. בסיס וסכום נקוב הקובעים את סכום הסילוק של המכשיר. ב. ההשקעה הראשונית נטו הנדרשת קטנה מזו שהיתה נדרשת בסוגי חוזים אחרים, החשופים בצורה דומה לשינויים בגורמי שוק (או שלא נדרשת כל השקעה). ג. תנאיו דורשים או מתירים סילוק נטו.
מכשיר פיננסי	מזומן, ראייה לזכות בעלות בתאגיד, או חוזה המקיים שני תנאים, כדלקמן: א. המכשיר מטיל על צד אחד מחויבות חוזית להעביר מזומן, או מכשיר פיננסי אחר לצד שני, או להחליף מכשירים פיננסיים אחרים עם הצד השני בתנאים העלולים להיות לרעת הצד הראשון. ב. המכשיר מעניק לצד השני זכות חוזית לקבל מזומן או מכשיר פיננסי אחר מהצד הראשון, או להחליף מכשירים פיננסיים אחרים עם הצד הראשון בתנאים העשויים להיות לטובת הצד השני.
משך חיים ממוצע (מח"מ)	הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של מכשירים פיננסיים נושאי ריבית.
נגזר OTC (Over the counter)	מכשירים נגזרים אשר אינם נסחרים בבורסה רשמית, ונוצרו במסגרת התקשורת בין שני צדדים נגדיים.
סיכון אשראי צד נגדי (CVA – Credit Valuation Adjustment)	החשיפה להפסד שעלול להיגרם, אם הצד הנגדי לעסקה במכשיר נגזר, לא יעמוד בתנאי העסקה.
שוק פעיל	שוק בו עסקאות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים, על מנת לספק מידע על תמחור הנכסים וההתחייבויות על בסיס שוטף.
שיעור המימון (LTV – Loan To Value Ratio)	היחס בין המסגרת המאושרת של החוב בעת העמדת המסגרת, לבין שווי הנכס המבטיח את החוב, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת, המשמש בחישוב "הלימות ההון".
FATCA (Foreign Accounts Tax Compliance Act)	חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, וקובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות לקוחות המנוהלים אצלם, החייבים בדיווח גם אם אינם תושבי ארה"ב.
ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process)	תהליך פנימי להערכת הלימות ההון של הבנק, המשמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לבנק, בכדי לתמוך בסיכונים הכרוכים בפעילותו - במטרה לוודא שהיקף ההון הנדרש אינו עולה על ההון הקיים בבנק.

אינדקס	עמוד
א	
אומדנים חשבונאיים קריטיים	93-94
אירוע וירוס הקורונה	10-20
ארגון מחדש של חובות בעייתיים	176-183
אשראים שמועד פרעונם נדחה	17-18
ה	עמוד
הון והלימות ההון	37-41 ,138-142
הטבות לעובדים	130-137
הכנסות ריבית	24-25 ,116
הלוואות לדיור	184
הוצאות בגין הפסדי אשראי	26-28 ,127-128 ,162-164
הפרשה להפסדי אשראי	60-62 ,124-128 ,162-165
התחייבויות תלויות	144
ח	עמוד
חובות בסיווג בעייתי	33 ,124-126 ,166-168
חובות פגומים	124-126 ,166-168 ,170-183
חכירות	78 ,115 ,143
י	עמוד
יחס המינוף	41 ,142
מ	עמוד
מגזרי פעילות	42-51 ,150-155
מדיניות חשבונאית	113-116
מוסדות פיננסים זרים	64-65
מימון ממונף	76
מכשירים נגזרים	145-149

אינדקס (המשך)

נ	עמוד
ניירות ערך	30-32 , 121-123
ניהול סיכונים	52-54
נכסי סיכון	140
ס	עמוד
סיכון אשראי	54-76
סיכון נזילות	87-90
סיכון ריבית	76-83
סיכון שוק	76-86
סיכון תפעולי	91-92
ע	עמוד
ענפי משק	62-63
פ	עמוד
פקדונות הציבור	129
ש	עמוד
שווי הוגן	189-200
ת	עמוד
תוכנית אסטרטגית	9-10
תשואה להון	7